

Latvijas Universitātes
Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes
Pieaugušo pedagoģiskās izglītības centrs

Skolotāju augstākās profesionālās izglītības studiju programma

Kvalifikācija: pamatizglītības angļu valodas skolotājs

Elga Kalēja

Stud. apl. Nr. Ei09022

**INTERNETA VĀRDNĪCAS VĀRDU KRĀJUMA PILNVEIDĒ
ANĢĻU VALODAS KĀ SVEŠVALODAS STUNDĀS 9. KLASĒ**

Diplomdarbs

Zinātniskā vadītāja:
Prof. Dr. philol. Ilze Kangro

Rīga
2012

ANOTĀCIJA

Angļu valoda ieņem nozīmīgu vietu gan reālajā starptautiskā, gan virtuālajā komunikācijā un angļu valodas apguve kļūst par svarīgu mācību uzdevumu. Vārdu krājuma pilnveide ir visu angļu valodas prasmju – klausīšanās, runāšanas, lasīšana, rakstīšana – pamatā. Viena no tipiskākajām jauniešu komunikācijas problēmām ir nepietiekams vārdu krājums un ierobežotas komunikācijas formas, kas jāattīsta un jāpilnveido. Mūsdienās arvien nozīmīgāku vietu leksikas apgūvē ieņem moderno tehnoloģiju lietojums un interneta sniegtās iespējas. Diplomdarba autore pēta interneta vārdnīcas kā līdzekli angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē.

Diplomdarba mērķis ir izpētīt un analizēt, kā interneta vārdnīcu izmantošana pilnveido skolēnu vārdu krājumu angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē. Darbā analizētas svešvalodu mācību metodikas atziņas, īpašu uzmanību pievēršot tieši vārdu krājuma pilnveides iespējām, lietojot grāmatas formāta un interneta vienvalodas vārdnīcas.

Diplomdarba praktiskajā daļā tika veikts atsevišķa gadījuma pētījums Kristiāna Dāvida pamatskolā ar pieciem 9. klases skolēniem no 2011. gada 13. septembra līdz 2012. 10. maijam. Datu vākšanai tika izmantotas tādas metodes kā angļu valodas skolotāju un 9. klases skolēnu anketēšana, kā arī pētījuma dalībnieku novērošana. Darba autore veica anketēšanu, lai noskaidrotu pētījuma dalībnieku pieredzi angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē, kā arī angļu valodas skolotāju pieredzi leksikas mācīšanās pamatskolas vecākajās klasēs. Tika veikta pētījuma dalībnieku primārā testēšana vārdu krājuma apjoma un vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei. 9. klases skolēni angļu valodas stundās veica vārdnīcu lietošanas prasmju un vārdu krājuma pilnveides uzdevums no *Kembridžas* un *Longman* vārdnīcu darba lapām, mācību grāmatām *Project 3* un *Project Plus*, no angļu valodas apguves mājas lapas *englisch-hilfen.de*, kā arī izmantojot Valsts pārbaudes darbu materiālus un brīvas izvēles tekstu.

Lai reģistrētu skolēnu interneta vārdnīcu lietošanas prasmju un vārdu krājuma attīstības dinamiku, diplomdarba autore izstrādāja novērojumu lapas, kā arī izmantoja noslēguma testēšanas rezultātus. Tika veikta skolēnu un angļu valodas skolotāju anketēšana, lai noskaidrotu viedokli par interneta vārdnīcu izmantošanas lietderību vārdu krājuma pilnveidē un citu moderno tehnoloģiju lietošanu angļu valodas stundās.

47 % aptaujāto skolotāju un 52 % skolēnu pozitīvi vērtēja interneta vārdnīcu lietošanu angļu valodas stundās, kā arī brīvajā laikā vārdu krājuma pilnveidei. Lai efektīvi pielietotu vārdnīcas leksikas pilnveidei, skolēnu darbs jāplāno un jāvada, mērķtiecīgi jāattīsta gan grāmatas formāta, gan interneta vārdnīcu lietošanas prasmes.

Balstoties uz iegūtajiem datiem gadījuma pētījuma laikā, var apgalvot, ka vārdnīcu izmantošana, veicot gan tradicionālus, gan uz modernām tehnoloģijām bāzētus leksikas pilnveides uzdevumus, attīsta angļu valodas vārdu krājumu ne tikai mācību stundās, bet veicina tā pilnveidi arī skolēna brīvajā laikā.

ABSTRACT

The English language plays a significant role both in the real international and virtual communication and acquisition of the English language becomes an important learning task. Vocabulary development is the basis for all English language skills – listening, speaking, reading and writing. One of the most typical communication problems of the youth is insufficient vocabulary and limited communication forms, which have to be developed and improved. Nowadays the use of modern technologies and opportunities offered by the Internet take a more and more important role in the vocabulary learning process. The author of the diploma paper studies online dictionaries as the tool for vocabulary development.

The aim of this diploma paper is to study and analyze how the use of online dictionaries helps to develop the vocabulary in English as a foreign language classes in Form 9. The findings of the foreign language learning and teaching methodology have been analyzed in the paper, special attention paying exactly to the possibilities for the vocabulary development using both paper and online dictionaries.

In the practical part of the diploma paper a case study was done in by Christian David Primary School with the 5 students of grade 9 within the period from the 13th of September 2011 to the 10th of May 2012. For data collection such methods were used as a survey of the English language teachers and 9th grade students, and observation of the study participants. The author of the paper made a survey to find out the experience of the study participants in the development of the English vocabulary, as well as the experience of the English teachers in the teaching of English in the senior classes. The primary testing of the study participants was done for testing the scope of vocabulary and skills of dictionary usage. In the English classes the 9th grade students did the tasks of vocabulary skills development and dictionary usage from work sheets of Cambridge and Longman dictionaries, students books *Project 3* and *Project Plus*, as well as from the homepage for the English language acquisition *englisch-hilfen.de* and using the material from the State exam papers and a voluntarily chosen text. To illustrate the dynamics of the online dictionary usage and vocabulary skills development skills, the author of the diploma paper has elaborated observation record sheets, as well as used the results of the final test. English teachers and students were surveyed to clarify the opinion about the usefulness of online dictionary usage in the development of vocabulary and application of other modern technologies in English classes.

47% of the surveyed teachers and 52% of the surveyed students appreciated the use of online dictionaries in English classes, as well as for vocabulary development in the spare time. In order to effectively use dictionaries for vocabulary development the activities of students shall be planned and managed, and use of both paper and online dictionaries developed purposefully.

Based on the facts acquired during the case study, it can be concluded that the use of dictionaries for doing both traditional vocabulary development tasks and those based on the modern technologies help to develop vocabulary of the English language not only in the classes, but also supports the development thereof in the spare time.

SATURS

Ievads.....	5
1. Angļu valodas vārdu krājuma pilnveide.....	9
1.1. Svešvalodu mācību metožu un pieeju nostādnes leksikas mācīšana.....	9
1.2. Pamatizglītības standarta prasības leksikas apgūvē.....	11
1.3. Moderno tehnoloģiju lietojums	12
1.4. Metodiskie ieteikumi vārdu krājuma attīstīšanā.....	13
2. Vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē.....	17
2.1. Metodiskie ieteikumi darbā ar vārdnīcām	19
2.2. Vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveide.....	20
3. Gadījuma pētījumā veiktās aktivitātes un rezultātu analīze	24
3.1. Skolēnu un skolotāju anketas par vārdu krājuma pilnveidi.....	25
3.2. Testi vārdu krājuma un vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei.....	32
3.3. Projekts „Vārdnīcu pasaule”.....	35
3.4. Vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveides uzdevumi	37
3.5. Darbs ar vārdnīcām mācību grāmatas ietvaros.....	45
3.6. Vārdnīcu lietošana vārdu krājuma pilnveides uzdevumu veikšanā internetā.....	51
3.7. Vārdnīcu lietošana darbā ar tekstiem	54
3.8. Noslēguma testēšana interneta vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei un vārdu krājuma attīstības dinamikas konstatēšanai.....	56
3.9. Anketas par interneta vārdnīcu un moderno tehnoloģiju lietojumu angļu valodas apgūvē.....	58
Secinājumi	68
Izmantotās literatūras saraksts	69
Pielikumi.....	71

Ievads

Angļu valoda ir kļuvusi par visbiežāk lietoto starptautiskās komunikācijas valodu gan biznesa, gan personīgo darījumu pasaulē. Šī iemesla dēļ tā ir visvairāk mācītā svešvaloda pasaulē. Arī skolu jauniešu un studentu vidū tā ir ļoti populāra. Labas angļu valodas zināšanās piedāvā daudzpusīgas mācību, atpūtas un personisko kontaktu iespējas. Veiksmīgai komunikācijai šajā svešvalodā ir nepieciešams apjomīgs vārdu krājums.

Angļu valodas metodikā jautājums par leksikas mācīšanas iespējām un veidiem ir bijis vienmēr aktuāls. Šeit varētu minēt tādus autorus kā Scott Thornbury (2011.), Virginia French Allen, (1983), Stuart Redman, (2002), Michael McCarthy and Felicity O`Dell, (1999), Nick Hall and John Shephard (1993), Jeremy Harmer (2007), Gavin Dudeney and Nicky Hockly (2008).

Sakarā ar straujo moderno tehnoloģiju progresu un ienākšanu ikdienas dzīvē ir izmainījusies vide, kurā tiek mācītas un apgūtas svešvalodas. Sekojoši pēdējos gados metodiskajā literatūrā no jauna tiek pievērsta īpaša uzmanība leksikas mācīšanai mūsdienu apstākļos. Ir izveidotas jaunas angļu valodas mācīšanas nostādnes, kurās vairāk uzsvērta leksiskā pieeja.

Apjomīgs vārdu krājums veido pamatu klausīšanās, lasīšanas un runāšanas prasmju attīstībai. Pēc skolotāju domām, nabadzīgs vārdu krājums rada lielākas problēmas savstarpējā komunikācijā svešvalodā kā vājas gramatikas zināšanas. Lielākā daļa skolēnu ir ieinteresēti uzlabot angļu valodas vārdu krājumu, lai veiksmīgāk izmantotu šo valodu savu individuālo mērķu realizācijai.

Autores veiktajā anketēšanā, par pieredzi angļu valodas vārdu apgūšanā, kas tika veikta 9. klases audzēkņu vidū, 20 % skolēni novērtēja savu angļu valodas vārdu krājumu kā nepietiekams, t.i., bieži trūkst vārdu, lai izteiktos mutiski un rakstiski, bet 60 % skolēnu – kā gandrīz pietiekams, t.i. reizēm pietrūkst vārdu, lai pateiktu vai uzrakstītu vēlamu.

Grāmatā „*How to Teach Vocabulary*” Scott Thornbury min sekojošus izaicinājumus ar ko jāstāpās skolēniem, mācoties angļu valodas leksiku: „kā angļu valodas sapratnes procesā pareizi sasaistīt vārdu formu un nozīmi, ieskaitot savstarpēji cieši saistītu vārdu nozīmes diferencēšanu; kā valodas lietošanas procesā pareizi lietot konkrētā vārda formu tam paredzētajā nozīmē”.

Lai pārvarētu šīs grūtības un spētu saprast un lietot angļu valodu, skolēnam noteikti jāapgūst minimālais pasīvais un aktīvais vārdu krājums šajā svešvalodā, jāatceras vārdi ilgtermiņā, lai spētu tos bez grūtībām atsaukt atmiņā vajadzīgā brīdī.

Mācību grāmatas un darba burtnīcas piedāvā dažādus uzdevumu veidus vārdu krājumā pilnveidošanai, taču skolēnus vairāk mācīties motivē tieši modernās datortehnoloģijas: datorprogrammas, Internets, interaktīvā tāfele, elektroniskās grāmatas, ipads un citas. Mūsdienās, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju laikmetā, jaunieši ir ieinteresēti darboties ar datoru un izmantot interneta sniegtās iespējas svešvalodu apguvē.

Interneta izmantošana svešvalodu stundās daudzās Latvijas skolās ir problemātiska, jo pieeja datorklasei ir iespējama, tikai iepriekš piesakoties konkrētās reizēs, nevis brīvi.

Novēršot šo problēmu, būtu iespējams padarīt angļu valodas apguves procesu interaktīvāku, skolēna interesēm atbilstošāku un mūsdienīgāku. Prasme lietot datortehnoloģijas paver jaunas iespējas un motivē jauniešus padziļināt savas zināšanas par angļu valodas leksiku, gramatiku, vēsturi un citiem valodas apguves aspektiem arī brīvajā laikā.

Internetā ir pieejami daudzveidīgi uzdevumi visu angļu valodas prasmju un iemaņu pilnveidošanai, kā arī dažādas mono- un bilingvālās vārdnīcas - ātrai vārdu un izteicienu nozīmes noskaidrošanai un citas noderīgas informācijas iegūšanai darbā ar dažādiem avotiem (grāmatām, filmām utt.) angļu valodā.

Diplomdarba autore ir izvēlējusies interneta vārdnīcas kā mācību līdzekli angļu valodas vārdu krājuma attīstīšanā un nostiprināšanā.

Diplomdarba mērķis ir izpētīt un izanalizēt, kā interneta vārdnīcu izmantošana pilnveido skolēnu vārdu krājumu angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē.

Darba uzdevumi

Lai sasniegtu diplomdarba mērķi, tika izvirzīti sekojoši **darba uzdevumi**:

1. Izpētīt un analizēt svešvalodu mācību metodisko literatūru par vārdu krājuma pilnveides iespējām pamatskolā, īpašu uzmanību pievēršot vārdnīcu izmantošanas iespējām;
2. Sastādīt anketas, veikt pētījuma dalībnieku anketēšanu viņu iepriekšējās pieredzes angļu valodas vārdu apgušanā noskaidrošanai, kā arī angļu valodas skolotāju anketēšanu viņu pieejas un pieredzes skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē noskaidrošanai.
3. Izpētīt, apkopot un izmēģināt uzdevumus vārdu krājuma pilnveidei un pārbaudei darbā ar grāmatas formāta un interneta vārdnīcām angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē.
4. Veikt skolēnu novērošanu pētījuma gaitā viņu vārdu krājuma un interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstības dinamikas reģistrēšanai.

5. Noskaidrot, anketējot, pētījuma dalībnieku un angļu valodas skolotāju viedokli par moderno tehnoloģiju lietošanu angļu valodas stundās un interneta vārdnīcu izmantošanas lietderību vārdu krājuma pilnveidē.
6. Analizēt skolēnu darbus interneta vārdnīcu lietderības angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē noskaidrošanai un secinājumu izvešanai.

Pētījuma jautājumi

Metodiskās literatūrās izpētes un analīzes laikā tika meklētas atbildes uz sekojošiem pētījuma jautājumiem:

1. Kā notiek angļu valodas vārdu krājuma pilnveide pamatskolā.
2. Kā lietot vārdnīcas kā mācību līdzekļus angļu valodas stundās.
3. Kā lietot interneta vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē.

Pētījuma metode

Lai sasniegtu diplomdarba mērķi un izpildītu darba uzdevumus kā **pētījuma metode tika izvēlēts** atsevišķa gadījuma pētījums (case study). Tajā piedalījās pieci 9. klases skolēni, vecumā ap 15 gadiem, ar viduvējām un labām angļu valodas zināšanām, Pētījuma laiks ir 8 mēneši, un tā ilgums - no 2011. 13. septembra līdz 2012. 10. maijam. Pētījuma vieta ir Kristiāna Dāvida pamatskola, kas atrodas Madonas novada, Barkavas pagastā.

Datu vākšanas metodes:

- 1) **Skolēnu anketēšana.** Gadījuma pētījuma sākumposmā tika veikta 9. klases audzēkņu anketēšana par pieredzi angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē, lai gūtu informāciju par skolēnu iepriekšējo pieredzi angļu valodas leksikas apgūšanā.
- 2) **Angļu valodas skolotāju anketēšana,** lai uzzinātu viņu pieeju un pieredzi leksikas mācīšanā pamatskolas vecākajās klasēs.
- 3) **Pētījuma dalībnieku primārā testēšana,** uzsākot pētījumu, vārdu krājuma apjoma un vārdnīcu izmantošanas prasmju pārbaudei.
- 4) **Skolēnu novērošana** pētījuma gaitā viņu vārdu krājuma un interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstības dinamikas reģistrēšanai diplomdarba autores izstrādātājās novērojumu lapās, kā arī ar pārbaudes uzdevumu palīdzību.
- 5) **Pētījuma dalībnieku noslēguma testēšana** interneta vārdnīcu lietošanas prasmju un vārdu krājuma pilnveides pārbaudei.

6) **Pētījuma dalībnieku un angļu valodas skolotāju anketēšana** pētījuma beigās, lai noskaidrotu, viņu viedokli par moderno tehnoloģiju lietošanu angļu valodas stundās un interneta vārdnīcu izmantošanas lietderību vārdu krājuma pilnveidē.

7) **Skolēnu darbu izpēte, apstrāde un analīze**, lai noskaidrotu, kā viņi prot lietot interneta vārdnīcas angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē, kā arī izvestu secinājumus.

8) **Fotomateriāli**, kas pievienoti diplomdarba pielikumā pētījuma dalībnieku un darbības vietas - klašu fotogrāfijas attēlošanai.

Diplomdarbs sastāv no sekojošām daļām: ievads, pirmā, otrā un trešā nodaļa – teorētiskā pamatojuma daļas, ceturtnā nodaļa – gadījuma pētījuma daļa. Tālāk seko secinājumi, nobeigums, izmantotā literatūra un pielikumi.

Diplomdarba nodaļu apraksts

Pirmā nodaļa veltīta angļu valodas vārdu krājuma pilnveidei. Tajā sniegts ieskats svešvalodu mācību metožu un pieeju nostādnēs leksikas mācīšanā, pamatizglītības standarta prasībās leksikas apguvē un moderno tehnoloģiju lietošanas iespējās angļu valodas un tās vārdu krājuma pilnveidē.

Otrā nodaļa konkrētāk raksturo vārdnīcu lietojumu vārdu krājuma pilnveidē, sniedz elementārus metodiskus ieteikumus vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveidošanā, lai tās kļūtu par efektīvu palīgīdzekli vārdu krājuma attīstīšanā.

Trešā nodaļa tik aprakstīta gadījuma pētījuma par interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē gaita un sniegti pētījuma rezultāti.

Ir izanalizētas skolēnu atbildes uz anketas jautājumiem par viņu iepriekšējo pieredzi angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē, kā arī skolotāju atbildes uz anketas jautājumiem par viņu pieeju un pieredzi leksikas mācīšanā, un attieksmi pret interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē.

Šajā nodaļā apkopoti skolēnu novērošanas laikā iegūtie dati un izvērtēti viņu patstāvīgo darbu un testēšanas rezultāti, kuros parādās audzēkņu vārdu krājuma un interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstības dinamika.

No respondentu sniegtajām atbildēm noslēguma anketēšanā par interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē izriet, ka viņi novērtē to iespējas un priekšrocības angļu valodas leksikas apguvē, un ir ieinteresēti arī turpmāk tās lietot.

Salīdzinot ievad- un noslēguma testēšanas rezultātus, var secināt, ka skolēniem ir izdevies pilnveidot vārdu krājumu, lietojot interneta vārdnīcas.

1. Angļu valodas vārdu krājuma pilnveide

Moderno angļu valodu veido daudzi elementi, ņemti no dažādām valodām: anglo - sakšu, sennorvēģu, franču un caur viņiem, latīņu, kā arī daudzi aizgūti vārdi no tādām modernām valodām kā itāļu, vācu, spāņu, krievu, japāņu, Amerikas un Āfrikas iezemiešu valodām, Indiešu valodām un daudzām citām.

Angļu valoda visu laiku mainās, iegūst jaunus vārdus un nozīmes, jaunas gramatiskas formas un lietojumus, piemēram, elektroniskā komunikācijā vārdi *e-pasts*, *e-komercija*, *datorvīrusi*, *virtuālā realitāte* uc.

Apjomīgs vārdu krājums ir pamats visu valodas prasmju - klausīšanās, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas attīstībā, tāpēc leksikas mācīšana ieņem svarīgu vietu angļu valodas apguves procesā.

Visās mūsdienīgās angļu valodas mācību grāmatās tik iekļautas mērķtiecīgas aktivitātes vārdu krājuma pilnveidei. Tiek veidotas arī leksikas mācību programmas, kas balstītas uz angļu valodas pamatkrājumu apguvi un tekošas runas attīstību, izdoti dažāda līmeņa speciāli izdevumi leksikas mācīšanai un apguvei, kurus var lietot klasē, individuālās mācībās vai pašmācībā. Vārdu krājuma pilnveidē aizvien biežāk tiek lietotas dažādas modernās tehnoloģijas un Interneta resursi.

Pirms detalizētāk pievērsties leksikas mācīšanas metodikai un dažādiem tradicionāliem vai uz modernām tehnoloģijām bāzētiem vārdu krājuma pilnveides veidiem, diplomdarba autore vēlas sniegt īsu ieskatu galveno svešvalodu mācību metožu un pieeju nostādņēs attiecībā uz angļu valodas vārdu krājuma mācīšanu un apguvi.

1.1. Svešvalodu mācību metožu un pieeju nostādnes leksikas mācīšana

Vēsturiski izveidojušās svešvalodu mācību metodes un pieejas - gramatikas-tulkošanas metode jeb tradicionālā metode, tiešā metode, audio-lingvālā metode, „Klusā ceļa” (The Silent Way), komunikatīvā pieeja, angļu valodas skolotāji izmanto arī mūsdienās kombinēto mācību ietvaros (blended learning) dažādos svešvalodu apguves kontekstos un apstākļos.

Tā kā konkrētā diplomdarba tēma ir vārdu krājuma pilnveide, lietojot interneta vienvalodas vārdnīcas, darba autori īpaši interesēja galveno svešvalodu mācību metožu un pieeju nostādnes attiecībā uz angļu valodas vārdu krājuma apguvi.

Gramatikas - tulkošanas metodē galvenais svešvalodu apguves mērķis ir prasme lasīt un saprast literatūru, tāpēc vārdu krājuma apguve un gramatikas mācīšana ir akcentēta, bet fonētisko iemaņu attīstībai tiek pievērsta minimāla uzmanība. Vārdu krājuma pilnveide notiek lielākoties, izmantojot dažādu literāru darbu – tekstu fragmentu, aprakstu uc, tulkošanu un leksikas mācīšanos no galvas. (Freeman, 1986:12.)

Tiešās metodes galvenais uzdevums ir iemācīt skolēnus komunicēt apgūstamajā svešvalodā, lielu uzsvaru liekot uz ikdienas sarunvalodu. Leksisko iemaņu pilnveide ir svarīgāka par gramatikas apguvi. Vārdu krājuma paplašināšana balstās uz jauno vārdu un izteicienu lietošanu teikumos. Apgūstot vārdus, skolēniem ir jāuztver to nozīmes tieši – caur taustāmām lietām, attēliem, pantonīmu utt., nekad netulkojot skolēnu dzimtajā valodā. Kad pamatvārdu krājums apgūts, notiek pakāpeniska pāreja uz abstraktāku leksikas slāņu (frazoloģismu, idiomu, sakāmvārdu u.c.) apgūšanu. Fonētisko iemaņu attīstībai tiek veltīta uzmanība no svešvalodas apguves paša sākuma.

Audio-lingvālās galvenais svešvalodu apguves mērķis ir prasme komunicēt, it sevišķi ikdienas sarunvalodā, tāpēc primāri tiek vingrinātas valodas struktūras, leksikas apguvei dodot sekundāru vietu. Fonētika tiek mācīta no svešvalodas apguves pašiem sākumiem. Jauno vārdu krājumu prezentē izmantojot dialogus, kurus mācās tieši atdarinot, īpašu uzmanību pievēršot nevis konkrētu vārdu vai teikumu nozīmei, bet formai. Ļoti populāri ir drillu uzdevumi un dialogu mācīšanās galvā.

„Klusā ceļā” (The Silent Way) svešvalodas apguves pieejā, kuras autors ir Caleb Gattegno viens no galvenajiem principiem ir mācīšanās dominēšana pār mācīšanu. Valodas apguves mērķis ir prasme izteikt sevi, savas domas, jūtas utt. Lai to sasniegtu, skolotājam ir jāveicina skolēna autonomija mācību procesā. Fonētisko iemaņu attīstīšanai tiek pievērsta liela uzmanība, lai skolēns spētu runāt svešvalodā kā dzimtajā valodā. Sākotnēji tiek lietots ierobežots vienkāršs vārdu krājums, kas tiek pakāpeniski attīstīts, atbilstoši skolēnu vajadzībām. Vārdu nozīmes skaidrošana tiek centrēta uz skolēna uztveri nevis uz tulkojumu. Nepieciešamības gadījumā var tikt lietota dzimtā valoda. Leksikas apgūvē bieži tiek lietotas dažāda veida tabulas. (Freeman, 1986: 63.)

Komunikatīvās pieejas mērķis ir sasniegt meistarību komunikācijā – prasmi lietot valodu atbilstoši konkrētam sociālajam kontekstam. Leksika, fonētika un gramatika, ir vienādi nozīmīgas mācību sastāvdaļas. Sākotnēji tiek mācītas vienkāršas valodas formas, bet vēlāk valodas funkciju apguve ir prioritāra attiecībā pret formu. Ļoti nozīmīgi ir autentiski materiāli.

Diplomdarbu autore savā 12 gadu pedagoģiskās darbības laikā kā vācu un angļu valodas skolotāja par pamatu svešvalodu apgūvē ir izvēlējusies komunikatīvo pieeju, taču fragmentāri pielietojusi arī visas iepriekš minētās metodes un pieejas kombinēto mācību ietvaros,

izvēloties tās atbilstoši katras konkrētās klases skolēnu valodas prasmju attīstības līmenim un vajadzībām valodas apgūvē.

Runājot par angļu valodas vārdu krājuma pilnveidi, jāmin arī pamatizglītības standarta prasības leksikas apgūvē, kuras tiks apskatītas nākamajā diplomdarba punktā.

1.2. Pamatizglītības standarta prasības leksikas apgūvē

Angļu valodas mācību priekšmeta mērķis pamatskolā ir veidot skolēnu valodas komunikatīvo kompetenci un sociokultūru kompetenci, lietojot svešvalodu mācībām, saziņai un sadarbībai mainīgajā daudz kultūru pasaulē. Angļu valodas kā mācību priekšmeta galvenais uzdevums ir radīt skolēnam iespēju sazināties angļu valodā mutvārdos un rakstos. Lai tas būtu iespējams, līdz pamatskolas devītās klases beigām skolēni vairāku interešu loku ietvaros jāapgūst sekojošu tematisko vārdu krājumu: 1) Es un mana ģimene, draugi, ēdiens, apģērbs, manieres, ikdienas darbi un pienākumi, iepirkšanās, vizīte pie ārsta; 2) Mana skola, klase, mācību priekšmeti, mācības vai studijas, profesijas un nodarbošanās; 3) Mans ciems vai pilsēta, māja vai dzīvoklis, istaba, mēbeles un rotaļlietas; 4) Mājdzīvnieki un mājlopi, savvaļas dzīvnieki; 5) nedēļas nogale, kultūras pasākumi brīvais laiks, vasaras, rudens utt. brīvdienas, transports, ceļošana, dažādas intereses, hobijs, sports; 6) laika apstākļi, gadalaiki, daba un dabas aizsardzība; 7) iepazīšanās ar cilvēkiem, savstarpējās attiecības, slaveni cilvēku biogrāfijas; 8) tehnika un informatīvā sabiedrība, datori, televīzija, radio, masu mediji, televīzija, radio; 9) citas valstis un cilvēki.

Beidzot pamatskolu skolēna **valodas komunikatīvai kompetencei** būtu jābūt attīstītai līdz tādām līmenim, ka viņš spēj lietot visas valodas prasmes: saprast runāto, lasīto un dzirdēto informāciju, sazināties mutvārdos un rakstos, lietojot dažādu tematisku krājumu vārdus, lasīt tematiski un formas ziņā dažādus formālus un neformālus tekstu, kā arī, rakstīt avīžrakstus, esejas un stāstus, izmantojot paraugus.

Paralēli valodas komunikatīvajai kompetencei mācību procesā veidojas arī **sociokultūras kompetence**. Beidzot 9. klasi, skolēni prot nosaukt un pastāstīt par zemēm, kurās angļu valoda ir valsts valoda, to kultūras vērtībām, iedzīvotāju paradumiem un uzskatiem, salīdzināt tos ar situāciju Latvijā, saredz un izprot līdzības un atšķirības savas valsts un angļu valodā runājošo valstu kultūras tradīcijās kā arī savu rīcību pieskaņo atbilstoši attiecīgās kultūras saziņas prasībām.

Kā pēdējo jāmin **mācīšanās kompetence**, kas tiek veidota paralēli abām iepriekšminētajām kompetencēm un kas ir ļoti nepieciešama arī angļu valodas leksikas

apguvē. Diplomdarba autore jau 10 gadus strādā mazā lauku privātskolā ar bērniem, kuriem ir mācīšanās grūtības un socializācijas problēmas, īpašu uzmanību pievēršot mācīšanās kompetences attīstībai, kas ir pamats ne tikai sekmīgai svešvalodu, bet arī visu citu mācību priekšmetu apguvei.

Kā galvenās mācīšanās kompetences beidzot 9. klasi ir prasme atbilstošās situācijās lietot literāro angļu valodu gan mācību stundās, gan ārpus tām. Skolēni saprot norādījumus un uzdevumu formulējumus un veic atbilstošas darbības, to izpildei izvēloties efektīvus un sev piemērotus paņēmienus. Viņi ir apguvuši prasmi plaši un mērķtiecīgi izmantot daudzveidīgus **informācijas avotus**, lietot **monolingvālās vārdnīcas** un citu izziņas literatūru, kā arī novērtēt, analizēt un apmainīties ar informāciju klasē. Skolēni apzināti izvērtē un pilnīgo savas angļu valodas prasmes.

http://visc.gov.lv/saturs/vispizgl/programmas/pamskolai/anval_3_9.pdf

Efektīvākai vārdu krājuma uzlabošanai, dotā diplomdarba aprakstītajā gadījuma pētījumā īpaša uzmanība tika pievērsta pēdējo divu mācīšanās prasmju pilnveidei.

Mūsdienās angļu valodas apguvē aizvien nozīmīgāku lomu ieņem modernās tehnoloģijas, par kuru lietojuma iespējām valodas prasmju un iemaņu attīstībā minēts nākamajā iedaļā.

1.3. Moderno tehnoloģiju lietojums

Moderno informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (IKT) izmantošana angļu valodas apguvē klasē kļūst aizvien nozīmīgāka. Skolotāju darbs ar tehnoloģijām noris dažādos apstākļos un kontekstos. To ieviešanu angļu valodas apguvē klasē ir cieši saistīta ar datoru pieejamību un skolotāju apmācību IKT lietošanā.

Tuvākā nākotne tehnoloģijas kļūs par ierastu valodas mācīšanas un apguves sastāvdaļu. Uz modernām tehnoloģijām bāzētie mācību materiāli CD-ROM vai DVD formātā tiek piedāvāti kopā ar praktiski visām mācību grāmatām un palīglīdzekļiem skolotājiem. Internetā ir pieejami gan tiešsaistes, gan izdrukājami angļu valodas mācību materiāli. Tehnoloģijas, it īpaši internets, sniedz jaunas iespējas pielietot autentiskus uzdevumus un iepriekš sagatavotus materiālus angļu valodas mācīšanai. Tehnoloģijas sniedz arī jaunus veidus kā praktizēt valodu un novērtēt audzēkņu sasniegumus. Izmantojot dažādus informācijas un komunikāciju tehnoloģiju rīkus skolēni var praktizēt četras galvenās valodas prasmes – runāšanu, klausīšanos, rakstīšanu un lasīšanu, kā arī fonētiskās, leksiskās un gramatiskās iemaņas.

Dažādās angļu valodas apguves mājaslapās ir piejami daudzveidīgi uz modernām tehnoloģijām bāzēti mācību materiāli un uzdevumi vārdu krājuma attīstīšanai. (Dudney and Hockly, 2007: 8)

Nākamajā diplomdarba iedaļā tiks detalizētāk apskatīta leksikas mācīšanas metodika un dažādi tradicionāli un uz modernām tehnoloģijām bāzēti vārdu krājuma pilnveides veidi un uzdevumi.

1.4. Metodiskie ieteikumi vārdu krājuma attīstīšanā

Vārdu krājums ir atsevišķu vienību kolekcija, gramatika turpretī ir likumu sistēma. Gramatiku var dalīt, turpretī vārdu krājums tikai pieaug.

Jaunākajos mācību materiālos liela uzmanība tiek pievērsta ikdienas komunikācijā izmantojamiem vārdiem, frāzēm un izteicieniem, fonētikai, īpaši izrunas treniņiem, leksiskiem uzdevumiem ar vārdnīcu. Mācot leksiku, ir jādiferencē aktīvais un pasīvais vārdu krājums.

Viselementārākā līmenī prast vārdu nozīmē zināt tā formu un nozīmi. Vārda forma neizsaka nozīmi. Vārda nozīme vai nozīmes vārdnīcā vēl neizsaka vārda patieso nozīmi, tas saskatāms kontekstā, vērojot blakus nozīmes, kultūras nozīmes.

Vārdu apguvei ir pieaugošs raksturs, kas prasa laiku; sākotnēja neskaidrība ir vārda mācīšanās daļa. Vārdu glabāšana prātā vairāk līdzinās tīklam, nevis vārdnīcai. Dzirdētais vārds tiek loģiski apstrādāts caur diviem ceļiem - informācija par nozīmi un informācija par formu. Vārda vai izteiciena zināšana ir šo savienojumu summa, kas sevī ietver semantiku, sintaksi, ortogrāfiju, morfoloģiju, kultūru, psiholoģiju un personību. Šis ir relatīvi lēns process. Visātrāk vārdu krājumu var pilnveidot dabiskā valodas vidē, jo attiecīgais process ir interaktīvs, atkārtotais, sistemātisks – viss, kas nepieciešams vārdu apguvei.

Leksikas apguve sākas ar pamata vārdu krājumu. Mūsdienu angļu runas un rakstu valodas pamatkrājuma apjoms svārstās ap 2 000 vārdiem un frāzēm. Tas ir tik, cik angļu valodas kā dzimtās valodas lietotājs izmanto ikdienas situācijās. Minētais skaits atbilst arī vairumam vārdnīcu. Bet pat visminimālākais vārdu krājums ir vērtība, ja tas ir aktīvs un tiek lietots. Svarīgi vārdus ir ne tikai iemācīties, bet atcerēties. Vārdu krājuma apguve ir spēja uzņemt atsevišķas vienības. Vārdu iegaumēšanā norit ar atmiņas palīdzību. Īslaicīgo atmiņu lieto, ja vārdu pieņemšanai ir jāveic kādas darbības. Tā ir atbildīga par spriešanu, mācīšanos un izpratni. Materiāls paliek īslaicīgā atmiņā apmēram 20 sekundes. Ilglaicīgajā atmiņā notiek vārdu integrācija. Lai tā būtu veiksmīga, ir jānotiek

daudzveidīgām darbībām ar vārdiņiem. Vārdiņu iemācīšanās ir iespējama pateicoties artikulētai atkārtošanaī. Jo vairāk atkārtu, jo veiksmīgāka vārda apguve.

Mācot angļu valodas vārdu krājumu, īpaša uzmanība jāpievērš vārdu apguvei, kas savas formas un nozīmes dēļ sagādā grūtības, piemēram, *lie* un *lay* vai *died*, *dead*, *die* un *death*. Otra grūtības sagādājošā grupa ir vārdi ar vienādu nozīmi, bet dažādu pielietojumu, piemēram, *voyage*, *trip*, *travel*, *excursion* un *journey*.

Trešā grūtības sagādājošā vārdu grupa ir tā saucamie ‘neīstie draugi’. Tos nosacīti varētu iedalīt divās grupās. Pirmo grupu veido vārdi, kas izskatās tādi paši kā vārdi skolēna dzimtajā valodā, bet ar dažādu nozīmi; Pie otrās grupas pieder vārdi, kuriem ir vienāda forma un nozīme kā dzimtajā valodā, bet kuri netiek lietoti tieši tādā pašā kontekstā, piem., *voyage* franču un angļu valodas apgūvējiem. (Hall, Shephard, 1993: iv, v)

Angļu valodas leksikas apgūvē skolēniem jāgūst izpratne arī par attiecīgās valsts kultūru, lai saprastu frazālo darbības vārdu un idiomu pielietojumu. Tie piedod valodai “garšu”, bet tie rada arī angļu valodas apgūvē grūtības. Frazālo darbības vārdu un idiomu nozīmi nevar izskaidrot no to veidojošo vārdu summas. Tās skaidrošanai arī nevar lietot attēlus – tie gan rada asociācijas un palīdz paturēt izteicienus atmiņā, bet to nozīmi neatklāj. Skaidrošana notiek aprakstoši - ar vienkāršākiem angļu valodas vārdiem, situācijām. (Applebee and Rush 1992: V)

Skots Thornburi (Scott Thornbury, 2011: 24. lpp.) runājot par vārdu apguvi, akcentē atkārtošanaī dažnedažādos veidos un laika intervālos (arī vārda atkārtošanaī tekstā, atsauksanaī atmiņā dažādās mācību situācijās, atgriešanaī pie vārduiem pēc kāda laika); klusu, individuālu atmiņas darbu, regulāru vārdu vai izteicienu pielietošanaī (*use it or lose it* princips), kognitīvo dziļumu – jo kognitīvi daudzpusīgāk apgūst vārdu, jo efektīvāk. Nozīmīga ir vārdu iesaistīšana personīgi veidotos teikumos. Ļoti palīdz vārdu vizualizēšana un asociēšana kā arī atslēgvārdu, rīmēšanaī, pneimoniskā mācīšanaī. Autors uzsver arī motivāciju, jo vēlēšanaī mācīties vārduus jau ir garantija, ka tos varēs atcerēties. Tikpat būtiska ir uzmanība, aktivitāte un pievēšanaī (*arousal*). Vārdu apgūvē nepieciešama apzināti koncentrēta uzmanība, kā arī radīt emocionālo dziļumu vārda pozitīvai emocionālai uztverei.

Mācoties leksiku skolēni bieži aizmirst apgūto. Sākotnēji aizmīšana ir ātra, bet pamazām tā samazinās. Vārdus, kurus ir bijis vieglāk iemācīties, ir arī vieglāk atcerēties. Vārdi, kas tikuši mācīti ar pārtraukumiem tiek paturēti prātā labāk, nekā tiek, kas mācīti koncentrēti lielā daudzumā. Aizmīšanaī var izraisīt secīgas mācīšanaī traucējumi un nepietiekama atkārtotā lietošanaī.

Skolēni bieži sastopas ar sarežģījumiem izrunas apgūšanā, vārdu rakstībā, nozīmes skaidrošanā, gramatiskas informācijas par vārdu apgūšanā (piemēram, -ing forma), frazālo vārdu, idiomu, sinonīmu, antonīmu nozīmju un pielietojuma apguvē.

Skolēni biežāk pieļautās kļūdas, pirmāmkārtām, attiecas uz formu, piem., izrunu, rakstību, uzbūvi un struktūru, kā arī uz vārdu izvēli, un otrāmkārtām uz vārdu nozīmi (pamatnozīme, blakusnozīmes, vārdkopu veidošana). Diplomdarba autore savā pedagoģiskā darbībā visbiežāk sastopās ar skolēniem, kuri bieži kļūdās vārdu rakstībā, viņiem ir arī lasīt- un rakstītprasmes grūtības.

Diplomdarba autorei ir saistoši profesora Skota Tornberija (2011: 30.lpp.) norādījumi un vadlīnijas vārdu krājuma mācīšanai. Skolēnam atbilstoši valodas apguves līmenim, nepieciešams sniegt stratēģijas, vingrināšanās un atkārtošanas uzdevumus vārdu apguvei un atbalstu, lai organizēt savu mācību darbu. Viņam starta vārdu krājums jāapgūst pēc iespējas ātrāk, uzreiz jāvērs uzmanību vārda izrunai, īpaši uzsvaram. Vārdi jāamāca daudzpusīgi. Sākotnēji vārdu jāapgūst to raksturīgākajā kontekstā.

Pirms sākt jebkādas regulārās atkārtošanas un drillēšanas uzdevumu veikšanu, ir svarīgi pievērst pienācīgu uzmanību vārda nozīmei, tas prezentācijai, lai skolēns to izprot. Vienkāršākos vārdus var prezentēt, lietojot reālus objektus. Daudzus darbības vārdus vislabāk vizualizēt ar kustībām. (Allen, 1983, 13. lpp.).

Kad skolēni jau sasnieguši zināmu valodas attīstības līmeni, vārdu un izteicienu skaidrošana notiek, lietojot vienkāršāku leksiku. Tas ir mirklis, kad var sākt lietot vienkāršas vienvalodas skaidrojošās vārdnīcas.

Grūtības sagādājošie vārdi obligāti ir jāprezentē interesantā kontekstā, lai varētu nepārprotami redzēt to pielietojumu un tos varētu labāk iegaumēt. Skolēniem, mācoties vārdu pēc iespējas mazāk jālieto dzimtā valoda vārdu tulkošanā. Tie nostiprinās, ja tiek lietoti personīgā kontekstā. Vārdu apguve ļoti svarīgi ir lasīt un klausīties dažādus tekstus, jo tas nodrošina vārdu atkārtošanu. Skolotājam jāpiedāvā interesanti vingrināšanās un atkārtošanas uzdevumi apgūstamās leksikas pielietošanai un zināšanu nostiprināšanai. Prezentējot jaunus vārdus, jāreķinās ar skolēnu vecumposmu. Sākumskolā apgūstamie vārdi jāprezentē ar ilustrācijām, skaidrojumiem un izrunu. Jāpiedāvā daudz un dažādi jautri, vienkārša formāta uzdevumi, kurus var pildīt gan klasē, gan mājās, atsevišķā veidā vai integrēti valodas apmācības programmā. Tie var būt tradicionāli, piemēram, kā teikumu pabeigšana, ievietojot atbilstošo vārdu, bet ir jābūt arī vairāk atvērtiem uzdevumiem un personalizētākām aktivitātēm, kuras sniedz iespēju skolēniem runāt par savu dzīvi. Skolēniem patīk darboties ar vārdu puzzle, šifrētiem uzdevumiem, mīklām, pildīt savietošanas uzdevumus un pabeigt vienkāršus īsus stāstiņus. (McCarthy and O`Dell, 1999: 5.lpp.)

Valodas augstākos apguves līmeņos uzdevumu veidi kļūst sarežģītāki, paralēli apgūstot arī dažādas gramatiskas konstrukcijas, frazālos darbības vārdus, idiomas uc.

Skolotājam jāvērtē, ka skolēniem vārdu apgūvē var būt ne tikai lingvistiskas neskaidrības, bet arī iekšējās – psiholoģiska rakstura grūtības. Svarīga ir skolēnu motivācija un pašmācība.

Apkopojot iepriekš minēto informāciju diplomdarba autore secina, ka skolēniem ir jāapgūst pamata vārdu krājums, lai valodas apguve varētu veiksmīgi padziļināties gan tiešas, gan gadījuma mācīšanās ietvaros. Dzimtā valoda ir atbalsts otras valodas apgūvē, bet tā var arī traucēt. Vārdu apguve ir ne vien atsevišķu vienību mācīšanās, bet arī sakarību veidošana. Tas ir atmiņas darbs, kas ietver, gan radošu, gan personīgu pielietojumu. Skolotājam jāveicina skolēna autonomija, lai viņš pakāpeniski uzņem atbildību par sava vārdu krājuma pilnveidi.

2. Vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē

Ilgu laiku pret vārdnīcu lietošanu angļu valodas stundās izturējās atturīgi, lielākoties pamatojoties uz to, ka darbs ar vārdnīcas varētu kavēt noderīgu prasmju attīstīšanu, tādu kā, piemēram, vārdu un izteicienu nozīmes uzminēšanu no konteksta. Tāpat tika apgalvots, ka, ja vārdnīca ir divvalodu, skolēni varētu pārāk paļauties uz tulkojumu un uz tā rēķina attīstītu atsevišķu L2 (otrās valodas) leksiku.

Nekritiska vārdnīcas lietošana bieži izraisa tāda veida kļūdas, kā nepareiza vārda izvēle vai attiecīgā vārda nepareizas nozīmes izvēle.

Tomēr vārdnīcu loma vārdu krājuma apgūvē ir jāpārvērtē. Kā vārdu avotus, un informācija par vārdiem, tās ir nepārspējamās. Mūsdienās ir pieejama lieliska mācību vārdnīcu izvēle. Mācību un vārdu krājumu attīstošās grāmatas regulāri ietver aktivitātes atjautīgai un efektīvai vārdnīcu lietošanai.

Vārdnīcu izvēle

Konkrētai apmācāmo grupai un uzdevumam atbilstošas vārdnīcas izvēle ir ļoti nozīmīga.

Angļu valodas apguves sākumposmā tiek izmantotas bilinguālās jeb divvalodu vārdnīcas, piemēram, latviešu - angļu, angļu-latviešu. Sekojošos augstākos valodas apguves līmeņos jānotiek pakāpeniskai pārejai uz monolinguālo (skaidrojošo) jeb vienvalodu vārdnīcu lietošanu. Labā monolinguālā vārdnīcā ir labākas definīcijas, vairāk piemēru un informācija par gramatiku, tā satur daudz lielāku skaitu vienību: frāzes, idiomas un gatavus izteicienus. (Passarotto, 2007:18.lpp.) savā pedagoģiskā darbībā ir novērojusi, ka mācot savus skolēnus, efektīvi lietot monolinguālas vārdnīcas tiek nodrošināti labi turpmākie rezultāti angļu valodas apgūvē.

Kopumā skolēniem ir tendence darboties ar divvalodu vārdnīcām vairāk kā ar vienvalodu, jo tās ir viegli saprast un to lietošanas laiks minimāli pārtrauc lasīšanu, klausīšanos, runāšanu vai rakstīšanu. Tomēr, divvalodu vārdnīcas, īpaši kabatas vai elektroniskās var būt maldinošas. Ierosinot viens pret vienu pielīdzināt L1 (dzimtās valodas) un L2 (otrās valodas - pirmās svešvalodas) vārdus notiek pārspīlēta vienkāršošana, bieži nav doti vārda nozīmes ekvivalenti un tā lietošanas īpatnības rakstiskā komunikācijā (no grāmatas).

Ļoti noderīgas ir mācību vārdnīcas (*learners' dictionaries*), kas domātas angļu valodas kā svešvalodas apguvei, jo tajās izmantots ierobežots vārdu daudzums definīciju un skaidrojumu sniegšanai. Tās ietver arī tādas skolēniem vai studentiem nepieciešamus datus, kā, piemēram, informāciju par gramatiku, vai lietvārds ir saskaitāms vai nē, vai darbības vārds

seko infinitīvā vai *-ing* formā. Labākajās izglītojošās vārdnīcās iekļautas arī konsultācijas, kas balstītas uz tipisku izglītojamo pieļauto kļūdu analīzi.

Vēl ir pieejamas vārdnīcas - tēzauri, kas aptver visus kādas valodas vai kādas tematikas vārdus, parasti semantisko lauku izkārtojumā. (<http://termini.lza.lv>)

Parastajos standartizētajos tēzauros tiek iekļauts tikai ierobežots vārdu skaits katrā kategorijā, un definīcijas ir sniegtas dzimtajā valodā. Piemēram, "Cambridge Word Selector".

Pēc līdzīga principa veidotas arī „Oxford Learner's Wordfinder Dictionary” (skat. pielikumu Nr. 1) un „Longman Language Activator” vārdnīcas, kas ir monolingvālas.

„Oxford Learner's Wordfinder Dictionary” vārdnīcā vārdu krājums sagrupēts aptuveni zem 640 atslēgvārdiem un sevī ietver vispārīgo (nespecializēto) vārdnīcu un parastu sinonīmu vārdnīcu labumus / priekšrocības. „Longman Language Activator” vārdnīca veidota aptuveni no 1000 atslēgvārdiem, kuru pamatnozīmes veido angļu valodas kodolu (vai pamata vārdu krājumu). Zem katra atslēgvārda ir vārdu un frāžu izvēlne ar atbilstošām nozīmēm. (Thornbury, 2011: 62.lpp)

Tēzauri, īpaši, piemēroti kā palīglīdzekļi, pildot dažādus mutiskus (piem., gatavojot runu) un rakstiskus uzdevumus (piem., plānojot eseju vai rakstot vēstules) meklējot dažādu vārdu sinonīmus vai tiem radniecīgus vārdus, kā arī sistemātiskai vārdu krājuma pilnveidei.

Angļu valodas apguves sākumposmā jaunākiem skolēniem ideāli piemērotas un sevišķi noderīgas var būt **bilžu vārdnīcas**, pateicoties to tematiskajai struktūrai. Tajās vārdi sagrupēti pa leksikas jomām. Protams, tās aprobežojas tikai ar lietām vai darbībām, kas var tikt ilustrētas.

Ir pieejamas arī mācību (*Learners'*) vārdnīcas ar specializētām funkcijām, piemēram, frazeoloģismu, vārdkopu, frāžu, un izrunas vārdnīcas. Tās tiek lietotas, meklējot vārdus vai izteicienus no kādas konkrētas valodas leksikas jomas. Pie specializētajām vārdnīcām ir pieskaitāmas arī vārdnīcas par kultūru, piem. „*The Oxford Guide to British and American Culture*”. Šāda tipa vārdnīcas lieto, meklējot nozīmi un pielietojumu vārdiem, kas cieši saistīti ar kultūras norisēm un tradīcijām.

Mūsdienās aizvien biežāk tiek lietotas elektroniskās vārdnīcas. Biežāk lietotās ir kabatas formāta elektroniskās vārdnīcas, datorā instalētās un diska versijā pieejamās, kā arī interneta vārdnīcas.

Vārdnīcās pieejamā informācija

Mūsdienīgās angļu valodas mācību vārdnīcās tiek dots daudz vairāk kā tikai vārdu uzskaitījums, to rakstība, skaidrojums, nozīme un pielietojums.

Vārdnīcu lietotāji grib zināt vairāk par dažādu pašreizējās runātās un rakstītās angļu valodas vārdu un frāžu pielietojumu, to izcelsmi, konceptiem, kas slēpjas aiz šiem vārdiem un frāzēm, kā arī to agrāko lietojumu. Minētie dati tiek ievietoti tūlīt aiz šķirklā pamatinformācijas speciāli marķētos ierakstos. Daudzi vārdu vai frāžu ilustratīvie piemēri ir ņemti no to reālā pielietojuma literatūrā. Vārdu izcelsmju izklāsti (etimoloģijas) ietver papildus vēsturisku informāciju par specifiskiem vārdiem. Šo daudzo papildus elementu rezultātā tiek uzlabota un precizēta ne tikai informācija par vārdu nozīmēm un to pielietojumu, bet arī radīta vārdnīca, kas ir ne tikai vārdu saraksts, bet arī pavadonis mūsdienu dzīvās valodas un tās pagātnes sakņu izziņai.

Apskatot tuvāk kādu konkrētu šķirkli, piem., *shed* Oxford Wordpower mācību vārdnīcā 602.lpp, kas domāta vidējam apguves līmenim.

shed¹ /ʃed/ **noun** [C] a small building that is used for keeping things or animals in: *a garden shed; a bicycle shed; a cattle shed.*
 >>> Picture on page C7

shed² /ʃed/ **verb** [T] (*pres part shedding; pt, pp shed*) **1** to lose something because it falls off: *This snake sheds its skin every year. Autumn is coming and the trees are beginning to shed their leaves.*
2 to get rid of or remove sth that is not wanted

IDIOMS **shed blood** (*written*) to kill or injure people
shed light on sth to make sth clear and easy to understand
shed tears to cry

Fragmentā redzami divi homonīmi, kuru forma ir *shed*, un šīs divas dažādas nozīmes atsevišķi uzrādītas kā *shed¹* un *shed²*. Izruna ir sniegta, izmantojot fonētisko pierakstu /ʃed/. Tad seko informācija par gramatiku, iekļaujot vārdšķiras (lietvārds, darbības vārds), kā arī informācija, ka lietvārds ir skaitāms un darbības vārds ir pārejošs, kā arī darbības vārda pagātnes un divdabju formas (*shed, shedding*). Abi ieraksti tālāk ir sadalīti pēc to nozīmēm, piemēram *shed¹* un *shed²*. Lai atvieglotu lietošanu, katra no nozīmēm ir atdalīta ar lielajiem burtiem. Definīcijas ir rakstītas viegli saprotamā valodā, iekļaujot piemērus, lai atspoguļotu vārdu nozīmes un to gramatiskās īpatnības. Ir iekļauti izplatītākie izteicieni: *shed blood, shed light on sth* utt. Dotajā šķirklī nav norādes uz atvasinātajām vārdu formām, kas būs atrodama augstākā līmeņa vārdnīcās. Šajā vārdnīcā informācija par stilu ir iekļauta tikai daļēji. Tādējādi, *shed blood* ir atzīmēts kā rakstu valodas izteiciens, bet nav minēts, ka *shed tears* ir literārs izteiciens. Nav dota informācija par vārda izmantošanas biežumu.

2.1. Metodiskie ieteikumi darbā ar vārdnīcām

Daudzus skolotājus uztrauc, ka viņu skolēni par daudz lieto vārdnīcas, īpaši elektroniskās. Viņus uztrauc skolnieku vēlēšanās lietot vārdnīcu jebkurā nodarbības laikā.

Jāiedrošina skolēni lietot vārdnīcu atbilstošos apstākļos. Skolēniem jāsaprot, ka ir nepiemēroti meklēt vārda nozīmi, piemēram, klausīšanās laikā, tā zaudējot iespēju dzirdēt vārdu tā dabiskā skanējumā. Tanī pat laikā jāsaprot, ka vēlme zināt katru vārdu, mācoties valodu, ir gaužām dabiska.

Lai darbs ar vārdnīcu angļu valodas stundā vārdu krājuma pilnveidē būtu efektīvs, pirms tā uzsākšanas skolēni jāiepazīstina ar konkrētās vārdnīcas uzbūvi, kā arī jāveic vārdnīcas lietošanas prasmes attīstoši uzdevumi. Tas, kā skolēns spēs pielietot vārdnīcas informāciju, ir atkarīgs, cik labi viņš ir apmācīts vārdnīcu izmantošanā. Paskaidrojumi jāsniedz atbilstoši izglītojamo angļu valodas apguves līmenim.

Labā angļu valodas vārdnīcā vārdi tiek definēti skolēniem saprotamā veidā. Definīcijas ir skaidri un vienkārši formulētas, ir doti pilni teikumi kā paraugs vārda lietošanā. Krāsainas fotogrāfijas un ilustrācijas padara pat sarežģītu vārdu apguvi saprotamu. Kvalitatīvās vārdnīcās, bet it sevišķi jaunākajām klasēm domātās, ir skolēniem veltīti ievadvārdi un ieteikumi vārdnīcas lietošanā.

Sākot pildīt konkrētus uzdevumus darba lapās, skolēniem vēlreiz īsi jāatgādina vārdnīcas uzbūve.

2.2. Vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveide

Vārdu krājuma pilnveides uzdevumi tiek izvēlēti atbilstoši izglītojamo angļu valodas apguves līmenim.

Īpaši jaunāko klašu skolēniem angļu valodas apguves sākumposmā, uzsākot darbu ar vārdnīcām, lielāka uzmanība jāpievērš vārdnīcu lietošanas prasmju attīstīšanai, un tikai pēc tam leksisko uzdevumu pildīšanai. Šis princips jāņem vērā arī strādājot ar skolēniem ar augstāku svešvalodas apguves līmeni.

Lai apgūtu visas vārdnīcas piedāvātās iespējas un informāciju par vārdiem, skolēniem jāveic dažnedažādi uzdevumi vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveidošanā.

Tad, kad skolēniem vārdnīcu lietošanas pamattehnika ir izskaidrota un ir pietiekoši strādāts klasē, skolotājam jānodrošina skolēni ar uzdevumiem, kuros jālieto vārdnīcas patstāvīgi, lai tas kļūtu par ikdienišķu ieradumu.

Skots Tornberi (Thornbury, 2011:152.lpp) nosauc sešas svarīgākās vārdnīcu lietošanas prasmes:

1. Izpratne par vārdnīcas izkārtojuma struktūru un prasme to lietot (alfabētiskā kārtība, šķirkļa uzbūve - pamatvārds, izruna, gramatiska informācija, vārdu pamatnozīmes,

- blakus nozīmes, atvasinājumi, vārdkopas, frazeoloģismi, idiomas, radniecīgie vārdi, sinonīmi, antonīmi u.c.);
2. Izpratne par vārdnīcas šķirkļī lietoto šifrēto informāciju (saīsinājumu un dažādu citu zīmju lietojums) un prasme to pielietot, veicot vārdu krājuma pilnveides uzdevumus;
 3. Prasme darboties ar vārda vai frāzes vairākām nozīmēm (prot atrast teikumā lietoto polisemantisko vārdu, homonīmu un homogrāfu nozīmi);
 4. Prasme darboties ar šķirkļī doto informāciju par radniecīgiem vārdiem un vārdiem ar līdzīgu nozīmi (*cross-checking*);
 5. Prasme lietot vārdnīcu iecerētās leksiskās nozīmes izteikšanai visatbilstošākā vārda meklēšanā, lietojot savas priekšzināšanas par tā sinonīmiem, antonīmiem, vienas saknes vārdiem, kā arī cita veida informāciju;
 6. Prasme lietot vārdnīcu nepazīstamu, tikai saklausītu vārdu meklēšanā, lai noskaidrotu to nozīmi un pielietojumu.

Vārdnīcas informācijas apguve un pielietošana

Vārdnīcas var lietot ne tik daudz kā uzziņu palīg līdzekli, lasot vai rakstot, bet kā skolēnu mācību līdzekli angļu valodas leksikas apguvē.

Kā piemērs tiks apskatīts uzdevums no mācību grāmatas *Reward* (Greenall S, Macmillan Heinemann), kas pieprasa izmantot vārdnīcu.

2. Daži vārdi var piederēt pie vairākām vārdu šķirām. Piemēram:

cook: Pavārs /*cook*/ (lietvārds) ir kāds, kas gatavo ēst /*cooks*/ (darbības vārds).
orange: Apelsīns /*orange*/ (lietvārds) ir oranžs /*orange*/ (īpašības vārds) auglis.

Izmanto vārdnīcu, lai atrastu doto vārdu iespējamās vārdu šķiras.

talk	head	drink	flat
rent	slice	heat	start

Veido teikumus, parādot atšķirīgās vārdu šķiras.

He talks all the time.

There's a talk on insects tonight.

(Thornbury, 2011: 65.lpp.)

Šajā nodarbībā skolēni izmanto vārdnīcas, lai veiktu vismaz divus uzdevumus: viņi identificē vārdu šķiras un paskaidro to atšķirīgās nozīmes, kas ir vajadzīgas, lai uzrakstītu loģiskus teikumus. Šis divu soļu process atspoguļo galveno principu vārdnīcu izmantošanā klasē – **izzinās** (kognitīvo) dziļumu. Jo vairāk vārda nozīmes spēj saskatīt skolēns, jo lielāka kognitīvās apstrādes pakāpe, tādējādi lielāka iespēja ir paturēt to atmiņā. Katru reizi, kad skolēns ieskatās vārdnīcā, viņš ierosina lēmuma pieņemšanas procesu. Fakts, ka vārdnīcas

satur tādu informācijas bagātību, padara tās ideālas daudzpusīgiem lēmumu pieņemšanas uzdevumiem. Aktivitātes, kas balstītas uz vārdnīcu izmantošanu, tiek veidotas ar mērķi, lai skolēns iegūtu precīzu informāciju par vārdu pareizrakstību, izrunu, nozīmi, gramatiku, atvasinājumiem, vārdkopām, kā arī vārda stilu, nozīmju papildkomponentiem un izmantošanas biežumu.

Šeit, piemēram, ir divi uzdevumi, kas vērs uzmanību pareizrakstībai un izrunai.

1. Nodiktēt vārdu izlasi, kura vieno tās pašas skaņas, bet rakstību nosaka dažādi likumi, kā, piemēram (great, wait, eight, late, straight, hate, etc.). Skolēni izmanto vārdnīcas, lai pārbaudītu pareizrakstību un sakārtotu vārdus pareizrakstības grupās (piemēram, visus – *ai* – vārdus kopā). Viņi var izdarīt secinājumus, kuras pareizrakstības atkārtojās biežāk, kuras ir izņēmums.
2. Skolēniem tiek iedoti vārdi uz kartītēm, kuriem ir vienādas pareizrakstības pazīmes, bet var tikt izrunāti atšķirīgi. Piemēram, burts *g* vārdos (guess, magic, goal, fog, gym, gift, gene, logic, large, etc.). Tā kā iepriekšējā nodarbībā, tiek izmantotas vārdnīcas, lai sašķirotu vārdus atbilstoši to izrunai un palīdzētu saskatīt likumsakarības.

Uzdevumi par vārdu nozīmi.

Pirmajās reizēs, kad skolēni strādā ar monolingvālām vārdnīcām, viņi daudzos gadījumos nezina, kura no atšķirīgajam nozīmēm ir domāta konkrētajam vārdam dotajā teikumā. Daži mēdz izvēlēties pirmo sarakstā atrodamo skaidrojumu vai izvēlas pēc nejaušības principa. Skolotājam jāapmāca skolēni pareizi izvēlēties kontekstam atbilstošo tulkojumu. Sekojošais uzdevums varētu būt noderīgs minētās prasmes attīstīšanā.

3. Skolēniem tiek nodiktēti vārdi vai iedoti uz kartītēm, un izmantojot vārdnīcu, tie ir jāsašķiro pēc nozīmju kategorijām. Kategoriju nosaukumi var tikt doti, bet, lai uzdevums būtu sarežģītāks, to izstrāde var tikt atstāta skolēnu ziņā. Piemēram, sekojošus divpadsmit vārdus var iedalīt trīs grupās, pa četriem vārdiem katrā: board, club, piece, net, hole, tee, racket, queen, umpire, check, green, court. Ņemiet vērā, ka daudzi no šiem vārdiem ir polisemantiski (t.i. vairāk nekā viena nozīme), tāpēc skolēniem ir gudri jāizmanto vārdnīcas, lai atrastu pareizo nozīmju jomu (šajā gadījumā nozīmes ir saistītas ar spēlēm).
4. Skolēns atrod lieko vārdu triju vai četru vārdu grupā (duck, pigeon, python, stork); atbilstošo sinonīmu (poisonous - venomous), antonīmu (harmless - dangerous); kārtu vārdus hierarhijas rindā (e.g. reptile, snake, python, fruit, apple.). (Thornbury, 2011: 66.lpp.)

Uzdevumi, kas ietver vārdu gramatikas izpēti.

5. Skolēni sakārto vārdus vārdšķirās atbilstoši informācijai vārdnīcā vai skaitāmos/neskaitāmos lietvārdos, pārejošos/nepārejošos darbības vārdos, utt.

Vārdnīcu uzdevumi, kas uzlabo zināšanas par vārdkopām.

6. Skolēni salīdzina vārdus uz kartītēm ar vārdkopu formām, pārbauda ar vārdnīcu. Vārdu atvasinājumi arī var veidot izpratni par vārdnīcu pielietojumu.
7. Skolēni izmanto vārdnīcas, lai izpildītu vārdu dzimtas matricu vai ‘zirnekļveida diagrammu’.

Uzdevumi, kas veido izpratni par stilu, blakusnozīmi un biežumu. Skolēni izmanto vārdnīcas,

lai izšķirtu, kurš vārds vai izteiciens grupā ir lieks attiecībā uz stilu:

8. Skolēni izmanto vārdnīcas informāciju, lai sagrupētu vārdus, vai tiem ir neitrāla vai negatīva blakusnozīme. Piem., *chat*, *gossip*.
9. Skolēns izmanto vārdnīcas informāciju par biežumu, lai sarindotu vārdus pēc to biežuma. (Thornbury, 2011: 67.lpp.)

Jebkurš no augstāk minētiem uzdevumiem var tikt izmantots kombinācijā ar citiem, tādējādi paaugstinot uzdevumu skaitu par vārdu grupām.

Piemēram, vārdu grupas var tikt vispirms nodiktētas (pareizrakstības uzdevums), tad sakārtotas (uzdevums par nozīmēm), tad sašķirotas neitrālos vai negatīvos vārdos (uzdevums par blakusnozīmēm). Pārmaiņus vārdi var tikt grupēti atbilstoši vārdu šķirām (uzdevums par gramatiku) un tad salīdzināti ar vārdkopām.

3. Gadījuma pētījumā veiktās aktivitātes un rezultātu analīze

Atsevišķa gadījuma pētījums (case study) tika veikts Kristiāna Dāvida pamatskolā, kas atrodas Madonas novada, Barkavas pagastā. Tajā piedalījās pieci 9. klases skolēni, vecumā ap 15 un 16 gadiem, ar ļoti dažādām angļu valodas zināšanām: sākot no ļoti labām (8 balles) līdz par gandrīz pietiekamām (4 balles). Darba autore strādā ar minēto klasi jau vairākus gadus.

Pētījuma laiks ir 8 mēneši, un tā ilgums - no 2011. gada 13. septembra līdz 2012. 10. maijam.

Darba autore centās iedvesmot skolēnus apgūt interneta vārdnīcu lietošanu, kā arī palīdzēja attīstīt nepieciešamās prasmes to lietošanā, apzināties to priekšrocības un trūkumus salīdzinājumā ar grāmatas formāta vienvalodas skaidrojošām vārdnīcām, lai viņi spētu minētās vārdnīcas nākotnē veiksmīgi izmantot angļu valodas vārdu krājuma un citu valodas prasmju pilnveidē.

Pētījuma laikā tika veikta skolēnu novērošana. Lietojot iepriekš izstrādātus kritērijus (skat. pielikumu Nr. 2), novērojumu tabulā tika reģistrēti hronoloģiskā secībā sekojoši lielumi: dota uzdevuma izpratne un izpildes precizitāte, svarīgāko vārdnīcu lietošanas prasmju (skat. *teorētiskais punkts Nr.3.2.*) attīstības līmenis; grūtības uzdevumu izpildē, skolēnu jautājumi, kļūdas, kā arī uzvedība, uzcītība, attieksme.

Praktiskā **pētījuma mērķis** bija noskaidrot, kā interneta vārdnīcu izmantošana pilnveido skolēnu vārdu krājumu angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē.

Visas pētījumā veiktās aktivitātes ir bāzētas teorētiskajās zināšanā, kas iegūtas, veicot svešvalodu mācību metodiskās literatūras izpēti un analīzi par angļu valodas vārdu krājumu un tā pilnveides iespējām pamatskolā, īpašu uzmanību pievēršot vārdnīcu izmantošanas iespējām. Izpētīti un apkopotī uzdevumi vārdu krājuma pilnveidei un pārbaudei darbā ar grāmatas formāta un interneta vārdnīcām angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē.

Veikto aktivitāšu apraksti un rezultātu analīzes ir attēlotas atbilstoši pētījuma gaitai. To starpā būs pieejama arī vienas mācību stundas gaitas detalizēts izklāsts un analīze.

Pētījuma ievadfrāzē darba autore veica pētījuma dalībnieku anketēšanu viņu iepriekšējās pieredzes angļu valodas vārdu apgūšanā noskaidrošanai, kā arī angļu valodas skolotāju anketēšana viņu pieejas un pieredzes skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē noskaidrošanai. Tai sekoja skolēnu primārā testēšana, vārdu krājuma apjoma un vārdnīcu izmantošanas prasmju pārbaudei.

Sākot darbu ar vārdnīcām angļu valodas stundās 9. klasē, tika noorganizēts projekts „*Vārdnīcu pasaule*”, un veikta pētījuma dalībniekus iepazīstināšana ar dažādām grāmatas formāta, dator- un interneta vārdnīcām un to lietošanas iespējām.

Turpmākā gadījuma pētījumā skolēni izmantoja sekojošas vārdnīcas: Kembridžas pamatlīmeņa grāmatas formāta vārdnīca (*Cambridge Essential English Dictionary*), tās tiešsaistes versija – <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/> un <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/>; kā arī *Longman Active Study Dictionary* grāmatas formāta vārdnīca un Oksfordas interneta vārdnīca - <http://oxforddictionaries.com/>.

Pētījuma izmēģinājuma fāze tika veikti sekojoši uzdevumi vārdu krājuma un vārdnīcu lietošanas prasmes pilnveidei:

- a) Vārdnīcas lietošanas prasmes attīstoši uzdevumi no *Cambridge Essential English Dictionary* un *Longman Active Study Dictionary*;
- b) Uzdevumi no mācību grāmatām *Project 3* un *Project Plus*;
- c) Interneta vārdu krājuma pilnveides uzdevumi no angļu valodas apguves mājas lapas *englisch-hilfen.de*;
- d) Vārdnīcu lietošanas prasmes attīstoši uzdevumi izmantojot tekstus no valsts pārbaudes darbu lasītprasmes pārbaudes daļām un kādu interneta rakstu, pēc skolēnu brīvas izvēles.

Pētījuma noslēguma fāze diplomdarba autore veica pētījuma dalībnieku noslēguma testēšana interneta vārdnīcu lietošanas prasmeju pārbaudei un vārdu krājuma attīstības dinamikas konstatēšanai.

Tika veikta vēl vienu pētījuma dalībnieku un angļu valodas skolotāju anketēšanu, lai noskaidrotu viņu viedoklis par interneta vārdnīcu izmantošanas lietderību vārdu krājuma pilnveidē un citu moderno tehnoloģiju pielietošanas iespējām angļu valodas stundās.

Noslēgumā tika izanalizēti skolēnu darbi un aizpildītās anketas interneta vārdnīcu lietderības angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē noskaidrošanai un secinājumu izvešanai.

Turpmākajā gadījuma pētījuma apraksta punktā tiks detalizēti apskatīta informācija no skolēnu un skolotāju anketām par vārdu krājuma pilnveidi.

3.1. Skolēnu un skolotāju anketas par vārdu krājuma pilnveidi

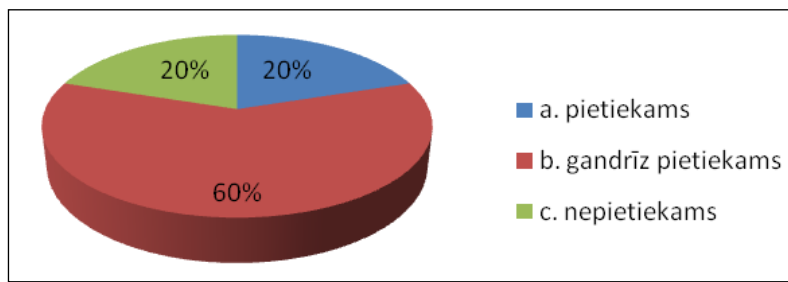
Lai uzzinātu gadījuma pētījuma dalībnieku - 9. klases skolēnu pieredzi angļu valodas vārdu apgušanā un angļu valodas skolotāju pieredzi un pieeju to mācīšanā, diplomdarba

autore veica anketēšanu. Kā pirmie tiks apskatīti un komentēti 9. klases **skolēnu anketas** (skat. pielikumu Nr. 3) rezultāti.

Pirmā jautājuma mērķis bija uzzināt, cik ilgi skolēni mācās angļu valodu. Atbildēs tika noskaidrots, ka 80% aptaujāto mācās angļu valodu no 3. klases, bet 20% no 1. klases. Tas ir saistīts ar skolas pamatizglītības programmas noteikto pamatizglītības mācību priekšmetu un stundu plānu, kurā pirmo svešvalodu - angļu valodu māca no 3.klases.

Otrajā jautājumā diplomdarba autore lūdza skolēnus novērtēt savu angļu valodas vārdu krājumu, lai salīdzinātu viņu viedokli ar savām domām.

Apkopojot atbildes, atklājās, ka 60% skolēnu savu vārdu krājumu angļu valodā vērtē kā gandrīz pietiekamu - ir pamat bāze, lai veidotu teikumus un sarunātos, taču dažreiz pietrūkst kāda vārda,

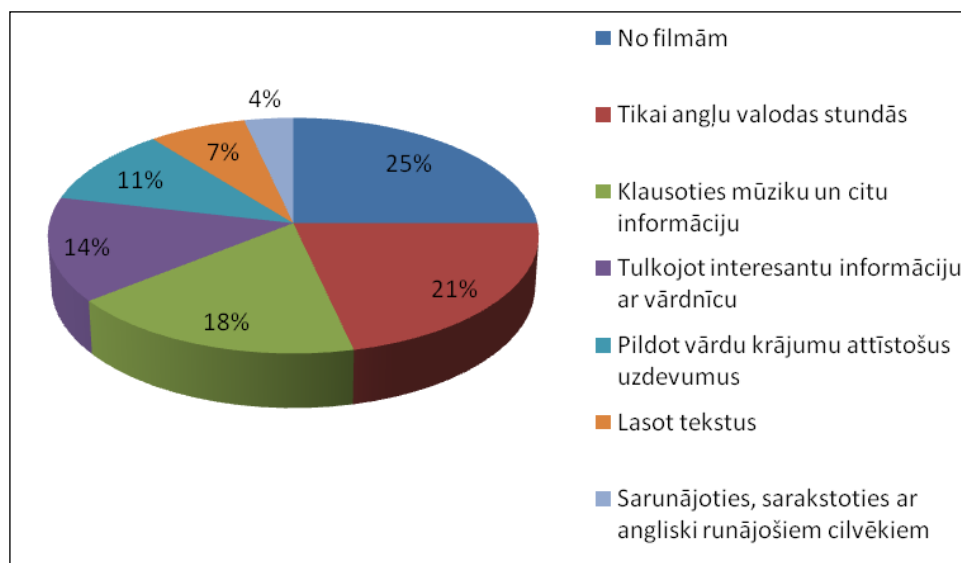

1. attēls. Skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pašvērtējums.

lai pilnībā izsacītu domu. 1/5 skolēnu domā, ka ir pietiekams vārdu krājums un tikpat atzīst, ka viņu angļu valodas leksika ir ierobežota un būtu jāpilnveido. Skolēni pamatskolā nenovērtē tās svešvalodas iespējas, ko dod informācijas meklēšana un apkopošana citos mācību priekšmetos, izmantojot internetu.

Trešā jautājuma mērķis bija uzzināt skolēnu iemīļotākos vārdu mācīšanās veidus, lai veiktu salīdzinošo analīzi ar skolotāju anketas rezultātiem.

Atbildot uz jautājumu: “Kā tu mācies vārdu?”, skolēni kā pirmo atzīmē filmu skatīšanos- 25%, bet mazliet mazāk - 21%, vārdu mācās angļu valodas stundās un 18% -

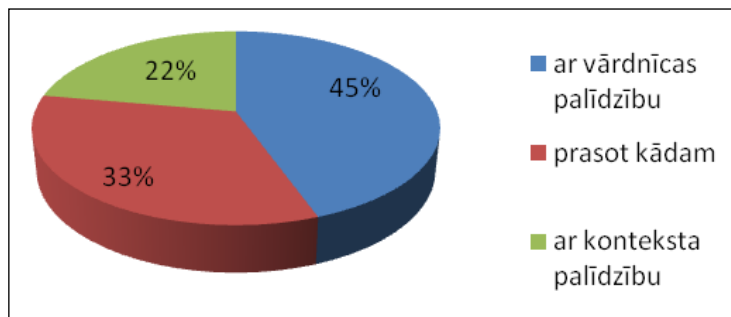
2. attēls. Skolēnu angļu valodas vārdu mācīšanās veidi.

klausoties mūziku un skatoties citu informāciju internetā. Diemžēl maz komunikācijas ar angļiski runājošiem cilvēkiem, lai gan tagad tas ir iespējams gan ar interneta palīdzību, gan

ceļojot, gan uzņemot ciemiņus, taču tas prasa zināmu psiholoģisku sagatavotību un garīgu atvērtību.

Ceturtais jautājums

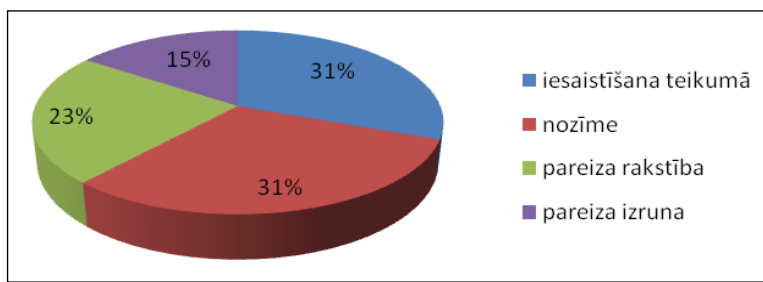
Sastopot tekstā nezināmu vārdu vai izteicienu, skolēni par galveno izziņas avotu atzīmēja vārdnīcu- 45%, kas arī ir loģiski saprotams, jo visvieglāk un vienkāršāk pieejams, bet 33% atbildēja, ka jautā klasesbiedram, draugam vai skolotājam, un 22% atzina, ka mēģina izprast no konteksta, neko speciāli nemeklējot.

3. attēls. Nezināmu vārdu vai izteicienu nozīmes noskaidrošana.

Piektais jautājums

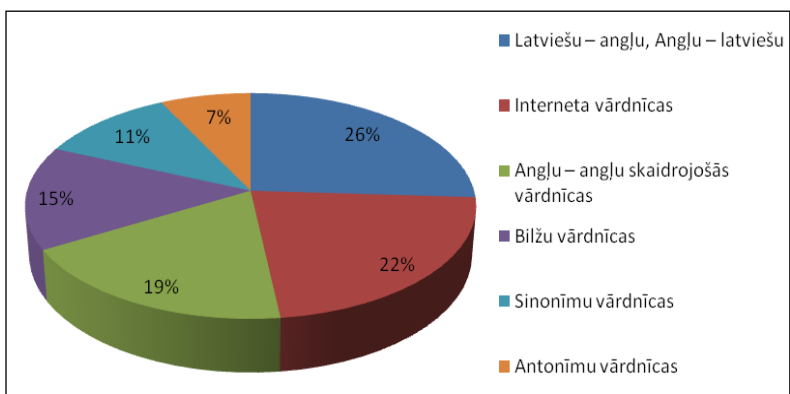
Atzīmējot grūtības mācoties vārdiņus, 31% skolēnu atzīmē to iesaistīšanu teikumā un 31% - arī vārda un izteiciena nozīmi. Tas liecina par nepietiekamu valodas lietojuma ikdienas pieredzi, jo iemācoties jaunus vārdiņus, būtu jāveido plašāki teikumi un tēlaināka valoda. Nozīme, protams, ir arī pareizai rakstībai, kura sagādā grūtības 23% skolēnu un pareizai izrunai - 15% aptaujāto.

4. attēls. Grūtības, mācoties vārdus un izteicienus angļu pieredzi, jo iemācoties jaunus vārdiņus, būtu jāveido plašāki teikumi un tēlaināka valoda. Nozīme, protams, ir arī pareizai rakstībai, kura sagādā grūtības 23% skolēnu un pareizai izrunai - 15% aptaujāto.

Sestais jautājums.

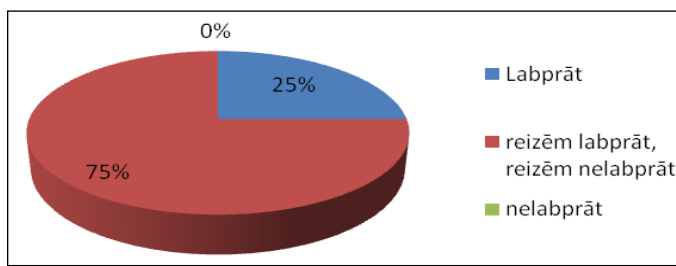
Skolēnu visbiežāk lietotās - 26% gadījumos ir latviešu-angļu un angļu-latviešu vārdnīcas, tad 22% gadījumos skolēni lieto interneta vārdnīcas un 19% gadījumu - skaidrojošās vārdnīcas. Protams, valodas

5. attēls. Skolēnu visbiežāk izmantotās vārdnīcas apgūvē un pilnveidošanā visvairāk izmanto angļu- latviešu vārdnīcu, taču laikā, kad ir pieejamas informācijas tehnoloģijas un plašas komunikācijas iespējas, skolēni nenovērtē interneta vārdnīcas un pavisam maz lieto specifiskās, valodu papildinošās vārdnīcas.

Septītais jautājums.

Angļu valodas apguve nav iedomājama bez jaunu vārdu apguves. Ir iepriecinoši, ka 25% skolēnu apstiprina vēlmi mācīties labprāt vārdus. Savukārt 75% atzīst, ka reizēm gribas un reizēm negribas mācīties, kas norāda uz skolēnu lielo noslogojumu un nepietiekamo motivāciju valodas apguvē. Pozitīvi, ka neviens skolēns neizvēlējās atbildi, ka mācās vārdus nelabprāt.

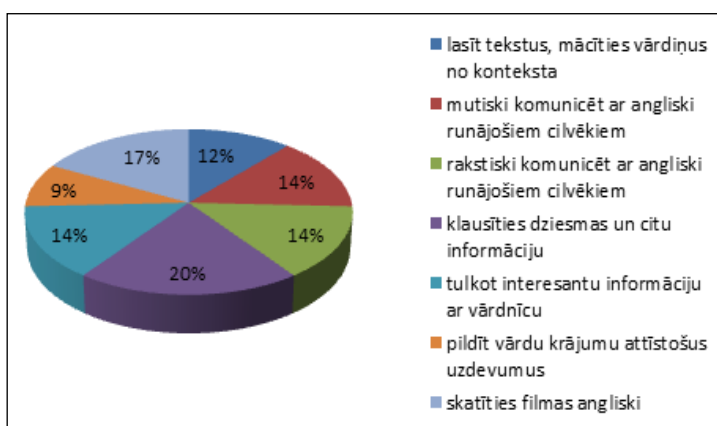

6. attēls. Vēlme iemācīties vārdus

20% aptaujāto skolēnu izteica vēlmi mācīties jaunus vārdus klausoties dziesmas un citu informāciju, kas arī sakrīt ar to, kur viņi atzīst, kā mācās jaunus vārdus, tikai šī nodarbe ir jāveic mērķtiecīgi un kā var novērot, dod ne to labāko rezultātu. 14% skolēnu grib mutiski vai rakstiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem un šī ir tā izvēle, kas reāli

Astotais jautājums.

dod vislielāko praksi un iespējas attīstīt valodas vārdu krājumu un atklāt tās nianšes. Savukārt 17% skolēnu atzīmēja, ka vēlas tulkot ar vārdnīcu interesantu informāciju, un prakses stundu laikā tika organizētas stundas, lai iepazītos ar dažādām vārdnīcām un to pielietojumiem. Šeit arī izvērsas lielas iespējas starppriekšmetu saiknes veidošanai, jo internetā ir pieejami labi materiāli angļu valodā gan matemātikā, gan ģeogrāfijā, gan fizikā, gan ķīmijā utt. Arī kopīgos mācību priekšmetu projektos varētu veiksmīgi izmantot šīs angļu valodas iespējas

7. attēls. Skolēnu vēlmes vārdu krājumu pilnveidošanai

Sekojošais anketas komentārs atspoguļos skolotāju pieredzi un viedokļus par skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidi.

Skolotāju anketas „Pieeja un pieredze skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē” - rezultātu komentārs

Anketēšanā piedalījās 11 skolotāji no dažādām Latvijas vietām - Madonas, Barkavas pagasta, Jelgavas, Rīgas, gan no pamatskolām, gan vidusskolas attiecīgās grupas.

Anketā (skat. pielikumu Nr. 4) tika uzdoti 8 jautājumi par viņu pieeju un pieredzi skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē. Iegūtie dati ir vizuāli attēloti un rakstiski

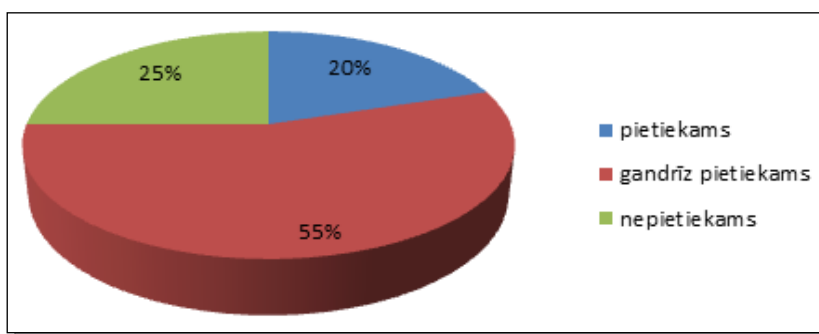
izanalizēti sekojošā komentārā. Anketa sākas ar jautājumu par skolotāju angļu valodas darba pieredzi.

1. jautājums. Skolotāju angļu valodas mācīšanas pieredze.

Aptaujātie angļu valodas skolotāji ir no dažādu Latvijas reģionu skolām un ar dažādu angļu valodas mācīšanas pieredzi pamatskolās un vidusskolās. Kā redzam no grafika, tad vislielākā aptaujāto grupa ir ar darba pieredzi no 6 līdz 15 gadiem- 64%, bet ar darba pieredzi līdz 5 gadiem ir 27% aptaujāto. Viena skolotāja ir ar 36 gadu darba pieredzi, kas neapšaubāmi liecina par viņas lielo mīlestību uz angļu valodu un vēlmi to iemācīt skolēniem. Taču pozitīvi jāatzīmē arī jauno skolotāju ienākšana skolā, kas ienes arī jaunas mācību metodes un intensīvāku informācijas tehnoloģiju lietošanu.

2. Jautājums:

55% aptaujāto skolotāju atzina, ka skolēnu vārdu krājums ir gandrīz pietiekams, kas arī aptuveni sakrīt ar skolēnu vērtējumu

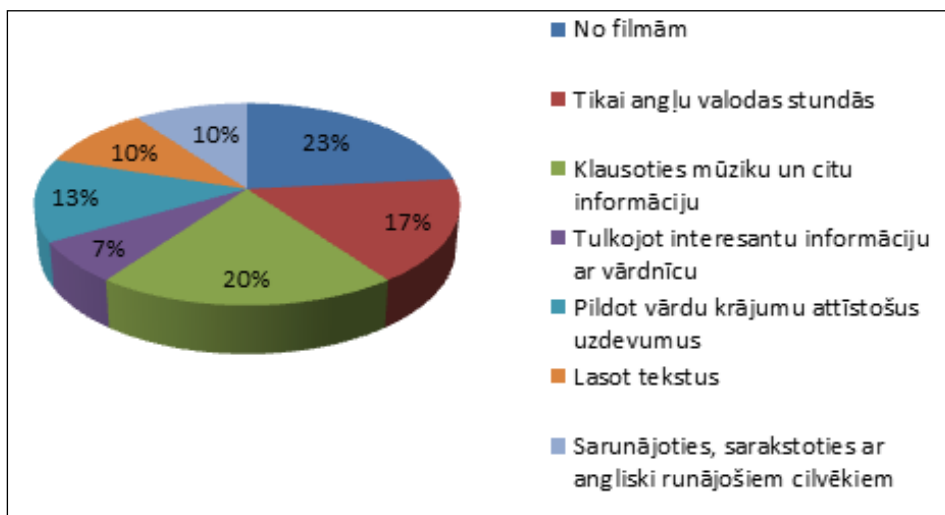

8. attēls. 9.klases skolēnu angļu valodas vārdu krājuma apjoms

(60%). Tas tikai norāda, ka stundās maz laika paliek skolotāja dialogam ar skolēnu, vai skolēnu savstarpējam dialogam, kas sevišķi grūti izdarāms, ja grupā 12-15 skolēni. Skolēni komunikācijai izmanto minimālu vārdu krājumu arī dzimtajā valodā un salīdzinoši viņiem liekas, ka angļu valodas vārdu krājums ir apmierinošs. Taču skolotāji vērtē kritiskāk un atzīst, ka 25% skolēnu vārdu krājums tomēr ir nepietiekams.

3. Jautājums:

Jautājumā par vārdu mācīšanās veidiem arī skolotāji atzīst, ka visvairāk- 23% skolēnu vārdu mācās no filmām, īpaši no multiplikācijas filmām jaunākajās

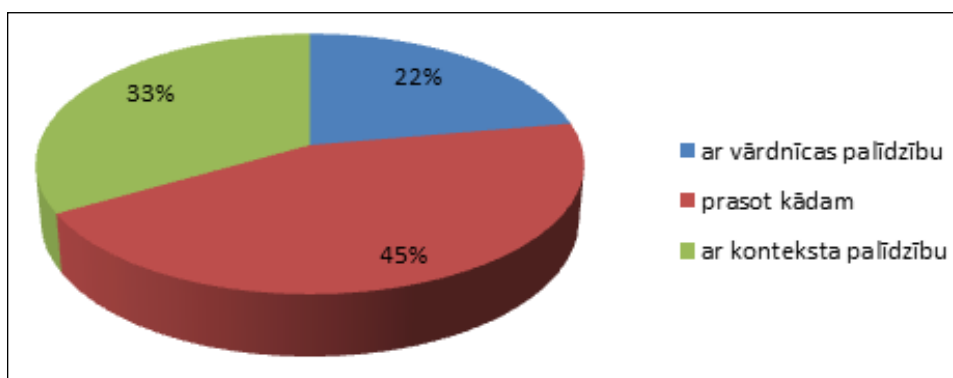

9. attēls. Skolēnu vārdu mācīšanās veidi

klasēs, un tad 20% - klausoties mūziku vai citu informāciju. Būtiskas atšķirības ar skolēnu viedokli šajā jautājumā nav. Tālāk skolēni domā, ka viņi stundās apgūst 21% vārdu, bet skolotāji, ka tikai 17%, savukārt par sarunām un saraksti ar angļiski runājošiem cilvēkiem skolēni domā, ka tā apgūst 4% vārdu, bet skolotāji, ka -10% un arī lasīšanas nozīmi skolēni novērtē par zemu. Skolotāju pieredze ir tā, kas atzīst valodas pielietojuma nozīmi tās apgūvē, taču skolēni to izprot vāji.

4. jautājums

Visbiežākais veids kā skolēni noskaidro nezināmo vārdu vai izteicienu, 45% skolotāju izpratnē ir - prasot kādam

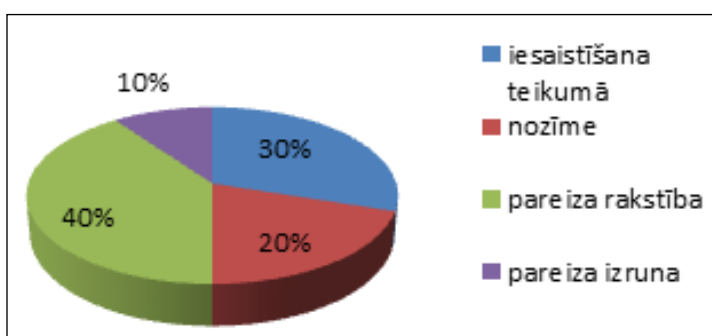

10. attēls. Skolēnu veidi nezināmo vārdu vai izteicienu nozīmes noskaidrošanai

(klasesbiedram, skolotājam, draugam utt.) un 33% skolotāju domā, ka ar vārdnīcas palīdzību. Skolēni gan domāja pretēji, ka vairāk vārdus noskaidro ar vārdnīcas palīdzību un 33% tikai prasīja kādam citam. Taču šie izziņas veidi varētu būt arī saistīti, jo tas –kāds varētu ieteikt arī paskatīties vārdnīcā, vai kā citādi noskaidrot.

5. jautājums

Skolotāji izvērtējot skolēnu grūtības mācoties - 40% atzīst pareizrakstības problēmas, bet savukārt tikai 23% skolēnu atzina pareizrakstības problēmas. Tas tikai norāda vispārējo sabiedrības viedokli un attieksmi pret pareizu runu un rakstību. Ja mēs gribam bērnu pārpildīt ar informāciju, bet neļaut viņam garīgi pilnveidoties, tad viņš nesapratīs mācīšanās jēgu. Skolēni arī atzīmē grūtības vārdu un izteicienu nozīmē (31%), bet skolotāji domā, ka tas sastāda tikai 20%.

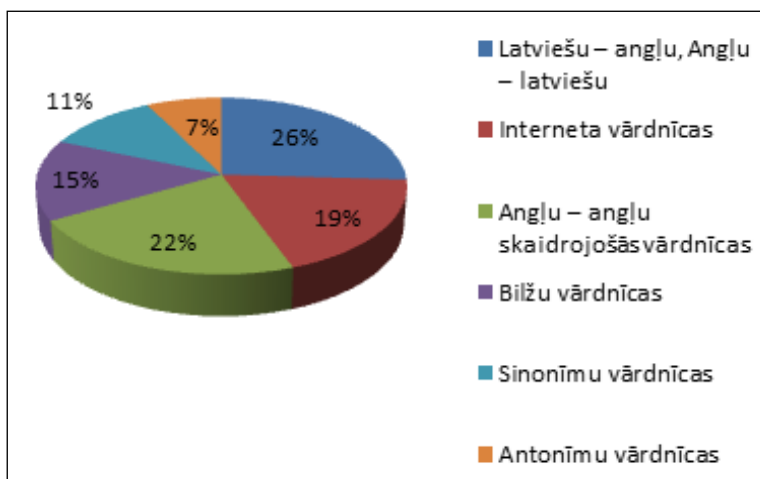

11. attēls. Skolēnu grūtības, mācoties vārdus un izteicienus angļu valodā

Pie citām grūtībām skolotāja A10 ar 12 gadu darba pieredzi min mācīšanos kā tādu, kā ļoti bieži sastopamu problēmu, grūtību.

6. Jautājums

Skolotāji visbiežāk (26%) skolās izmanto pieejamās vārdnīcas angļu- latviešu un latviešu –angļu, kā arī skaidrojošās vārdnīcas. Skolotāji piezīmē, ka papildus vārdnīcu lietošanai stundās atliek maz laika un skolās arī nav iepirkti komplekti, lai visa grupa varētu vienlaicīgi strādāt ar šīm vārdnīcām. Populārākas tagad ir interneta vārdnīcas, kas ir ātri lietojamas un pietiek ar vienu datoru, lai

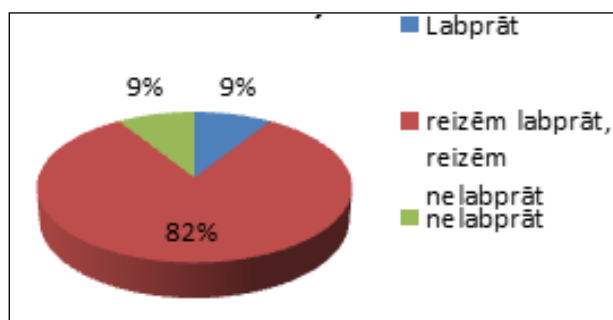

12. attēls. Skolotāju visbiežāk izmantotās vārdnīcas darbā ar vārdu krājumu

skolēniem uz ekrāna parādītu vajadzīgo. Mājas darbos skolēni var strādāt individuāli ar vārdnīcām. Šajā jautājumā gan skolēnu reālā darbošanās, gan skolotāju vēlmes sakrīt visvairāk.

7. Jautājums:

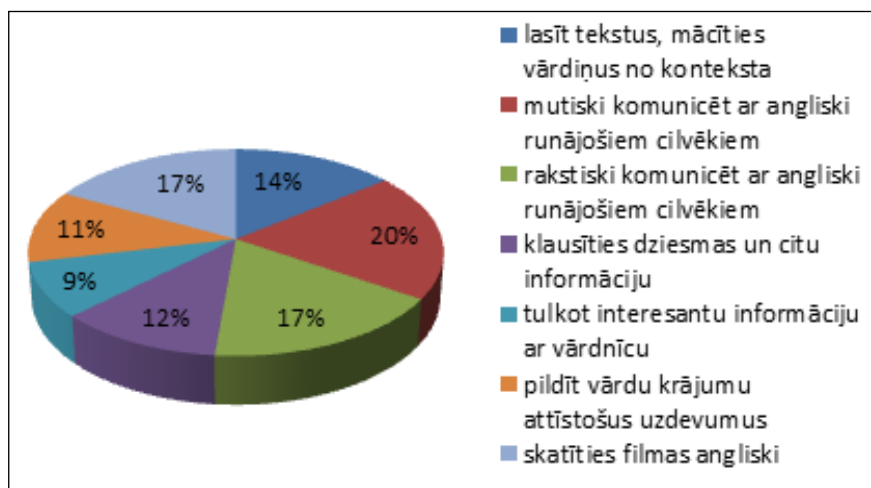
Skolotāji atzīmē, ka skolēnu vēlme mācīties vārdu ir atkarīga no daudziem faktoriem – motivācijas, intereses, spējām, klases kopīgās nostājas pret priekšmetu. Rezultātus var redzēt pārbaudes darbos, bet tie neraksturo šo pozīciju. Katrā ziņā skolotāji redz, ka ir skolēni(9%), kuri nelabprāt mācās un, kuri labprāt to dara (9%).

13. attēls. Skolēnu vēlme mācīties vārdu

8. Jautājums:

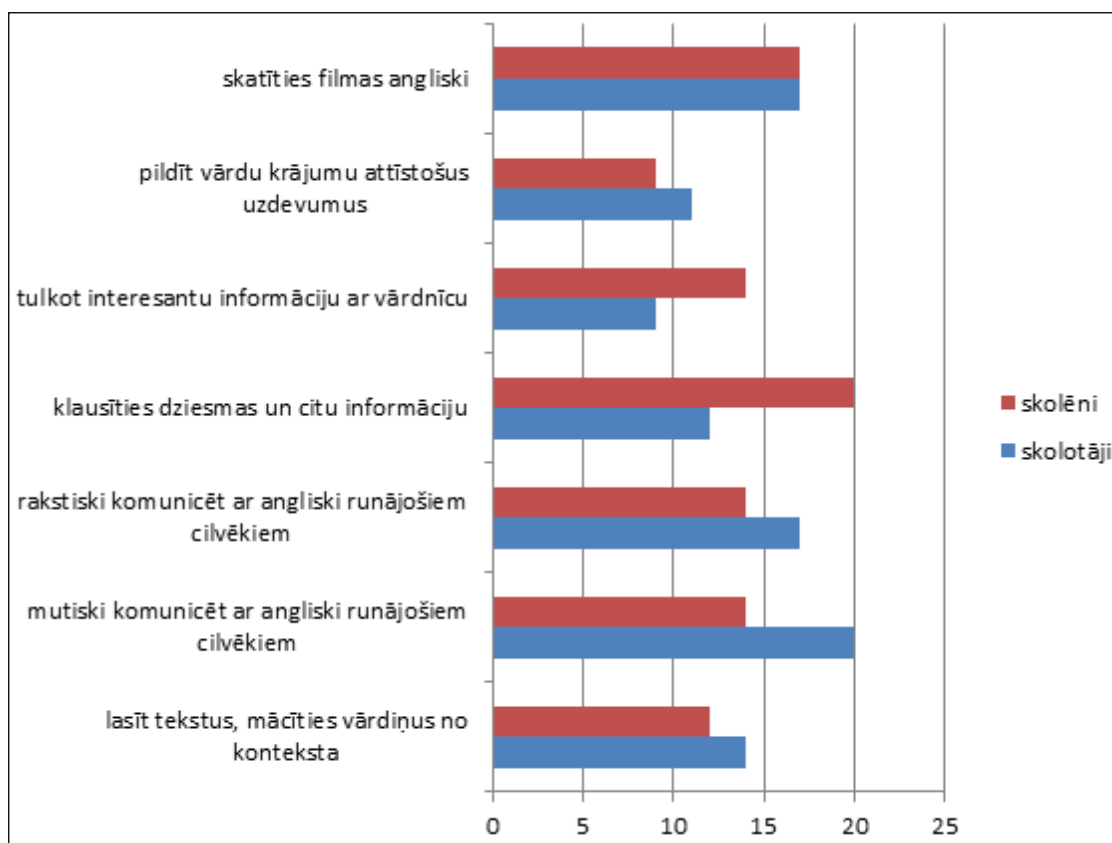
Skolotāju pieredze saka, ka vārdu krājumu vislabāk papildināt mutiski komunicējot ar angļiski runājošiem cilvēkiem(20%), kā arī rakstiski (17%). Skolotāji ļoti iesaka mutiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem,

14. attēls. Skolotāju ieteikumi vārdu krājuma pilnveidei

(vislabākais veids vārdu krājuma pilnveidei), bet arī piebilst, ka nav pietiekošu iespēju. Savukārt skolēni iet vieglāko ceļu un grib iemācīties vārdu no filmām un klausoties mūziku (20%). Šeit diemžēl skolēnu vēlmēs un skolotāju ieteikumi ir dažādi.

Nākamajā - salīdzinošā tabulā redzams, ka skolotāju uzsvars ir uz individuālo mācīšanos tradicionālā izpratnē, savukārt skolēni domā, ka klausoties var apgūt pietiekami, taču kā mēs zinām no 9. klases valsts pārbaudes rezultātiem ar to vien nepietiek. Skolēnu un skolotāju viedokļi sakrīt par filmu skatīšanos, jo tur nodarbojas vismaz divas maņas un ir paliekošāks rezultāts.

15. attēls. salīdzinošais skatījums par skolēnu vēlmēm un skolotāju ieteikumiem vārdu krājuma pilnveidei.

Nākamajā gadījuma pētījuma apraksta daļā gūsim ieskatu veiktajā vārdu krājuma un vārdnīcas lietošanas prasmju pārbaudē.

3.2. Testi vārdu krājuma un vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei

Vārdu krājuma apjoma testēšana notika, izmantojot angļu valodas pamatvārdu krājuma apguves grāmatas *English Vocabulary in Use (elementary)* sekojošas tēmas:

11. tēma: Frazeoloģismi (Skat. pielikumu Nr. 5);

Skolēnu zināšanas par konkrēto vārdu krājumu un gramatiskajām konstrukcijām ir viduvējas. Skolēniem nav pietiekoši zināšanu par frazeoloģismiem. Skolēni pareizi izpildīja 50% no dotajiem uzdevumiem. Skolēni labi izpildīja teikumus ar *put, get, come*. Lielas grūtības sagādāja darbības vārdi *turn, go vidēji lielas grūtības - take, went, do*.

24. tēma: Vārdi ar prievārdiem (Skat. pielikumu Nr. 6);

Tika doti uzdevumi ar darbības vārdiem un īpašības vārdiem, kuri tiek lietoti kopā ar prievārdiem. Skolēni pareizi izpildīja nedaudz vairāk kā pusi no dotajiem uzdevumiem. Skolēni samērā labi izpildīja uzdevumus, kuros bija jālieto īpašības vārdi ar prievārdiem, bet daudz kļūdījās darbības vārdu ar prievārdiem (*piem, look after, looking forward, look for, proud of, interested in, apologised for*) lietošanā.

27. tēma: Vārdi, kas varētu radīt pārpratumus vai grūtības (Skat. pielikumu Nr. 7);

Skolēni pildīja uzdevumus, lietojot vārdus: 1) *guite/quiet; lose/loose; fell/felt; cooker/cook*; 2) vārdus ar līdzīgām nozīmēm, piemēram, *lend un borrow, check un control*; 3) vārdus, kas bieži tiek jaukti, piemēram, dienas daļu kā pēcpusdiena un vakars saīsinājumus (*p.m.*); *I hope.../I expect...*

2/3 doto uzdevumu skolēni ir izpildījuši pareizi. Grūtības ir sagādājuši sekojošu vārdu lietošana: *felt, guite, borrow, lend, wait for..., check*, kā arī *p.m.* lietošana.

57. tēma: Kriminālā pasaule (Skat. pielikumu Nr. 8);

Šajā uzdevumu grupā tika pildīti uzdevumi, lietojot vārdu krājumu par krimināllietām, cilvēkiem, kas to dara un dažādiem atbilstošiem darbības vārdiem. Skolēni pareizi izpildīja 50% no dotajiem uzdevumiem. Grūtības sagādāja dažādu kriminālu darbību personu nosaukšana, kā arī izpratne par sodu sistēmu, kas bija nepieciešama 57.3. uzdevumam. Grūtības sagādāja dotās leksikas iesaistīšana teikumos. Skolēniem nebija īpašas grūtības ar 57.2. uzdevumu, kurā jāpabeidz teikumi, lietojot atbilstošu vārdu.

58. tēma: Mediji (Skat. pielikumu Nr. 9);

Skolēni pildīja uzdevumus, lietojot vārdu krājumu par medijiem: radio, TV, avīzes, žurnāli, IT un cilvēkiem, kas tās apkalpo. Skolēni pareizi izpildīja 70% no dotajiem uzdevumiem. Grūtības sagādāja pareizu gramatisku konstrukciju veidošana, kā arī vārdu pareizrakstība. Skolēni veiksmīgi izpildīja uzdevumus, kuros jāievieto vai loģiski jāsavieno leksika par dotajām tēmām.

60. tēma: Globālas problēmas

Skolēni pildīja uzdevumus izmantojot vārdu krājumu par dabas katastrofām (viesuļvētras, sniega vētras, zemestrīces) un cilvēku radītām problēmām (piesārņojums, satiksmes sastrēgumi, autoavārijas, bezdarbs, kari). Skolēni pareizi izpildīja 65% no dotajiem uzdevumiem. Grūtības sagādāja tādu parādību apzīmēšana, kā *viesuļvētra, zemestrīce, plūdi*

un darbības vārdu *strike* lietošana. 60.2. uzd. skolēni nosauc tikai pusi no iespējamām daba katastrofām un 60.3 uzd. tikai daļēji raksturo attiecīgās problēmas Latvijā.

Vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaude

Doto prasmju pārbaudei tika izmantots daļēji pārveidots tests no *Oxford Wordpower Dictionary* (skat. pielikumus Nr. 10). Skolēni lietoja tikai grāmatas formāta monolingvālās vārdnīcas.

Testa **pirmajā uzdevumā** tika pārbaudītas prasmes atrast pareizo šķirkli vārdnīcā, vārda pamatnozīmi un blakus nozīmes, teikuma locekļa statusu, frazeoloģismus, idiomas un to nozīmes, īpašības vārdu antonīmus, saīsinājumu skaidrojumus, izrunu un vārda uzsvaru, gramatisku informāciju (pagātnes un pagātnes divdabja formas, lietvārdu daudzskaitļi, skaitām/neskaitāms statuss), atvasinātos vārdus, britu un amerikāņu angļu valodas ekvivalentus, darbības vārdu statusu (tiešs/atgriezenisks) un prasme pēc dotās informācijas atrast darbības vārdu ar atbilstošu prievārdu.

Skolēni parādīja viduvējas zināšanas, kas liecina par retu vārdnīcu lietošanu angļu valodas apgūvē. Viņiem ir attīstīta prasme atrast šķirkļi, vārda galvenās nozīmes, izrunu, darbības vārdu pagātnes formas un daudzskaitli, teikuma locekļu statusu, saīsinājumu skaidrojumu. Grūtības sagādā frazālo un idiomu, to nozīmju atrašanu un izpratni, antonīmu atrašana, vairāku vārdu izrunu salīdzināšana, lai noteiktu atskaņas, neprot atrast vārda amerikāņu angļu valodas ekvivalentu, gramatisku zināšanu trūkuma teikumā nespēj noteikt lietotā vārda kā teikuma locekļa statusu. Puse no skolēniem kļūdās vārda uzsvara noteikšanā. Daži no skolēniem, atrodot šķirkli vārdnīcā, neizlasa visu pieejamo informāciju, tā nespējot prasīto lielumu.

Testa **otrajā uzdevumā** skolēni savienoja sekojošu vārdnīcās atrodamu informāciju ar dotajiem piemēriem: pamatvārds, izruna, definīcija, atvasinājumi, teikuma locekļi, teikuma piemēri, frazeoloģismi un iedomas. 85% skolēni otro uzdevumu izpildīja nepareizi, tam par iemeslu varētu būt doto jēdzienu angļu valodas ekvivalenta nezināšana vai nepilnīga izpratne, kam seko nespēja identificēt vajadzīgo informāciju dotajos piemēros.

Sekojošā gadījuma pētījuma apraksta daļā gūsim ieskatu vārdnīcu projekta norisē, kura laikā pētījuma dalībnieki iepazinās ar dažāda veida vārdnīcām grāmatas formāta un interneta vārdnīcām.

3.3. Projekts „Vārdnīcu pasaule”

Vārdnīcu projekts noritēja vairākās daļās 5 mācību stundu garumā. **Projekta mērķis** bija iepazīšanās ar dažādām grāmatas, diska un īpaši interneta formāta vārdnīcām un to galveno darbības principu apguve.

Sākumā skolēni saņēma darba lapas (Skat. pielikumus Nr. 11. – 16.) ar projekta gaitu un veicamajiem uzdevumiem, kuros īpaša uzmanība tika pievērsta skolēnu individuālā viedokļa par vārdnīcām un to pielietojumu formulēšanai, kā arī ar ieguvumiem un grūtībām vārdnīcu izpētes laikā.

Projekta pirmā posma sākumā pētījuma dalībnieki iepazinās ar **dažādu nozaru** grāmatas formāta **vārdnīcām** latviešu, krievu, latīņu, vācu, franču valodās. Skolotāja prezentēja vairākas vārdnīcas skolēnu ieinteresēšanai. Tam sekoja pārrunas mazā grupā par piedāvātajām vārdnīcām un to pielietojumu. Vārdnīcu apskates gaitā skolēni pilda 1.1 uzdevumu, bet izsakot savas domas par noderīgākajām un interesantākajām vārdnīcām, kā arī jaunumiem, ko viņi uzzināja.

2. uzdevumā skolēni sagatavoja vienas vārdnīcas nelielu prezentāciju saviem klasesbiedriem, ietverot tajā vārdnīcas vispārīgos datus, iespējamo pielietošanas veidus un vienu šķirkļa piemēru. Pēc prezentācijas skolēni poldīja 2.2 uzdevumu, vērtējot savu un citu prezentāciju.

3. uzdevumā pētījuma dalībnieki guva ieskatu par dažādu nozaru interneta vārdnīcām. Skolēni individuāli apskata piedāvātās interneta adreses problēmsituācijās, vēršoties pie skolotāja. Skolēni vārdnīcu apskates gaitā pilda 3.1 uzdevumu, darba lapās reģistrējot interesantākās un noderīgākās vārdnīcas, izsakot savas domas par to lietderību un jaunumiem, ko uzzināja.

Projekta otrajā posmā pētījuma dalībnieki iepazinās ar dažādām **angļu valodas** grāmatas formāta **vārdnīcām** un to diska versijām. Skolotāja īsi prezentē skolēniem pieejamās angļu valodas grāmatas formāta vārdnīcas un to diska versijas, kuras skolēni pēc tam individuāli apskata, aizpildot 4.1.uzdevumu, kurā sniedz informāciju par viņuprāt vislabāko un interesantāko vārdnīcu, kuru vēlētos izmantot angļu valodas apgūvē un citās aktivitātēs. Bija grūtības ar divu vārdnīcu diska versiju prezentēšanu, sakarā ar tehniskām problēmām.

5.uzdevumā skolēni iepazinās ar darba lapas sarakstā dotajām **angļu valodas interneta vārdnīcām**. Individuāli apskatot piedāvātās vārdnīcas, pētījuma dalībnieki noskaidroja pēc viņu domām interesantākās, kā arī noderīgākas angļu valodas apgūvē un

dažādu rakstu lasīšanā internetā. Skolēniem patika iepazīties ar interneta vārdnīcām, jo tas notika internetā.

Vārdnīcu projekta 3. posmā pētījuma dalībnieki pievērsās 6 dažādu **nozaru** (plaša spektra dažādu jomu specializētā vārdnīca, Letonika, terminoloģijas datu bāze, *Duden* vācu valodas vārdnīca, kā arī vācu-latviešu bilžu vārdnīca) **interneta vārdnīcu detalizētākai izpētei** un galveno darbības principu apguvei. Skolēni katrā vārdnīcā apskatīja vienu šķirkli, iepazīstoties ar tā izkārtojumu un piedāvāto informāciju, kā arī meklēja sevi interesējošas tēmas. Vārdnīcu izpētes laikā skolēni pierakstīja savus komentārus par redzēto 6.1. uzdevumā.

7.uzdevumā skolēni līdzīgā veidā pētīja arī 5 angļu valodas interneta vārdnīcas un apguva to galvenos darbības principus. Skolēni katrā vārdnīcā apskatīja vienu šķirkli, meklējot informāciju par vārda nozīmi un izrunu, gramatiskām formām, vārda kā teikuma locekļu iespējamās variācijas, atšķirībām britu un amerikāņu angļu valodas vārdu rakstību utt. Pēc tam viņi komentēja doto vārdnīcu izpētes procesa pozitīvos un negatīvos aspektus, kā arī izteica savas vēlēšanās sakarā ar turpmāko vārdnīcu izpēti.

Projekta pēdējā posma 8. uzdevumā skolēni **nostiprināja** savas **vārdnīcu lietošanas prasmes**, prezentējot 6 dotās un vienu vai divas brīvi izvēlētās vārdnīcas kādam no 7. vai 8. klases skolēniem un apmācot viņus to elementārā lietošanā. Pēc tam pētījuma dalībnieki kopā ar saviem „skolēniem” veica 8.2 uzdevumu, komentējot savu sadarbību un skatītās interneta vārdnīcas.

Detalizētākas skolēnu komentāri par pētītajām vārdnīcām pieejami pielikumā Nr. .

Secinājumi

8. uzdevuma pildīšanas laikā skolotāja veica pētījuma dalībnieku novērošanu un secināja, ka vislabākā vārdnīcu prezentācija un to elementāru lietošanas prasmju apmācība izdevās Inutai. Tas bija liels pārsteigums, jo viņai ir viduvējas angļu valodas zināšanas un sākotnēji nepatika darboties ar datoriem un interneta vārdnīcām. Inuta uzskatāmi un īsi prezentēja katru vārdnīcu un sniedza kodolīgus un secīgus ieteikumus vārdnīcu lietošanā, ieinteresējot savu izvēlēto skolēnu – meiteni, kurai arī nepatīk darbs ar datoru un internetu, palīdzot viņai apgūt doto vārdnīcu elementāras lietošanas prasmes. Inutai tika atklāts apslēpts talants mācīt citus. Viņas skolniece apmācības procesā aizmirsas par nepatiku pret datortehnoloģijām un ieinteresēti apguva vārdnīcas.

Ingai un Robertam vārdnīcu prezentācija un to elementāru lietošanas prasmju apmācība izdevās labi. Sākumā bija nelielas grūtības ar vārdnīcu prezentāciju, bija vēlme sasteigt. Apmācības laikā viņi sniedza noderīgus ieteikumus un palīdzību elementāru vārdnīcu lietošanas prasmju attīstībā, taču reizēm pārāk gari vai sajaucot secību.

Eduards un Jānim saņēma viduvēju vērtējumu, jo pret vārdnīcu prezentāciju attiecās ne pārāk nopietni. Pirmās trīs vārdnīcas viņi prezentē ar lielāku atbildību, nekā pārējās. Apmācības laikā sniedza saviem izvēlētajiem skolēniem īsus, pamatā virspusējus ieteikumus un minimālu palīdzību elementāru vārdnīcu lietošanas prasmju apguvē, bieži aizkavējās sevi interesējošu vārdu un objektu prezentēšanā, nevis apmācāmās personas interešu aktivizēšanā un apmierināšanā. Neskatoties uz šiem trūkumiem, apmācāmie bija patīkami pārsteigti par internetā piedāvātajām vārdnīcām un to piedāvātajām iespējām.

Vērtējot skolēnu darbību, diplomdarba autore apsvēra arī savus panākumus un ieguvumus, kā arī grūtības projekta veidošanā un vadīšanā. Visgrūtākais un darbietilpīgākais bija projekta sagatavošanas posms, kurā tika izplānota tā gaita, izdomāti uzdevumi un apzinātas un sargrupētas internetā pieejamās vārdnīcas. Diplomdarba autore iepriekš nebija lietojusi nevienu interneta vārdnīcu, tāpēc viņai pašai bija jāiepazīst visas projektā iesaistītās tiešsaistes vārdnīcas jāapgūst to lietošana. Projekta organizēšanas laikā, viņa saskārās arī ar dažādām tehniskām grūtībām – vecais datorklases aprīkojums nebija atbilstošs, skolēni nevarēja visi reizē strādāt internetā ar tik ietilpīgām vārdnīcām. Sekojoši vajadzēja lūgt skolas vadību iegādāties jaunus datorus un uzlabot interneta pieslēgumu, kas arī tika izdarīts. Nākošā tehniskā grūtība bija saistīta ar projekta vadīšanu datorklasē, jo diplomdarba autorei nebija atbilstošo priekšzināšanu un prasmju. Tās viņa apguva, un viņas pirmais uz modernām tehnoloģijām bāzētais projekts bija veiksmīgs. Arī skolēni priecājās par tehnoloģiju ienākšanu angļu valodas stundās.

Vārdnīcu projekts bija kā sagatavošanās posms tālākam, padziļinātam darbam ar interneta vārdnīcām.

Nākošajā gadījuma pētījuma apraksta daļā ir reģistrēti monolingvālās vārdnīcas lietošanas prasmju pilnveides uzdevumu veidi un pētījuma dalībnieku aktivitāšu novērojumi.

3.4. Vārdnīcu lietošanas prasmju pilnveides uzdevumi

Dotie vārdnīcas lietošanas prasmes attīstoši uzdevumi ir ņemti no Kembridzās angļu valodas pamatvārdu krājuma vārdnīcas (*Cambridge Essential English Dictionary*, turpmāk CEED) (skat. pielikumus Nr. 17. – 24.). Skolēni izmantoja Kembridžas pamatlīmeņa grāmatas formāta vārdnīcu (*Cambridge Essential English Dictionary*) un tās tiešsaistes versija – <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/> (turpmāk – ONCEED).

Sekojošajā novērojumu tabulā ir doti skolēnu veiktie uzdevumi, kas sakārtoti, nevis hronoloģiskā secībā, bet zem attiecīgajām prasmēm, un reģistrēti novērojumi, izmantojot iepriekš izstrādātos kritērijus (skat. pielikums Nr. 2)

Tabulā ir dotas galvenās vārdnīcu lietošanas prasmes, zem kurām kreisajā ailē ir reģistrēts uzdevuma veids un izmantotā vārdnīca, bet labajā – novērojumi par dota uzdevuma izpratni, izpildes precizitāti, konkrētās vārdnīcas lietošanas prasmes līmeni, grūtībām uzdevumu izpildē, kļūdām, skolēnu jautājumiem, kā arī uzvedību, uzcītību, attieksmi.

Vārbnīcas lietošanas prasmju mērķtiecīga vingrināšanās sākās ar uzdevumiem no Kembridžas angļu valodas pamatvārdu krājuma vārdnīcas (turpmāk CEED). Pirms katra uzdevuma pildīšanas klasē kopīgi tika pārrunāta darba lapās dotā informācija par katru konkrēto leksisko vai gramatikso tēmu un vārdnīcas lietošanas prasmi.

Tabula. Vārdnīcu lietošanas prasmes attīstošo uzdevumu no Kembridžas pamatlīmeņa grāmatas formāta vārdnīcas darba lapām novērojumi.

Uzdevumi	Novērojumi
<p>1. Izpratne par vārdnīcas izkārtojuma struktūru un prasme to lietot (alfabētiskā kārtība, šķirkļa uzbūve - pamatvārds, izruna, gramatiska informācija, vārdu pamatnozīmes, blakus nozīmes, atvasinājumi, vārda reģistrs, fiksētie savienojumi, frazeoloģismi, idiomās, radniecīgie vārdi, sinonīmi, antonīmi uc.);</p>	
<p>1., 2. uzdevums - Vārdu sakārtošana alfabēta secībā CEED</p>	<p>Skolēni izprata doto uzdevumu. 80% skolēnu ir pilnībā apguvuši minēto prasmi un izpildījuši uzdevumu pareizi. Viens skolēns sajauca vārdu kārtību. Kopumā klase strādāja labi, traucējumu nebija.</p>
<p>3.un 4. Uzdevums – prasme atrast vajadzīgo šķirkli, lai konstatētu tā atrašanās vietu citu vārdu starpā. CEED</p>	<p>3.uzd. 80% skolēnu uzdevumu izprata un pareizi izpildīja – ir pilnībā apguvuši minēto prasmi. Vienam skolēnam grūtības sagādā uzdevuma izkārtojums, tas rada neizpratni, palīdzība netiek prasīta. Kopumā klase strādāja labi, traucējumu nebija, minētais uzdevums skolēnus apmierināja. 4.uzd. 60% no dotā uzdevuma skolēni izpildīja pareizi. Grūtības sagādāja <i>mustn't</i> vārds. Šis uzdevums skolēniem patika.</p>
<p>6.uzdevums – prasme atrast meklētā vārda izrunu. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot prasītā lieluma atrašanās vietu.</p>	<p>Visi skolēni uzdevumu izprata un pareizi izpildīja – ir pilnībā apguvuši minēto prasmi. Kopumā klase strādāja ātri un veiksmīgi, minētais uzdevums skolēniem ļoti patika.</p>

<p>7.uzd. – prasme atrast vārda galveno uzsvaru. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot prasītā lieluma vizualizāciju.</p>	<p>85% no dotā uzdevuma skolēni saprata un izpildīja pareizi – ir daļēji apguvuši minēto prasmi. Diviem skolēniem grūtības sagādā darbības vārds, vienam – lietvārds <i>record</i>, <i>incorrect</i>. Kopumā klase strādāja labi, traucējumu nebija, minētais uzdevums skolēnus apmierināja.</p>
<p>10.uzd.- lietvārdu kā teikuma locekļu statusa noteikšana. Skolēni izmantoja CEED.</p>	<p>Praktiski visi skolēni saprata un izpildīja uzdevumu pareizi – ir pilnībā apguvuši minēto prasmi. Viens skolēns kļūdījies vārdā <i>read</i> un <i>campare</i>. Klases uzvadība laba, minētais uzdevums skolēniem ļoti patika.</p>
<p>11.uzd.- prasme noskaidrot lietvārda daudzskaitļa formas, lai uzdevumā pareizi izvēlētos darbības vārda gramatisko formu. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot prasītā lieluma vizualizāciju.</p>	<p>90% no dotā uzdevuma skolēni saprata un izpildīja pareizi – ir gandrīz apguvuši minēto prasmi. Diviem skolēniem grūtības sagādā vārds <i>math</i>, vienam – <i>furniture</i>. Kopumā klase strādāja aktīvi, mērķtiecīgi, minētais uzdevums 4 no 5 skolēniem ļoti patika.</p>
<p>12.uzd. – prasme atrast informāciju par lietvārdiem – vienskaitliniekiem, lai veiktu korekcijas teikumā <i>some</i>, <i>any</i>, <i>a</i> vai <i>an</i> lietošanā. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot prasītā lieluma vizualizāciju.</p>	<p>2 no 5 skolēniem pilnībā saprata un izpildīja doto uzdevumu pareizi – ir apguvuši minēto prasmi. Pārējie skolēni kļūdījās vārdos <i>sand</i>, <i>news</i>, <i>equipment</i> un <i>information</i>. Kopumā klase strādāja apmierinoši, ik pa brīdim nopūšoties. Minētais uzdevums skolēniem daļēji patika.</p>
<p>14.uzd. – prasme atrast zem dotajiem šķirkļiem <i>get</i>, <i>stend</i>, <i>look</i>, <i>read</i> visus iespējamus frazēlos darbības vārdus. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot gan prasītā lieluma vizualizāciju, gan skaitu.</p>	<p>Skolēni mācās atrast abās minētajās vārdnīcās frazeoloģismus, konstatējot, ka ONCEED ir cits izkārtojums. Visi skolēni uzdevumu izpilda pareizi, bet sūdzās par to, ka tas bija grūti. Kopumā skolēni strādāja atbildīgi, bet šis uzdevums ne visai patika.</p>
<p>15.uzd. – prasme atrast dotā frazālā</p>	<p>Visi skolēni saprata un uzdevumu izpildīja</p>

<p>darbības vārda nozīmi. Pārmaiņus izmanto gan CEED, gan ONCEED vārdnīcas.</p>	<p>pareizi, kļūdu nav. Skolēniem uzdevums patika. Klase strādāja vidēji ātri, divi skolēni uzdeva jautājumu par frazālo darbības vārdu atrašanos interneta vārdnīcā, jo tie nebija doti šķirkļi, bet blakus labajā pusē.</p>
<p>16.uzd. – prasme sameklēt tādu gramatisku informāciju kā vārdu pagātnes un pagātnes divdabja formas. Skolēni lieto tikai ONCEED.</p>	<p>Uzdevums bija vienkāršs, skolēni to labi saprata, ir tikai viena kļūda. Skatoties interneta vārdnīcā, skolēni labāk apguva šķirkļa izkārtojumu. Klasē darbīga atmosfēra, jo 4 no 5 skolēniem patīk strādāt ar datoru. Kopumā uzdevums skolēniem patika viduvēji.</p>
<p>17.uzd. – prasme atrast šķirkļi doto vārdu neregulārās daudzskaitļa formas. Skolēni lieto tikai ONCEED.</p>	<p>Uzdevums bija vienkāršs, skolēni to labi saprata, kļūdu nav. Skolēnu ieguvums ir praktiska darbošanās ar interneta vārdnīcas šķirkļiem un izkārtojumu, tuvāk to iepazīstot. Uzdevums visiem patika, klasē jautra atmosfēra un jokošana par lietvārdu formām.</p>
<p>18.uzd. – prasme atrast lietvārda daudzskaitļa formu pareizrakstību ONCEED vārdnīcā.</p>	<p>Skolēni vārdnīcā skatījās tikai vārdus, par kuru pareizrakstību nebija pārliecināti. Visi uzdevumu izpildīja pareizi. 4 no 5 skolēniem šis uzdevums patika.</p>
<p>19.uzd. – prasme atrast īpašības vārdu neregulārās salīdzināmās pakāpes ONCEED.</p>	<p>Uzdevums bija vienkāršs, skolēni to saprata un pareizi izpildīja, kļūdu nav. Arī šeit skolēnu ieguvums ir praktiska darbošanās ar interneta vārdnīcas lietošanas prasmju pilnveide un informācijas izkārtojuma apguve. Uzdevums kopumā patika. Skolēni strādāja vidējā tempā ar vidēju ieinteresētību.</p>
<p>21.uzd. – prasme atrast dotā vārda definīciju, lai šos vārdus grupētu pa tēmām. Uzdevumā izmanto ONCEED</p>	<p>Sākumā skolēniem bija neizpratne, kā īsti jālieto vārdnīca šajā uzdevumā. Pēc skolotāja paskaidrojuma par definīcijām visi skolēni uzdevumu saprata un veica bez kļūdām. Skolēnu ieguvums ir vingrināšanās tehniskā interneta vārdnīcas lietošanā, tā iemācoties labāk orientēties vārdnīcas izkārtojumā un informācijā.</p>

<p>22.uzd. – prasme atrast pamatšķirkli, kurā atrodamas dotās frāzes vārdnīcā. Uzdevumā izmanto ONCEED</p>	<p>Apkopojot skolēnu rezultātus šajā uzdevumā var secināt, ka atsevišķos gadījumos viņi nav skatījušies vārdnīcā, bet paļāvušies uz savām zināšanām, tā ieviešot kļūdas. Kļūdas ir pamatšķirkļa noteikšanā frāzēm <i>feel bad, let someone know, look like, lose your temper</i>. Klasē atbrīvota atmosfēra. Skolēniem uzdevums šķita interesants.</p>
<p>23.uzd. – prasme atrast dotā vārda šķirkli teikumu paraugus un izmantot tos, lai atbildētu uz jautājumiem. Uzdevumā izmanto ONCEED.</p>	<p>Divi skolēni uzdevumu izpildīja pilnībā pareizi – tāpat prasmi apguvuši pilnībā. Pārējie trīs skolēni kļūdās vairāku jautājumu atbildēšanā, sniedzot neprecīcu informāciju, piemēram, darbības vārda <i>reach</i> prievārds, lietas, ko var likt maisā, no kav dzert tēju, ko var šūt ar adatu. Var secināt, ka skolēni ir visai pavirši izlasījuši dotos teikumus vārdnīcā. Kopumā darbs klasē norit vidēji aktīvi, ar lielākoties pozitīvu attieksmi.</p>
<p>28.uzd. – prasme atrast doto vārdu šķirkli papildinformāciju par biežāk pieļautajām kļūdām un izmantot iegūto informāciju teikumu korekcijā. Izmato CEED.</p>	<p>Skolēni pieļauj daudz kļūdas, kuru iemesls varētu būt neprasme lietot atrasto informāciju doto teikumu labošanā, kā arī nepietiekošas gramatiskās zināšanas (nepareizas darbības vārdu pagātnes formas, <i>some</i> un <i>any</i> lietošana). Skolēni cenšas uzdevumu pildīt patstāvīgi, nejautājot palīdzību. Pēc skolēnu domām uzdevums ir grūts un ne visai patika. Pēc kopīgas kļūdu pārrunāšanas, skolēni apzinās nepieciešamību apgūt labāk gramatiku.</p>
<p>2. Izpratne par vārdnīcas šķirkli lietoto šifrēto informāciju (saīsinājumu un dažādu citu zīmju lietojums) un prasme to pielietot, veicot vārdu krājuma pilnveides uzdevumus;</p>	
<p>5.uzd. - prasme saprast saīsinājumus par angļu valodas vārdu krājumu (A1, A2, B1, utt.) Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot</p>	<p>Visi skolēni uzdevumu izprata un izpildīja pareizi - ir pilnībā apguvuši minēto prasmi. Kopumā klase strādāja labi, traucējumu nebija, minētais uzdevums skolēniem ļoti patika.</p>

minētā saīsinājuma atrašanās vietu	
8.uzd. - prasme atrast vārda visus iespējamus teikuma locekļus, izprotot saīsinājuma lietojumu vārdnīcā. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot minētā saīsinājuma atrašanās vietu un pierakstu.	55% no dotā uzdevuma skolēni saprata un izpildīja pareizi - ir daļēji apguvuši minēto prasmi. 80% skolēnu grūtības sagādā vārds <i>hot, tax</i> , vienam – <i>home</i> . Kopumā klasē jautra atmosfēra, strādāja patstāvīgineuzdod jautājumus, minētais uzdevums skolēniem ļoti patika.
9.uzd. - prasme atrast vārda kā teikuma locekļa statusu, izprotot saīsinājuma lietojumu. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot minētā saīsinājuma atrašanās vietu un pierakstu.	85% no dotā uzdevuma skolēni saprata un izpildīja pareizi - ir daļēji apguvuši minēto prasmi. Grūtības sagādā vārds <i>within, together</i> . Kopumā klase strādāja aktīvi, motivēti, minētais uzdevums skolēniem patika.
13.uzd. - prasme pēc saīsinājuma atšķirt īpašības vārdus no citām vārdšķirām. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot prasītā lieluma vizualizāciju.	2 no 5 skolēniem pilnībā saprata un izpildīja doto uzdevumu pareizi - ir apguvuši minēto prasmi. Pārējie 3 skolēni kļūdījās tikai vienā vārdā - <i>broken</i> . Kopumā klase strādāja atbildīgi, pa starpu nedaudz pajokojot. Dotais uzdevums skolēniem patika patika.
24.uzd. – prasme pēc saīsinājumiem atrast britu angļu valodas amerikāņu angļu valodas ekvivalentus. Skolēni lietoja pārmaiņus gan CEED, gan ONCEED.	Skolēniem uzdevums likās viegls, skolēni izprata uzdevumu un izpildīja nekļūdīgi. Skolēni pilnībā apguvuši doto prasmi. Darba temps klasē pieaug, jo skolēni spēj ātrāk atrast nepieciešamo informāciju.
25.uzd. – prasme atrast britu angļu valodas amerikāņu angļu valodas ekvivalentus. Skolēni lietoja ONCEED.	Skolēni uzdevumu izpildīja bez kļūdām. Vārdnīcā tika pārbaudīti vārdi, par kuru statusu un nozīmi nebija pietiekamu priekšzināšanu.
3. Prasme darboties ar vārda vai frāzes vairākām nozīmēm (prot atrast teikumā lietoto polisemantisko vārdu, homonīmu un homogrāfu nozīmi).	

<p>20.uzd. – prasme identificēt vārdnīcā vārda (lietvārda, īpašības vārda, darbības vārda un frāžu) nozīmes, noteikt to skaitu un izvēlēties konkrēto situācijai atbilstošo nozīmi. Skolēni informāciju meklēja gan CEED, gan ONCEED, salīdzinot minētos lielumus.</p>	<p>Šis ir āķīgs uzdevums, jo jādarbojas ar dažādām vārdšķirām un rūpīgu jāizlasa katra teikums pirms uzsāk meklēšanu vārdnīcā. Diplomdarba autore uzdevuma pildīšanas gaitā diagnosticē radušās kļūdas un aicina skolēnus atkārtoti aplūkot attiecīgos šķirkļus vārdnīcā. Pēc pamatīga darba skolēni uzdevumu izpilda pareizi. Skolēni ir vidēji uzcītīgi, jo uzdevums prasa uzmanību. 4 no 5 skolēniem uzdeva jautājumus par 2. un 4. punktu uzdevumā, kas bija vissarežģītī formulēti. Pusei no klases uzdevums nepatika.</p>
--	---

Turpmākajā aprakstā tiks reģistrēti novērojumi skolēniem darbojoties ar *Longman Active Study Dictionary* darba lapām. (Skat. pielikumu Nr. 25. - 26.) Skolēni pamatā lietoja Kembridžas pamatlīmeņa vārdnīcas tiešsaistes versiju – <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/> (ONCEED) vai *Longman Active Study Dictionary* (turpmāk – LASD).

Novērojuma tabulā netiks reģistrētas visas vārdnīcu lietošanas prasmes, kas tika vingrinātas, bet tikai tās, kuru vingrināšanai iepriekšējās darba lapās nebija uzdevumu. Uzdevumu novērojumi ir doti zem konkrētajām prasmēm, nevis secīgā kārtībā.

Tabula. Vārdnīcu lietošanas prasmes attīstošo uzdevumu no *Longman Active Study* grāmatas formāta vārdnīcas darba lapām novērojumi.

1. Izpratne par vārdnīcas izkārtojuma struktūru un prasme to lietot (atrast vārdkopas, idiomās, to nozīmes, pielietojumu utt.);	
<p>8.uzd. – prasme atrast vārdnīcā idiomās un to nozīmi, lai ievietotu teikumā.</p>	<p>Uzdevums sastāv no divām daļām, pirmajā ir jāatrod idioma un tās nozīme, otrajā tā jāievieto atbilstošā teikumā. Idiomas atrašana vārdnīcā nesagādāja lielas problēmas, jo uzdevumā bija pasvītrots šķirklis, kurā meklēt. Grūtības radās uzdevuma otrajā daļā, kur idiomās bija jāievieto pareizajā teikumā. 40% skolēniem viss uzdevums ir nepareizs, pārējie izpildījuši 80% no dotā uzdevuma. Uzdevuma izpilde prasīja daudz laika, atmosfēra klasē – nopietna, visi skolēni aizņemti ar uzdevuma</p>

	pildīšanu.
18.uzd. – prasme atrast vārdnīcas šķirkli informāciju par dotā vārda vārdkopām un pielietot to, pabeidzot dotos teikumus. Skolēni izmanto ONCEED	Sākumā skolēniem nav pilnīgas izpratnes par to, kas ir vārdkopas. Tās tika jauktas ar radniecīgiem vārdiem. Pēc skolotāja paplašināta paskaidrojuma, skolēni jūtas pārliecinātāki un izpilda pareizi 70% no uzdevuma. Kļūdas ieviešās vārdkopās make mistake, take photo, have affair, stike a balance, gramatikā lietojot teikumam neatbilstošu gramatisko laiku. Uzdevums skolēniem patika, viņi patstāvīgi un uzcītīgi meklēja vajadzīgo informāciju.
19.uzd. – prasme atrast vārdnīcā papildinformāciju (<i>usage note</i>) par līdzīgi rakstāmiem vārdiem. Lieto LASD grāmatas formāta vārdnīcu.	Sākumā skolēniem uzdevums likās viegls, bet, kad viņi apskatījās vairāku vārdu piezīmes vārdnīcā par to lietošanu un centās tos atbilstoši tos ievietot teikumā, viņi saprata, ka tas ir grūti un āķīgi, ka ir ļoti jādomā līdzī. Skolēniem samērā daudz kļūdu, tikai 55% no uzdevuma izpildīts pareizi. Lielākā daļa skolēnu strādāja uzcītīgi, bet uzdevums nepatika.
2.Izpratne par vārdnīcas šķirkli lietoto šifrēto informāciju (saīsinājumu un dažādu citu zīmju lietojums) un prasme to pielietot, veicot vārdu krājuma pilnveides uzdevumus;	
17.uzd. – prasme pēc šķirkli dotajiem savienojumiem [T] vai [I] noteikt, vai darbības vārds ir pārejošs vai nepārejošs. Lieto ONCEED.	Skolēni uzdevumu saprata, informāciju vārdnīcā atrast nebija grūti, bet bija nepieciešams padomāt par dabības vārda lietojumu katrā dotajā konkrētajā teikumā, jo bija jādiagnosticē ieviestās kļūdas. 4 no 5 skolēniem uzdevumi izpildījuši pareizi. 1 skolēnam pareizi izpildīta puse.
3.Prasme darboties ar vārda vai frāzes vairākām nozīmēm (prot atrast teikumā lietoto polisemantisko vārdu, homonīmu un homogrāfu nozīmi).	
11.uzd. - prasme atrast vārdnīcā īpašības vārda vairākas nozīmes, izvēloties konkrētā teikumā lietoto nozīmi un atzīmējot to ar ciparu. Skolēni izmanto ONCEED.	Līdzīga rakstura uzdevumu skolēni jau pildīja Kembridžas vārdnīcas darba lapās, taču bez teikumiem. Uzdevuma pildīšanas sākumā skolēni bija jāaicina rūpīgi vairākas reizes izlasīt šķirkli <i>light² adj.</i> Skolēni 100% pareizi izpildīja šo uzdevumu, kas prasīja lielu koncentrēšanos, lai

	izprastu dotos teikumus. Divi skolēni sākotnēji nebija uzcītīgi un pavirši izpildīja uzdevumu, ko pēc skolotāja lūguma pārstrādāja. Skolēnu attieksme pret šo uzdevumu ļoti atšķirīga – no ļoti patika līdz nepatika.
4. Prasme darboties ar šķirkli doto informāciju par atvasinātiem, radniecīgiem vārdiem un vārdiem ar līdzīgu nozīmi (<i>cross-checking</i>).	
4.uzd. – prasme atrast atvasināto vārdu pamatšķirkli. Skolēni informāciju meklēja ONCEED.	Sākotnēji skolēniem neskaidrības uzdevuma izpratnē, kaut gan viņi zina, ko nozīmē radniecīgi vārdi. Pēc vairākiem praktiskiem piemēriem skolēni veiksmīgi izpildīja uzdevumu (98%). Vajadzīgā vārda meklējumos viņi mācījās pāriet no viena šķirkļa uz otru, izmantojot vārdnīcā dotās norādes un intuitīvu meklēšanu. Vienam skolēnam ir kļūda vārdā <i>disseminate</i> . Skolēniem uzdevums patika un viņi to pildīja rūpīgi, iedziļinoties. Klasē darbīga atmosfēra, skolēni viens otru netraucē.
6.Prasme lietot vārdnīcu nepazīstamu, tikai saklausītu vārdu meklēšanā, lai noskaidrotu to nozīmi un pielietojumu.	
3.uzd. – prasme atrast vārda rakstību pēc izrunas. Skolēni informāciju meklēja ONCEED.	Skolēni izprata uzdevumu, bet tas viņiem likās komisks. Visi uzdevumu izpildīja pareizi, jo vārdi bija pazīstami un to pareizrakstība pārbaudīt vārdnīcā bija viegli. Grūtības sagādāja vārds <i>physical</i> . Skolēni darbojās ātri, un attieksme – labvēlīga.

Nākošajā gadījuma pētījuma apraksta daļā tiks apskatītas vairākas interneta vārdnīcu pielietošanas iespējas, darbā ar mācību grāmatu.

3.5. Darbs ar vārdnīcām mācību grāmatas ietvaros

Pirmā iespēja, kad gadījuma pētījuma laikā vārdnīcas tika lietotas darbā ar mācību grāmatu ir **Project 3** grāmatā piedāvātā mācību stunda vārdnīcas lietošanas prasmju atkārtošanai. Skolēni pildīja dažādus uzdevumus (skat. pielikumu Nr. 27) ar grāmatas formāta *Longman Active Study* vārdnīcām – salīdzināja vairāku vārdu izrunas, meklēja doto vārdu

nozīmes, lietvārdu daudzskaitļa formas, darbības vārdu pagātnes formas, vārdu kā teikuma locekļu iespējamās variācijas, kā arī atšķirības britu un amerikāņu angļu valodas vārdu rakstībā. Šajā stundā uzsvars tika likts uz individuālu darbu, kad katrs skolēns pats meklē, atrod un pamato savu izvēli, jo pāru darbā bieži vājākais vai kūtrākais gaida uz spējīgāko. Pildot dotos uzdevumus, skolēniem bija grūtības īsi un konstruktīvi paskaidrot, kā vārdnīcā atrast konkrēto informāciju. Tā kā skolēni sniedza paskaidrojumus lielākoties dzimtajā valodā, diplomdarba autorei ir pamats domāt, ka skolēniem iespējams ir grūtības izteikties arī latviešu valodā.

Pēc diplomdarba autores domām ir svarīgi likt skolēniem regulāri strādāt ne tikai ar datorvārdnīcām, bet arī ar labām grāmatas formāta vārdnīcām, jo tās dažos aspektos joprojām ir veiksmīgākas. Katrs vārdnīcas veids arī attīsta atšķirīgas prasmes.

Detalizēta stundas gaita, skolēnu veiktās aktivitātes un to novērojumi aplūkojami diplomdarba pielikumos Nr. 28. Līdz 31.

Atkārtoti vārdnīcas tika lietotas vēl 2 reizes strādājot ar *Project Plus* angļu valodas mācību grāmatu.

Sekojošajā aprakstā tiks sniegta informācija par vārdnīcu integrēšanu darbā ar *Project Plus* grāmatas divām tēmām. **Pirmā tēma** ir par skolās bieži sastopamu problēmu - iebaidīšanu (*Bullying*). Tēmas ievadā skolēni veica mācību grāmatā ieteiktos leksikas pilnveides uzdevumus no darba lapas *Working with words* (Skat. Pielikumu Nr. 32), vairākos no tiem lietojot vārdnīcas.

1. uzdevumā dotie īpašības vārdi jāievieto atbilstošā ailē – ārējais izskats vai raksturs. Nozīmes nezināmajiem īpašības vārdiem jāatrod vārdnīcā.

2. uzdevumā a) jāatrod no 1.a uzdevuma tabulas īpašības vārdi ar līdzīgu nozīmi. Jālieto vārdnīca, lai noskaidrotu, kādas ir atšķirības to lietošanā.

Nākamais uzdevums, kurā tika lietota vārdnīca, ir 4. uzdevums par frazeoloģismiem (frāzes verbiem). Vispirms skolēni aplūko dotos attēlus un savieno tos ar attiecīgiem frazeoloģismiem. 4. b uzdevumā skolēniem jāuzraksta teikums par katru attēlu un tam atbilstošo frāzes verbu, lietojot vārdnīcu.

4.c uzdevumā skolēniem ir jāsameklē jebkādi vairāki citi frazeoloģismi, šajā gadījumā, izmantojot vārdnīcu.

Kad visi minētajā darba lapā dotie uzdevumi izpildīti, skolēni lasa tekstu B2 uzdevumā par iebaidīšanu (Skat. pielikumu Nr. 33). Lasīšanas laikā viņi pasvīturo visus nezināmos

vārdus, kuru lietojumu atrod vārdnīcā, reģistrējot konkrētā teikumā minēto nozīmi atsevišķā lapā. Pēc teksta lasīšanas skolēni pilda dažādus lasītprasmes attīstošus uzdevumus (2., 3. a,b), kuros jāizmanto darba lapā *Working with Words* vingrinātā leksika (skat. pielikumu Nr. 34).

Sekojošā tabulā ir reģistrētas doto uzdevumu laikā vingrinātās interneta vārdnīcu lietošanas prasmes.

Tabula. Tēmas „Iebiedēšana” ietvaros veikto vārdnīcas lietošanas prasmju pilnveides uzdevumu novērojumu tabula.

Uzdevumi	Novērojumi
1. Izpratne par vārdnīcas izkārtojuma struktūru un prasme to lietot (<i>alfabētiskā kārtība, šķirkļa uzbūve - pamatvārds, izruna, gramatiska informācija, vārdu pamatnozīmes, blakus nozīmes, atvasinājumi, vārda reģistrs, fiksētie savienojumi, frazeoloģismi, idiomās, radniecīgie vārdi, sinonīmi, antonīmi uc.</i>);	
1. uzd. tiek vingrināta prasme atrast doto nezināmo vārdu atbilstošo nozīmi vārdnīcas šķirklī. Skolēni lieto ONCEED	Skolēni uzdevumu izprata un pareizi izpildīja. Vārdnīcā tika meklēti 40% no dotajiem vārdiem, to nozīmes tika reģistrētas atsevišķā lapā. Skolēniem uzdevums grūtības nesagādāja, bija interesants un uzdevums tika ātri izpildīts. Divi no skolēniem centās atrast <i>broad-shouldered</i> , bet tas nebija atrodams. Klasē valda jautra atmosfēra, skolēni viens otram piemēro dažādus īpašības vārdus, nedaudz nenopietni attieksmē pret uzdevuma izpildi.
4b uzd. – prasme atrast dotā frazeoloģisma teikuma piemēru vārdnīcā un pēc dotā parauga izveidot savu teikumu. Skolēni lieto ONCEED.	Visi skolēni veiksmīgi atrada teikuma piemēru vārdnīcā, pēc kura parauga mutiski veidoja savus teikumus. Kļūdas parādās gramatisko laiku veidošanā. Klases uzvedība ir laba. Individuālo teikumu veidošanā 3 no 5 skolēniem pieiet pavisā, veidojot īsus, aprautus teikumus. Skolēni ir noguruši, jo ir 7. mācību stunda.
4c uzd. – prasme pēc brīvas izvēles šķirklī atrast frazālos verbus. Skolēni lieto ONCEED.	Sākotnēji skolēniem ir grūtības izvēlēties pamatšķirklis, kuros varētu meklēt frazeoloģismus, bet pēc skolotāja paskaidrojuma uzdevuma izpilde grūtības nesagādā. Skolēni parāda attīstību minētās prasmes pilnveidē. Šo uzdevumu izpilda samērā ātri, prezentē savus variantus klasesbiedriem, jo ir motivācija ātrāk beigt stundu.
B2 uzd. - tiek vingrināta prasme atrast vārdnīcā	Skolēniem uzdevuma izpratne nesagādā grūtības, taču atbilstošo nozīmju identifikācija rada sarežģījumus 3 no 5

nezināmo polisematisko un citu vārdu konkrēto teikumā lietoto nozīmi. Tiek izmatota ONCEED	skolēniem. Tas ir saistīts ar ierobežotu vārdu krājumu, un paviršu vārda definīciju izlasīšanu. minētajiem skolēniem ir problēmas ar gramatisko laiku atbilstošu lietošanu, kas sarežģī teksta izpratni. Skolēni tekstu lasa pabprāt, tēma viņus interesē. Pēc tam samērā aktīvi iesaistās problēmas pārrunāšanā. Par spīti pieļautajām kļūdām, skol
4. Prasme darboties ar šķirkli doto informāciju par radniecīgiem vārdiem un vārdiem ar līdzīgu nozīmi (<i>cross-checking</i>).	
2.a uzd. – tika vingrināta prasme sagrupēt līdzīgos īpašības vārdus pēc to nozīmes, pārbaudot uzdevuma veikšanas precizitāti ar vārdnīcas palīdzību. Skolēni lieto ONCEED	4 no 5 skolēniem uzdevumu saprata, bet pareizi izpildīja tikai 60%, jo nepilnīgi prata atpazīt un pārbaudīt vārdnīcā pēc nozīmes līdzīgos vārdus. Viens skolēns vairākas reizes jautāja pēc paskaidrojuma, kā pareizi meklēt atbildes vārdnīcā. Uzdevumu izpildīja 60% gadījumā. Grūtības bija ar vārdiem <i>well-build, broad-shouldered, attractive</i> . Visiem skolēniem bija grūti saviem vārdiem paskaidrot atšķirību līdzīgas nozīmes vārdu lietošanā, tie, kas bija norakstījuši definīcijas no vārdnīcas spēja to vislabāk paskaidrot. Klase strādā vidējā tempā, cenšās iedziļināties tēmā. Uzdevums skolēniem visumā patika.

Otrā tēma *Project Plus* grāmatā, ar ko skolēni darbojās ir „*Brīdinājumi un ieteikumi*” (*Warnings and advice*). Skolēni pildīja darba lapu *Working with words* (skat. pielikumu Nr. 35), kurā apguva leksiku par brīdinājuma zīmēm un aizliegumiem, kā arī darbojās ar īpašības vārdu darināšanu no lietvārdiem un vingrinājās doto īpašības vārdu antonīmu veidošanā.

Skolēni pamatā izmanto Kembridžas interneta vārdnīcas *Essential* (turpmāk ONCEED) vai *Learner`s* (turpmāk ONCLED) variantus, kā arī Oksfordas interneta vārdnīcu <http://oxforddictionaries.com/> (turpmāk ONOXD).

1a. uzdevumā skolēni savienoja piktogrammas ar tekstuālām brīdinājuma zīmēm, lietojot vārdnīcu vārdu nozīmes skaidrošanā pēc individuālas vajadzības. 1b uzdevumā viņi veidoja teikumus, lietojot informāciju no 1a, kā arī meklēja vārdnīcā citus teikumu veidošanai nepieciešamos vārdus.

3. uzdevumā sākotnēji skolēnu uz savu iepriekšējo zināšanu pamata veidoja no dotajiem lietvārdiem īpašības vārdus, kuru pareizību pēc tam pārbaudīja vārdnīcā, papildus sameklējot arī teikumu paraugus.

4a. uzdevumā skolēni lietoja vārdnīcu, lai izveidotu antonīmus dotajiem īpašības vārdiem, kā arī lai atklātu, kuri no tiem netiek veidoti, lietojot priedēkli *un-*...

Uzdevums C1 (skat. pielikumu Nr. 36), tiek pildīts kā turpinājums darbam ar vārdiņiem mācību grāmatas nākamajā C iedaļā, kurā notiek nostiprināta tēma „*Brīdinājumi un ieteikumi*”. Dotajā uzdevumā skolēni strādā mazajā grupā un kopīgi veido nelaiemes gadījumu sarakstu, ņemot vērā dotos 10 punktus. Katrs skolēns strādā ar diviem punktiem, uzskaitot konkrēto nelaiemes gadījumu izraisītājus.

Mācību grāmatā piedāvātajos turpmākajos uzdevumos skolēni lieto jau aprobēto vārdu krājumu dažādu mutisku un rakstisku uzdevumu veikšanai par tēmu „Negadījumi”.

Augstāk minēto uzdevumu un tajos vingrināto svarīgāko vārdnīcas lietošanas prasmju novērojumi sniegta sekojošā tabulā.

Tabula. Novērojumi strādājot ar tēmu „*Brīdinājumi un ieteikumi*”.

Uzdevumi	Novērojumi
4. Prasme darboties ar šķirkli doto informāciju par radniecīgiem vārdiem un vārdiem ar līdzīgu nozīmi (<i>cross-checking</i> lietošana).	
3a,b uzdevumi – prasme darboties ar šķirkli, lai sameklētu informāciju par doto lietvārdu radniecīgiem vārdiem. Divi skolēni lieto ONOXD, 1 – ONCLED, 2 – ONCEED.	Lielākai daļa skolēnu uzdevumu pilnībā saprata un tā izpilde nesagādāja grūtības. Diviem skolēniem bija grūtības ar vārdiem <i>hazard, caution</i> , jo norādes uz īpašības vārdu atvasinājumiem nebija dotas šķirkli, bet vārdnīcas pārlūkošanas sadaļā (<i>Browse the Dictionary</i>), kurā viņi neielūkojās, bet pildīja uzdevumu minot.
5. Prasme lietot vārdnīcu iecerētās leksiskās nozīmes izteikšanai visatbilstošākā vārda meklēšanā, lietojot savas priekšzināšanas par tā sinonīmiem, antonīmiem, vienas saknes vārdiem, kā arī cita veida informāciju;	
1.b. uzd. – prasme lietot vārdnīcu iecerētās leksiskās nozīmes izteikšanai visatbilstošākā vārda meklēšanā. Divi skolēni lieto ONOXD, 2 – ONCLED, 1 – ONCEED.	Ar uzdevuma izpratni skolēniem grūtības nerodas, taču meklējot vajadzīgos vārdus, 3 skolēniem nepieciešami skolotāja ieteikumi un sākotnēji arī vadība. Skolēni ir vidēji ieinteresēti, daļai klases uzdevums patika, pārējie izturējās rezervēti. Lielākoties ieviešas gramatiskas kļūdas, formulējot teikumus. Skolēni pareizi izpilda vidēji 70% no uzdevuma.
4a. – 1) prasme lietot konkrēto īpašības vārda šķirkli, lai atrastu un pārbaudītu tā antonīma	Uzdevuma izpratnē skolēniem nav grūtību, bet to pildot un saskaroties ar šiem trīs īpašības vārdiem, kuriem antonīmus neveido ar <i>un-</i> , rodas neliel neizpratne, kur tos

<p>rakstību; 2) prasme lietot savas priekšzināšanas par īpašības vārdu antonīmu veidošanu, meklējot vārdnīcas dažādos šķirkļos izņēmuma formas. Divi skolēni lieto ONOXD, 2 – ONCLED, 1 – ONCEED</p>	<p>meklēt. Skolēni izmanto divas pieejas problēmas risināšanā, viena grupa mēģina uzminēt pirmo burtu, kā varētu sākties meklētā īpašības vārda antonīms, otra grupa mēģina sekot dažādām norādēm vārdnīcā, lai to atrastu. 3 no 5 skolēniem uzdevumu izpilda pareizi, bet pārējiem 2 ar viduvējām angļu valodas zināšanām ieviešas kļūdas vārdos <i>carefull – careless</i> un <i>visible – invisible</i>. 3 no 5 skolēniem uzdevums patika un nešķīta pārāk grūts.</p>
<p>6.Prasme lietot vārdnīcu nepazīstamu, tikai saklausītu vārdu meklēšanā, lai noskaidrotu to nozīmi un pielietojumu.</p>	
<p>1b – prasme atrast vārdnīcā iepriekš saklausītus vārdus, lai noskaidrotu rakstību. Divi skolēni lieto ONOXD, 2 – ONCLED, 1 – ONCEED kā jau minēts iepriekš.</p>	<p>Katra skolēna leksiskās zināšanas ir atšķirīgas, arī vārdnīcā meklēto vārdu skaits ir dažāds. Teikuma veidošanai nepieciešamos vārdus ātrāk vai vēlāk atrada visi, taču visātrāk divi klases sekmīgākie skolēni, jo viņu leksiskais krājums un vārdnīcu lietošanas prasmes ir vislabāk attīstītas. Skolēni strādā normālā tempā ar vidēju ieinteresētību.</p>
<p>C1 – prasme atrast vārdnīcā dažādus ar nelaiemes gadījumiem saistītus iepriekš dzirdētus vārdus. Divi skolēni lieto ONOXD, 2 – ONCLED, 1 – ONCEED kā jau minēts iepriekš.</p>	<p>Sākotnēji skolēniem uzdevums šķīta viegls, jo 8 no 10 ar negadījumiem saistītiem darbības vārdiem viņiem ir pazīstami, taču kad jāsāk individuāli meklēt šīs darbības raksturojošie lietvārdi, atklājas katra skolēna vārdu krājuma apjoms un prasme <i>krustu šķērsu</i> meklēt vārdnīcā nepieciešamo informāciju. Pēc 10 minūšu individuāla darba, skolēni satiekas mazā grupā un veido kopīgu sarakstu, apkopojot informāciju. Spējīgākie skolēni ir atraduši vairāk vārdus negadījumu nosaukšanai un situāciju raksturošanai. Skolēni bija vidēji uzcītīgi, ar labvēlīgu attieksmi pret mazās grupas darbu. Divi skolēni izteica viedokli, ka ir grūti iedomāties negadījuma situācijas pat latviski.</p>

Sekojošā gadījuma pētījuma aprakstā tiks sniegta informācija par vārdnīcu integrēšanu, par vārdnīcu izmantošanas iespējā tiešsaistes vārdu krājuma pilnveides uzdevumu veikšanā angļu valodas apguves mājas lapā *english-hilfen.de*

3.6. Vārdnīcu lietošana vārdu krājuma pilnveides uzdevumu veikšanā internetā

Nākošais posms skolēnu interneta vārdnīcu lietošanas prasmju un vārdu krājuma attīstīšanā ir daudzveidīgu uzdevumu veikšana angļu valodas apguves mājas lapā *english-hilfen.de*. Diplomdarba autore ir arī vācu valodas skolotāja, tāpēc viņai simpatizē minētajā mājas lapā piedāvātie vārdu krājuma pilnveides uzdevumi – noderīgi, interesanti, dažādu grūtības pakāpju. Skolotāja katram skolēnam atsūtīja pa e-pastu darba lapu ar uzdevumu pildīšanas shēmu un konkrētām interneta adresēm (skat. pielikumu Nr. 37).

Skolēni veica kopumā 16 dažādus uzdevumus: 1) noskaidrot dotajos vārdos noklusēto r; 2) pareizi uzrakstīt vārdu pēc dotajiem skaidrojumiem un dažiem dotajiem burtiem (vārdu rakstība); 3) atšķirt problemātisku vārdu nozīmi un lietojumu (vārdi ar līdzīgu nozīmi); 4) ievietot atbilstošus vārdus teikumos, tēma: Robins Huds; 5) pārfrāzēšana, tēma: vide; 6) izprast saīsinājuma nozīmi tēmā ASV un Lielbritānijas TV kanāli; 7) izvēlēties pareizo skaidrojumu dotajām satiksmes un brīdinājuma zīmēm; 8) atzīmēt dotajos vārdos noklusētos līdzskaņus (izrūna); 9) dotajos teikumos atpazīt britu vai amerikāņu vārda rakstību un atzīmēt to; 10) no dotajiem lietvārdiem izveidot īpašības vārdus un otrādi; 11) izvēlēties dotajam vārdam atbilstošu antonīmu formu (dažādas vārdšķiras); 12) pakārtot sekundāru jēdzienu pamatjēdzienam; 13) no dotajiem variantiem izvēlēties angļu sakāmvārda sākuma daļai otru atbilstošu beigu daļu; 14) izvēlēties sinonīmus dotajiem dažādu vārdšķiru vārdiem; 15) noskaidrot dotajiem lietvārdiem atbilstošus darbības vārdus un otrādi; 16) darbs ar vārdiem un to nozīmēm tekstā *Yosemite National Park*.

No visiem gadījuma pētījuma uzdevumu veidiem skolēniem darbs ar interneta uzdevumiem patika, tāpēc viņi strādāja patstāvīgi, motivēti un labprāt jautāja palīdzību tehnisku grūtību un neizpratnes gadījumos. Gan skolēniem, gan skolotājam bija iespēja ātri noskaidrot uzdevuma izpildes precizitāti un ieviestās kļūdas, jo mājas lapā tiek piedāvāta automatizēta uzdevuma izpildes pārbaude, rezultātu izsakot procentos.

Sekojošajā tabulā sniegti 2.,5.,6.,8.,12.,13.,14. uzdevumu novērojumi, jo tajos skolēni attīsta retāk vingrinātas vai sarežģītākas vārdnīcu lietošanas prasmes. Katrā uzdevumā izmantotā vārdnīcas lietošanas prasme reģistrēta zem kādas no piecām pamatprasmēm, tāpēc uzdevumi nav sakārtoti secīgi.

Tabula. Novērojumi pildot interneta uzdevumus

Uzdevumi	Novērojumi
Izpratne par vārdnīcas izkārtojuma struktūru un prasme to lietot (alfabētiskā kārtība, šķirkļa uzbūve - pamatvārds, izrūna, gramatiska informācija, vārdu pamatnozīmes, blakus nozīmes,	

atvasinājumi, vārda reģistrs, fiksētie savienojumi, frazeoloģismi, idiomas, radniecīgie vārdi, sinonīmi, antonīmi uc.);	
6.uzd – prasme atrast vārdnīcā ASV un Lielbritānijas TV kanālu saīsinājumus un to skaidrojumu. Skolēni lieto ONCLED vai ONOXD.	Uzdevumu visi skolēni saprata un pareizi izpildīja 80%. Lielākai daļai tas arī interesēja, jo mediji viņiem ir aktuāli. Trešo daļu no dotajiem kanāliem lielākā daļa skolēnu jau zināja. Skolēni kļūdījās <i>NBC, HBO, Sky</i> un <i>ABC</i> TV kanāla noteikšanā, jo tas nebija atrodamas vārdnīcā. Klasē laba atmosfēra, skolēni apzinīgi strādā.
8.uzd.- prasme izmantot vārdnīcas informāciju par izrunu, lai atrastu dotajos vārdos noklusētos līdzskaņus. Skolēni lieto ONCLED vai ONOXD.	Uzdevuma izpratnē 3 skolēniem nav grūtību, 2 jautā, ko nozīmē <i>consonants</i> . Skolēni ātri atrod izrunu, bet ir grūtības nosaukt visus noklusētos līdzskaņus, kāds aizmirstas, kļūdās vārdos <i>psalm, half, yawn, honour, column</i> . Uzdevums skolēniem pamatā patika un likās vidēji grūts. Uzvedības problēmu klasē nav, skolēni mērķtiecīgi strādā.
13.uzd. – prasme lietot šķirklī doto informāciju, lai atrastu sakāmvārdu sākuma daļai otru atbilstošu beigu daļu. Skolēni lieto ONCLED vai ONOXD.	Skolēni uzdevumu saprata un viņiem tas likās jautrs. Skolēni divejādos veidos meklē sakāmvārdus: vieni ievada vārdnīcas meklētājā doto sakāmvārda daļu un gaida, kas dators parādīs atlikušo, pārējie skolēni meklē sakāmvārdu zem pirmajā pusītē dotajiem vārdu šķirklīem. Skolēniem veiksmīgi izdodas atrast pareizo sakāmvārdu vārdnīcā un atzīmēt uzdevumā atbilstošo otro daļu, izpildot pareizi 75% no uzdevuma. Kļūdas ieviešas sakāmvārdos <i>Lies don't travel far, dripping hollows out rock</i> . 4 no 5 skolēniem uzdevums patika un likās vidēji grūts.
12.uzd. – prasme lietot vārdnīcas doto vārdu nozīmju skaidrošanai, lai tos atbilstoši sagrupētu. Skolēni lietoja ONCLED vai ONOXD.	Ar uzdevuma izpratni un vārdu nozīmju skaidrojumu skolēniem nav grūtību, bet sarežģījumi rodas jēdzienu grupēšanā, jo tas prasa loģisko spiestspēju. 2 no 5 skolēniem uzdevuma pildīšanas laikā daudziem vārdiem meklē nozīmes. Uzdevums skolēniem lielākoties patika un nelikās grūts. Tas izpildīts pareizi 80% gadījumos. Biežākā kļūdas vārdos <i>slot – toaster</i> un <i>rung – ladder</i> .
Izpratne par vārdnīcas šķirklī lietoto šifrēto informāciju (saīsinājumu un dažādu citu zīmju lietojums) un prasme to pielietot, veicot vārdu krājuma pilnveides uzdevumus;	
14.uzd. – prasme lietot šķirklī	Uzdevums skolēniem ir skaidrs, bet uzdevuma pildīšanā 3

<p>dotos saīsinājumus un šifrēto informāciju konkrētā vārda sinonīmu meklēšanā. Skolēni lietoja ONCLED vai ONOXD, vai http://www.thefreedictionary.com</p>	<p>no 5 skolēniem bieži rodas grūtības, jo Kembridžas un Oksfordas vārdnīcās sinonīmi ir reti norādīti vai grūti atrodami. Pēc skolotājas ieteikuma šie skolēni lieto http://www.thefreedictionary.com multivārdnīcas Collins tezauru, kurā viegli atrodami sinonīmi. Skolēni strādāja atbildīgi un patstāvīgi, dotais uzdevums vairāk patika kā nepatika un kopumā likās vidēji grūts. Kļūdas ieviesās vārdos: <i>polite - well mannered, childish - infantile, temper - mood, domesticate - cultivate.</i></p>
<p>Prasme lietot vārdnīcu iecerētās leksiskās nozīmes izteikšanai visatbilstošākā vārda meklēšanai, lietojot savas priekšzināšanas par tā sinonīmiem, antonīmiem, vienas saknes vārdiem, kā arī cita veida informāciju;</p>	
<p>5.uzd. – prasme atrast nepieciešamo jēdzienu par tēmu "Vide", izmantojot vārdus no skaidrojuma. Skolēni lieto pēc izvēles ONCLED vai ONOXD.</p>	<p>Sākotnēji uzdevumu saprata tikai divi skolēni, pārējiem bija nepieciešams izvērsts skaidrojums, jo šis uzdevums ir saistīts ar zināšanām dabaszinībās, kas konkrētiem skolēniem ir viduvējas. Lasot dotos skaidrojumus, viņi lielākoties arī latviski neprata pateikt atbilstošu jēdzienu. Lietojot vārdnīcas, skolēniem lielākās grūtības sagādāja nevis vārdu meklēšana, bet atrastās tematiski saistītās informācijas apstrāde. Skolēniem uzdevums vairāk patika kā nepatika un likās grūts, un tā pildīšana gāja lēni. Skolēni izpildīja pareizi 80% no uzdevuma.</p>
<p>Prasme lietot vārdnīcu nepazīstamu vai tikai dzirdētu vārdu meklēšanā, lai noskaidrotu to nozīmi un pielietojumu.</p>	
<p>2.uzd. – prasme lietot vārdnīcu vārda rakstības noskaidrošanā, izmantojot dotos skaidrojumus. Skolēni lieto ONCLED vai ONOXD.</p>	<p>Skolēniem uzdevums ir skaidrs, bet tā pildīšana neiet ātri, un ir grūtības atrast vārdu pareizrakstību. Lietojot vārdnīcu skolēni prasmīgi meklē vārdus, taču reizēm grūti pielietot atraso informāciju. Spējīgākie skolēni ar minēšanas palīdzību ātrāk atrod vārdus. Divi skolēni bieži ir pārliecināti, ka rakstību zina un, nepārbaudot to vārdnīcā, uzdevumā bieži kļūdās. Kopumā skolēni pareizi izpilda 70% no uzdevuma. Skolēni uzdevumu vērtē kā vidēji grūtu, viņiem tas vairāk nepatika kā patika.</p>

Nākamajā diplomdarba iedaļā tiek apskatīts skolēnu darbs ar tekstiem, lietojot interneta vārdnīcas.

3.7. Vārdnīcu lietošana darbā ar tekstiem

Pēc interneta uzdevumu veikšanas skolēni turpmākajās angļu valodas pilnveidoja savas vārdnīcas lietošanas prasmes, darbojoties ar dažādiem tekstiem. Pirmie divi teksti ir ņemti no 2010. gada angļu valodas ieskaite lasīšanas daļas. Skolēni, strādājot ar pirmo tekstu – Tomasa Liptona biogrāfiju (skat. pielikumu Nr. 38), pirmkārt vingrinājās lasītprasmē, bet otrkārt – pilnveidoja vārdu krājumu, lietojot interneta vārdnīcas. Lasot tekstu, skolēni atzīmēja vārdnīcā skatītos vārdus, reģistrējot konkrētās teikumos lietotās nozīmes.

Iepriekš skolēni bija pildījuši tikai īsus uzdevumus, kuros nepieciešams atrast vārdu vai izteicienu nozīmes un tās ievietot savstarpēji nesaistītos teikumos. Šajā uzdevumā ar eksāmena lasāmas daļas tekstu pamatā ir vingrināta tā pati prasme atrast vārda vai izteiciena nozīmi, taču citos apstākļos – kontekstā, kur jāņem vērā ne tikai konkrētais teikums, bet viss teksts. Ir arī citas vārdnīcu lietošanas prasmes, kuras skolēni pilnveido, strādājot ar šo tekstu, piem., 3. prasme - darboties ar vārda vai izteiciena vairākām nozīmēm (prot atrast teikumā lietoto polisemantisko vārdu, homonīmu un homogrāfu nozīmi), kā arī 4. prasme - darboties ar šķirklī doto informāciju par atvasinātiem un radniecīgiem vārdiem vai vārdiem ar līdzīgu nozīmi (*cross-checking*).

Diplomdarba autore veicot novērošanu, konstatēja, ka skolēni ir ieinteresēti tekstā un brīvi darbojas ar vārdnīcām. 2 no viņiem labprātāk izmanto Oksfordas interneta vārdnīcu <http://oxforddictionaries.com/>, bet pārējie - Kembridžas interneta vārdnīcas *Essential* vai *Learner`s* variantus. Skolēnu angļu valodas zināšanas ir dažādas, tāpēc arī atšķirās vārdu daudzums, kuru viņi ir meklējuši vārdnīcā. Skolēns ar vislabākajām angļuvalodas zināšanām ir skatījis 6 vārdu nozīmi (*manual labourer, retailing, rapid, knighthood, elevated*) un izpildījis pareizi 90% no uzdevuma. Divi citi skolēni skatījušies vārdnīcā 10 vārdus un izpildījuši pareizi 70% uzdevuma. Atlikušie divi skolēni vārdnīcā ir skatījušies 15 un 30 vārdus, taču uzdevuma izpildes precizitāte ir zema – 45%, jo ir problēmas teikuma gramatisko laiku izpratnē un spējā loģiski izvēlēties pareizo no vairākām atbildēm.

Pēc tam skolēni darbojās ar otro tekstu – interviju *Clime Every Mountin* (skat., pielikumu Nr. 39) Dotajā intervijā bija jāievieto katrai atbildei atbilstošs jautājums. Skolēni lasot pasvītro nezināmos vārdus un sev ērtā veidā noskaidro to nozīmi, lietojot pēc brīvās

izvēles iemīļoto interneta vārdnīcu. Skolēni vidēji skatījušies 8 vārdukus, piemēram kā, *diverted, sewerage, considerable, lumbar vertebrae, squeez, terrific*.

Skolēniem patika šī intervija, taču ar jautājumu izvēli katrai konkrētai atbildei pusei no klases radās grūtības – tikai 55% ir pareizi izpildīts. Analizējot šos rezultātus, diplomdarba autore secina, ka lasītprasmes attīstībā svarīgu lomu spēlē ne tikai vārdu krājuma apjoms, bet arī gramatisko zināšanu dziļums, kā arī loģiskā spriestspēja dažādos uzdevumos ar tekstiem. Diviem no pieciem skolēniem pēc skolotāja lūguma rūpīgāk izlasīt tekstu un atrast neskaidro vārdu nozīmes, uzdevuma izpildes precizitāte paaugstinājās par 50% procentiem, taču pārējiem diviem šādas aktivitātes rezultātu ietekmēja minimāli. Viņiem ir irtekums pilnveidot savas gramatiskās iemaņas un loģiskās spriestspējas, kā arī vairāk darboties ar tekstiem angļu valodā.

Praktiski visiem pētījuma dalībniekiem patīk brīvajā laikā darboties ar internetu: portālā *draugiem.lv*, *facebook.com*, spēlēt spēles, rakstīt vēstules un reizēm lasīt sev interesējošu informāciju. Nākamajā uzdevumā diplomdarba autore lūdz skolēnus izvēlēties kādu interneta tekstu angļu valodā pēc brīvas izvēles. Skolēni izvēlētās tēmas saistītas ar viņu interesēm – motocikli, dažādi lecieni (Parkour in UK.), kaķi (The British Shorthair cat), frizūras un kleitas (hair styles and dresses). Skolēni aizrautīgi lasīja savus tekstus un labprāt tulkoja neskaidro vārdukus nozīmes, lai pilnībā izprastu atrasto informāciju. Vārdnīcā skatītos vārdukus un tekstu skolēni ievietoja *Word* dokumentā divu iemeslu dēļ: 1) lai saglabātu to savām vajadzībām, 2) lai sūtītu skolotājam pārskatīšanai. Vidēji skolēni skatījās 15 vārdus, izvēloties atbilstošo teikumā lietoto nozīmi. No tā var secināt, ka ir pilnveidojusies viņu prasme atrast vārdnīcā vārdu dažādas nozīmes un izvēlēties pareizo. Skolēni bija apmierināti ar iegūto informāciju, motivēti meklēt vēl kādu interesantu rakstu par šo tēmu, ko arī darīja līdz stundas beigām.

Diplomdarba autorei bija svarīgi kā pēdējo gadījuma pētījuma uzdevumu izvēlēties šāda veida uzdevumu, lai parādītu skolēniem, kā brīvajā laikā savās interesēs var izmantot interneta vārdnīcas un lai lai viņi gūtu pozitīvu pieredzi interneta tekstu lasīšanā angļu valodā – prasme, kas viņiem var būt derīga arī turpmāk.

Pēc visu iecerēto interneta vārdnīcu lietošanas prasmju vingrināšanas un vārdu krājuma attīstīšanas uzdevumu veikšanas sekoja nolīguma testēšana, kuras rezultāti atspoguļoti nākamajā diplomdarba iedaļā.

3.8. Noslēguma testēšana interneta vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei un vārdu krājuma attīstības dinamikas konstatēšanai

Noslēguma testēšana tika veikta, izmantojot Ana Lia Passarotto sagatavoto testu (Skat. pielikumu Nr. 40) monolingvālo vārdnīcu lietošanas prasmju pārbaudei.

Testā tika pārbaudītas sekojošas prasmes: 1) prasme atrast konkrētā vārda nozīmi; 2) pārbaudīt vārda pareizrakstību; 3) noteikt vārda uzsvara noteikšana izrunas transkripcijā; 4) noteikt vārda reģistru (formāls, neformāls utt.); 5) atrast britu angļu valodas vārda amerikāņu angļu valodas ekvivalentu; 6) atrast saīsinājuma skaidrojumu; 7) atrast tādu gramatisku informāciju kā: vai lietvārds ir skaitāms, vai darbības vārds ir tiešs vai atgriezenisks, lietvārdu daudzskaitļa formas, kā arī no lietvārdiem atvasinātu īpašības vārdu cilmes formas. Testa 8. uzdevums ir par vārdkopām, kurā bija jāpārbauda vārdnīcā atpazīto izteicienu pareizība, lietojot *cross-checking* prasmi. 9. uzdevumā tika pārbaudīta prasme iegūt informāciju par radniecīgiem vārdiem un to savstarpējo saistību. 10. uzdevumā tika pārbaudīta prasme noteikt dotā vārda stilistisko nokrāsu (literārs, poētisks, humoristisks utt.). 11. uzdevumā tika pārbaudītas skolēnu vārdnīcu lietošanas prasmes atrast informāciju par idiomām: jāatrod divas idiomās šķirkļi *teach*, vienu idiomu un tās nozīmi, kā arī dotā idiomātiskā izteiciena nozīmi un šķirkli, zem kura tā atrasta. Kā pēdējā 12. uzdevumā tika pārbaudīta skolēnu prasme atrast polisematisku vārdu teikumā minēto konkrēto nozīmi.

Skolēni kā pamatvārdnīcu testa pildīšanā lietoja Kembridžas interneta vārdnīcu, ja nebija atrodamā nepieciešamā informācija, veica pāreju uz Oksfordas Interneta vārdnīcu, kas ir apjomīgāka.

Skolēni testu pildīja, reģistrējot savas atbildes *Word* dokumentā, to pēc izpildīšanas elektroniski pārsūtot skolotājam.

Testa pildīšanas sākumā bija jāpievērš detalizēta uzmanība uzdevumu noteikumu izpratnei. Diplomdarba autore novēroja skolēnus testa laikā, vairākkārtīgi mudinot rūpīgi izlasīt katra konkrētā uzdevuma noteikumu. Ja novērošanas laikā tika pamanītas kļūdas uzdevumu pildīšanā, skolotāja uzdeva uzvedinošus jautājumus par veicamā uzdevuma saturu. Skolēni sniedzot savus paskaidrojumus par uzdevuma izpratni un atbildot uz skolotāja uzvedinošajiem jautājumiem, aktivizēja savas priekšzināšanas par doto tēmu, mainot uzdevuma pildīšanas veidu un gaitu. Šāda pieeja bija nepieciešama, sākot pildīt 9., 10., 11. uzdevumu. Kopumā pētījuma klase pareizi atbildēja 85% doto uzdevumu. Nevienam no 5 skolēniem nebija neviena uzdevuma, kas pilnībā būtu neizpildīts, sekojoši var apgalvot, ka pētījuma dalībnieki daļēji vai pilnīgi ir apguvuši iepriekšminētās prasmes. Daļējas grūtības pētījuma dalībniekiem joprojām sagādā 7. uzdevumā pārbaudītā prasme sameklēt vārdnīcā no

lietvārdiem atvasināto īpašības vārdu cilmes formas, jo vārdnīcā ir doti vairāki potenciāli atbilstoši lietvārdi, un ir vajadzīgas pietiekamas gramatiskās zināšanas atvasinājumu darināšanā. Diviem skolēniem bija grūtības 8.uzd. noteikt pilnībā visas pieejamās vārdkopas, jo ir nepilnīgi attīstīta *cross-checking* prasme. 11. uzd. pildot uzdevumus ar idiomām visiem skolēniem bija jālieto gan Kembridžas, gan Oksfordas interneta vārdnīcas, jo Kemridžas vārdnīcā nebija atrodamas divas idiomās ar *teach*. Skolēni parādīja prasmi attiecīgās informācijas meklēšanā. Šajā uzdevumā minētā idiomātiskā izteiciena *cost an arm and a leg* nozīmes atrašana nesagādāja nekādas grūtības, jo skolēni vārdnīcā ievadīja visu izteicienu, saņemot tūlītēju informāciju. Taču, lai atrastu šķirkli, zem kura tas atrodas, skolēni veica vairākkārtēju meklēšanu zem vārdiem *cost, leg, arm*. Pēdējā 12. testa uzdevuma skolēni ļoti labi veica 1.un 2.punktu, kuros bija jāatrod doto polisematisko vārdu (*ring, dive*) teikumā lietoto konkrēto nozīmi. Jāmin, ka blakus šai prasmei skolēniem bija jāparāda spēja ieraudzīt to, ka minētie vārdi teikumā ir doti konkrēta izteiciena ietvaros (*dive under the table, give me a ring*). Sākotnēji 2/3 skolēni saskārās ar grūtībām 12.uzd. 3. punkta pildīšanā, kurā bija jānosaka vārda *mission* atbilstošā teikumā lietotā nozīme. Pēc vairākkārtējas uzmanīgas šķirkļa pārlasīšanas, 4 no 5 skolēniem atrada pareizo nozīmi.

Vārdu krājuma attīstības dinamikas konstatēšanai netika sastādīts tests. Skolēnu zināšanas tika pārbaudītas, salīdzinot divus vienādus testus. Testa materiāls ir ņemts no 2009.gada angļu valodas ieskautes lasīšanas daļas.

Pirmajā uzdevuma tēma (skat. pielikumu Nr. 41). bija *Skills and Expert Advice*, kur skolēniem vajadzēja pielietot leksikas zināšanas, lai savienotu tēmas ar tām atbilstošu informāciju.

Otrais uzdevums bija augstākas grūtības pakāpes, kur nepieciešamas atbilstošas gramatiskās zināšanas. Tēma *Watch where you work* par mājas darbu pildīšanu (skat. pielikumu Nr. 41). Skolēniem dotajā tekstā bija jāievieto attiecīgās frāzes.

Pirmo reizi šis tests tika dots gadījuma pētījuma sākumā – 2011.gada 15.septembrī, lietojot grāmatas formāta bilinguālo vārdnīcu nezināmās leksikas noskaidrošanai. Gadījuma pētījuma beigās šis pats tests tika dots atkārtoti, atļaujot lietot vienvalodas Interneta vārdnīcas.

Pildot testu pirmo reizi, 2 no 5 skolēniem parādīja vājas zināšanas gan vārdu krājuma lietošanā, gan gramatisko struktūru izpratnē, 2-viduvējas, 1- ļoti labas zināšanas gan 1., gan 2.uzdevuma izpildē. 1.uzd. galvenā problēma bija neizpratne par to, kas šinī gadījumā nozīmē *heading* un kā dotā informācija saistās ar minētajiem virsrakstiem, loģiskās spriestspējas trūkums. Skolēniem bija jāpasvīturo visi nezināmie vārdi, kuri tikuši skatīti vārdnīcā. To ir

krietni vairāk kā otrajā testēšanas reizē, tomēr tam nebija noteicošas ietekmes uz uzdevuma izpildes kvalitāti. Uzdevuma izpildes precizitāte ir 50%.

Otrā uzdevuma pildīšanā skolēniem parādījās vēl lielākas grūtības ar gramatiskajām struktūrām teikumos- viņi vārdnīcā meklējuši daudzu tekstā minēto vārdu skaidrojumu. 80% skolēnu praktiski saprata visu tekstā ievietojamo frāžu nozīmi, bet 2/3 no tām nespēja atbilstoši ievietot teikumos. Uzdevuma izpildes precizitāte – 45%.

Atkārtotā testēšanā gadījuma pētījuma beigās 2012.gada 2.maijā skolēni pildīja šo pašu testu, tikai lietojot Kemridžas vai Oksfordas interneta vārdnīcas pēc skolēna brīvas izvēles.

Pirmā uzdevuma izpildē ir uz pusi mazāk kļūdu kā pirmajā testēšanas reizē. Skolēniem ir lielāka izpratne par vārda *heading* vairākām nozīmēm un lietojumu valodā. Skolēni arī labāk izprot pamatjēdziena un tai pakārtotas informācijas attiecības, jo darbā ar vārdnīcām šādi un līdzīgi jēdzieni tika vairākkārt skatīti. Skolēni pasvītrojuši mazāk nezināmo vārdu (*blister, tactic, emergencies, stove, trail*), bet pasvītoto vārdu nozīmi un pielietojumu izprot labāk. Sekojoši uzdevuma izpildes precizitāte ir 80%.

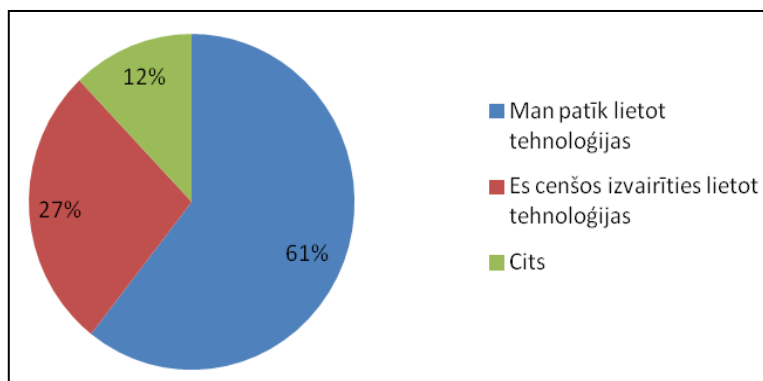
Atkārtotā otrā uzdevuma pildīšanā skolēni uzrādīja par 1/3 labākus rezultātus. Viens skolēns nepasvītro nevienu nezināmo vārdu, pārējiem pasvītoto vārdu daudzums ir samazinājies vairāk nekā uz pusi. Skolēni pasvītro sekojošus vārdus: *assignment, require, tempt, embarrassing, tutor, either*. Pēc tā var spriest, ka ir uzlabojies viņu leksisko zināšanu līmenis. Joprojām 3 no 5 skolēniem ir samērā lielas grūtības teikuma uzbūves, dažādu gramatisko konstrukciju un gramatisko laiku izpratnē, kas ir par šķērsli pareizi teikumos ievietot dotās frāzes. Attiecīgās pazīmes liecina arī par nepietiekoši attīstītu lasītprasmi, kuras pamatā ir ne tikai angļu valodas vārdu krājums.

Nākamajā gadījuma pētījuma apraksta apakšpunktā ir sniegts skolēnu un skolotāju anketu par interneta vārdnīcām un citām modernām tehnoloģijām angļu valodas apguvē kopsavilkums un īsa analīze.

3.9. Anketas par interneta vārdnīcu un moderno tehnoloģiju lietojumu angļu valodas apguvē

Skolēnu anketa. (skat. pielikums Nr. 42)

Pirmais jautājums. Aptaujātie skolēni 61% novērtē savu attieksmi tehnoloģiju lietošanā angļu valodas apguvē kā pozitīvu, bet 27% kā

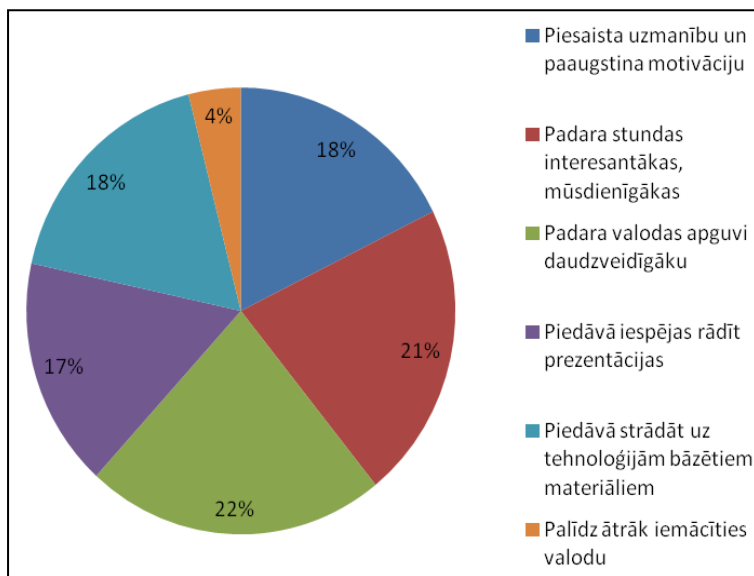

2. attēls. Attieksme pret modernajām tehnoloģijām

izvairīgu un 12% grib lietot grāmatas.

Otrais jautājums.

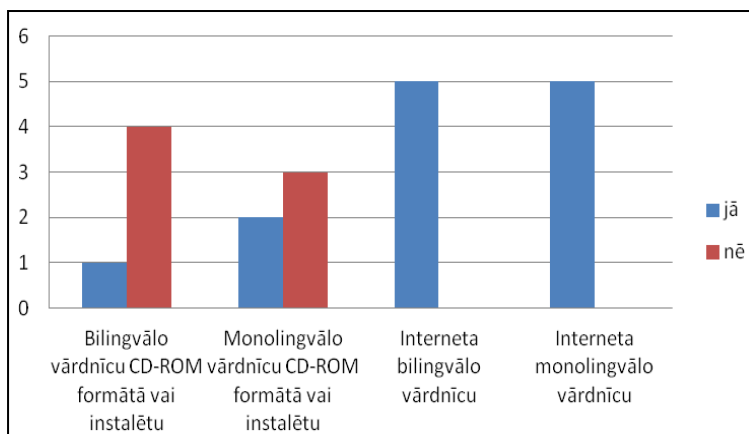
Atbildot kādas ir moderno tehnoloģiju priekšrocības angļu valodas stundās 22% skolēnu atzīst, kā tās padara valodas apguvi daudzveidīgāku un 21%, ka stundas kļūst interesantākas un mūsdienīgākas. Nozīmīgas ir arī iespējas strādāt ar tehnoloģijām.

2. attēls. Moderno tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības angļu valodas stundās

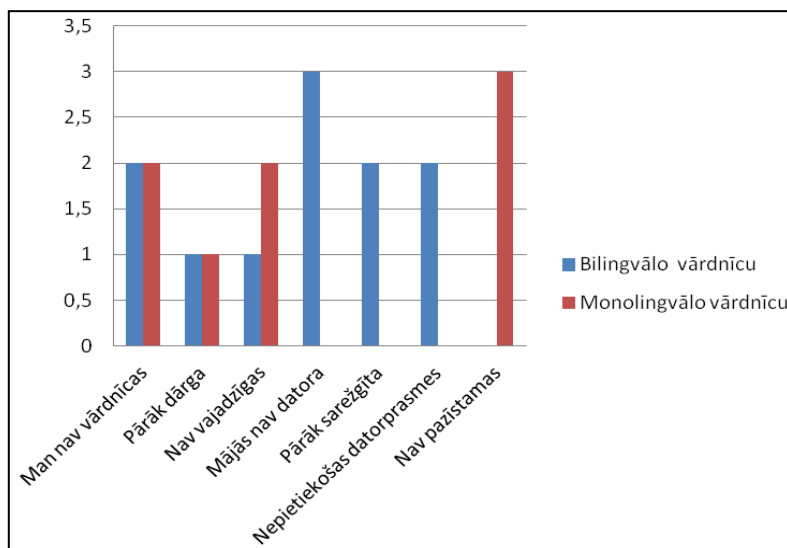
Trešais jautājums.

Atbildot kādas vārdnīcas skolēni lieto, secinu, ka 100% visi lieto interneta vārdnīcas, taču CD-ROM formāta bilingvālo vārdnīcu lieto 20% skolēnu un monolingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā - 40%.

3. attēls. Doto vārdnīcu lietojums

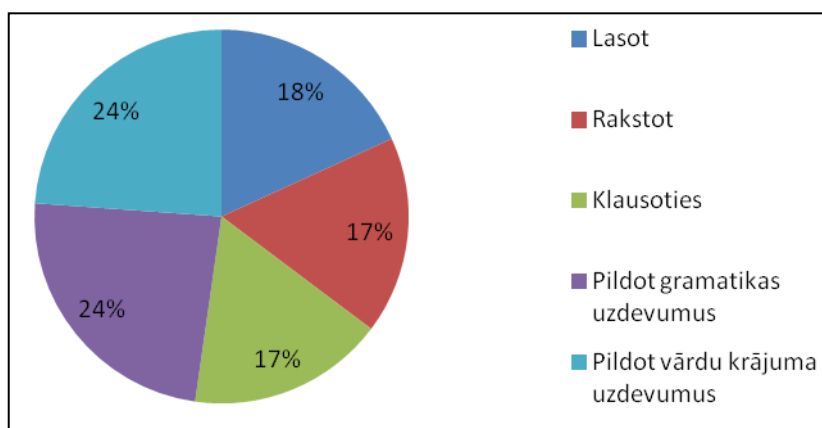
Iemesli kāpēc skolēni nelieto šīs vārdnīcas ir tehniskas dabas, vai mazpazīstamas un nevajadzīgas.

4. attēls. Minēto vārdnīcu nelietošanas iemesli

Ceturtais jautājums.

Apkopojot atbildes, kad skolēniem būtu nepieciešama vārdnīca - 24% atzīmē, ka pildot gramatikas uzdevumus un 24% -vārdu krājuma attīstošus uzdevumus. Svarīgi, protams, arī lasot, klausoties un rakstot.

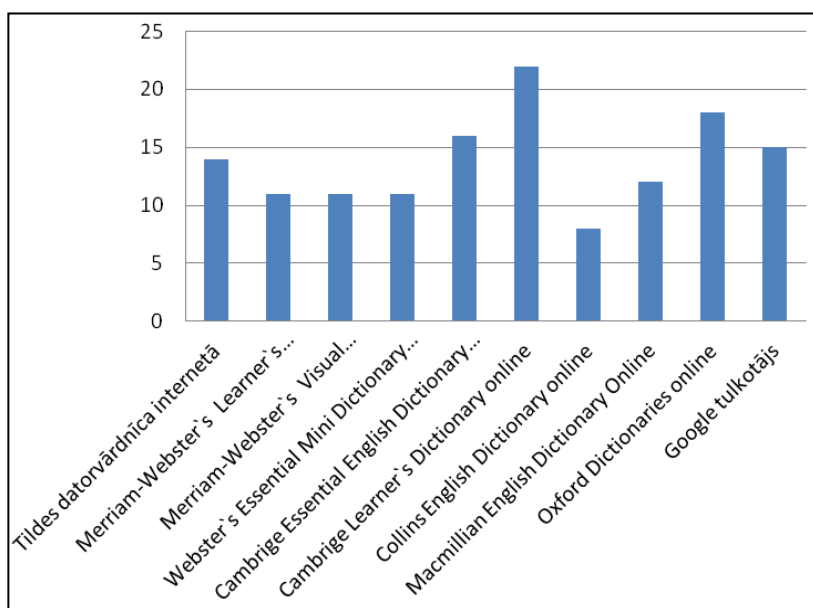

5. attēls. Kad visvairāk nepieciešama vārdnīca?

Piektais un sestais jautājums. Skolēni 100% atzina, ka ir apmācīti lietot interneta vārdnīcas un viņiem tika veikta plānveida apmācība un dotas precīzas instrukcijas vārdnīcu lietošanā.

Septītais jautājums.

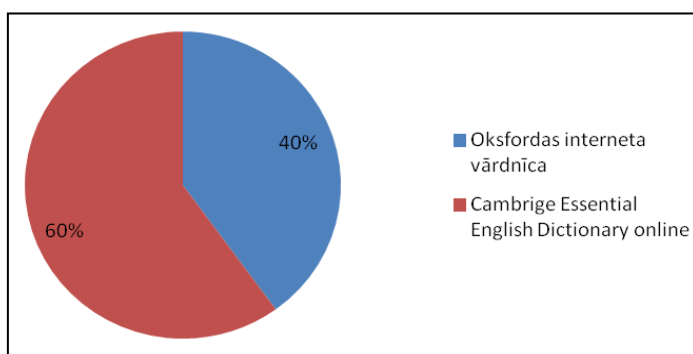
Kā biežāk lietoto vārdnīcu skolēni min Cambridge Learner's Dictionary online- 16% un Oxford Dictionaries online -13%. Tas gan norāda arī uz skolas tehniskajām iespējām un skolotāja izvēli lietot konkrētās vārdnīcas.

6. attēls. Kuras no minētajām vārdnīcām tu lieto visbiežāk

Astotais jautājums

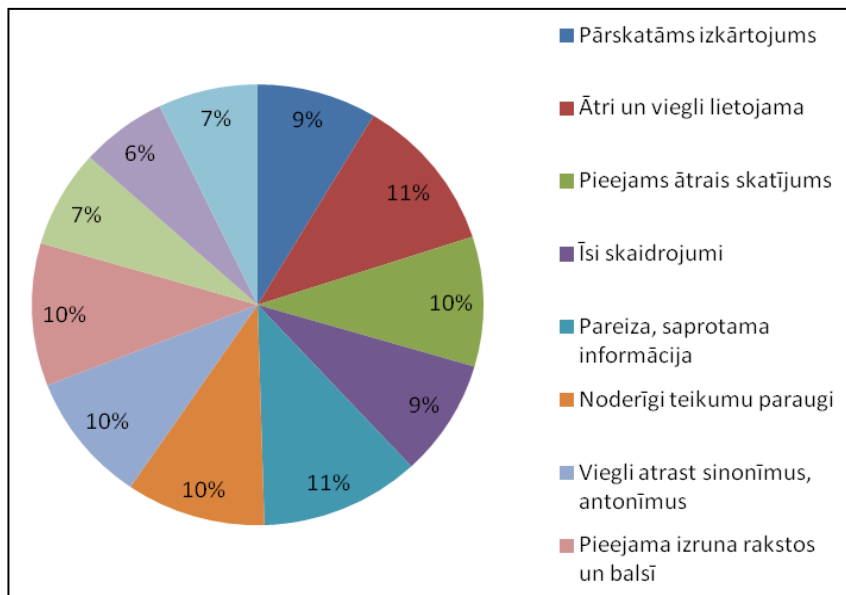
Divi skolēni par mīļāko atzīst Oksfordas interneta vārdnīcu (i), jo tajā ir daudz labāks un sīkāks (plašāks) vārdu apraksts nekā citās vārdnīcās, tā esot viegla un parocīga. **3 skolēni atzīmē** Kembridžas pamatlīmeņa interneta vārdnīcu (e), jo

7. attēls. Mīlākā interneta vārdnīca

tajā viss esot viegli atrodams un apskatāms, (viens no 3 skolēniem min, ka patīk un to lieto ikdienā un viņa angļu valodas līmenim ar to ir pietiekami).

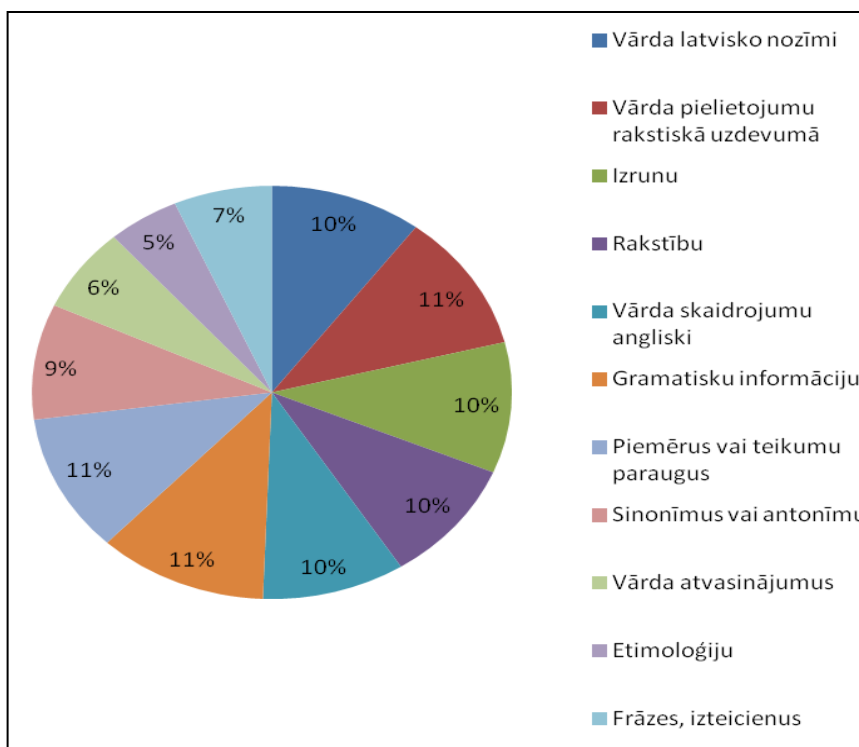
Devītais jautājums. Kā galveno labai interneta vārdnīcai skolēni izvirza pareizu, drošu un saprotamu informāciju, vieglu lietojamību, kur pieejama gan rakstība, gan izruna balsī. Šeit nav izteikti izvirzīties kāds viens kritērijs, bet visi diezgan svarīgi.

8. attēls. Kādai jābūt interneta vārdnīcai?

Desmitais jautājums Atbildot par iemīļotās vārdnīcas trūkumiem- 3 skolēni apgalvo, ka trūkumus nav atklājuši, vēl 1 skolēns min trūkumu, ka bieži jāklikšķina uz izvēlnes, lai rakstītu jaunus vārdus, kā arī, ka ir garlaicīgs un nemainīgs dizains, vēl viens skolēns vēlētos savā mīļākajā vārdnīcā vairāk skaidrojumu un piemēru meklētajiem vārdiem.

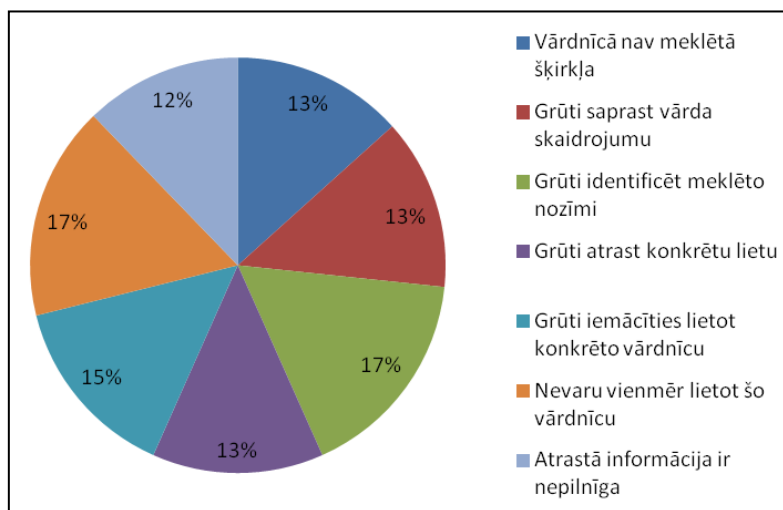
Vienpadsmitais jautājums. Noskaidrojot visbiežāk meklēto informāciju internetā, secinu, ka tā ir daudzveidīga - gramatisku informāciju (11%), vārda lietojumu rakstiskā uzdevumā (11%), vārda definīciju un skaidrojumu angļiski (11%), piemērus vai teikumu paraugus (10%). Tāpēc arī secinu, ja skolēniem ir ierādītas prasmes darboties ar interneta vārdnīcām, tad skolēni tās pielieto labprāt dažādos gadījumos.

9. attēls. Cik bieži meklē sekojošu informāciju interneta vārdnīcā?

Divpadsmitais jautājums.

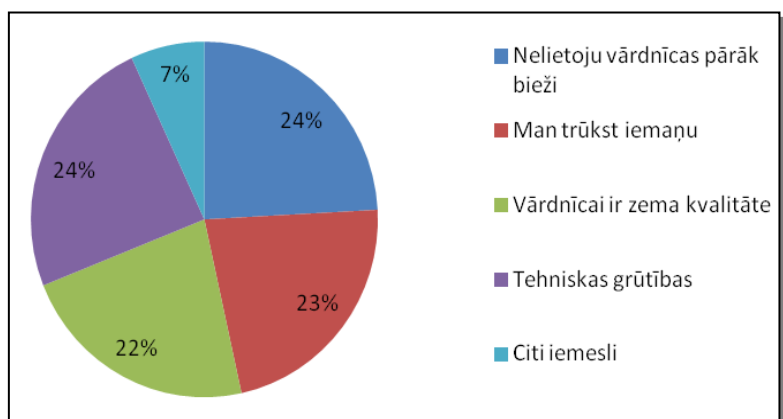
Analizējot grūtības vārdnīcu lietošanā, atkal pirmajā vietā (17%) izvirzās tehniskas problēmas un 17% arī skolēna paša vājās prasmes, jo nespēj atrast vajadzīgo vārdu vai tā nozīmi.

30. attēls. Grūtības, lietojot interneta vārdnīcas.

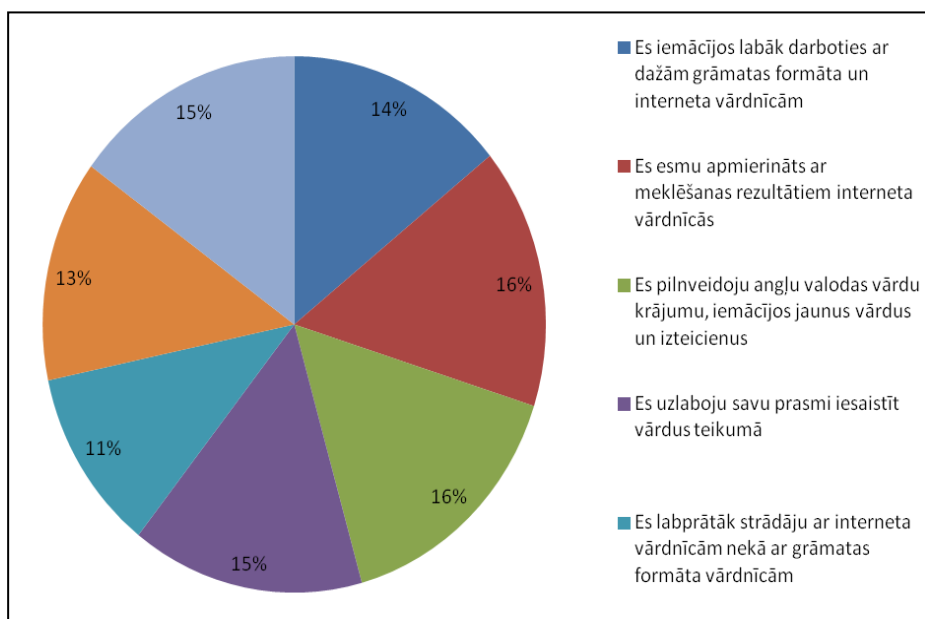
Trīspadsmitais jautājums.

Iemesli grūtībām vārdnīcu lietošanā pamatā ir 4 - tehniskas grūtības (24%), tas, ka nav pietiekamu iemaņu vārdnīcu lietošanā (23%) un tās nelieto pietiekami bieži (24%), kā arī vārdnīcu zemā kvalitāte (22%). Taču šeit diez vai skolēni spēj analizēt vārdnīcu kvalitāti, ja vairāk kā puse gadījumos tās netiek lietotas.

11. attēls. Iemesli grūtībām vārdnīcu lietošanā

Četrpadsmitais jautājums. Ieguvumi, ko skolēni ir iemācījušies strādājot ar interneta vārdnīcām ir daudz un katrs skolēns uzsver savu svarīgāko, taču galvenais - 16%, ka tiek pilnveidotas prasmes angļu

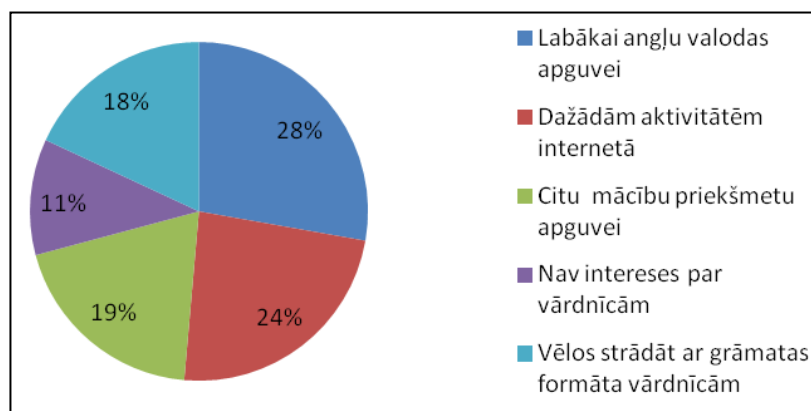

12. attēls. Ieguvumi, strādājot ar interneta vārdnīcām

valodas vārdu un izteicienu apgūšanā un meklēšanas rezultāti skolēnus apmierina (16%). 15% skolēnu apgalvo, ka ir uzlaboju savu prasmi iesaistīt vārdus teikumā, kā arī prot izmantot interneta vārdnīcas brīvajā laikā, lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī.

Piedspadsmītais

jautājums. Analizējot nākotnes plānus interneta vārdnīcu lietošanā, 28% atzīmē, ka tās lietos angļu valodas labākai apguvei, 24%-dažādām brīvā laika aktivitātēm internetā un 19%-citu mācību priekšmetu apguvei. Tas liecina, ka skolēni pozitīvi uztver jaunas prasmes un apgūst, lai tās pielietotu personības izaugsmes vajadzībām, ne šauri tikai vienā priekšmetā.

13. attēls. Nākotnes plāni attiecībā uz interneta vārdnīcu lietošanu angļu valodas apgūvē

Skolotāju anketas „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas klasē” kopsavilkuma analīze.

Skolotāju anketa piejama pielikumā Nr. 43. Jautājumu par moderno tehnoloģiju lietojumu angļu valodas stundās grafiki vietās trūkuma dēļ pārvietoti uz pielikumu Nr. 44.

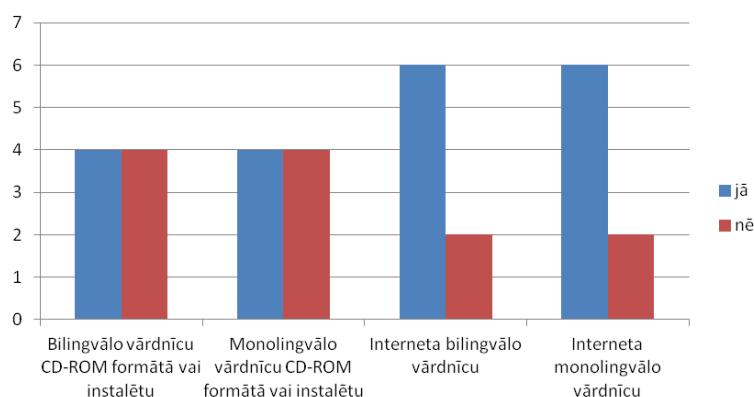
1. jautājums. Izvērtējot skolotāju atbildes par tehnoloģiju lietošanu, secinu, ka 72% skolotāju patīk lietot tehnoloģijas stundās un viņi to dara labprāt. Savukārt, skolēniem tikai 61% patīk lietot tehnoloģijas stundās, bet 12% grib lietot tikai grāmatas. Tas liecina par skolēnu mazo interesi par reālu tehnoloģiju pielietojumu, jo tas prasa vairāk piepūles kā spēlīšu spēlēšana.

2. jautājums. Atzīmējot tehnoloģiju lietošanas priekšrocības, kā galveno 24% respondentu atzīmē iespēju sagatavot un parādīt dažādas prezentācijas, kas arī padara valodas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku. Katrs skolotājs uzsver savu iespēju, tāpēc arī viedokļi ir diezgan tuvi.

Salīdzinot skolotāju un skolēnu viedokļus pat tehnoloģiju izmantošanas priekšrocībām angļu valodas stundās, secinu, ka skolotāji novērtē, ka tas dod iespēju parādīt dažādas prezentācijas un padara valodas apguvi mūsdienīgāku, ko atzīmē arī skolēni.

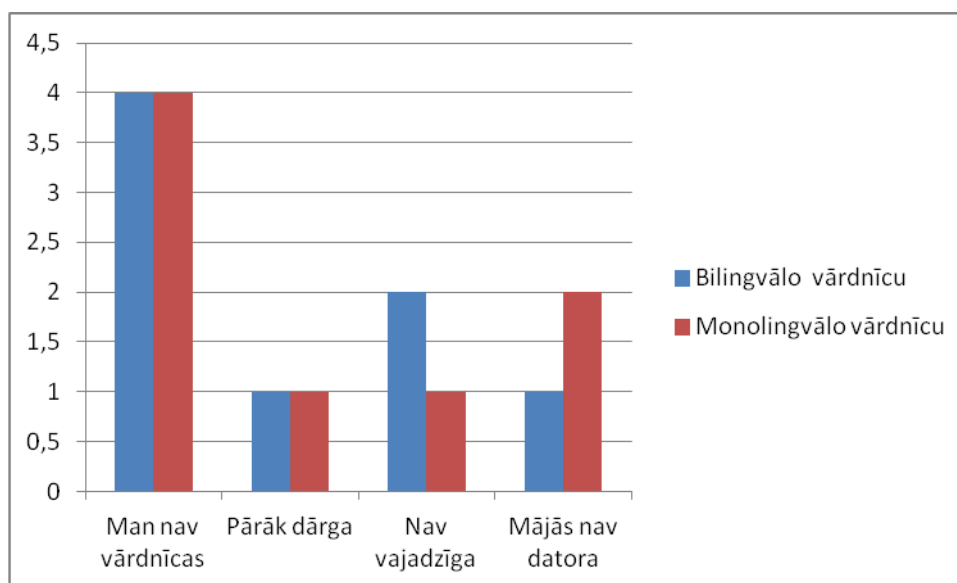
3. Jautājums. Skolotāju iebildumos pret tehnoloģiju lietošanu stundās viedokļi ir dažādi, taču kā galvenos varētu atzīmēt trīs: materiālu sagatavošana aizņem daudz laika (14%), mācību programmu pārveide ir darbietilpīga (13%) un vajadzīgā brīdī nav pieejama datorklase (13%).

4. Jautājums. Izvērtējot skolotāju vēlmes attiecībā uz tehnoloģiju integrēšanu angļu valodas stundās nākotnē, pozitīvi jāatzīmē skolotāju vēlme mācīties- 33% , bet diemžēl arī tehniskā aprīkojuma problēmas -32%.

4.attēls Skolotāju lietotās vārdnīcas

5. Jautājums. Grafikā redzamas atbildes par skolotāju lietotajām vārdnīcām, jāatzīmē, ka mazā respondentu skaita pēc nevar izdarīt nopietnus secinājumus, taču ir skaidrs, ka noteiktā mācību stundu laika un tehnoloģiju ierobežotās pielietošanas iespēju dēļ, interneta vārdnīcas stundās tiek lietotas maz.

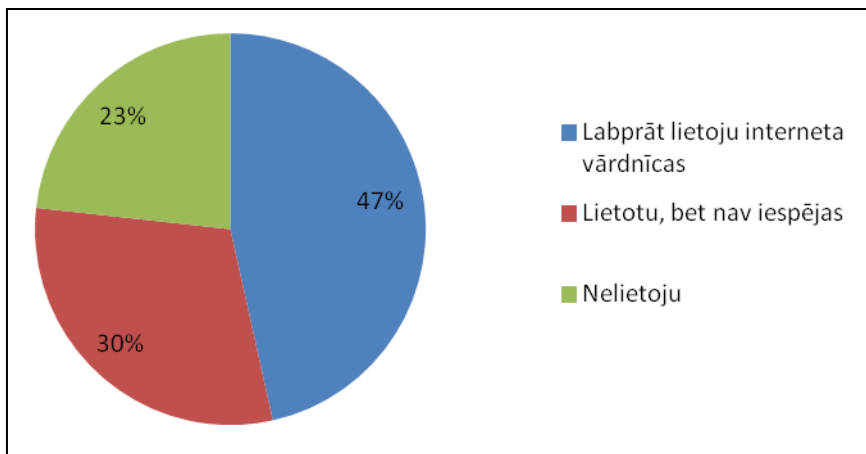

5. attēls Vārdnīcu nelietošanas iemesli

6. Jautājums. Analizējot kāpēc netiek lietotas vārdnīcas, kā galvenais iemesls ir atzīmēts, ka skolā nav šīs vārdnīcas.

7. Jautājums.

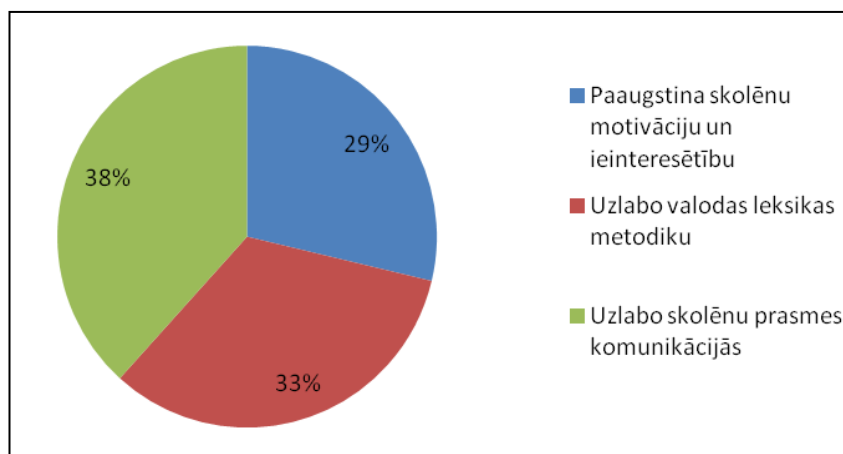
75% skolotāju, kuri lieto stundās interneta vārdnīcas, atzīmē, ka labprāt lieto klasē vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidei-47%, bet 30 % atzīmē, ka lietu biežāk, bet nav iespēju, un iebildumi minēti 3.jautājumā.

6. attēls Interneta vārdnīcu lietojums stundās

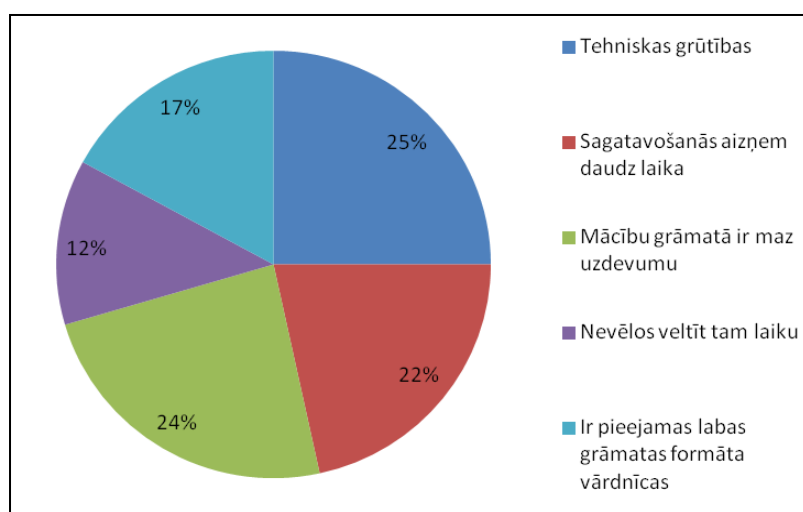
8. Jautājums.

Aptaujātie skolotāji atzīmē interneta vārdnīcas pozitīvos aspektus - 38% norāda uz skolēnu prasmju uzlabošanu lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī, 33% - uz angļu valodas leksikas apguves metodisko daudzveidību un mūsdienīgumu, bet 29% atzīmē skolēnu motivācijas paaugstināšanos un ieinteresētību.

7. attēls Interneta vārdnīcas izmantošanas pozitīvie aspekti

9. jautājums. Skolotāju iebildumi pret interneta vārdnīcu lietošanu stundās, galvenokārt, 25% saistīti ar tehniskām grūtībām: nav pieejama datorklase, internets vai datori nav tehniskā kārtībā un 24%tas, ka angļu valodas grāmatās ir maz uzdevumu darbam ar vārdnīcām, un 22% atzīmē, ka sagatavošanās

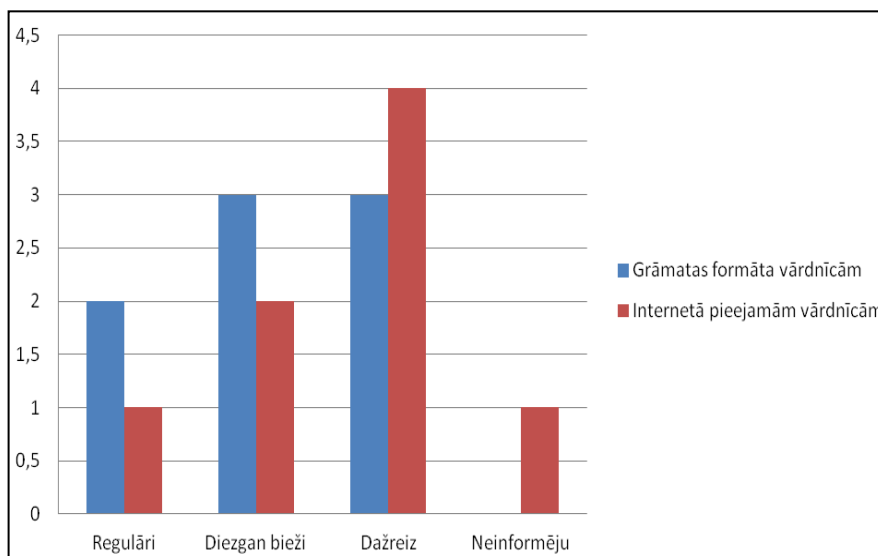

8. attēls Iebildumi pret interneta vārdnīcu lietošanu stundā

aizņem pārāk daudz laika.

10. Jautāju

ms. Kā secinājums no iebildumiem pret vārdnīcu lietošanu ir jautājums par to, cik bieži skolotāji informē skolēnus par atbilstošām grāmatas formāta un interneta vārdnīcām. Protams, ka informē par grāmatas formātu 62,5 %

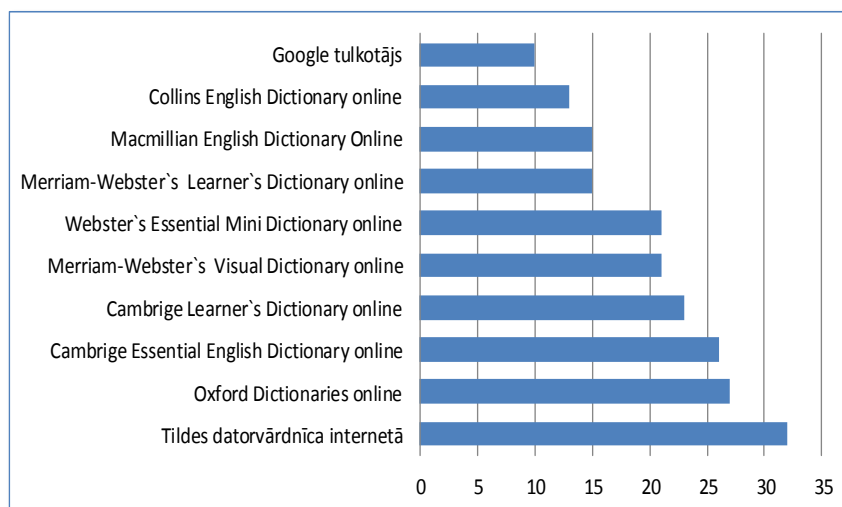

9. attēls Cik bieži informēju skolēnus par vārdnīcām

gadījumu un tikpat par interneta vārdnīcām neinformē, jo iemeslus mēs jau noskaidrojām. Laiks šeit būtu galvenais šķērslis, jo angļu valodas stundu skaits ir ierobežots.

11. jautājums

Vārdnīcu ieteikums lietošanai ir plašs un neviena vārdnīca īpaši neizceļas. Tas nozīmē, ka skolotāji ir informēti par vārdnīcu esamību, taču dažādu iemeslu pēc tās nelieto. Skolotāji iesaka Tildes interneta vārdnīcu, tā ir bilingvāla, bet

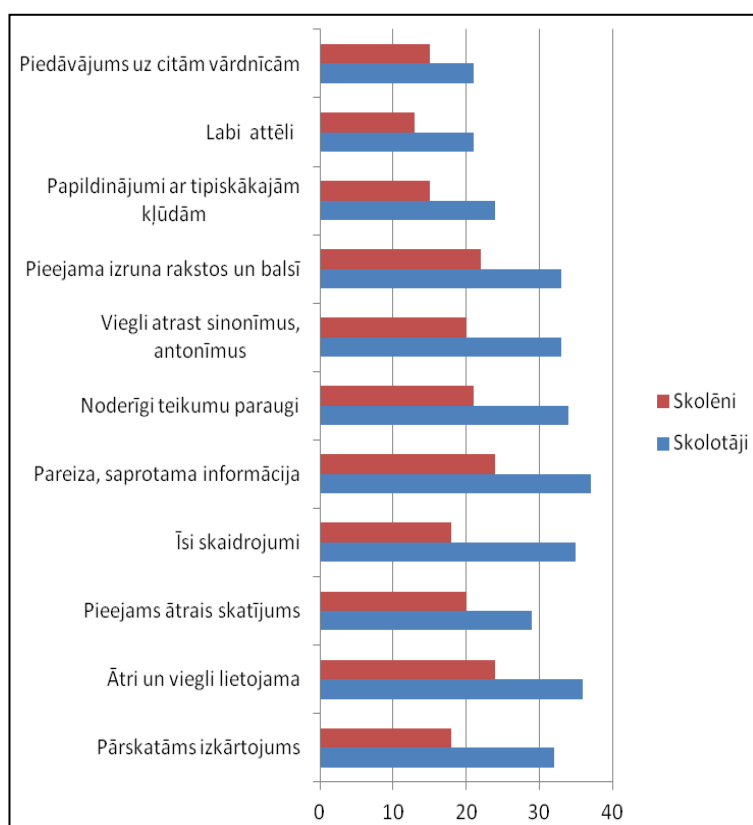
10.attēls Kuras interneta vārdnīcas ieteiktu lietot

internetā ir ļoti nepilnīga versija, datorā instalētā ir krietni labāka. Es neieteiktu. Otra ieteiktākā ir Oksfordas vārdnīca, tā ir laba, bet domāta ļoti gudriem devītklasniekiem, vai vidusskolai un augstskolai. Visatbilstošākās ir e) un f) - Kembridžas vārdnīcas, Essential var sākt lietot jau no 7. Klases, Lerner's - no 8. kl. C) vārdnīca ir ļoti noderīga 7. -9. kl, ja vajag attēlus ar vārdu krājumu blakus. Pēc rezultātiem var spriest, ka aptaujātie skolotāji labi pazīst tikai pāris interneta vārdnīcas, kā a), i) un e).

12. Jautājums.

Atzīmējot labu interneta vārdnīcu, 11% skolotāju atzīmē, ka tajā jābūt pareizai, drošai, aktuālai un vienkārši saprotamai informācijai un 11% - ātri un viegli lietojamai, un pēc tam nāk visi pārējie kritēriji - noderīgi paraugi, sinonīmi un antonīmi, teikumu paraugi utt.

Arī 11% skolēnu atzīst, ka vārdnīcai jābūt ātri un viegli lietojamai un saprotamai. Šeit skolotāju un skolēnu viedokļi pamatā sakrīt kā to redzam salīdzinošajā grafikā.

11. attēls Kādam jābūt interneta vārdnīcai

Secinājumi

Vārdu krājuma pilnveidē izmanto dažādas tehnikas un veidus, no kuriem darbs ar vārdnīcu ir sekundārs. Skolēni jābrīdina, nelietot vārdnīcas neatbilstoši bieži.

Skolēnu zināšanu līmenim atbilstošas un lingvistiski precīzas vārdnīcas izvēle ir svarīgs faktors veiksmīgā gan vārdu krājuma, gan vārdnīcas lietošanas prasmju pilnveidē.

Vārdnīcas lietošanas prasmju pilnveide veicina skolēna autonomiju angļu valodas mācību procesā un spēju patstāvīgi apgūt minēto valodu gan klasē, gan ārpus tās.

Novērojot skolēnus gadījuma pētījuma laikā, darba autore secina, ka skolēniem ir vajadzīgs mērķtiecīgs ievads un pamatīga gan grāmatas formāta, gan interneta vienvalodas vārdnīcu lietošanas prasmju vingrināšana, lai viņi kļūtu par prasmīgiem minēto vārdnīcu lietotājiem, kas būs labs pamats vārdu krājuma pilnveidē visu atlikušo mūžu.

Tika novērots arī fakts, ka skolēni ir motivētāki pilnveidot angļu valodas vārdu krājumu, ja tiek lietotas interneta vārdnīcas. 4 no 5 pētījuma dalībniekiem patīk lietot modernās tehnoloģijas valodu apgūvē, tāpēc viņi dod priekšroku interneta vārdnīcu izmantošanai, nevis darbam ar grāmatas formāta vārdnīcām.

Pildot dažādus interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstošus uzdevumus, vienlaicīgi uzlabojās arī angļu valodas vārdu krājums, jo pētījuma dalībnieki gūst ieskatu ne tikai vārdnīcu uzbūvē, bet pastarpināti apgūst arī minētās valodas leksiku.

Darbs ar leksiskiem uzdevumiem un tekstiem ne tikai mācību grāmatā, bet arī internetā, izmantojot interneta vārdnīcas, palīdz vēl efektīgāk pilnveidot minētās svešvalodas vārdu krājumu.

Klasē uzlabojās mācību atmosfēra, skolēni iemācījās patstāvīgāk strādāt, kā arī meklēt radušos mācību un tehnisko problēmu risinājumus.

Vārdnīcu projekta laikā skolēni ne tikai iepazinās ar dažādām angļu valodas un citu nozaru vārdnīcām, kas attīstīja viņu redzesloku vairākos citos mācību priekšmetos, bet arī pilnveidoja prasmi nodot zināšanas citiem, viņus mācot.

Autores novērojumos apstiprinās, ka interneta vārdnīcu izmantošana, veicot gan tradicionālus, gan uz modernām tehnoloģijām bāzētus leksikas pilnveides uzdevumus, attīsta angļu valodas vārdu krājumu ne tikai mācību stundās, bet veicina tā pilnveidi arī skolēna brīvajā laikā.

Vārdnīcas lietošanas prasmju treniņš nav projekta darbs, kas beidzas. Skolotājam ir jādod iespēja skolēniem pilnveidot šīs prasmes regulāri, dažādās mācību situācijās, visa mācību gada garumā.

Izmantotās literatūras saraksts

1. Allen, V.F., *Techniques in Teaching Vocabulary*, „Oxford University Press”, Oxford, 1983: 13.;
2. Applebee J. , Rush A., *Help with Idioms*, „Heinemann”, 1992: V;
3. *Cambridge Essential English Dictionary*, „Cambridge University Press”; 2 edition, 2011;
4. Dudeney, G., Hockly, N., *How to teach English with technology*, „Pearson Education Limited, 2007: 160.lpp.;
5. Freeman D. L., *Techniques and Principles in Language Teaching*, „Oxford University Press”, Oxford, 1986: 12.lpp., 63.lpp.;
6. Greenall S, *Reward*, „Macmillan Heinemann”, in Thornbury S. *How to Teach Vocabulary*, 65.lpp.;
7. Hall N., Shepherd J., *Help with words*, „Heinemann”, Oxford 1993: iv, v lpp.);
8. Harmer J., *The Practice of English Language Teaching*, fourth edition, „Longman, Pearson Education Limited”, 2007: 246. lpp.;
9. Hugh Trappes-Lomax, *Oxford Learner's Wordfinder Dictionary*, OUP Oxford, 1997;
10. *Longman Active Study Dictionary*, „Non Basic Stock Line)”, 2002;
11. *Longman Dictionary of Contemporary English*, „Pearson Elt”; 1st Revised edition edition, 2006;
12. McCarthy M., O`Dell F., *English Vocabulary in Use (elementary)*, CUP, Cambridge, 1999: 5.lpp.);
13. *Oxford Wordpower Dictionary for Learners of English*, Oxford University Press, Oxford, 2000: 602, 603.lpp.;
14. *Oxford Wordpower dictionary*, „Oxford University Press”, 2002 : 602.lpp.;
15. Passarotto, Ana Lia, raksts „*Monolingual Magic*”, , *English Teaching Professional, Laikraksta numurs 48, 2007 17.lpp Janvāris*
16. Thornbury S., *How to Teach Vocabulary*, „Longman”, „Pearson Education Limited”, 2011: 24. Lpp.;
17. Thornbury S., *How to Teach Vocabulary*, „Longman”, „Pearson Education Limited”, 2011: 152.lpp.;

Interneta saiti:

1. Akadēmiskā terminu datubāze AkadTerm, <http://termini.lza.lv>, (tēzauris, avots: Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. — R., 2007);
2. Cambridge Dictionaries Online - Cambridge University Press, <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/>
<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/>
3. Izglītības saturs un eksaminācijas centrs (2005) *Angļu valoda (3.-9. klasei). Mācību priekšmeta programmas paraugs*. [pdf] Pieejams: http://visc.gov.lv/saturs/vispizgl/programmas/pamkolai/anval_3_9.pdf
4. Oxford Dictionaries Online, <http://oxforddictionaries.com/>

Pielikumi

Piemērs no „Oxford Learner's Wordfinder Dictionary”

319

- deliberately causing physical or mental pain to sb: **cruel** (*adverb cruelly*); *noun* (U): **cruelty**
 - the act of causing very great pain to a person as a punishment or to get information out of them: **torture** (*noun* C/U); *verb*: **torture** sb
- ▷ being cruel ▷ **KIND/CRUEL**

paint¹ painting pictures

painting a room ▷ **PAINT²**
see also **ART, PICTURE, DRAW**

- to create pictures with paint: **paint** (sth); *noun* (U): **painting** ◦ *to paint a picture of a person/place* ◦ *Painting is my favourite hobby.*
- a person who paints pictures: **painter** ◦ *a portrait/landscape painter*
- a person who produces art, especially paintings and drawings: **artist**
- a picture that is painted: **painting**

■ things which are used for painting

- coloured liquid used for painting: **paint** (*noun* U)
- a collection of tubes, blocks, etc of paint that an artist uses: **paints** (*noun plural*) ◦ *I'll bring my paints tomorrow.*
- a box of paints: **paintbox**
- paints that are mixed with oil: **oil paints** (*noun plural*), **oils** (*noun plural*); a painting done with oil paints: **oil painting** ◦ *He prefers working in oils.*
- paints that are mixed with water: **watercolours** (*noun plural*); a painting done with watercolours: **watercolour**
- strong cloth for painting on with oil paints: **canvas** (*noun* C/U); a finished painting on this material: **canvas**

paint² painting a house, a room, etc

looking after a house ▷ **REPAIR**
painting a picture ▷ **PAINT¹**

- to put paint onto a surface: **paint** (sth) ◦ *John's busy painting.* ◦ *to paint the bathroom/ceiling/front door*
- when you use paint, you **put*** it on. (*formal*) **apply** it
- a layer of paint: **coat** (of paint); the first coat you put on: **undercoat**; the last coat you put on: **top-coat** ◦ *Will one litre of paint be enough for two coats?*
- after paint has been put onto a surface, it takes some time to **dry**; during this time, it is **wet** ◦ *Careful! It's still wet.*

- to put paint, wallpaper, etc onto walls, ceilings and doors in a room or building: **decorate** (sth), **do*** the **decorating**; the way a house, etc is decorated: **decoration** (*noun* U) ◦ *We decorated the living room ourselves.* ◦ *Who does the decorating in your household?* ◦ *I like the house, but not the decoration.*
- a person who paints the inside or outside of buildings: **painter, decorator**

■ things that are used for painting

- coloured liquid used for painting: **paint** (*noun* U)
- you can spread paint with a **roller** (= a cylinder covered in material) or a **paintbrush** (*picture* at **BRUSH**).
- paint that is used for painting doors, etc and which looks shiny when it is dry: **gloss** (**paint**) (*noun* U)
- paint that is not shiny: **matt** (**paint**) (*noun* U)
- paint that is often used for walls and ceilings: **emulsion** (**paint**) (*noun* U)
- a kind of colourless paint that is used to protect wood and metal, especially furniture: **varnish** (*noun* U); to put varnish on sth: **varnish** (sth)
- a kind of white paint that is often used for walls: **whitewash** (*noun* U); to put whitewash on sth: **whitewash** (sth) ◦ *All the houses in the village were whitewashed.*
- paint which is used directly from an aerosol can: **spray paint** (*noun* U)
- **removing paint**
- to remove paint from a surface with the sharp edge of a tool: **scrape** (the paint) **off** (sth); the tool that is used: **scraper** ◦ *It took hours to scrape the paint off all the doors.*
- to remove old paint with heat or a flame: **burn** (the paint) **off**
- to make a surface smooth before you paint it: **rub** (sth) **down, sandpaper** sth ◦ *Rub the door down thoroughly.*
- liquid that removes old paint from surfaces: **paint stripper** (*noun* U)

paper

1 paper
2 for wrapping
3 for cleaning
4 for writing and office work
5 unwanted paper
see also **OFFICE**

1 **paper**

- a material that you use for wrapping things in, writing on and drawing on: **paper** (*noun* U) ◦ *The printer is out of paper.* ◦ *a paper bag* ◦ *a piece of paper*
- a piece of paper for writing or printing on, usually in a standard size: **sheet** (of paper)
- without writing or printing on it: **blank, clean** ◦ *He gave us a blank sheet of paper and told us to draw a picture.* ◦ *Take a clean sheet of paper and start again.*
- one of the two surfaces of a piece of paper: **side** ◦ *Write on both sides of the paper.*

Skolēnu aktivitāšu novērošanas laikā reģistrēto lielumu un to kritēriju tabula

Novērotie lielumi	Kritēriji
1. Dota uzdevuma izpratne,	saprot pilnībā – strādā patstāvīgi, daļēji saprot – jautā palīdzību, nesaprot - vajadzīga palīdzība, vadība.
izpildes precizitāte;	klases pareizo atbilžu īpatsvars izteikts % vai aprakstoši
2. Uzdevuma izpilde, (skolēnu darbības uzdevuma izpildes laikā un konkrētās vārdnīcas lietošanas prasmes attīstība);	Uzdevuma izpildi raksturo skolēnu darbības, konkrētās vārdnīcas lietošanas prasmes attīstību – piezīmes par prasmi darboties ar vārdnīcu: <i>pilnībā apguvis</i> - strādā patstāvīgi; <i>daļēji apguvis</i> – strādā patstāvīgi, bet neskaidrību gadījumā vajadzīgs padoms vai atgādinājums; <i>nav apguvis</i> – uzdevumu pildot, vajadzīga skolotāja pastāvīga klātbūtne, vadība un padoms).
3. Grūtības uzdevumu izpildē, skolēnu jautājumi, kļūdas.	Grūtības tiek konstatētas, ņemot vērā skolēnu jautājumus un skolotāja novērojumus, sniedzot viņiem palīdzību. Kļūdu konstatācija notiek kopīgās pārrunās. Minētā informācija tiek vārdiski aprakstīta.
4. Uzvedība,	laba, viduvēja, traucējoša – pēc skolēnu ķermeņa izpausmēm un verbālās komunikācijas.
uzcītība,	laba, viduvēja, pavirša – pēc darba tempa, problēmsituāciju risināšanas mēģinājumiem (lūdz palīdzību, uzdod jautājumus)
Attieksme	Pēc skolēnu ķermeņa izpausmēm un neverbālās un verbālās komunikācijas - ieinteresēts, neieinteresēts, patika, nepatika, garlaikoja. Arī pēc ierakstiem blakus uzdevumiem.

Anketa skolēniem

Sveiks, skolēn!

Es vēlētos noskaidrot Tavu pieredzi angļu valodas vārdu apgušanā.
Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā.
Anketas aizpildīšana aizņems 10 līdz 15 minūtes.
Lūdzu, pasvīturo tev visatbilstošāko atbildes variantu vai ieraksti savu atbildi.

Jautājumi**1. Kā tevi sauc un cik ilgi mācies angļu valodu?**

Mani sauc

No 1. klases	No 2. klases	No 3. klases	No 6. klases	Cita atbilde:
--------------	--------------	--------------	--------------	------------------------

2. Kā Tu vērtē savu angļu valodas vārdu krājumu?

- pietiekams – varu pateikt un uzrakstīt, ko vēlos;
- gandrīz pietiekams – reizēm pieņūkst vārdu, lai pateiktu vai uzrakstītu, ko vēlos;
- nepietiekams – man bieži trūkst vārdu, lai izteiktos mutiski un rakstiski.

3. Kā tu mācies vārdu? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 – diezgan bieži	5 – bieži	6 – ļoti bieži	7 - visbiežāk
--------------	------------------	-------------	----------------	----------------------	--------------	-------------------	------------------

a. no filmām;	
b. klausoties mūziku un citu informāciju;	
c. tikai angļu valodas stundās;	
d. lasot tekstus;	
e. sarunājoties ar angliski runājošiem cilvēkiem	
f. sarakstoties ar angliski runājošiem cilvēkiem	
g. tulkojot interesantu informāciju ar vārdnīcu	
h. pildot vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	
i. citādā veidā:	

4. Tu sastapi tekstā nezināmu vārdu vai izteicienu. Cik bieži tu vēlies noskaidrot tā nozīmi? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

a. ar konteksta palīdzību;	
b. prasot kādam – klasesbiedram, skolotājam, draugam utt.;	
c. ar vārdnīcas palīdzību;	
d. citādā veidā:	

5. Kas tev sagādā grūtības, mācoties vārdu? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

a. pareiza izruna;	
b. pareiza rakstība;	
c. vārda vai izteiciena nozīme;	
d. grūtības iesaistīt vārdu vai izteicienu teikumā;	
e. citas grūtības:	

6. Kādas vārdnīcas tu izmanto? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 – diezgan bieži	5 - bieži	6 – ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. Bilžu vārdnīcas;	
b. Latviešu – angļu, Angļu – latviešu;	
c. Angļu – angļu skaidrojošās vārdnīcas;	
d. Sinonīmu vārdnīcas;	
e. Antonīmu vārdnīcas;	
f. Interneta vārdnīcas;	
g. Citas vārdnīcas:	

7. Vai tu mācies vārdu? Atzīmē Tev visatbilstošāko atbildes variantu.

- a. Labprāt;
- b. reizēm labprāt, reizēm nelabprāt;
- c. nelabprāt.

8. Ko tu vēlētos darīt angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē? Sarindo dotās atbildes!

0 - neiesaku	1 – ļoti reti	2 - reti	3 – dažreiz	4 – diezgan bieži	5 - bieži	6- ļoti bieži	7 – visbiežāk
--------------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	---------------	---------------

a. lasīt tekstus, mācīties vārdu no konteksta;	
b. mutiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem;	
c. rakstiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem;	
d. klausīties dziesmas un citu informāciju;	
e. tulkot interesantu informāciju ar vārdnīcu;	
f. pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus;	
g. skatīties filmas angļiski;	
h. cits variants: ...	

Lūdzu, iemet savu anketu kastītē pie durvīm.

Mīļš paldies

Aizpildīta anketa

Anketa skolēniem

Sveiks, skolēn!

Es vēlētos noskaidrot Tavu pieredzi angļu valodas vārdu apgūšanā.

Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā.

Anketas aizpildīšana aizņems 10 līdz 15 minūtes.

Lūdzu, pasvītro tev visatbilstošāko atbildes variantu vai ieraksti savu atbildi.

Jautājumi**1. Kā tevi sauc un cik ilgi mācies angļu valodu?**

Mani sauc Ynga.....

No 1. klases	No 2. klases	<u>No 3. klases</u>	No 6. klases	Cita atbilde:
--------------	--------------	---------------------	--------------	---------------------

2. Kā Tu vērtē savu angļu valodas vārdu krājumu?

- a. pietiekams – varu pateikt un uzrakstīt, ko vēlos;
 b. gandrīz pietiekams – reizēm pietrūkst vārdu, lai pateiktu vai uzrakstītu, ko vēlos;
 c. nepietiekams – man bieži trūkst vārdu, lai izteiktos mutiski un rakstiski.

3. Kā Tu mācies vārdu? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5 - bieži	6 - ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. no filmām;	2
b. klausoties mūziku un citu informāciju;	1
c. tikai angļu valodas stundās;	7
d. lasot tekstus;	2
e. sarunājoties ar angļiski runājošiem cilvēkiem	6
f. sarakstoties ar angļiski runājošiem cilvēkiem	3
g. tulkojot interesantu informāciju ar vārdnīcu	5
h. pildot vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	4
i. citādā veidā:	0

4. Tu sastapi tekstā nezināmu vārdu vai izteicienu. Cik bieži Tu vēlies noskaidrot tā nozīmi? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

a. ar konteksta palīdzību;	1
b. prasot kādam – klasesbiedram, skolotājam, draugam utt.;	3
c. ar vārdnīcas palīdzību;	4
d. citādā veidā:	

5. Kas tev sagādā grūtības, mācoties vārdu? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

a. pareiza izruna;	4
b. pareiza rakstība	3
b. vārda vai izteiciena nozīme;	1
c. grūtības iesaistīt vārdu vai izteicienu teikumā;	2
d. citas grūtības:	0

6. Kādas vārdnīcas Tu izmanto? Sarindo dotās atbildes!

0 - nekad	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5 - bieži	6 - ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. Bilžu vārdnīcas;	2
b. Latviešu – angļu, Angļu – latviešu;	7
c. Angļu – angļu skaidrojošās vārdnīcas;	6
d. Sinonīmu vārdnīcas;	3
e. Antonīmu vārdnīcas;	1
f. Interneta vārdnīcas;	4
g. Citas vārdnīcas:	0

7. Vai tu mācies vārdu? Atzīmē Tev visatbilstošāko atbildes variantu.

- a. Labprāt;
- b. reizēm labprāt, reizēm nelabprāt;
- c. nelabprāt.

8. Ko tu vēlētos darīt angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē? Sarindo dotās atbildes!

0- neiesaku	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5- bieži	6- ļoti bieži	7 - visbiežāk
-------------	---------------	----------	-------------	-------------------	----------	---------------	---------------

a. lasīt tekstus, mācīties vārdu no konteksta;	2
b. mutiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem;	5
c. rakstiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem;	6
d. klausīties dziesmas un citu informāciju;	3
e. tulkot interesantu informāciju ar vārdnīcu;	4
f. pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus;	1
g. skatīties filmas angļiski;	4
h. cits variants: ...	0

Lūdzu, iemet savu anketu kastītē pie durvīm.

Mīļš paldies

Anketa angļu valodas skolotājiem

Labdien, skolotāj!

Es vēlētos noskaidrot Jūsu pieeju un pieredzi 9. klases skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē.

Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā.

Anketas aizpildīšana aizņems 10 līdz 15 minūtes.

Lūdzu, pasvītrojiet Jums visatbilstošāko atbildes variantu vai ierakstiet savu atbildi.

Jautājumi**9. Kā Jūs sauc un cik ilgi Jūs mācat angļu valodu?**

.....

..... mēnešus gadus
---------------	------------

10. Kā Jūs vērtētu savu 9. klases skolēnu angļu valodas vārdu krājumu? Ierakstiet procentus!

Vērtējums	Procenti
a) pietiekams – <i>var pateikt un uzrakstīt, ko vēlas;</i>	
b) gandrīz pietiekams – <i>reizēm pietrūkst vārdu, lai pateiktu vai uzrakstītu, ko vēlas;</i>	
c) nepietiekams – <i>bieži trūkst vārdu, lai izteiktos mutiski un rakstiski.</i>	

11. Pēc Jūsu domām, kā skolēni vislabprātāk mācās vārdu? Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 – ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 – diezgan bieži	5 – bieži	6 – ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. no filmām	
b. klausoties mūziku un citu informāciju	
c. tikai angļu valodas stundās	
d. lasot tekstus	
e. sarunājoties ar angliski runājošiem cilvēkiem	
f. sarakstoties ar angliski runājošiem cilvēkiem	
g. tulkojot interesantu informāciju ar vārdnīcu	
h. pildot vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	
j. citā veidā: _____	

12. Ņemot vērā Jūsu novērojumus, skolēni, sastopot tekstā nezināmu vārdu vai izteicienu, noskaidro tā nozīmi ...

a. ar konteksta palīdzību;	
b. prasot kādam – klasesbiedram, skolotājam, draugam utt.;	
c. ar vārdnīcas palīdzību;	
d. citādā veidā:	

Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

13. Pēc Jūsu domām, skolēniem, mācoties vārdiņus, grūtības sagādā ...

a. pareiza izruna	
b. pareiza rakstība	
c. vārda vai izteiciena nozīme	
d. grūtības iesaistīt vārdu vai izteicienu teikumā	
e. citas grūtības:	

Sarindojet dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

14. Kādas vārdnīcas Jūs izmantojat klasē darbā ar vārdu krājumu?

Sarindojet dotās atbildes!

0 – nekad	1 – ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 – diezgan bieži	5 – bieži	6 – ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. Bilžu vārdnīcas	
b. Latviešu – angļu, Angļu – latviešu	
c. Angļu – angļu skaidrojošās vārdnīcas	
d. Sinonīmu vārdnīcas	
e. Antonīmu vārdnīcas	
f. Interneta vārdnīcas	
g. Citas vārdnīcas:	

15. Vai Jūsu skolēni labprāt mācās vārdiņus? Pasvītrojiet visatbilstošāko atbildes variantu.

- a. Labprāt;
- b. reizēm labprāt, reizēm nelabprāt;
- c. nelabprāt.

16. Ko Jūs ieteiktu skolēniem darīt angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē?

Sarindojet dotās atbildes!

0 – neiesaku	1 – ļoti reti	2 – reti	3 – dažreiz	4 – diezgan bieži	5 – bieži	6 – ļoti bieži	7 – visbiežāk
--------------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a) lasīt tekstus, mācīties vārdiņus no konteksta	
b) mutiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem	
c) rakstiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem	
d) klausīties dziesmas un citu informāciju	
e) tulkot interesantu informāciju ar vārdnīcu	
f) pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	
g) skatīties filmas angļiski	
h) cits variants: ...	

Lūdzu, atsūtiet savu aizpildīto anketu uz interneta adresi: agle2@inbox.lv

Mīļš paldies

Aizpildīta skolotāju anketa

Anketa angļu valodas skolotājiem

Labdien, skolotāj!

Es vēlētos noskaidrot Jūsu pieeju un pieredzi Jūsu skolēnu angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē.

Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā.

Anketas aizpildīšana aizņems 10 līdz 15 minūtes.

Lūdzu, pasvītrojiet Jums visatbilstošāko atbildes variantu vai ierakstiet savu atbildi.

Jautājumi

1. Kā Jūs sauc un cik ilgi Jūs mācat angļu valodu?

..... VIEŠTURS

..... mēnešus	<u>10</u> ... gadus
---------------	---------------------

2. Kā Jūs vērtētu savu 9. klases skolēnu angļu valodas vārdu krājumu? Ierakstiet procentus!

Vērtējums	Procenti
a) pietiekams – var pateikt un uzrakstīt, ko vēlas;	<u>20%</u>
b) gandrīz pietiekams – reizēm pietrūkst vārdu, lai pateiktu vai uzrakstītu, ko vēlas;	<u>70%</u>
c) nepietiekams – bieži trūkst vārdu, lai izteiktos mutiski un rakstiski.	<u>10%</u>

3. Pēc Jūsu domām, kā skolēni vislabprātāk mācās vārduņus? Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5 - bieži	6 - ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. no filmām	<u>6</u>
b. klausoties mūziku un citu informāciju	<u>7</u>
c. tikai angļu valodas stundās	<u>5</u>
d. lasot tekstus	<u>5</u>
e. sarunājoties ar angļiski runājošiem cilvēkiem	<u>5</u>
f. sarakstoties ar angļiski runājošiem cilvēkiem	<u>3</u>
g. tulkojot interesantu informāciju ar vārdnīcu	<u>4</u>
h. pildot vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	<u>4</u>
i. citā veidā:	

4. Ņemot vērā Jūsu novērojumus, skolēni, sastopot tekstā nezināmu vārdu vai izteicienu, noskaidro tā nozīmi ...

a. ar konteksta palīdzību;	<u>2</u>
b. prasot kādam – klasesbiedram, skolotājam, draugam utt.;	<u>3</u>
c. ar vārdnīcas palīdzību;	<u>4</u>
d. citādā veidā:	

Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

5. Pēc Jūsu domām, skolēniem, mācoties vārdu, grūtības sagādā ...

a. pareiza izruna	2
b. pareiza rakstība	2
c. vārda vai izteiciena nozīme	3
d. grūtības iesaistīt vārdu vai izteicienu teikumā	4
e. citas grūtības:	

Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 – reti	2 - vidēji bieži	3 – ļoti bieži	4 - visbiežāk
-----------	----------	------------------	----------------	---------------

6. Kādas vārdnīcas Jūs izmantojat klasē darbā ar vārdu krājumu?

Sarindojiet dotās atbildes!

0 - nekad	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5 - bieži	6 - ļoti bieži	7 - visbiežāk
-----------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. Bilžu vārdnīcas	2
b. Latviešu – angļu, Angļu – latviešu	5
c. Angļu – angļu skaidrojošās vārdnīcas	1
d. Sinonīmu vārdnīcas	1
e. Antonīmu vārdnīcas	0
f. Interneta vārdnīcas	5
g. Citas vārdnīcas:	

7. Vai Jūsu skolēni labprāt mācās vārdu? Pasvītrotiet visatbilstošāko atbildes variantu.

- a. Labprāt;
- b. reizēm labprāt, reizēm nelabprāt;
- c. nelabprāt.

8. Ko Jūs ieteiktu skolēniem darīt angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē?

Sarindojiet dotās atbildes!

0 - neiesaku	1 - ļoti reti	2 - reti	3 - dažreiz	4 - diezgan bieži	5 - bieži	6 - ļoti bieži	7 - visbiežāk
--------------	---------------	----------	-------------	-------------------	-----------	----------------	---------------

a. lasīt tekstus, mācīties vārdu no konteksta	7
b. mutiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem	7
c. rakstiski komunicēt ar angļiski runājošiem cilvēkiem	6
d. klausīties dziesmas un citu informāciju	7
e. tulkot interesantu informāciju ar vārdnīcu	0
f. pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus	4
g. skatīties filmas angļiski	7
h. cits variants: ...	

Lūdzu, atsūtiet savu aizpildīto anketu uz interneta adresi: agle2@inbox.lv

Mīļš paldies !

Vārdu krājuma pārbaudes uzdevumi no grāmatas *English Vocabulary in Use*. 11. tēma

EXERCISES

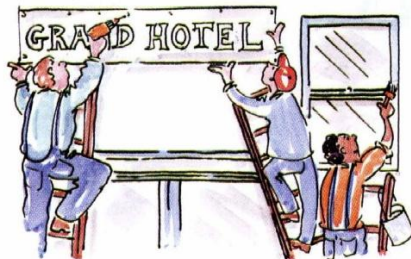
11.1 Match a sentence on the left with a sentence on the right. Draw lines.

1 It's getting late.	a Turn it down then.
2 It's very cold today.	b Please turn your music down.
3 That funny programme is on soon.	c It's time to get up.
4 Her boyfriend left her.	d Do up your coat.
5 I'm trying to work.	e Put on your raincoat.
6 The flat is quite old.	f She got over it quickly.
7 It's raining today.	g Turn on the TV.
8 I don't want to accept that job.	h We can do it up nicely.

11.2 Put the correct prepositions in these sentences.

- It's dark in here. Turn the lights.
- Our plane takes at 6.25 and lands at 7.50.
- Come! It's time to get
- The children took their school uniforms when they got home.
- It's time to turn the TV and go to bed now.
- That teacher always gets her students.
- The students went working until late at night.
- When they got to the beach, he put his swimming trunks and ran down to the sea.

11.3 What is happening in these pictures? Use one of the phrasal verbs from the opposite page to describe each picture.

1 *They are doing up the hotel.*

3

2

4

Vārdu krājuma pārbaudes uzdevumi no grāmatas *English Vocabulary in Use*. 24. tēma*Exercises*

24.1 Match a phrase on the left with a phrase on the right, to make seven sentences.

1 John is waiting	for his mistake.
2 This bicycle belongs	about the holidays.
3 The children thanked their grandmother	for a train to London.
4 Sally is listening	to the hotel.
5 He apologised	for our tickets.
6 Let me pay	to her walkman.
7 Billy is thinking	for the money.

24.2 Complete these sentences with a preposition and an appropriate noun or pronoun.

- Joanna can't read yet but she likes looking *at books*.
- A nurse looks
- I can't find my glasses? Could you help me look
- It's my birthday soon. I'm really looking
- Why are you looking in that way? Is my face dirty?
- I don't like my job very much. I'm looking
- Alex is going to France in July. He is looking
- I often look when their parents go out.

24.3 Fill the gaps with a preposition.

Anne has got used ⁽¹⁾..... her new job and is doing well there. She is very good ⁽²⁾..... talking to customers. She always listens ⁽³⁾..... them. She is very interested ⁽⁴⁾..... sport and she belongs ⁽⁵⁾..... a tennis club and a swimming club. Her parents were very proud ⁽⁶⁾..... her when she won a medal for swimming last year.

24.4 Hiroshi is a visitor from Japan. Make sentences about what he found strange, at first, in Britain.

- driving on the left ✓ *Hiroshi was used to driving on the left.*
- speaking English every day ✗ *He wasn't used to speaking English every day.*
- eating British food ✗
- traffic jams ✓
- expensive shops ✓
- British money ✗

24.5 Answer these questions about *yourself*.

- What were you good at at school? What were you bad at?
- What do you usually ask for when you go to a café?
- What are you proud of?
- What are you afraid of?
- What kind of music do you like listening to?
- What are you looking forward to?
- Do you belong to any clubs?
- Are you used to eating different kinds of food?

Vārdu krājuma pārbaudes uzdevumi no grāmatas *English Vocabulary in Use. 27. tēma***Exercises****27.1** Fill the gaps with words from A opposite. The first letter is given.

- 1 Please be *quiet*. The baby is sleeping.
- 2 If you l..... your passport you must call the Embassy.
- 3 I f..... tired this morning, but I am OK now.
- 4 We are going to buy a c..... for our new kitchen.
- 5 She f..... and broke her leg. She had to go to hospital.
- 6 It's q..... cold today.
- 7 These shoes are very l..... I need smaller ones.
- 8 My sister is a good c..... I love eating at her house.

27.2 Put a tick in the right box for each word. Look at the example.

<i>word</i>	<i>sounds like?</i>	<i>yes (✓)</i>	<i>sounds like?</i>	<i>yes (✓)</i>
lose	juice		shoes	✓
loose	juice		shoes	
quite	right		higher	
quiet	right		higher	

27.3 Answer these questions.

- 1 What does a mouse do to a computer? It *controls it*.
- 2 What does the passport officer do to your passport? He/She
- 3 If you want to use someone's camera for two hours, what do you say? Can I
- 4 What do you say to someone at 3 p.m.? Good
- 5 What do people do at a bus stop? They
- 6 What do you say to a friend if you need £1 for the phone? Can you
- 7 What do you say if someone makes too much noise? Please be

27.4 Answer these questions for *yourself*.

- 1 Are you expecting any visitors today?
- 2 What do you hope to do with this book?
- 3 Do you borrow things from your friends? What things?
- 4 Would you lend your best friend £200?

You can find other words that are often confused in these units in this book:

Do and **make** Units 5 and 6

Take and **bring** Units 8 and 9

Say and **tell** Unit 13

Speak and **talk** Unit 13

Rob and **steal** Unit 57

Vārdu krājuma pārbaudes uzdevumi no grāmatas *English Vocabulary in Use*. 57. tēma**Exercises****57.1** What do we call ...?

- 1 a person who steals cars? *a car thief*
- 2 a person who kills someone?
- 3 a person who steals things from shops?
- 4 a person who robs people's houses and flats?
- 5 a person who attacks someone in the street and steals their money?
- 6 a person who sells dangerous drugs?

57.2 Fill the gaps in these sentences.

- 1 There were a lot of football *hooligans* near the stadium.
- 2 The police officer a..... her for shoplifting.
- 3 Some v..... destroyed all the flowers in the park.
- 4 He had to pay a f..... of £50 for parking his car in the wrong place.
- 5 There are a lot of b..... in this part of the city, so always close the windows.
- 6 The police made a mistake; she was i..... She did not steal the money.
- 7 People who t..... drugs often do other crimes too.
- 8 A group of t..... have attacked the airport.
- 9 He murdered his wife. He was in p..... for 20 years.

57.3 What do you think should happen to these people? Choose from the list a – i on the right. If you do not like the list, what do you think should happen to them?

1 A man murdered his wife and three children.	a fine of £100
2 A student with no money stole a book from a bookshop.	b 30 years in prison
3 A woman sold some drugs to a teenager.	c six months in prison
4 Some terrorists attacked a bus and killed 5 people.	d death
5 A woman parked her car and blocked the traffic.	e five years in prison
6 A teenager broke some trees in the park.	f in prison for life
7 A man who drank too much alcohol drove his car and crashed.	g a fine of £50
	h must work in a hospital for six months
	i must not drive a car for a year

57.4 What do you think? Put all the crimes on the opposite page in a list, from *least serious* to *most serious*.**57.5** Choose five or six words opposite and use them to make your own sentences.

Vārdu krājuma pārbaudes uzdevumi no grāmatas *English Vocabulary in Use*. 58. tēma.*Exercises***58.1** Fill the gaps in these sentences.

- 1 The news on Channel 3 at nine o'clock every night.
- 2 Ten million people watch this every week. It's very popular.
- 3 There was a about traffic problems in cities on TV last night.
- 4 I saw a programme about birds in Antarctica.
- 5 My sister is 13; she reads magazines every week. She likes the love stories.
- 6 With my computer I can get the sports news on the
- 7 Most young children don't read newspapers, they prefer

58.2 Match the left-hand column with the right-hand column. Draw lines.

1 Talking about family problems	a International news
2 Film of elephants in Africa	b Sports programme
3 Football cup final	c Soap opera
4 Reports from all over the world	d Nature programme
5 Maria decides not to marry Philip	e Talk show

58.3 What can we find in these magazines? Match the left-hand column with the right-hand column. Draw lines.

1 a computer magazine	a articles about health
2 a women's magazine	b pictures of pop music stars
3 a news magazine	c news about the Internet
4 a teenage magazine	d interviews with politicians

58.4 What do you call ...

- 1 a person who goes out and gets stories for newspapers? *A reporter*
- 2 a person who writes articles in newspapers and magazines?
- 3 a newspaper you can buy every day after about 5 p.m.?
- 4 a magazine that children read, with cartoon pictures?
- 5 a programme on TV about animals, birds, etc?

58.5 Answer these questions for *yourself*.

- 1 Do you read a morning or an evening newspaper?
- 2 How many TV channels do you have?
- 3 Is satellite TV popular in your country?
- 4 How many hours of TV do you watch every day?
- 5 What are your favourite kinds of TV programmes?

58.6 Write a paragraph about the media in your country. Use words from the opposite page.

Pētījuma dalībnieku primārā testēšana vārdnīcu izmantošanas prasmju pārbaudei

Quiz: How good a dictionary user are you?

Exercise 1 All you need to do to find out how an entry works is to use your dictionary to answer the questions in this quiz. Circle the correct answer!

1. If an area is suffering from **drought**, what is it lacking?

A. food	B. water	C. air
---------	----------	--------

2. How long is a **fortnight**?

A. one night	B. four nights	C. two weeks
--------------	----------------	--------------

3. The people were really friendly. What part of speech is **friendly** in this sentence?

A. adjective	B. adverb	C. preposition
--------------	-----------	----------------

4. What phrasal verb could you use to replace **extinguish** in the following sentence?

It took firefighters four hours to extinguish the blaze.

A. put away	B. put out	C. put off
-------------	------------	------------

5. What is the opposite of **sensible**?

A. senseless	B. insensitive	C. silly
--------------	----------------	----------

6. If two people meet and get on like **a house on fire** what happens?

A. they fall in love	B. they become good friends	C. they start to argue
----------------------	-----------------------------	------------------------

7. What does **GP** stand for?

A. guinea pig	B. general practitioner	C. general post
---------------	-------------------------	-----------------

8. Which of the following words does not rhyme with **court**?

A. fought	B. port	C. curt
-----------	---------	---------

9. What is the past participle of **lay**?

A. laid	B. lain	C. lay
---------	---------	--------

10. Which syllable is stressed in the word **economize**?

A. the first	B. the second	C. the fourth
--------------	---------------	---------------

11. Which of the following nouns is **countable**?

A. luggage	B. baggage	C. holdall
------------	------------	------------

12. What is the adjective related to **humility**?

A. humble	B. human	C. humid
-----------	----------	----------

13. What is the US English word for **fridge**?

A. freezer	B. icebox	C. ice cube
------------	-----------	-------------

14. What is the plural of **criterion**?

A. criterions	B. criteria	C. criterion
---------------	-------------	--------------

15. When does the verb **eat** take a direct object?

A. always	B. never	C. sometimes
-----------	----------	--------------

16. What part of speech is **free** in this sentence?

This medicine will free her from pain for a few hours.

A. verb	B. noun	C. adjective
---------	---------	--------------

17. Which entry in the dictionary tells you the meaning of **free** in the previous question?

A. free ¹	B. free ²	C. free ³
----------------------	----------------------	----------------------

18. What is the correct phonetic spelling of **dictionary**?

A. / 'dɪkʃənəri /	B. / 'dɪtʃənəri /	C. / 'dɪ:kʃənri /
-------------------	-------------------	-------------------

19. If someone **gives you a rocket**, they

A. blame you	B. criticize you	C. shout at you
--------------	------------------	-----------------

20. Which preposition should go in the space?

How did the children react _____ the news?

A. with	B. against	C. to
---------	------------	-------

Exercise 2

Match the definitions on the left with the terms on the right and then **number** them to show the order in which they would appear in a dictionary entry.

the word in bold (.....) type		example	
adj / noun / verb / adv		definition	
look forward to sth / doing sth		derivative	
<i>It began to rain heavily</i>		idiom	
(be) above board		part of speech	
- heavily		headword	
/saʊnd/		phrasal verb	
the meaning of the word		pronunciation	

Projekta „Vārdnīcu pasaule” 1. darba lapa skolēniem

Projekta „Vārdnīcu pasaule”
darba lapas skolēniem

Sveiks, skolēn!

Šī projekta ietvaros tev būs iespēja iepazīties ar dažādām grāmatas, diska un īpaši interneta formāta vārdnīcām, apgūt to galvenos darbības principus, atīstīt loģiskās spējas saprast abstraktus jēdzienus, kā arī dažādu vārdnīcu kā informācijas avotu uzbūvi, lai tās veiksmīgāk izmantotu turpmākajās mācības un brīvā laika aktivitātēs.

Tu varēsi arī attīstīt prasmi veidot mini prezentāciju par kādu interesantu vārdnīcu. Projekta laikā tev būs izdevība strādāt pāri vai mazajā grupā ar saviem klasesbiedriem, kā arī parādīt savas zināšanas par vārdnīcām, apmācot kādu no 7. vai 8. klases skolēniem.

Vārdnīcas ir ļoti dažādas un interesantas.

Lai arī lūgt Vārdnīcu pasaule!

Tava skolotāja

(Dotajā darba lapās 3 un 4. ailē katrā uzdevumā iekavās apkopotī visu pētījuma dalībnieku ieguvumi un komentāri.)

Uzdevumi	Izmantotie resursi	Skolēnu ieguvumi	Piezīmes, komentāri
<p>1) Iepazīsties ar dažādu nozaru grāmatas formāta vārdnīcām latviešu, krievu, laīņu, vācu, franču u.c. valodās.</p> <p>1.1) Aizpildi tabulas ailītes:</p> <p>Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri:</p>	<p>Iepazīšanās</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Latviešu valodas sinonīmu vārdnīca skolām (Zvaigzne ABC, 2000) 2) Svešvārdu vārdnīca (Liesma, 1969) 3) Latviešu konversācijas vārdnīca (A. Gulbis, 1927) 4) Latviešu personvārdu vārdnīca (Zinātne, 1990) 5) Latviešu Valodas Pamata un Tematisks Vārdu Krājums (Amerikas latviešu apvienība, 1991) 6) Arheoloģijas terminu vārdnīca (Zinātne, 1994) 7) Mazā mākslas vēstures terminu vārdnīca (2005) 8) Mākslas un kultūras vārdnīca ar interneta atslēgvārdiem (2011) 9) Ideju vārdnīca (Zvaigzne ABC, 1999) 10) Dabaszinību bilžu vārdnīca skolēniem (Zvaigzne ABC, 2010) 11) Angļu – Latviešu skaidrojošā datorvārdnīca, (Jumava, 1998) 12) Latviešu – krievu kabatas vārdnīca (Zvaigzne ABC, 2002) 13) Krievu-latviešu, latviešu- krievu vārdnīca (1971) 14) Latīņu - latviešu vārdnīca (Zvaigzne ABC, 1994) 15) L'imagerie Francais Anglais /Franču – Angļu valodas bilžu vārdnīca (Editions Fleurus, 2001) 16) Latviešu - Vācu sarunvārdnīca (2001, Jumava) 17) First Thousand Words in German: With Internet-Linked Pronunciation Guide (Usborne Publishing, 2002) http://www.usborne-quicklinks.com/uk/uk_homepage.asp 18) Simalabim – Wörterbuch für Grundschulkind (Westermann) 	<p>Es uzzināju / iemācījos ... (... iemācījos, ka ir daudz un dažādas labas vārdnīcas valodu apguvei, kā arī ka ir vārdnīca Nr 4 un kā cēlies mans vārds, iemācījos dažādus citus jaunus vārdus)</p> <p>Tas man varētu noderēt ... (.. valodu apguvē, darbā ar datoru, mācībās)</p> <p>Visnoderīgākā vārdnīca man ir numurs (8., 10., 11., 13., 16., 22. vārdnīca)</p> <p>Otra noderīgākā vārdnīca man ir numurs (2., 9., 15., 17., 23.,)</p> <p>Trīsā noderīgākā vārdnīca</p>	<p>Man bija jaunums ... (... ka ir vārdnīca Nr 3,6,14, kā arī ka 10. vārdnīca ir 3 valodās un ka latviešu vārdiem var atrast izrunu</p> <p>Man patika ... (.. 5., 8., 14., 8.vārdnīca, jo tās bija interesantas)</p> <p>Man nepatika ... (.. ka bija grūti izšķirtīt tik daudz vārdnīcas. Nepatika 10.un 18.vārdnīca)</p> <p>Es vēl vēlētos ... (tuvāk iepazīties ar šīm vārdnīcām, lai atrastu vislabāko mācībām, kā arī redzēt ķīniešu</p>

Projekta „Vārdnīcu pasaule” 2. darba lapa skolēniem

	<p>Schulbuchverlag GmbH, Braunschweig 1996)</p> <p>19) Vācu – Latviešu vārdnīca (2002, Avots)</p> <p>20) Vācu – Latviešu mācību vārdnīca (Zvaigzne ABC)</p> <p>21) Mein Schulwörterbuch / Vācu – Latviešu skaidrojošā vārdnīca skolēniem (1999, Zvaigzne ABC)</p> <p>22) Das Aussprachewörterbuch (2005, Dudenverlag)</p> <p>23) Hueber Wörterbuch, Deutsch als Fremdsprache (2007, Hueber/Duden)</p> <p>24) Langenscheidts Großwörterbuch –Deutsch als Fremdsprache (2002, Langenscheidt)</p> <p>25) Wahrig Synonymwörterbuch (2006 Wissen Media Verlag GmbH)</p> <p>26) Wörterbuch der Rechtschreibung (Tandem Verlag GmbH, Königswinter)</p>	<p>man ir numurs</p> <p>(1., 14., 16., 19., 24.)</p> <p>Visinteresantākā vārdnīca man ir numurs</p> <p>(1., 6., 10., 14., 19.)</p> <p>Otra interesantākā vārdnīca man ir numurs</p> <p>(1., 9., 11., 15., 16.)</p> <p>Trešā interesantākā vārdnīca man ir numurs</p> <p>(7., 10., 11., 16., 24., 26.)</p>	<p>valodas vārdnīcu ar izrunu un latīņu burtiem; redzēt krievu slenga vārdnīcu)</p>
<p>2) Izvēlies 1 vārdnīcu, par kuru vēlies izveidot 5 min iepazīstināšanas prezentācija saviem klasesbiedriem.</p> <p>Jāietver:</p> <p>1. Vārdnīcas vispārīgie dati;</p> <p>2. Iespējamie pielietojanas veidi.</p> <p>3. Jāizvēlas viens šķirklja piemērs.</p> <p>2.1) Prezentē savu vārdnīcu!</p> <p>2.2) Aizpildi tabulas ailītes: skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>Informācija par izvēlēto vārdnīcu:</p> <p>Nosaukums</p> <p>Izdevniecība, gads:</p> <p>Autors/i, sastādītāji:</p> <p>Šī vārdnīca var noderēt</p> <p>Mans izvēlētais šķirklja piemērs atrodas lpp.</p>	<p>Es uzzināju / iemācījos ...</p> <p>(ka vārdnīcas var labi izmantot mācībās, uzzināju dažus jaunus vārdus vācu valodā, ka manā izvēlētajā vārdnīcā visi izvēlētie vārdi doti 3 valodās, ka angļi arī mācās franču valodu, daudz vārdu nozīmi latīņu valodā)</p> <p>Tas man varētu noderēt</p> <p>...</p> <p>(mācoties vārdiņus franču, vācu valodā; ja es gribētu studēt par ārstu; turpmākai dzīvei)</p>	<p>Man bija jaunums ...</p> <p>(ka manu izvēlēto vārdnīcu sarakstījuši 3 profesori; ka vārdnīcā vārdi doti vairākās valodās, daudz latīņu vārdu tulkojumus; ka mani prezentācijas sagatavošana prasa tik daudz laika.)</p> <p>Man patika ...</p> <p>(..ka bija viegli atrast informāciju par manu vārdnīcu; atēli vārdnīcā; izsmeloši tulkojumi katram šķirklim; ka var iedziļināties vārdnīcas uzbūvē un to saprast.)</p> <p>Man nepatika ...</p> <p>(runāt klases priekšā, tas, ka mana vārdnīca nebija grāmata, bet kā darba burtņīca; ka dažus latīņu valodas šķirkljus sapratu tikai daļēji)</p> <p>Es vēl vēlētos ...</p> <p>(savu izvēlēto vārdnīcu iepazīt tuvāk; vairāk attēlus; lai tā būtu biežāka; labāk apgūt publisko runu.)</p>
<p>3) Iepazīsties ar dažādu nozaru interneta vārdnīcām.</p> <p>Lūdz skolotājam palīdzību, ja nepieciešams!</p>	<p>1) Letonika.lv http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?g=2</p> <p>2) Specialty Dictionaryes http://www.alphadictionary.com/specialty.html</p> <p>3) Latviešu valodas skaidrojošā vārdnīca http://www.latvianforyou.com/cgi-bin/Lpl</p> <p>4) Baltic / Latvian http://www.alphadictionary.com/directory/Languages/Baltic/Latvi</p>	<p>Es uzzināju / iemācījos ...</p> <p>(ka ir 5.vārdnīca; ka ir daudz interneta vārdnīcu; ka ir 4.un 6.vārdnīca; 4.3.vārdnīcā uzzināju, kurā gadā apstiprināts vārds "māja" latviešu literārajā vārdnīcā; ko precīzi nozīmē vārds „dators”; .. ka ar datoru vārdnīcu ir daudz ērtāk strādāt kā ar grāmatu.)</p>	<p>Man bija jaunums ...</p> <p>(.. ka vienā vārdnīcā ir paslēptas vēl vairākas citas vārdnīcas; ka ir specializētā vārdnīca Nr 2; ka vārdnīcā Nr5 katram vārdam ir savs paraugteikums; ka pastāv vārdnīca Nr4.2 – latviešu</p>

Projekta „Vārdniņu pasaule” 3. darba lapa skolēniem

<p>3.1) Aizpildī tabulas ailītes:</p> <p>Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p><u>an/</u></p> <p>4.1) Angļu-latviešu valodas vārdnīca http://www.latvianforyou.com/cgi-bin/al.pl</p> <p>4.2) Latvian Glossary of Basic Words http://valoda.aifab.lv/latval/vispareji/bilabe/ba.htm</p> <p>4.3) Terminology Database http://www.vvc.gov.lv/advantagecms/LV/terminologija/meklet_ie_rminus.html</p> <p>5) Duden Wörterbücher Online http://www.duden.de/</p> <p>6) PONS.de - Online-Wörterbuch http://www.pons.de/</p> <p>6.1) Bildwörterbuch Deutsch-Englisch http://bildwoerterbuch.com/</p> <p>6.2) Deutsche Rechtschreibung http://de.pons.eu/deutsche-rechtschreibung/</p> <p>6.3) Deutsch als Fremdsprache http://de.pons.eu/deutsch-als-fremdsprache/</p>	<p>Tas man varētu noderēt ... (vācu valodas stundās, turpmākās mācībās nākotnē, lai ātri un ērti mācītos svešvalodas, dabaszinības, fiziku.)</p> <p>Visnoderīgākā vārdnīca man ir numurs (1., 2., 4.1., 4.3.)</p> <p>Otra noderīgākā vārdnīca man ir numurs (1., 2., 4., 4.1., 6.)</p> <p>Trešā noderīgākā vārdnīca man ir numurs (3., 5., 6.)</p> <p>Visinteresantākā vārdnīca man ir numurs (5., 6., 6.1.)</p> <p>Otra interesantākā vārdnīca man ir numurs (4., 4.3., 6.3.)</p> <p>Trešā interesantākā vārdnīca man ir numurs (2., 3., 4.3., 5.)</p>	<p>valodas vārdu pamatkrājums.)</p> <p>Man patika ... (ka varēja strādāt pie datora; 6.1. vārdnīcas bildes un apraksti; patika 4.vārdnīca; patika šī stunda un iegūtās zināšanas)</p> <p>Man nepatika / bija grūtbas ar ... (.. ka dators slikti strādāja; ka nesapratu dažu vārdniņu izkārtojumu un skaidrojumus; man grūtbu nebija, viss patika, jo man patīk darboties internetā)</p> <p>Es vēl vēlētos ... (tuvāk iepazīt 2., 6., 4.1., vārdniņu ; izpētīt visas šīs vārdniņas.)</p>
<p>4) Iepazīsties ar dažādām angļu valodas grāmatas formāta vārdničām un to diska versijām.</p> <p>Lūdz skolotājam palīdzību, ja nepieciešams!</p>	<p>1) Latviešu - Angļu sarunvārdnīca (1996, Jumava);</p> <p>2) Angļu, Latviešu, Krievu biļžu vārdnīca (2007, Egmont Latvija);</p> <p>3) Macmillan First Dictionary, (Simon & Schuster Books For Young Readers; Rev Exp Su edition, 1990);</p> <p>4) Ilustrētā Angļu valodas vārdnīcas (Zvaigzne ABC, 2000)</p> <p>5) Macmillan English Dictionary: For Advanced Learners of American English (includes CD-ROM, 2004, Palgrave Macmillan);</p> <p>6) Cambridge Essential English Dictionary. (second edition, Cambridge University Press, 2011);</p> <p>7) Oxford Wordpower Dictionary for learners of English. (includes CD-ROM, Oxford University Press Eit; 2000)</p> <p>8) Longman Active Study Dictionary. (includes CD-ROM , Non Basic Stock Line, 2002)</p> <p>9) Longman Dictionary of Contemporary English, includes CD-</p>	<p>Es uzzināju / iemācījos ... (..ka ir vārdnīca nr.13; ka 4.vārdnīcā ir paslāstīts par daudzām lietām; ka 1.vārdnīca ir noderīga sarunājoties ar ārzemju draugiem; ka ir daudzas jaukas vārdniņas, piemēram 1.un 6.; es uzzināju, ka ir vārdnīca Nr2)</p> <p>Tas man varētu noderēt ... (angļu valodas apguvē, mācīties valodas un ņemt piemēru kā prezentēt; nākošajā skolā kā palīgmateriāls; ..6.vārdnīca angļu valodas stundās)</p> <p>Visnoderīgākā vārdnīca man ir numurs (6., 7., 11.,13.)</p>	<p>Man bija jaunums ... (..ka vārds var būt tulkots uzreiz 3 valodās; ka vārdnīcā Nr8 ir krāsaini attēli ar vārdu krājumu attīstošiem uzdevumiem; man bija jaunums vārdnīca Nr5; ka ir tik daudz dažādu vārdniņu; jaunums ir 13.vārdnīca)</p> <p>Man patika ... (..ka nebija grūti strādāt stundā, patika 1. un 5., 6. Vārdnīca; ir vārdniņas, kuras viegli saprast un orientēties tajās)</p>

Projekta „Vārdniču pasaule” 4. darba lapa skolēniem

<p>4.1) Aizpildi tabulas ailītes: Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>ROM (Longman 2005): 10) Passport Angļu – Latviešu mācību vārdnīca (Zvaigzne ABC, 2000) 11) Password – English Dictionary for Speakers of Latvian, (Zvaigzne ABC, 1996); 12) Jaunā Latviešu – Angļu vārdnīca (Zvaigzne ABC, 2005); 13) Angļu – Latviešu frazeoloģiskā vārdnīca (Jumava 1993); 14) Angļu – latviešu sakāmvārdi un parunas (Zvaigzne ABC, 1994); 15) English – French Dictionary, French – English (Random House, 1997);</p>	<p>Otra nodēriģākā vārdnīca man ir numurs (4., 7., 8., 12., 14.) Trešā nodēriģākā vārdnīca man ir numurs (1., 4., 6., 7.) Visinteresantākā vārdnīca man ir numurs (4., 13., 14.) Otra interesantākā vārdnīca man ir numurs (9., 10., 13., 14.) Trešā interesantākā vārdnīca man ir numurs (2., 5., 15.)</p>	<p>Man nepatika / bija grūtības ar ... Vārdnīca Nr 8, 15, jo es nezinu labi angļu valodu un franču – nemaz; ka bija daudz jāšķirsta grāmatas; ka dažu vārdniču dīski labi nestrādāja) Es vēl vēlētos ... (pilnveidot valodu, vēl kādu interesantu vārdniču, padziļināti mācīties angļu valodu ar vārdniņas palīdzību)</p>
<p>5) Īepazīsties ar dažādām angļu valodas interneta vārdničām. Lūdz skolotājam palīdzību, ja nepieciešams!</p> <p>5.1) Aizpildi tabulas ailītes: Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>1) Tildes WEB Vārdnīca / http://dictionary.tilde.lv/default1.htm 2) Cambridge Dictionaries Online http://dictionary.cambridge.org/ 3) online - Merriam-Webster's Learner's Dictionary http://www.learnersdictionary.com/search/online 3.1) Merriam Webster Visual Dictionary http://visual.merriam-webster.com/ 4) Wordnik www.wordnik.com 5) Your Dictionary http://www.yourdictionary.com/ 6) Collins English Dictionary http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english 7) Oxford Dictionaries http://oxforddictionaries.com/ 7.1) Oxford Advanced Learner's Dictionary http://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com/ 7.2) Englisch-Deutsch-Wörterbuch und -forum http://www.wordreference.com/de/ 8) Macmillan English Dictionary Online http://www.macmillandictionaries.com/dictionary-online/ 9) Illustrated Semantically Organized Glossary</p>	<p>Es uzziņāju / iemācījos ... (ka Tildes vārdnīca labi tulko tekstu, ka ir vārdnīca Nr 4; dažu zvaigžņu nosaukumus angļu valodā; ka interneta vārdniču ir savi trūkumi) Tas man varētu noderēt ... (lai ātrāk iemācītos nezināmus vārdus angļu valodā; lai steidzīgi atrastu informāciju, ka ir vārdnīca Nr 5; vārdniņas noder visai dīzei, strādājot) Visnodēriģākā vārdnīca man ir numurs (1., 2., 3., 5) Otra nodēriģākā vārdnīca man ir numurs (3.1., 4., 7.) Trešā nodēriģākā vārdnīca man ir numurs (6., 7.1., 8.) Visinteresantākā vārdnīca man ir numurs (3.1., 4., 7.) Otra interesantākā vārdnīca man ir numurs (2., 9., 10.) Trešā interesantākā vārdnīca man ir</p>	<p>Man bija jaunums ... (ka ir tik ļoti daudz interesantu interneta vārdniču; ka ir jauna Tildes interneta vārdnīca; ka 3. vārdniču vārdiem ir tik daudz nozīmiņu; ka ir vārdnīca Nr4; 11.vārdniņas izkārtojums) Man patika ... (vārdnīca Nr5; strādāt ar vārdniču Nr 1, 3, 4, 7, 8; 3.1. vārdniču bija daudz atīļu; Man nepatika / bija grūtības ar ... (strādāt ar vārdniču Nr4; ka jāiepazīstas ar tik daudz vārdničām. Bija grūtības ar vārdniču Nr3, nevarēja atvērt Es vēl vēlētos ... (redzēt vārdniču ar atīliem 3D formātā; iepazīt pamatīģāk vārdniču Nr.2 un 11; apģūt labāk angļu valodu)</p>

Projekta „Vārdniču pasaule” 5. darba lapa skolēniem

	<p>http://decentius.hit.uib.no/lexin.html?ui-lang=nbo&dict=eng&checked-languages=B</p> <p>10) Longman Dictionary of Contemporary English http://www.ldoceonline.com/</p> <p>11) Internet Slang Dictionary http://www.noslang.com/</p>	numurs ... (2., 9., 10., 11.)	
<p>6) Izpēti detalizēti dotās dažādu nozaru interneta vārdnīcas!</p> <p>6.1) Ar skolotāja palīdzību apgūsti to galvenos darbības principus!</p> <p>6.2) Aizpildi tabulas ailītes:</p> <p>Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>Izpēte un galveno darbības principu apguve</p> <p>1) Letonika.lv http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?g=2</p> <p>2) Specialty Dictionaries http://www.alphadictionary.com/specialty.html</p> <p>3) Terminology Database http://www.vvc.gov.lv/advantagecms/LV/terminologija/meklet_terminus.html</p> <p>4) Duden Wörterbücher Online http://www.duden.de/</p> <p>5) PONS.de - Online Bildwörterbuch Deutsch-Englisch http://bildwoerterbuch.com/</p> <p>5.1) Deutsch als Fremdsprache http://de.pons.eu/deutsch-als-fremdsprache/</p> <p>6) Englisch-Deutsch-Wörterbuch und -forum http://www.wordreference.com/de/</p>	<p>Es uzzināju / iemācījos ... (ka vārdnīcā Nr.2 ir daudz interesantas bildes; ka ir vārdnīca Nr.3; ka vienu vārdu var mācīties vairākās valodās)</p> <p>Tas man varētu noderēt ... (dažādu valodu zināšanu uzlabošanai, mācoties Anglijā; mācoties vācu valodu uz angļu valodas pamata)</p>	<p>Man bija jaunums ... (6.vārdnīca; 3. Vārdnīca; terminoloģijas datu bāze; ka vienam vārdam var būt tik daudz nozīmju)</p> <p>Man patika ...</p> <p>(vārdnīca Nr.6, 5.1; ka šī stunda bija pie datora)</p> <p>Man nepatika / bija grūtības ar ... (bija grūtības ar 4.vārdnīcu, nevarēja atvērt)</p> <p>Es vēl vēlētos ... (es vēlētos vairāk izpētīt 5.vārdnīcu, tāpēc, ka tur ir daudz attēlu ar aprakstiem un jēdzieniem)</p>
<p>7) Izpēti detalizēti dotās angļu valodas interneta vārdnīcas!</p> <p>7.1) Ar skolotāja palīdzību apgūsti to galvenos darbības principus!</p> <p>7.2) Aizpildi tabulas ailītes:</p> <p>Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>1) Cambridge Dictionaries Online http://dictionary.cambridge.org/ http://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/</p> <p>2) online - Merriam-Webster's Learner's Dictionary http://www.learnersdictionary.com/search/online</p> <p>2.1) Merriam Webster Visual Dictionary http://visual.merriam-webster.com/</p> <p>3) Your Dictionary http://www.yourdictionary.com/</p> <p>4) Oxford Dictionaries http://oxforddictionaries.com/</p> <p>5) Longman English Dictionary Online - LDOCE</p>	<p>Es uzzināju / iemācījos ... (es uzzināju 2.1. vārdnīcā daudzus ķīmisko elementu nosaukumus angļiski; 6.vārdnīcā katram vārdam var dzirdēt izrunu; ka vārdnīca Nr.3 ir interesanta; ka vārdnīcas ir ļoti plašas)</p> <p>Tas man varētu noderēt ... (mācoties angļu valodu;</p>	<p>Man bija jaunums ... (ka vārdnīcās ir tik daudz bilžu, 4.vārdnīcā viss ļoti paskaidrots)</p> <p>Man patika ...</p> <p>(vārdnīcas Nr.3 attēli; strādāt ar 1.,2.1. 3., 4., 5. vārdnīcu)</p> <p>Man nepatika/ bija grūtības ar ... (bija grūtības darboties ar dažiem šķirkljiem; atvērt 2.vārdnīcu)</p> <p>Es vēl vēlētos ...</p>

Projekta „Vārdnīcu pasaule” 6. darba lapa skolēniem

	http://www.ldoceonline.com/	Anglijā mācoties ķīmiju un fiziku)	(stundās vairāk strādāt ar interneta, nevis grāmata formāta vārdnīcām)
legūto zināšanu un prasmju nostiprināšana			
<p>8) Iepazīstīni kādu 7. vai 8. klases skolēnu ar dotajām interneta vārdnīcām.</p> <p>8.1) Parādi un palīdzī apgūt savam izvēlētajam skolēnam šo vārdnīcu galvenos darbības principus!</p> <p>8.2) Kopā ar savam izvēlēto skolēnu aizpildiet tabulas ailītes: Skolēnu ieguvumi un piezīmes, komentāri!</p>	<p>Ieteicamās vārdnīcas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Letonika.lv http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?g=2 2) Specialty Dictionaries http://www.alphadictionary.com/specialty.html 3) Cambridge Dictionaries Online http://dictionary.cambridge.org/ 4) Oxford Dictionaries http://oxforddictionaries.com/ 5) Your Dictionary http://www.yourdictionary.com/ 6) PONS.de – Online. Deutsch als Fremdsprache http://de.pons.eu/deutsch-als-fremdsprache/ 7) Vēl kāda cita vārdnīca pēc tavas izvēles: 	<p>Pajautā savam izvēlētajam skolēnam:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ko viņš uzzināja / iemācījās jaunu: Viņš/a (Uzzināja, ka eksistē vārdnīcas Nr.1,2,5,6; ka 6.vārdnīcā var redzēt interesantus objektus un informāciju; iemācījās pateikt „es tevi mīlu” spāniski; uzzināja, ka ir tik daudz bilžu vārdnīcu; uzzināja, ka ir daudz dažādu vārdnīcu internetā) 2) kura vārdnīca viņam likās visinteresantākā un kura varētu būt visnoderīgākā mācībās; Visinteresantākā bija vārdnīca Nr. (1.,2.,4.,7 (Merriam Webster Visual Dictionary)) Visnoderīgākā mācībās Varētu būt vārdnīca Nr. ... (visas dotās vārdnīcas 1., 3., 4., 5) 3) ko viņš/a vēl vēlētos. Viņš/a vēlētos (tuvāk uzzināt 1.,2., 4., 6.1 vārdnīcu; tuvāk iepazīt datorvārdnīcas 	<p>Strādājot ar interneta vārdnīcām manam izvēlētajam skolēnam patika</p> <p>(tas, ka Inuta ļābi paskaidroja, ka es sapratu (Anna); patika, ka parādīja 2.vārdnīcu, kur ir attēli un informācija par mašīnām; patika, ka apmācīja lietot 4.,5.vārdnīcu)</p> <p>Apmācot šo skolēnu doto vārdnīcu lietošanā, man patika</p> <p>(ka viņš ātri visu saprata; ka interesanti prezentēja vārdnīcas; ka manam skolniekam interesēja Kembridžas vārdnīca; ka šī stunda bija pie datora; tas, ka mans skolēns mani klausīja)</p> <p>Strādājot ar interneta vārdnīcām manam izvēlētajam skolēnam nepatika / bija grūtības ar</p> <p>(bija grūtības ar dažu informāciju vārdnīcās, nevarēja īsti saprast; bija grūtības ar dažu vārdnīcu izkārtojumu; vārdnīcai Nr.4 nebija skaņas; viņam bija viss OK)</p> <p>Apmācot šo skolēnu doto vārdnīcu lietošanā, man nepatika / bija grūtības ar</p> <p>(vārdnīcu Nr.5 – nevarēja uzreiz atvērt, nebija skaņas; vārdnīcu Nr.2 – lēni strādāja; nebija īpaši labs noskaņojums šodien; dators slikti strādāja)</p>

Darba lapas no Cambridge Essential English Dictionary

Guide to the dictionary

What is an entry?

A dictionary entry tells you what a word means and how to use it. At the beginning of each entry in this dictionary is the main form of the word, in colour. This is the **headword**. A headword can be one word (**light**) or it can be more than one word (**light bulb**).

This guide will help you to use the entries in this dictionary. It will show you how to look for the entry you want and what information you will find in the entry.

Alphabetical order

The English alphabet has 26 letters. The order of the letters is:

Small letters: a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
 Capital letters: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

The entries in the dictionary are in alphabetical order. We ignore spaces and punctuation marks when putting words in alphabetical order. For example, **fairy tale** is found between the words **fairy** and **faith**.

If you are trying to decide the alphabetical order of two words with the same first letter, look at the second letter. Go through each letter of the word from left to right until you find a letter that is different. The first letter that is different shows you what order the words should be in.

To help you remember the alphabetical order of English, the alphabet is shown down the side of each page of the dictionary.

- Put these words in alphabetical order.

1	table	book	light	pencil	chair	sock	yacht	hair
2	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
3	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
4	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
- Put these words in alphabetical order.

1	talk	take	thank	teacher	tall	today	Thursday	tongue
2	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
3	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
4	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

Finding an entry

When you open the dictionary, you will see a word at the top of each page. These help you to find the page that the word you are looking for is on. The word at the top of the left page is the first entry on that page, and the word at the top of the right page is the last entry on that page. If the word you are looking for comes in alphabetical order between these two words, it will be on the two pages you are looking at.

- Draw a line from the headword to the words that it will appear between.

1	good	port...	...praise
2	police	we'd...	...which
3	early	goal...	...grandchild
4	whale	point...	...population
5	poster	DVD...	...easy
- Which of these words will you find on the pages that start with **mouse** and end with **must**? Draw a line under the words that will be on these two pages.

mouth	more	much	mood
my	mug	move	Mr
mother	music	Ms	

Variants

Sometimes words can be spelled in more than one way, or another word can be used with exactly the same meaning. These different spellings or different words are shown in brackets at the beginning of the entries:

adviser /əd'vaɪzə/ noun (also **advisor**)
 someone whose job is to give advice about a subject: a **financial adviser**

bye /baɪ/ exclamation (also **bye-bye**)
 goodbye: *Bye, see you tomorrow.*

eyelash /'aɪləʃ/ noun (also **lash**)
 one of the short hairs that grow from the edge of your eyelids: *false eye-lashes*

everyone /'evriwʌn/ pronoun (also **everybody**)
 every person: *I've received a reply from everyone now.* • *Everyone agreed with the decision.*

There are some differences in spelling between UK and US English. Go to page xviii to find out more.

Darba lapas no Cambridge Essential English Dictionary

VIII

English Profile levels

In the dictionary entries you will see the numbers and letters A1, A2, B1. These are English Profile levels, and they show you the words or meanings of words that you need to know at different levels. A1 words are the most basic words and should be learned first, followed by A2 words, then B1 words. You can use these levels to decide what are the important words that you need to study. In the entry below you can see that **camera** is an A1 word.

camera /'kæmərə/ noun
a piece of equipment used to take photographs

5 Look up these words and write down the English Profile level.

- 1 bread _____
- 2 home (noun) _____
- 3 home (adverb) _____
- 4 lucky _____
- 5 fast (adjective) _____
- 6 fast (adverb) _____

Pronunciations

Pronunciations are shown after the headword. For example, the pronunciation for the word **dog** is shown like this: /dɒg/. The pronunciations are written using the symbols of the International Phonetic Alphabet (IPA). The list on the inside front cover of the dictionary tells you how to read the pronunciation symbols. The most difficult symbols are also shown at the bottom of each page, with an example of a word that contains that sound.

The symbols ' and , show you which part of the word to say strongly. The high symbol ' shows you the part of the word that you should say in the strongest voice. The low symbol , shows you the part of the word that you should say in a strong voice, but not as strong as '.

The dictionary entries do not show pronunciation for abbreviations used only in writing, such as **cm**, **lb**, **mm**.

6 Look up these words. Draw a line from the word to its pronunciation.

1 fish	/ˈælənd/
2 dictionary	/tʃuː/
3 island	/sɑːn/
4 knee	/niː/
5 through	/fɪ/
6 sign	/dɪkʰɪəri/

IX

7 Put a line under the part of the word that has the strongest stress.

- 1 doctor
- 2 incorrect
- 3 award
- 4 question
- 5 record (noun)
- 6 record (verb)

Parts of speech

A part of speech is one of the grammatical groups into which words are divided, such as noun, verb, and adjective. It shows what job each word does in a sentence. In the dictionary each word has a part of speech label which is shown at the beginning of the entry, after the pronunciation. The names of the parts of speech used in this dictionary are: *noun*, *verb*, *auxiliary verb*, *adjective*, *adverb*, *pronoun*, *preposition*, *conjunction*, *quantifier*, and *exclamation*. *Phrasal verbs* also have a part of speech label.

When two words have the same spelling but different parts of speech, they have separate entries. For example, **bite¹** and **bite²** have the same spelling but are separate because **bite¹** is a verb and **bite²** is a noun.

8 Look up these words. How many parts of speech do they have?

- 1 light _____ 3
- 2 chat _____
- 3 milk _____
- 4 hot _____
- 5 tax _____
- 6 home _____

9 What part of speech are these words? Look them up in the dictionary to find out.

- 1 opinion _____ noun
- 2 curious _____
- 3 tent _____
- 4 fighter _____
- 5 together _____
- 6 within _____

Darba lapas no Cambridge Essential English Dictionary

noun
A noun is a word that refers to a person, object, place, event, substance, idea, feeling, or quality. For example, the words **teacher**, **book**, and **beauty** are nouns.

10 Look up these words. Draw a line under the words that are nouns.

hat happy actor between luck
chair read awful compare house

Some nouns have only a plural form and cannot be used with **a** or **an**. These nouns are called **plural nouns** and are always used with plural verbs. Nouns such as **scissors** and **glasses** are plural nouns.

scissors /ˈsɪzəz/
plural noun
a tool for cutting paper, hair, etc. that you hold in your hand and that has two blades: a pair of scissors

glasses /ˈglɑːsɪz/
plural noun
transparent parts that you wear in front of your eyes to help you see better: a pair of glasses ° She was wearing glasses.

11 Look up these words to see if they are plural nouns, then draw a circle around the correct verb form in the sentences.

- Where **is/are** my **shorts**?
- The computer **graphics is/are** very good.
- The **furniture has/have** arrived.
- My **trousers is/are** dirty.
- I think **maths is/are** very boring.

Some nouns do not have a plural form and cannot be used with **a** or **an**. These nouns have **[no plural]** after the part of speech label:

knowledge /ˈnɒldʒ/
noun [no plural]
information and understanding that you have in your mind: His **knowledge of history is** amazing.

12 Look up the words that have a line under them. Are the sentences correct?

1 I need an <u>advise</u> .	correct	incorrect
2 Can you send me some <u>informations</u> ?		✓
3 They bought some new <u>equipments</u> .		
4 I've got some sand in my <u>shoe</u> .		
5 Someone has stolen my <u>luggages</u> .		
6 I've got a good <u>news</u> for you.		

pronoun
A pronoun is a word that is used instead of a noun that has already been talked about. For example, **she**, **it**, and **mine** are pronouns.

determiner
A determiner is a word that is used before a noun or adjective to show which person or thing you are referring to. For example, **my** in *my old car* and **that** in *that man* are determiners.

adjective
An adjective is a word that describes a noun or pronoun. For example, **small**, **interesting**, and **blue** are all adjectives. In this dictionary adjectives are shown by the abbreviation **adj.**

13 Look up these words. Draw a line under the words that are adjectives.

adventure afraid nibble bag react broken deep
narrow honest immediately

preposition
A preposition is a word that is used before a noun or pronoun to show place, direction, or time. For example, **on** in *Your keys are on the table* is a preposition.

verb, auxiliary verb
A verb is a word that is used to say what someone does or what happens. For example, the words **be**, **arrive**, **make**, and **feel** are verbs. An auxiliary verb is a verb that is used together with another verb to make a new tense or other grammatical form. For example, **have** in *They have arrived* and **be** in *to be* called are auxiliary verbs.

phrasal verb
A phrasal verb is a verb that has two or three words. Together these words have a meaning that is different from each of the separate words. For example, **count on** and **count up** are phrasal verbs.

count on someone phrasal verb
to be certain that you can depend on someone: I can always **count on my parents to help me**.

count someone/something up phrasal verb
to add together all the people or things in a group

In this dictionary, phrasal verbs are in alphabetical order at the end of the entry for the verb. There is also a list of the most important phrasal verbs on page 468.

14 How many phrasal verbs can you find in the dictionary formed from these verbs?

1 get	2 stand	3 look	4 read
-------	---------	--------	--------

Darba lapas no Cambridge Essential English Dictionary

XII

15 Choose a meaning from the box and write it next to the correct phrasal verb.

to start a journey
to argue with someone
to say or write something that is not true
to wait for a short time
to return to a place

- 1 fall out _____
- 2 make something up _____
- 3 set off _____
- 4 get back _____
- 5 hang on _____

adverb
An adverb is a word that gives more information about a verb, adjective, phrase, or other adverb. In the sentence *He ate quickly*, **quickly** is an adverb. In this dictionary adverbs are shown by the abbreviation **adv.**

conjunction
A conjunction is a word that is used to connect phrases or parts of a sentence. For example, the words **and** and **because** are conjunctions.

irregular forms
Some forms of nouns, verbs, and adjectives have special forms or spellings. These are *irregular* forms. Irregular forms are shown at the beginning of the entry. **Broke** and **broken** are irregular forms of **break**, and **better** and **best** are irregular forms of **good**.

break ¹ /breɪk/ verb (broke, broken)
1 ² to separate into two or more pieces, or to make something separate into two or more pieces: *They had to break a window to get in.*

good ¹ /ɡʊd/ adj (better, best)
1 ² enjoyable or nice: *a good book*
◦ *Did you have a good time at the party?*
break a window to get in.

Irregular forms of verbs
Past tenses, past participles, and present participles ('-ing' forms) that are not regular are shown at the entry for the verb. There is also a list of irregular verbs at the back of the book that shows the infinitive form of the verb, its past tense, and the past participle.

Irregular forms have their own entries, which tell you to go to the main form of the word:

went /went/
past tense of go

16 Write the past tense and past participle of these verbs.

past tense	past participle
1 break _____	_____
2 make _____	_____
3 get _____	_____
4 swim _____	_____
5 take _____	_____

Irregular forms of nouns
To make nouns plural, you normally add **-s**, for example **book, books**. Some nouns do not have this regular plural form. If a plural form of a noun is not regular, it is shown in brackets after the headword:

shelf /ʃelf/ noun (plural shelves /ʃelvz/)
² a board used to put things on, often attached to a wall: *kitchen shelves*

17 Look up these nouns. Write down their plural form.

- 1 bookshelf _____
- 2 child _____
- 3 foot _____
- 4 man _____
- 5 mouse _____
- 6 potato _____
- 7 sheep _____
- 8 wife _____

18 Look up these nouns. Put a line under the correct plural form.

1 city	cities	citys	cityes
2 life	lifes	lifs	lives
3 fireman	firemans	firemen	firemens
4 tomato	tomatoes	tomatos	tomates

Irregular forms of adjectives
Adjectives can have different forms. The comparative form is used to show that someone or something has more of a particular quality than someone or something else. To make the regular comparative form, you either add **-er** to the end of the adjective or use the word **more** before it.

Cambridge Essential Dictionary darba lapas

The superlative form of adjectives is used to show that someone or something has more of a particular quality than anyone or anything else. To make the regular superlative form, you either add **-est** to the end of the adjective, or use the word **most** before it.

Comparative and superlative forms that are not regular are shown at the beginning of the entry:

far? /fɑː/ **adj** (**farther** or **farther**, **farthest** or **furthest**) describing the part of something that is most distant from you: *His office is at the far end of the corridor.*

19 Look up these words. Write their comparative and superlative forms.

	comparative	superlative
1 bad		
2 heavy		
3 lazy		
4 good		
5 well		

Definitions

The definition tells you what a word or phrase means. Many words and phrases have more than one meaning. Each different meaning has a number.

All the definitions in this dictionary use simple words. Words that are more difficult than usual are explained in brackets:

camel /ˈkæməl/ **noun** **camel**
 ① a large animal that lives in hot, dry places and has one or two humps (= raised parts on its back)

20 Look up the words in dark letters and answer these questions.

- How many meanings does the verb **light** have?
- What is the number of the meaning of **light** that is connected with being able to see?
- How many meanings does the adjective **bright** have?
- What is the number of the meaning of **bright** that is connected with being clever?
- Look at the entry for **present** (noun). How many meanings does the phrase **the present** have?

21 What type of things are the dark words? Look the words up and complete the sentences with a word from the box.

sport tree shoe animal food

- A kangaroo** is a type of _____
- A lettuce** is a type of _____
- Boxing** is a type of _____
- A sandal** is a type of _____
- An oak is a type of _____

Phrases

A phrase is a group of words that are often used together and have a particular meaning. Phrases are shown in coloured letters.

In the entry for **minute** there are five meanings. Three of them are for phrases:

- minute!** /ˈmɪnɪt/ **noun**
- 1** (A) a period of time equal to 60 seconds: *I'll take you thirty minutes to get to the airport.* ◦ *She was ten minutes late for her interview.*
 - 2** (A) a very short period of time: *I'll be with you in a minute.*
 - 3** **wait/just a minute** (B) used when asking someone to wait for a short time: *Just a minute – I've left my coat in the restaurant.*
 - 4** **at the last minute** at the latest time possible: *The concert was cancelled at the last minute.*
 - 5** **(at) any minute** very soon: *Her train will be arriving any minute.*

If there are brackets around part of a phrase, for example **(at) any minute**, it means that you can leave that part out. So you can say *Her train will arrive at any minute* or *Her train will arrive any minute*.

If there is a slash / in a phrase, for example **wait/just a minute**, it means that the phrase can be used with either the part before the slash or the part after the slash. So you can say *wait a minute* or *just a minute*.

Some phrases have **etc.** at the end of them. This means that you can use the phrase with one of the words in the list, or a similar word:

3 save files, work, etc. (A) to store work or information on a computer

Some phrases have ... after the words. This means that the phrase is the start of a sentence and you can add words to the phrase to make a complete sentence:

3 would you like...? (A) used to offer someone something: *Would you like a drink?* ◦ *Would you like to eat now?*

Cambridge Essential Dictionary darba lapas

xvi

If you are looking for a phrase in the dictionary, you will usually find it at the entry for the first important word in the phrase. For example, **take it easy** is found at the entry for **easy** (adverb).

22 Look up these phrases. Where did you find them? Write the headword of the entry where you found the phrase.

- 1 standard of living _____
- 2 lose your temper (with someone) _____
- 3 fold your arms _____
- 4 take the blame _____
- 5 look like _____
- 6 let someone know _____
- 7 for good _____
- 8 feel bad _____

Example sentences on a separate page

Example sentences help you to understand a word and show you how to use the word.

Words that are often used together are shown in dark letters in examples:

*He has had a lot of **bad luck** in his life.*

Words that are more difficult than usual are explained in brackets:

*Did you **take many pictures** (= photograph many things) while you were in Sydney?*

23 Look at the example sentences at the entries for the words in dark letters. Use the example sentences to answer the questions.

- 1 What type of container do you drink **tea** from?
- 2 What verb is normally used with the noun **shelter**?
- 3 What prepositions are used with the verb **reach**?
- 4 What type of thing can you put in a **stack**?
- 5 What verb is used with **money** that means 'to use money to buy things'?
- 6 What do you use with a **needle** to sew?
- 7 Write the correct word after **need**: *I **need** _____ leave at five o'clock.*

xvii

British and American English

Although English in the UK and English in the US are very similar, there are some differences in vocabulary and spelling.

This dictionary shows you when there are differences. The labels **UK** and **US** tell you if a word or a meaning of a word is used only in British English or only in American English. If the word you have looked up is used only in British English, and a different word is used in American English, this is shown:

tinned /tʌnd/ adj UK (US **canned**)
Tinned food is sold in metal containers.

This entry shows you that **tinned** is used in British English and **canned** is used in American English.

24 Use the dictionary to find the American English spelling of these words.

British English	American English
1 colour	_____
2 analyse	_____
3 centre	_____
4 aluminium	_____
5 centimetre	_____
6 defence	_____
7 humour	_____
8 pyramas	_____
9 scales	_____
10 towards	_____

25 Draw a line from the usual British English word to the usual American English word.

British English	American English
1 jug	stove
2 pavement	elevator
3 trousers	fall
4 cooker	pitcher
5 holiday	vacation
6 lift	sidewalk
7 autumn	pants

Cambridge Essential Dictionary darba lapas

XVIII

Formal and informal

The labels **informal** and **formal** tell you about how a word is used. **Informal** means that a word is used with people you know and is not usually used in serious writing.

okay? (also **OK**) /əu'keɪ/ **adj.** **adv.** **informal**
1 **ADJ** safe or healthy: *Is your grandmother okay now?*

Formal means that the word is used in serious writing or for communicating with people you do not know well, for example in a shop or in a work situation.

madam /'mædəm/ **noun** **formal**
1 **BN** used to be polite when you speak or write to a woman who you do not know: *This lady, madam.*

Words without a formal or informal label are used in general English.

26 Are these words formal, informal, or general? Use the dictionary to find out.

1 gig	_____	informal
2 freezing	_____	
3 clean	_____	
4 acquire	_____	
5 trendy	_____	
6 attend	_____	
7 terror	_____	
8 snooze	_____	
9 frequently	_____	
10 kin	_____	

Related words

Some words which are related to the headword, and which you can easily understand if you know the headword, are shown at the end of entries. Example sentences show you how to use the word.

beautiful /'bjʊtɪfəl/ **adj.**
1 **ADJ** very attractive: *a beautiful woman* ◦ *beautiful scenery*
2 **ADJ** very pleasant: *beautiful music* ◦ *It's a beautiful day (= the sun is shining).*
 • **beautifully** **adv.** **ADJ** *She sings beautifully.*

Pictures

The dictionary contains pictures to help you understand the meanings of words. There are colour pictures in the middle of the dictionary and black and white pictures at some entries. If there is a colour picture for the entry you are looking at, a note at the bottom of the entry will tell you to look at the colour picture:

sunglasses /'sʌn,glɑːsɪz/ **plural noun**
ADJ dark glasses that you wear to protect your eyes from the sun
 → See **Clothes** on page C5

Opposites

An opposite is a word that is as different as possible from another word. Opposites are given at the end of some entries to give you help in learning vocabulary and to show you the differences between words.

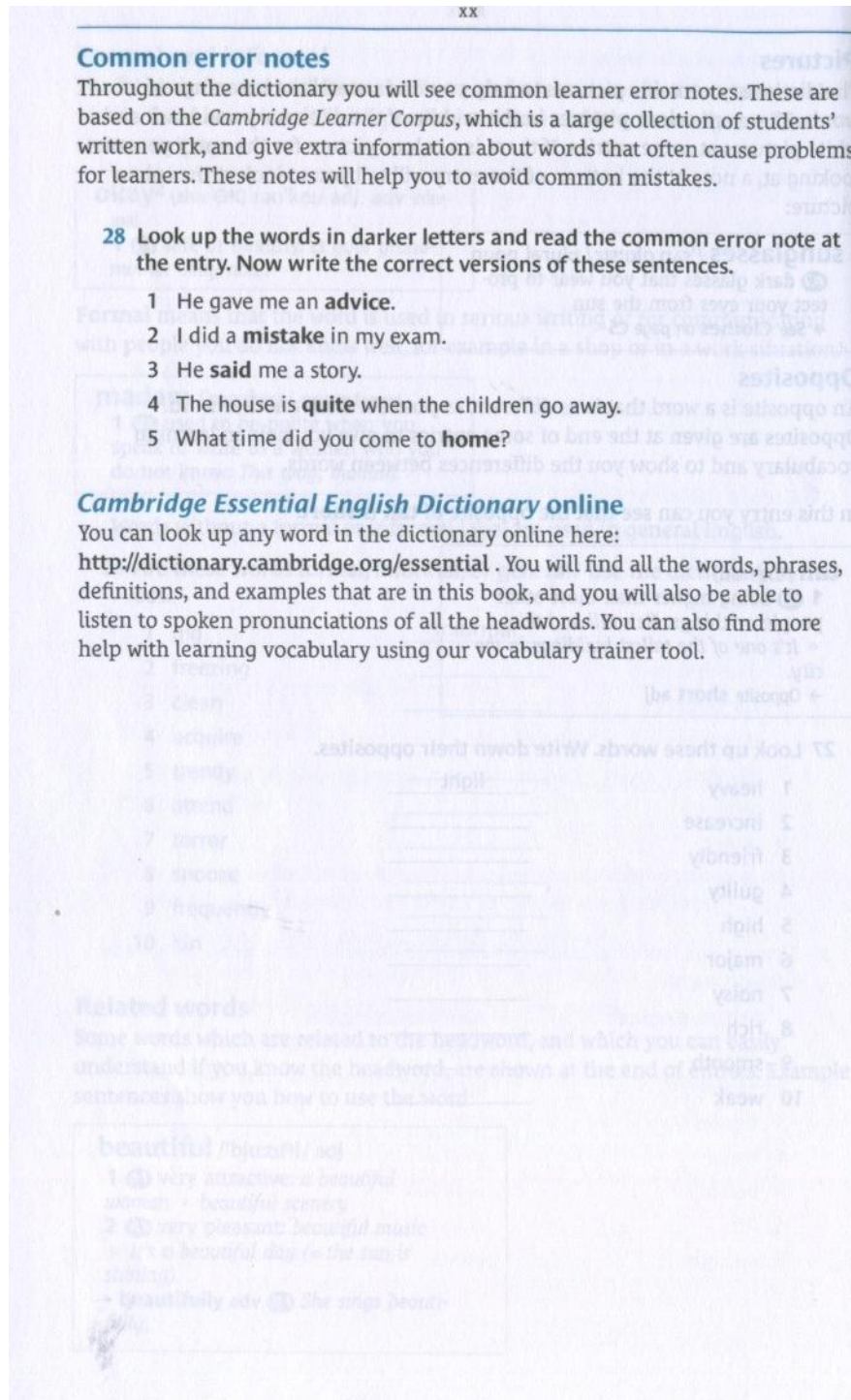
In this entry you can see that the opposite of **tall** is **short**:

tall /tɔːl/ **adj.**
1 **ADJ** being higher than most other people or things: *He's tall and thin.* ◦ *It's one of the tallest buildings in the city.*
 → Opposite **short** **adj.**

27 Look up these words. Write down their opposites.

1 heavy	_____	light
2 increase	_____	
3 friendly	_____	
4 guilty	_____	
5 high	_____	
6 major	_____	
7 noisy	_____	
8 rich	_____	
9 smooth	_____	
10 weak	_____	

Cambridge Essential Dictionary darba lapas

Uzdevumi no Longman Active Study Dictionary

Finding a word when you don't know the spelling

If you don't know the spelling of a word, think about the sound of how the word starts. The spelling of English words is sometimes difficult. This dictionary has special 'Spelling Notes' to help you.

Look at this chart:

Sound	Possible spellings	Sound	Possible spellings
/k/	cut, key, queen	/aɪ/	island, eye, aisle
/s/	city, soon, psychology	/dʒ/	January, general
/ʒ/	shop, chauffeur	/n/	never, know, pneumonia
/t/	foot, photograph	/r/	right, write

Exercise 3* **The words below are all spelt incorrectly. Find and write the correct spelling.**

1 kamera <i>camera</i>	2 sycle	3 jeneral
4 kwestion	5 nife	6 fisical

Finding related words

Some words are made from other words. For example, the noun **acceleration** comes from the verb **accelerate**, so it is given at the same entry. In the same way, the noun **enjoyment** is in the entry for the verb **enjoy**.

Exercise 4* **These words do not have separate entries in the dictionary. Where can you find them?**

1 abdication _____	2 brutally _____
3 carnivorous _____	4 dissemination _____
5 explicitly _____	6 fantastically _____

Idioms

An idiom is an expression which means something different from the meanings of the separate words. This dictionary lists idioms under the first important word.

Exercise 8** **Look at these idioms. The words in dark print show you where you can find the idiom.**

- the **acid** test
- be **alive** and well
- a different **ball game**
- add** insult to injury
- behind sb's **back**
- give someone a **hand**

Which idioms can be used in the sentences below? Write the number in the box at the end of the sentence.

- This box is really heavy – could you _____ with it?
- She told my boss I was late this morning. I don't like people saying things _____.
- Yes, the company had a very difficult time, but now we're _____.
- Moving from working to studying is difficult, as it's a whole _____.
- When you have installed the computer program, try it out. That's the _____.
- When George left his wife, he _____ by taking all her jewellery with him!

Uzdevumi no Longman Active Study Dictionary

More than one meaning

Many words in English have more than one meaning. The dictionary shows the different meanings in order of frequency: the meaning which is used most often is shown first. Each meaning has a number: 1 is always the most frequent meaning, but read all the meanings to make sure you have found the right one.

Exercise 11* **Look at the dictionary entry for **light**² adj. and look at the sentences below. The adjective light has a different meaning in each sentence. Write the number of the meaning as it is given in the dictionary.**

- 1 John doesn't have any homework tonight so his school bag is quite light. 2
- 2 I arrived early because the traffic was fairly light.
- 3 I don't want very much to eat, just a light snack.
- 4 It's quite warm in Guyana, even in the winter, so bring light clothes.
- 5 Rosie always made light of all her problems.
- 6 Mrs Dixon was sitting in a light blue car.
- 7 Sit in a light place if you want to read a book.
- 8 The film was a light comedy which we all enjoyed.
- 9 We started talking at midnight and did not go to bed until it was light.
- 10 Windsurfing was difficult because there was only a light wind.

Transitive [T] and intransitive [I] verbs

If the word you look up is a verb, this dictionary tells you a lot about how to use it. First it tells you if the verb is transitive [T] or intransitive [I] (see the Study Note on page 777). Transitive [T] verbs (like **avoid**) are followed by a noun or noun phrase as a direct object.

Subject	Verb	Direct Object
The car	avoided	the accident.

Intransitive [I] verbs (like **arrive**) are never followed by a noun or noun phrase as a direct object. They may be followed by a complement.

Subject	Verb	Complement
My friends	arrived	at the hotel.

Sometimes, as with the verb **laugh**, there is no complement.

Subject	Verb	No Complement
The audience	laughed.	

Some verbs, like **smell**, can be intransitive [I] in one meaning and transitive [T] in another.

I can smell smoke! [T + direct object]

That flower smells very nice. [I + complement]

Exercise 17* **Look up the verbs in the sentences below. Are they used correctly or incorrectly? Mark each sentence with either a tick or a cross .**

- 1 They arrived the station.
- 2 She arrived at half past ten.
- 3 The bell rang.
- 4 They opened.
- 5 I enjoyed in the evening.
- 6 The rain stopped.

Project 3 mācību grāmatas izgriezums „Vārdnīcu lietošana”

STUDY SKILLS**Using a dictionary**

A dictionary can be very useful, but you need to know how to use it. Here's some advice to help you.

- a** We often use a dictionary to find the meaning of a word. Find these words in your dictionary. What do they mean in your language?

tale**bandage****EAGLE****RECEIPT**

- b** A dictionary can give you more than just the meaning. Find these things. How does the dictionary give the information?

- 1 What is the plural of these words?

potato**ox****goose**

- 2 What is the past tense of these verbs?

grow**try****stink**

- 3 Are these words verbs, nouns or adjectives?

desk**rich****sit****type**

- 4 Do these words rhyme?

plough**through****tough**

- 5 What is the difference between these two words?

programme**program**

- c** A word in one language can have more than one meaning in another language.

- 1 Find these words. How many different meanings do they have in your language?

like**too**

- 2 Find a word in your language with more than one meaning in English.

Stundas plāns no mācību grāmatas „Project 3”, 1. lappuse.

Stundas plāns

1. Klase – 9. klase

Laiks: 40 min

2. Tēma: (Mācību grāmata „Project 3”) **Vārdnīcas lietošana**

3. Stundas uzdevumi:

- **praktiskie:** attīstīt leksiskās iemaņas, lietojot vārdnīcu dažādu datu iegūšanai par vārdiem: nozīmi, lietvārdu daudzskaitļa formas, darbības vārdu pagātnes formas, vārdu kā teikuma locekļu iespējamās variācijas, atšķirības Britu un Amerikāņu angļu valodas vārdu rakstībā; attīstīt fonētiskās iemaņas noskaidrojot un salīdzinot vairāku vārdu izrunas;
- **intelektuālā attīstība:** attīstīt prasmi pamatot savas domas, ņemot vērā vārdnīcas uzbūves principus.
- **personības pilnveide:** attīstāt prasmi darboties pāri, pilnveidot prasmi prezentēt savā darba rezultātu;
- **vispārizglītojošie uzdevumi:** pilnveidot prasmi atrast vajadzīgo informāciju.

T – skolotājs, S – skolēns, TS – ieraksts, MD – mājas darbs, Wb. – darba burtnīca

4. Stundas gaita

Nr. p.k	Darbība	Laiks	Ko dara skolotājs?	Ko dara skolēni?	Cik skolēni piedalās?	Ko skolēni ieguva?	Piezīmes
	Ievads darbā ar vārdnīcām	3	T saka dažus ievadteikumus par vārdnīcām un liek S <i>How often do you use a dictionary and what do you use it for?</i> T aicina S paņemt vārdnīcas no plaukta klasē, apskatīt un atsaukt atmiņā to uzbūvi.	S apdomā, kad un priekš kam viņi lieto vārdnīcu. Pēc tam izsaka savas domas skaļi. T paņem vārdnīcas un pasķirsta.	5	S sagatavojas darbam ar vārdnīcām. S atkārtō vārdnīcas uzbūvi	S ir vēl daudz idejas un alternatīvas pieejas vārdnīcu izmantošanā, piem., labi smags slogs augu nospiešanai. Tā kā ar šīm vārdnīcām esam jau strādājuši, ilgi atkārtot nevajag.
A	Darbs ar vārdnīcu, vārdu un to nozīmju meklēšana	5	T liek S atvērt grāmatu 5. lpp. un liek pildīt a uzd., sakaot: <i>“Find these words in your dictionary. What do they mean in Latvian?”</i> T aicina S: <i>Chose a word and explain its meaning on English and Latvian!</i>	S sameklē un noraksta vārdus: <i>tale, bandage, eagle, receipt</i> skaidrojot angļiski, pēc tam formulē tulkojumu latviski. S katrs skaidro 1 vārdu	5	S attīsta leksiskās iemaņas, lietojot vārdnīcu dotō vārdu nozīmju skaidrošanā S pilnveido prasmi prezentēt savā darba rezultātu	S strādā ar grāmatas formāta Longman Active Study vārdnīcām. S sākumā jāpārļiecina, kāpēc nepieciešams šķirstīt vārdnīcu, ja ir datorvārdnīca, kas, viņuprāt, ir daudz ātrāk un ērtāk lietojama

Stundas plāns no mācību grāmatas „Project 3”, 2. lappuse.

B1. Darbs ar vārdnīcu Norādes par lietvārdu daudzskaitļa formām	4	T saka S: “A dictionary can give more than just the meaning.” T liek S: “Find the plurals of these words. How does the dictionary give the information?” T aicina S: “Choose a noun and say the plural form. We start with Anna.” <i>Answer key</i> 1 potatoes, oxen, geese uc.	S strādā individuāli un meklē doto lietvārdu daudzskaitļa formas. S katrs sauc viena vārda daudzskaitli un paskaidro, kur un kā informācija dota vārdnīcā.	5	S padziļina zināšanas par vārdnīcas iespējām un to lietošanu angļu valodas apguvē. S attīsta leksiskās iemaņas, noskaidrojot lietvārdu daudzskaitļa formas.	Tālākie uzdevumi tiek veikti ar lielāku motivāciju. S viegli atrast lietvārdu daudzskaitļa formas, bet grūtāk paskaidrot, kā vārdnīca sniedz šo informāciju.
B2 Leksika Darbs ar vārdnīcu, norādes par darbības vārdu pagātnes formām	4	T jautā S: “What is the past tense of these verbs? How does the dictionary give the information?” T jautā S: “Can we check the answers? Janis, please start!” <i>Answer key</i> 2 grew, tried, stank uc.	S meklē darbības vārdu pagātnes formas, pieraksta burtnīcās. Katrs S sauc 1 darbības vārda pagātnes formu un paskaidro, kur un kā informācija dota vārdnīcā.	5	S attīsta leksiskās iemaņas, noskaidrojot darbības vārdu pagātnes formas.	S veikli iet ar uzdevumi pildīšanu un nedaudz labāk ar paskaidrojumiem, kā vārdnīca sniedz šo informāciju.
B3 Darbs ar vārdnīcu, Norādes par teikuma locekļiem	4	T jautā S: “Are these words verbs, nouns or adjectives? How does the dictionary give the information?” T jautā S: “Can we check the answers? Inga, please start!” <i>Answer key</i> 3 desk - noun; rich - adjective; sit - verb; type - noun or verb, utt.	S meklē dotos vārdus vārdnīcā un konstatē vai tie ir darbības vārdi, lietvārdi vai īpašības vārdi. Katrs S sauc 1 vārdu un paskaidro, vai tas ir darbības vārds, lietvārds vai īpašības vārds, kā arī kur un kā informācija dota vārdnīcā.	5	S attīsta leksiskās iemaņas, noskaidrojot, doto vārdu kā teikuma locekļu iespējamās variācijas S attīsta prasmi pamatot savas domas, ņemot vērā vārdnīcas uzbūves principus.	Es lieku uzsvāru uz individuālu darbu, lai katrs S pats meklē, atrod un pamato. 2 skolēniem grūtāk ar vārdu <i>type</i> , jo meklēšanu beidz pie pirmā atrastā varianta <i>type¹</i> un nemaz nepaskatās, ka ir vēl <i>type²</i>
B4 Darbs ar vārdnīcu, norādes par vārdu izrunu	4	T jautā S: “Do these words rhyme? (plough, through, tough) How does the dictionary give the information?” T jautā S: “Who wants to explain?”	S meklē dotos vārdus vārdnīcā un konstatē vai tie rīmējās. Eduards paskaidro, ka dotie vārdi, izrunājot	5	S attīsta fonētiskās iemaņas noskaidrojot un salīdzinot vairāku vārdu izrunas.	2 S ātri saprata, ka jāskatās izrunas, lai noskaidrotu atskaņas. S mācās paskaidrot, ka vārdiem nav atskaņu, jo

Stundas plāns no mācību grāmatas „Project 3”, 3. lappuse.

B5	Darbs ar vārdnīcu, norādes par vārdu rakstību Britu un Amerikāņu angļu valodā	3	<p>Answer key: 4 No, they don't. To reach this conclusion, students need to look at the phonetic transcription of the words in the dictionary. The vowel sound in each word is different.</p> <p>T jautā S: „What is the difference between these two words? How does the dictionary give the information?” T jautā S: „Who wants to explain?”</p> <p>Answer key 5 programme is the British spelling, program is the American spelling of the same word</p>	neveido atskapas.		to sāknēs ir dažādi patskaņi. Šīs mācību grāmatas beigās ir <i>pronunciation section</i> katrai nodalīai.			
C1	Darbs ar vārdnīcu. Vārdi ar vairākām nozīmēm gan angļu, gan latviešu valodā	5	<p>T atgādina S: You may already know the two different uses of like (e.g. I like chocolate. What's the weather like?). T liek S: “Explain these different meanings in Latvian.” T aicina S: “Find the word too. How many different meanings does it have in Latvian?” T jautā S: „Who wants to explain the meanings?” T pēc tam uzraksta 2 teikumus uz tāfeles, uzskatāmībai. (I like chocolate and I like cheese, too. There are too many questions in this test.)</p>	S meklē dotos vārdus vārdnīcā un pārlasa to nozīmes skaidrojumus un piemērus, pieraksta sev nepieciešamo informāciju. S skaidro vārda <i>like</i> nozīmi latviski. S meklē vārdu <i>too</i> vārdnīcā un pārlasa tā nozīmes skaidrojumus un piemērus, pieraksta sev nepieciešamo informāciju. Roberts nolasa vārda “too” skaidrojumus un vārdnīcā dotos piemērus, citi S seko līdzi visam, kas notiek.	S atrod vārdu <i>programme</i> un turpat blakus redz, ka <i>program</i> ir šī paša vārda amerikāņu versija.	Tā kā visi skolēni zināja <i>like</i> abas nozīmes, šo vārdu vārdnīcā nešķīrām. S secina, ka vārdam “too” latviešu valodā ir tikai viena nozīme.			
C2	Leksika, Latviešu valodas vārdi ar vairākām	5	T liek S: “Find a word in Latvian with more than one meaning in English.”	S darbojas pāros un cenšas izdomāt iespējami daudz vārdus latviešu valodā, kuriem	2 pāri, 1 indi- viduāli	S attīsta spējas salīdzināt angļu un latviešu vārdu nozīmes.	Šīs bija krietni grūtāks uzdevums, kā C1. S varēja izdomāt tikai dažus vārdus.		

Stundas plāns no mācību grāmatas „Project 3”, 4. lappuse.

	nozīmēm angļu valodā		T liek S: “ <i>Please, say your examples!</i> ” un raksta tos uz tāfeles.	ir vairākas nozīmes angļu valodā. S sauc izdomātos vārdus.		S attīsta prasmi darboties pāri.	
<p>Piezīmes</p> <p>Šajā stundā man patika uzdevumi ar vārdnīcām, tiešam daudzpusīgi un lietderīgi. Pēc manām domām ir ļoti svarīgi iemācītie labi strādāt ar angļu vienvalodas skaidrojošām vārdnīcām, jo tās dod lielisku iespēju darboties svešvalodā un piedāvā dažādu noderīgu informāciju. Dziļāka iepazīšanās ar vārdnīcu atklāj to, kā neizstājamu līdzekli valodas apguvē.</p> <p>Tā kā jauniešiem, protams, krietni labāk patīk datorvārdnīcas, viņi gribētu darboties tikai ar tām, taču tās dažos aspektos tomēr vēl atpaliek no labām grāmatas formāta vārdnīcām.</p> <p>Skolēniem bija grūtības īsi un konstruktīvi paskaidrot, kā vārdnīca sniedz katru konkrēto informāciju. Tā kā tas lielākoties notika pamatā dzimtajā valodā, man ir pamats domāt, ka skolēniem ir grūtības arī latviešu valodā.</p> <p>Šajā stundā liku uzsvāru uz individuālu darbu, lai katrs skolēns pats meklētu, atrod un pamato, jo pāru darbā bieži vajākais vai kūrākais gaida uz spējīgāko.</p> <p>Arī turpmākajās angļu valodas stundās labprāt integrēšu uzdevumus ar angļu valodas skaidrojošām vārdnīcām.</p>							

Darbs ar vārdu krājumu. Project Plus mācību grāmatas tēma „Iebiedēšana”.

WORKING WITH WORDS

Describing people

1 a Put the adjectives in the correct column. Check any words that you don't know in a dictionary.

Appearance	Character

- plain
- attractive
- popular
- slim
- friendly
- pretty
- boring
- intelligent
- helpful
- broad-shouldered
- careful
- thin
- fat
- serious
- horrible
- handsome
- tall
- beautiful
- quiet
- overweight
- gorgeous
- well-built
- reliable

b Look through the unit again. Add more words to the lists.

2 a Find words in your lists with similar meaning. Use your dictionary. Is there a difference in their use?

Examples

slim (This is a good thing to be.)

thin (This is a bad thing to be.)

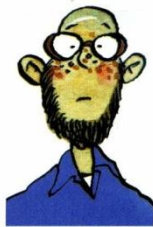
b When we describe people, we often use *not very* before the adjective. Why do you think we do this? Do you do the same in your language?

Examples

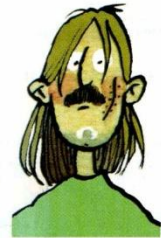
He isn't very good-looking. (NOT ~~He's ugly.~~)

She isn't very tall. (NOT ~~She's short.~~)

3 a Match the sentences to the correct faces.

- 1 He's got long hair.
- 2 He's bald.
- 3 He's got a beard.
- 4 He's got a scar on his cheek.
- 5 He's got freckles.
- 6 He's got a moustache
- 7 He's wearing glasses.
- 8 He's got fair hair.

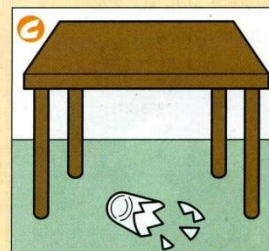
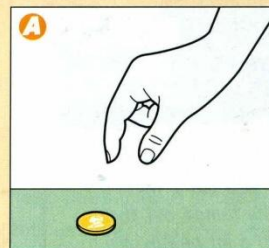
b How many ways of describing hair do you know? Think about length, colour, style.

PHRASAL VERB CORNER

4 a Phrasal verbs are very common in English. Here are some that you have seen in this unit. Match them to the pictures.

- 1 fall off
- 2 pick up
- 3 run away
- 4 grow up

b Write a sentence about each picture with the verbs in a.

c Do you know any more phrasal verbs?

B BULLYING

Reading

Need some words? Go to page 13.

2 3 Read the texts in the boxes. Choose the best title for each text from this list.

1 Look at the article and the photos. What is a *bully*? Do you think bullying is a problem in all schools?

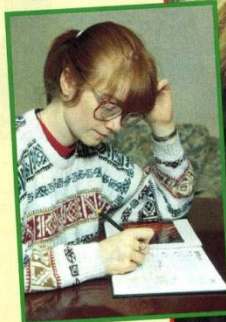
Bullying: a special report

Bullying is cruel, pointless and makes a lot of young people very unhappy, but it's a big problem in many schools. Read our special report.

1

People have always called me names because I've got long red hair and freckles. They call me 'Carrot Head' and things like that. I suppose it's because redheads are different, but I like my hair.

I don't usually do anything when people call me names. I just ignore it. But a few weeks ago I was in the park, and someone shouted, 'Oi, Carrot Head!' It was two girls and a boy that go to my school. I told them they were stupid and walked away, but they chased me. Luckily, they didn't catch me because I can run quite fast.

When I saw them in the playground at school the next day, however, I couldn't escape. They pushed me and called me names. And it was the same every day after that. It was terrible. Then, one day when I came out of school, they were waiting for me. They pushed me again, and pulled my hair. Then my glasses fell off. When I bent down to pick them up, one of the girls punched me and another one kicked me. I shouted and screamed and they ran away.

When I got home, I was still crying. I told my mum all about it and she phoned the police. They came round to talk to me. Then they went to the bullies' houses and talked to their parents.

I was really worried for a few weeks after that. I often saw the kids who did it at school, but luckily they just left me alone. I'm glad I told my mum about it. If you keep it to yourself and don't say anything, the bullies will just carry on.

Can you recognize a bully?

What should you do?

Who are the victims?

Kirsty's story

Why do they do it?

How big is the problem?

I was a bully

Project Plus mācību grāmatas tēma „Iebiedēšana”.

3 a Read the text about Kirsty again. Which of these things did the bullies do to her?

1 broke her glasses	5 punched her
2 called her names	6 pulled her hair
3 pushed her	7 tore her clothes
4 stole her bag	8 kicked her

b Read the other texts. Do these words and expressions describe bullies or victims?

clever good-looking fashion leaders popular
small have lots of friends new at the school
wear glasses not part of a group different

2

- One in 10 pupils in secondary schools is bullied.
- It isn't just boys who are bullies. Girls can be bullies, too.
- With boys, bullying is usually physical, while female bullying is normally verbal. But words can hurt just as much as being punched or kicked.
- A lot of bullies become criminals when they grow up.
- Every year, about 10 young people kill themselves because they are bullied at school.

3

Anyone can be a victim, but most victims are kids who are different in some way:

- people who are a different colour or religion
- kids who are very small or fat or, like Kirsty, who just have a different hair colour.
- people who wear glasses
- kids who are new at a school
- people who are naturally quiet or shy
- kids who prefer to be on their own rather than part of a group.

4

You might think that bullies are not very nice people, but that's wrong. A recent study on bullying in London showed that a typical bully isn't a big, ugly kid that nobody likes. In fact, the opposite is often true:

- Bullies are usually popular and have a lot of friends.
- They aren't stupid. In fact, bullies are often very clever. They can find their victims' weak points very easily, and they're very good at hiding what they do from teachers.
- They are usually good-looking and popular with the opposite sex.
- They wear fashionable clothes. Bullies are often the fashion leaders in a school.

Listening and speaking

4 a Listen to two more stories. Who are the victims and the bullies?

b Listen again and find this information.

	1	2
1 why were the people bullied?		
2 What did the bullies do?		
3 What did the victim do?		
4 What was the result?		

5 a Work in a group and discuss these questions.

- 1 Do you think the stories are typical?
- 2 Why do people become bullies?
- 3 Think of three ways to stop bullying at schools.

Use the expressions in the boxes.

<p>TEV NEVAJĀRĒTU You shouldn't Don't</p>	<p>atļūst put up with it. ignore things. keep it to yourself.</p>
<p>You should If you're worried,</p>	<p>talk to ... tell ... about it. go and see ...</p>
<p>keep a diary give ... your support listen to their problem expel / punish the bullies</p>	

b Present your ideas to the class.

Writing

6 Use your ideas from 5 and the questions below. Write some advice either to add to the article, or to make a poster.

Bullying: what can we do?

- What should you do if you're a victim?
- What can schools do to stop the problem?
- How can friends and parents help a victim?

Mācību grāmata *Project Plus*, Tēma: „Brīdinājumi un ieteikumi”. Darbs ar vārdu krājumu.

WORKING WITH WORDS

Warning signs

1 a Match the signs 1–10 to the pictures.

A

B

C

D

E

1 **Poison.**
For external use only.

2 **Danger!**
High voltage electricity

3 Beware of
the dog

4 Not drinking water

5 **FIRE RISK**
No camp fires.

6 **Radioactive hazard.**
Do not enter.

7 **Warning.**
Strong currents.
No swimming.

8 Do not lean
out of the window

9 **Caution! Floor is
slippery when wet.**

10 In case of
emergency,
press the
red button

F

G

H

I

J

b What might happen in the situations? What must or mustn't you do?

Prohibitions

2 Use these expressions. Give examples of prohibitions in your school.

You mustn't smoke.

Smoking is prohibited.
not allowed.
forbidden.

Nouns and adjectives

3 a Make adjectives from this list of nouns. Put the words in the correct column.

danger luck poison hazard risk
health ease caution dirt infection

noun	adjective	noun	adjective
danger	dangerous	luck	lucky

b Find your adjectives in a dictionary. Use four of them in sentences of your own.

Negative adjectives

4 a Nine of the words in this table use *un-* for the opposite. Use your dictionary. Write the opposites. Which three are different?

1 happy – <i>unhappy</i>	7 possible
2 lucky	8 true
3 friendly	9 careful
4 visible	10 fair
5 usual	11 intelligent
6 likely	12 interesting

b Use four of the adjectives in sentences of your own.

PHRASAL VERB CORNER

Separable verbs

5 a Look at these sentences and read the rules.

- 1 I picked up the piece of glass.
- 2 I picked the piece of glass up.
- 3 I picked it up.

When a phrasal verb has an object, we can usually separate the two parts of the verb. When the object is a pronoun, we **must** separate the two parts.

With some verbs, we can't separate the two parts, e.g. *look for*, *look after*.

b Separate the parts of the verb where possible.

- 1 I'm looking for my glasses.
- 2 Could you switch off the TV?
- 3 Put down the gun!
- 4 I've thrown away the piece of paper.
- 5 Can you look after my bag, please?

Unit 5 5

Mācību grāmata *Project Plus*, tēma: „Brīdinājumi un ieteikumi”.

WARNINGS AND ADVICE

Listening

Need some words?
Go to page 53.

1 Work in a group. Make a list of things that could

1 cut you.	7 run you over.
2 burn you.	8 scratch you.
3 sting you.	9 poison you.
4 bite you.	10 electrocute you.
5 attack you.	
6 hit you.	

2 a Look at the warnings 1–8. Match them to the reasons a–h.

b Listen and check your ideas.

3 a What is the person who is warned doing in each conversation?

b Listen again. How does the person react to the warning?

Useful expressions

4 a Complete the expressions.

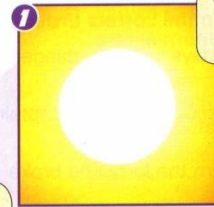
Giving warnings and advice

- 1 Look _____!
- 2 _____ careful.
- 3 I _____ do that if I _____ you.
- 4 You sh _____ do that.
- 5 I don't think it's a good _____ to do that.
- 6 It's d _____.
- 7 You could _____ bitten.
- 8 You might cut _____.

b What form of the verb do we use after **get**?

c What verb can we use instead of **might**?

d Listen to the conversations again and check your ideas.

You shouldn't lie in the sun too long.

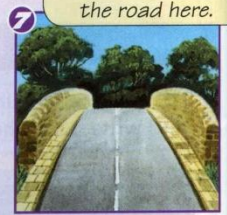
I'd switch the electricity off first if I were you.

I wouldn't go in there if I were you.

I wouldn't stand there if I were you.

I don't think it's a good idea to cross the road here.

I don't think it's a good idea to do that.

I'd put some shoes on if I were you.

You shouldn't wave your arms around like that.

a You could burn yourself.

b You might cut yourself.

c You could get bitten.

d You might get electrocuted.

e You might get stung.

f You might get sunburnt.

g You might get hit by the ball.

h You could get run over.

Uzdevumi no angļu valodas apguves mājas lapas Englisch-Hilfen.de

Lūdzu atver internetā mājas lapu: www.englisch-hilfen.de un pildi zemāk minētos uzdevumus, lietojot doto plānu:

- **Iekopē veicamo uzdevumu un Interneta adresi no saraksta, kas dots aiz šī plāna!**

(Piemēram: 1. Uzdevums: r- silent or not (British English) (Pronunciation ex., 3.g.)

Interneta adrese: <http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/pronunciation6/index.php>

- **Reģistrē** uzdevuma noteikumu! (Iekopē no Interneta angļiski ar *copy / paste special, unformatted Unicode text* iespēju)

(Piemēram: Is the -r- in the following words in British English silent or not? Write the words into the correct column :)

- **Atzīmē** vārdnīcā skatītos vārdus / izteicienus ar atbilstošo nozīmi, tos iekopējot šeit:

.....,

- **Izvērtē** uzdevumu: identificē kļūdas (nospied IZVĒLNE- „pārbaudīt” un apskaties atbildes), iekopē šo tekstu (ar smaidiņiem) no Interneta dotajā šeit!

- **Iekopē** kļūdainos vārdus vai teikumus ar pareizām atbildēm šeit:

- **Jāizsaka** viedoklis par uzdevumu, pasvītrojot pareizo variantu:

Patika, nepatika, vidēji patika

Grūts, vidēji grūts, viegls uzdevums

Uzdevumi:

- 1. Uzdevums: r- silent or not (British English)** (Pronunciation ex., 3.g.)

Interneta adrese: <http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/pronunciation6/index.php>

- 2. Uzdevums: Parts of speech in English** (Word formation Exercise, 3.g.)

Interneta adrese:

http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/structures/parts_of_speech.htm

- 3. Uzdevums: Spelling in English** (Misspelled words in English, fill-in ex., 3.g.)

Interneta adrese: <http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/languages/spelling.htm>

- 4. Uzdevums: Confusing Words - big, great, high, large, tall (4.g)**

Interneta adrese:

http://www.englisch-hilfen.de/en/exercises/confusing_words/big_large_tall.htm

- 5. Uzdevums: Robin Hood** (Cloze Exercises, fill-in ex., 4.g)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/exercises/countries/robin_hood.htm
 - 6. Uzdevums: Environment.** (Paraphrasing ex., 4.g.)
Interneta adrese: <http://www.english-hilfen.de/en/exercises/environment/paraphrasing.htm>
 - 7. Uzdevums: TV Stations in the United Kingdom (UK) and the USA.** (Multiple choice, 4.g.)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/uebungen/laender/tv_stations.htm
 - 8. Uzdevums: Signs in Britain** (ex. with pictures, 5. g.)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/exercises/countries/signs_great_britain.htm
 - 9. Uzdevums: Silent consonants** (Pronunciation, 5.g.)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/exercises/languages/silent_consonants4.htm
 - 10. Uzdevums: British - American English** (6.g)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/exercises/languages/be_ae3.htm
 - 11. Uzdevums: Nouns – Adjectives (Word Formation ex. 6.g)**
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/word_formation/nouns_adjectives/index.php
 - 12. Uzdevums: Opposites in English (6.g)**
Interneta adrese: <http://www.english-hilfen.de/en/exercises/languages/opposites3.htm>
 - 13. Uzdevums: Parts and their objects (matching ex., 6.g.)**
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/exercises/various/parts_objects.htm
 - 14. Uzdevums: English Proverbs (matching ex., 6.g.)**
Interneta adrese: <http://www.english-hilfen.de/en/exercises/languages/proverb5.htm>
 - 15. Uzdevums: Synonyms (6.g)**
Interneta adrese: <http://www.english-hilfen.de/en/exercises/structures/synonyms3.htm>
 - 16. Uzdevums: Verbs – Nouns** (Word Formation ex. 6.g)
Interneta adrese: http://www.english-hilfen.de/en/word_formation/verbs_nouns/index.php
 - 17. Uzdevums: Yosemite National Park** (Reading Comprehension, 6.g)
Interneta adrese: <http://www.english-hilfen.de/en/exercises/countries/yosemite.htm>
-

Pirmais teksts no 2010. gada angļu valodas ieskaites lasīšanas daļas

2010

EKSĀMENS ANGLŪ VALODĀ

9. KLASEI

2010. gada 1. jūnijā
SKOLENA DARBA LAPA

Lasītāna

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Task 1 (10 points)

Read the text and circle the correct answer.

Thomas Lipton

A son of poor Irish immigrants, Lipton grew up near Glasgow. He left school at the age of ten (1860) to help support his family and in 1865 sailed to America to work as a manual labourer and later manage a successful New York grocery store. It was here that he learned all the tricks and techniques of advertising and salesmanship that he later used to great effect when selling groceries and tea back in England and Scotland.

He returned to Glasgow and worked for a couple of years in the grocery shop run by his parents. By the age of 21 (1871), he had opened his own store, where he practised the retailing skills he had learned in America. His imaginative marketing and clever publicity stunts brought his new venture rapid success. By 1914 he had 500 outlets. His success was based on bulk purchasing a limited range of goods and selling them at cut-price rates with low-profit margins.

In 1890, already a millionaire, Lipton wanted to go on vacation and booked a passage to Australia. On the way, he broke his journey in Ceylon. He had an interest in tea as a product to sell in his shops. He couldn't have picked a better time. Because the economic effects of the coffee blight* were drastically affecting Ceylon, Lipton naturally chose this island as the inexpensive source for his tea. He bought four former coffee plantations and could fully control his company's tea quality and price.

Lipton's genius was not in the area of growing tea but in the marketing and distribution of the final product. His capacity to invent clever slogans and make effective advertising campaigns is legendary. Instead of selling it loose from the chest, Lipton packed his tea in brightly-coloured packets bearing the slogan "Straight from the tea gardens to the tea pot."

His 300 shops throughout England soon could not keep up with the growing demand for his inexpensive product, and so Lipton teas became available in other stores around Britain. The name of Lipton had migrated from a chain of grocery stores and became a trademark soon to be famous world-over. In 1897 Queen Victoria, a big fan of the Lipton tea brand, elevated Thomas Lipton to knighthood.

* plant disease

VISC

Valņu iela 2, Rīga, LV-1050

Eksāmens angļu valodā 9. klasei

Skolēna darba lapa

Lasītāna

2010. gada 1. jūnijā

2

Aizpilda skolējs:

0. Thomas Lipton was born in
 - a) an Irish family.
 - b) an English family.**
 - c) a Scottish family.
 - d) an American family.
1. Thomas Lipton spent his childhood
 - a) in Ireland.
 - b) close to England.
 - c) near New York.
 - d) outside Glasgow.
2. Thomas Lipton went to the USA
 - a) to continue schooling.
 - b) after visiting Glasgow.
 - c) at the age of fifteen.
 - d) together with his family.
3. In New York Thomas Lipton learned to be
 - a) a sailor.
 - b) a shop manager.
 - c) a sturman.
 - d) an engineer.
4. He was _____ when his shop started to sell things.
 - a) younger than 21
 - b) in his mid-20s
 - c) older than 21
 - d) just 21
5. The planned destination of his vacation journey was
 - a) Ceylon.
 - b) Britain.
 - c) The Middle East
 - d) Australia.
6. In Ceylon Lipton
 - a) bought and sold coffee plantations.
 - b) used old coffee plantations for growing tea.
 - c) involved himself in coffee business.
 - d) bought plantations and left the island.
7. Lipton's key to success was that he
 - a) sold fresh tea from the plantations.
 - b) first dried the leaves of the tea and then sold them.
 - c) combined effective advertisements with eye-catching packages.
 - d) sold tea loose from the chest.
8. His tea was
 - a) sold in small amounts.
 - b) very expensive.
 - c) not very popular in Britain.
 - d) sold in large amounts.
9. Thomas Lipton
 - a) developed his own brand.
 - b) owned a trade agency.
 - c) migrated from Ceylon.
 - d) travelled around Britain.
10. Queen Victoria
 - a) joined Lipton's business.
 - b) hated Lipton but liked his tea.
 - c) liked Lipton tea.
 - d) preferred other tea brands to Lipton tea.

VISC

Valņu iela 2, Rīga, LV-1050

10. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

Otrās teksts no 2010. gada angļu valodas ieskaites lasīšanas daļas

Eksamens angļu valodā 9. klasei Skolēnu uzdevu lapas Lasītājam
 2010. gada 1. jūlijs

Task 2 (10 points)
 Read the interview and fill in the gaps by choosing the appropriate question from the list. Write the appropriate letter in the space provided. There are more questions than answers. One (0) has been given as an example.

CLIMB EVERY MOUNTAIN

0. A I remember being in the Alps when I was about 11 for a skiing holiday with my parents and thinking that I liked getting away from the city life.

1. _____ I am still searching, but Mendoza in western Argentina comes close. Great climate, terrific ice cream, beautiful parks and the vineyard tours aren't bad either. The way of life suits me, everyone is very relaxed and open. It is easy to spend the day in the park thinking of great plans and future expeditions.

2. _____ I have been to a fair number of places that would perhaps rank in the top ten of most travellers' lists. There are a few places along the Karakoram Highway that definitely take the cake. Any place where dishes in a 'restaurant' are cleaned with diverted sewerage from the street wins it for me.

3. _____ They are people who have an outline of what they would like to achieve, but are flexible to change. I always create a basic structure to every trip, otherwise I feel like I am not squeezing enough in. There are always so many things to do and see. I watch so many travellers from Katmandu and Nepal who do not have a plan and consequently end up wasting so much time and seeing nothing.

4. _____ People who are travelling the world on a dollar a day. I like good food and having fun is a top priority. Sitting anywhere and cooking on my camping stove in the corner of the room is not my cup of tea.

5. _____ Carlo Buhler, one of the world's greatest alpinists. He was the reason I decided to become a climber. I read an article of his when I was very young in a climbing magazine. He discussed the hardships in climbing. He never said the summit was the achievement; it was the first step on the mountain. The fact you tried was what counted.

6. _____ Falling 60 feet onto a ledge while off route on a big wall in California and cracking my tailbone and several lumbar vertebrae. I was about 500 feet off the ground hanging below my climbing partner. The fall had caused all the climbing equipment to pull out of the wall and we both were attached to the wall by one single piece of protection. We had to abseil down and then walk a considerable way back to the tent. Unfortunately, I was walking so slowly that I had to spend the night out at 14,000 feet in October. It was a long night and a cold bed of rocks.

7. _____ Everything necessary.

8. _____ I really like Portishead and Bob Marley.

9. _____ The ease of communications. I am away for so much of the year on expeditions – it is great to be able to keep in touch with people. I also like how quickly one can get around. I have been able to climb mountains in central Nepal one month and then be in northern Pakistan the next.

10. _____ People putting ambition before friendship. I have witnessed this often on the mountain. Many climbers have become very selfish and are willing to let other people do all the hard work for them and then when it suits them they take advantage of everybody else's hard work.

VISC Vajņu ielā 2, Rīga, LV-1050

Eksamens angļu valodā 9. klasei Skolēnu darba lapa Lasītājam
 2010. gada 1. jūlijs

- A What was the first overseas place you visited?
- B Who is the most memorable person you have encountered?
- C What worries you about the world today?
- D What music do you like to listen to?
- E What essentials do you always pack?
- F Where is your idea of hell?
- G What is the highest mountain you have climbed so far?
- H What do you enjoy about the world today?
- I Who are your worst travel companions?
- J Worst moments?
- K Where is your idea of heaven on Earth?
- L Who are your best travel companions?

_____ 1
 _____ 2
 _____ 3
 _____ 4
 _____ 5
 _____ 6
 _____ 7
 _____ 8
 _____ 9
 _____ 10
 Kopā par lasītājam:
 2. uzd.:

VISC Vajņu ielā 2, Rīga, LV-1050

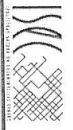
FINAL TEST OF YOUR DICTIONARY SKILLS!

In your Internet monolingual dictionaries you can find...

<p>1. Meanings</p> <p>What is a mackintosh? Underline the correct version!</p> <p>a) a plant from which colouring matter is provided;</p> <p>b) a coat to keep out the rain;</p> <p>c) money saved for something unexpected.</p>	<p>5. British / American English</p> <p>What do Americans call a <i>waistcoat</i>?</p> <p>How do they say <i>pavement</i> in American English?</p>
<p>2. Spelling</p> <p>Are the following words spelt correctly? Underline the correct words!</p> <p><i>Responsibility, autonomus, effort, possibility, collocations, propeller</i></p>	<p>6. Abbreviations</p> <p>What do these stand for? Write!</p> <p>HRH – (...), RAF – (...), PM – (...), VAT (...), NATO – (...)</p>
<p>3. Pronunciation</p> <p>Which syllables are stressed in the following words? Write!</p> <p><i>maintenance</i>, [] - ... syllable is stressed <i>efficient</i>, [] - syllable is stressed <i>discourse</i> [] - syllable is stressed</p>	<p>7. Grammar</p> <p>Which of the following words is <u>uncountable</u>? Underline!</p> <p><i>Housework, housewife, house-keeper</i></p> <p>Which of these verbs is <u>intransitive</u>? Underline!</p> <p><i>pull, wander, poison</i></p> <p>What is the <u>noun form</u> of <i>authoritarian</i>? Write!</p> <p>What is the <i>plural</i> of <i>ox</i>? Write!</p>

<p>4. Register</p> <p>Underline! Which is more formal, <i>meet</i> or <i>encounter</i>?</p> <p><i>succeed</i> or <i>get on</i>?</p>	<p>8. Collocations</p> <p>List the following expressions under the verbs to make common expressions.</p> <p>Then look in the dictionary to check.</p> <table border="1" data-bbox="847 465 1444 539"> <tr> <td>make</td> <td>do</td> <td>get</td> <td>have</td> </tr> <tr> <td>...</td> <td>...</td> <td>...</td> <td>...</td> </tr> </table> <p><i>amends, the sack, a good time, the washing, a fortune, evil, moving, lost, time</i></p>	make	do	get	have
make	do	get	have						
...						
<p>9. Connotation</p> <p>If you look up the words <u>childish</u> and <u>childlike</u>, what do you find? Write!</p> <p><i>childish</i> - ...</p> <p><i>childlike</i> - ...</p>	<p>10. Formal / informal language</p> <p>If you look up <u>bloke</u>, what do you find about the way people use the word? Write!</p> <p>...</p> <p>If you look up <u>love-lorn</u>, what do you notice about the way it is used? Write!</p>								
<p>11. Idioms</p> <p>1 Find two idioms (and their meaning) explained under the headword <u>teach</u>. Write!</p> <p>2 Find one idiom (and its meaning) listed under the word <u>learn</u>. Write!</p> <p>3 Find the meaning of <u>cost an arm and a leg</u>. Under which headword did you find it? Write!</p>	<p>12. Words that have more than one definition</p> <p>The words underlined in the sentence below have more than one meaning.</p> <p><u>Copy the definition</u> that is appropriate to the context in the examples given.</p> <p>1 Give me a <u>ring</u> when you get home so that I know you are safe.</p> <p>2 He <u>dived</u> under the table so they wouldn't see him.</p> <p>3 More funds are needed to establish trade <u>missions</u> in eastern Europe.</p>								
<p>No Monolingual Magic (Ana Lia Passarotto)</p>									

Pirmais teksts no 2009. gada angļu valodas ieskaite lasīšanas daļas

IESKAITE ANGLŪ VALODĀ
9. KLASEI
2009. gada 4. jūnijā
SKOLENA DARBA LAPA
Lasīšana

Vārds _____
Uzvārds _____
Klase _____
Skola _____

Task 1 (10 points)
Match the headings with the information that would go under them. The first one has been done for you.

- 0. Get Started
- 1. Where to Walk
- 2. Planning
- 3. Family and Partners
- 4. Extreme Environments
- 5. Route Finding
- 6. Boots and Blisters
- 7. Equipment
- 8. What to Wear
- 9. Food
- 10. First Aid, Health, and Safety

Have a hiking question? Select the relevant topic to find expert advice, skill builders, and answers to your questions.

- A Who you hike with is as important as where you go.
- B Outdoor clothes are in. Learn how to separate fact from fashion.
- C How to find your way, get unstuck, and use a GPS receiver.
- D Recipes, shopping lists, and cooking tips for your camp kitchen.
- E Tips and tactics for happy, healthy hiking feet.
- F Winter snow, desert sun, and high-country storms.
- G How to avoid danger, confront emergencies, and keep bugs from ruining your day.
- H If you're new to hiking, this is the place to learn the basics.
- I It's a big world out there, but our experts have covered it and give you tips for choosing the route.
- J What you need and how to use it, from stoves and water filters to backpacks.
- K Basic preparations every hiker needs to make before hitting the trail.

Skills and Expert Advice

0.	H
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Aizpilda skolotājs:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
Kopā par 1. uzd.: _____

ISFC

Valpu ielā 2, Rīga, LV-1050

Ieskaite angļu valodā 9. klasei

Skolena darba lapa

Lasīšana

4.nov. 2009. g. jūnijs

Task 2 (10 points)
Read the text. Fill in the gaps with the phrases given below. There are more phrases than needed. The first one has been done for you.

Watch Where You Work

Homework is a major part of going to school. Luckily, there are several things you can do (0) E.
Be sure you understand the assignment. When you settle down to do homework, (1) _____. Having parked in front of the TV or in the kitchen may have worked when you were younger and your assignments didn't require as much skill and concentration. (2) _____, a room where you can get away from noise and distractions is the best place to get homework done.
It's tempting to start with the easy stuff, but you'll have the most energy and focus when you begin, so it's best to use (3) _____ that are most challenging. If you get stuck on a problem, try to figure it out (4) _____.
Sometimes even though you're paying attention in class, certain subjects seem (5) _____. Naturally, this makes you hate a class and everything to do with it. If you need extra help, it's important to know (6) _____ embarrassing about it. No one is expected to understand everything, and people have very different learning styles.
The first place to turn for help is your teacher. If you're in a big enough school, there may be other teachers who teach the same subject. You can also get some advice (7) _____ or get a tutor, either after school, on weekends, or in the evening. (8) _____ having a tutor is that it gives you the opportunity to ask questions directly and work at your own pace.
Remember to take a 15-minute break every hour. Sitting for too long without relaxing will make you less productive. But if you're really concentrating, wait until it's a good time to stop.
When you finish, be sure to put your homework safely (9) _____ – there's nothing worse than having a completed assignment that you can't find the next morning or that gets ruined by a careless (10) _____. Now you're free to hang out.

- A the advantage of
- B pay attention where you do it
- C this mental power on the subjects
- D brother or sister
- E from another student
- F the particular homework
- G now that you're older
- H away in your backpack
- I that there's nothing
- J as best as you can
- K especially if you are
- L to make it less work
- M too difficult

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
Kopā par 2. uzd.: _____
Kopā par lasīšanu: _____

ISFC

Valpu ielā 2, Rīga, LV-1050

Aizpilda skolotājs:
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
Kopā par 2. uzd.: _____
Kopā par lasīšanu: _____

Anketa skolēniem „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas angļu valodas apguvē“.

Labdien, skolēn!

Vēlos lūgt tevi aizpildīt sekojošo anketu, kuras mērķis ir noskaidrot tavu viedokli par moderno tehnoloģiju izmantošanu angļu valodas stundās. Īpaši mani interesē tava attieksme pret interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē.

Anketa ir anonīma. Tās aizpildīšana varētu aizņemt apmēram 15 minūtes. Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā „Interneta vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē“.

Paldies par tavu atsaucību!

Lūdzu, izsaki savu vērtējumu un attieksmi, lietojot doto skalu un apvelkot atbilstošo variantu vai ierakstot savu atbildi.

1. Kāda ir tava attieksme pret modernajām tehnoloģijām?

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------------------	---------------------	-------------------------------	----------------------

a) Man patīk lietot modernās tehnoloģijas angļu valodas apguvē;	1	2	3	4	5
b) Es cenšos izvairīties no tehnoloģiju lietošanas;	1	2	3	4	5
c) Cits:	1	2	3	4	5

2. Kādas ir moderno tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības angļu valodas stundās?

a) Piesaista manu uzmanību un paaugstina manu motivāciju apgūt angļu valodu.	1	2	3	4	5
b) Padara angļu valodas stundas interesantākas un mūsdienīgākas;	1	2	3	4	5
c) Padara angļu valodas apguvi daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku;	1	2	3	4	5
d) Piedāvā lieliskas iespējas parādīt dažādas prezentācijas;	1	2	3	4	5
e) Piedāvā iespēju strādāt ar interesantiem, uz modernām tehnoloģijām bāzētiem, mācību materiāliem;	1	2	3	4	5
f) Cita: ...	1	2	3	4	5

3. Vai tu lieto kādu no zemāk minētajām vārdnīcām? Apvelc atbilstošo variantu!

a) bilingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora;	Jā	Nē
b) monolingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora;	Jā	Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām a) vai b) tu nelieto, apvelc burtu a vai b pretī dotajiem iemesliem:

a / b	man nav minēto vārdnīcu	a / b	pārāk dārgas	a / b	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
a / b	nav pazīstamas	a / b	pārāk sarežģītas	a / b	mājās nav datora
a / b	nav vajadzīgas	a / b	citi iemesli:		

c) Interneta bilingvālo vārdnīcu

Jā Nē

d) Interneta monolingvālo vārdnīcu.

Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām c) vai d) tu nelieto, apvelc burtu c vai d pretī dotajiem iemesliem:

c / d	nav pazīstamas	c / d	mājās nav datora	c / d	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
c / d	nav vajadzīgas	c / d	pārāk sarežģītas	c / d	citi iemesli:

4. Kad tev visvairāk nepieciešama vārdnīca? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

	1- nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - Ļoti bieži
a) Lasot:				1	2 3 4 5
b) Rakstot;				1	2 3 4 5
c) Klausoties;				1	2 3 4 5
d) Pildot gramatikas uzdevumus;				1	2 3 4 5
e) Pildot vārdu krājuma attīstošus uzdevumus.				1	2 3 4 5
f) Cita;					

5. Vai angļu valodas stundās tu tiki apmācīts vārdnīcu lietošanā?

Jā Nē

Apvelc atbilstošo atbildi!

6. Vai tev tika sniegta regulāra / plānveida apmācība un precīzas instrukcijas vārdnīcu lietošanā? Apvelc atbilstošo atbildi!

Jā Nē

7. Kuras no minētajām interneta vārdnīcām tu lieto un cik bieži? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

	1- nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - Ļoti bieži
a) Tildes datorvārdnīca internetā				1	2 3 4 5
b) online - Merriam-Webster's Learner's Dictionary				1	2 3 4 5
c) Merriam Webster Visual Dictionary online				1	2 3 4 5
d) Webster's Essential Mini Dictionary online				1	2 3 4 5
e) Cambridge Essential English Dictionary online				1	2 3 4 5
f) Cambridge Learner's Dictionary online				1	2 3 4 5
g) Collins English Dictionary online				1	2 3 4 5
h) Macmillan English Dictionary Online				1	2 3 4 5
i) Oxford Dictionaries online				1	2 3 4 5
j) Google Tulkotājs				1	2 3 4 5
k) Cita vārdnīca; ...					

8. Kura ir tava mīļākā interneta vārdnīca? Pamato!

.....
.....

9. Kādam, pēc tavām domām, ir jābūt labai interneta vārdnīcai? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nav svarīgi	2 – diezgan nesvarīgi	3 - diezgan svarīgi	4 - svarīgi	5 - ļoti svarīgi			
a) Pārskatāms izkārtojums, moderns dizains;			1	2	3	4	5
b) Ātri un viegli lietojama;			1	2	3	4	5
c) Pieejams ātrais skatījums;			1	2	3	4	5
d) Īsi un vienkārši vārdu vai izteicienu skaidrojumi;			1	2	3	4	5
e) Pareiza, droša, aktuāla un vienkārši saprotama informācija;			1	2	3	4	5
f) Noderīgi teikumu paraugi;			1	2	3	4	5
g) Viegli atrast piemērus, sinonīmus, antonīmus;			1	2	3	4	5
h) Pieejama izruna gan rakstiski, gan balsī;			1	2	3	4	5
i) Papildinājumi ar tipiskākajām kļūdām;			1	2	3	4	5
j) Labi attēli;			1	2	3	4	5
k) Ietver piedāvājumu vienlaicīgi apskatīt meklēto vārdu vairākās citās vārdnīcās;			1	2	3	4	5
l) Cits iemesls: ...							

10. Mini tavas iemīļotās vārdnīcas trūkumus.

.....

11. Cik bieži tu meklē sekojošo informāciju interneta vārdnīcā? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1- nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - Ļoti bieži			
a) Vārda latvisko nozīmi;			1	2	3	4	5
b) Vārda, kura nozīmi angļiski jau zini, pielietojumu rakstisku uzdevumu veikšanai;			1	2	3	4	5
c) Izrunu;			1	2	3	4	5
d) Rakstību;			1	2	3	4	5
e) Vārda definīciju un skaidrojumu angļiski;			1	2	3	4	5
f) Gramatisku informāciju (<i>lietv. daudzskaitļa formas, darb. v. pamatformas, īpašības vārdu kāpināmās pakāpes utt.</i>);			1	2	3	4	5
g) Piemērus vai teikumu paraugus;			1	2	3	4	5
h) Sinonīmus vai antonīmus;			1	2	3	4	5
i) Vārda atvasinājumus;			1	2	3	4	5
j) Etimoloģiju (vārda izcelsme);			1	2	3	4	5
k) Frāzes un izteicienus ar konkrēto vārdu.			1	2	3	4	5

12. Ar kādām grūtībām tu saskaries, lietojot interneta vārdnīcas? Lieto doto skalu un apvelc

atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1- reti	2 - dažreiz	3 - diezgan bieži	4 - bieži	5 - visbiežāk
a) Vārdnīcā nav manis meklētā šķirkļa;			1 2 3 4 5	
b) Ir grūti saprast doto definīciju vai vārda skaidrojumu;			1 2 3 4 5	
c) Vārdam ar daudzām nozīmēm (polisemantiskam vārdam) ir grūti identificēt meklēto nozīmi;			1 2 3 4 5	
d) Ir grūti atrast informāciju, ko es meklēju;			1 2 3 4 5	
e) Ir grūti iemācīties lietot konkrēto vārdnīcu;			1 2 3 4 5	
f) Es nevaru lietot šo vārdnīcu, kad un kur es vēlos;			1 2 3 4 5	
g) Informācija, ko es atrodu šajā vārdnīcā ir nepareiza vai nepilnīga			1 2 3 4 5	
h) Citas grūtības: ...				

13. Pēc tavām domām, kādi varētu būt iemesli iepriekšējā jautājumā minētajām grūtībām interneta vārdnīcu lietošanā. Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
a) Es nelietoju vārdnīcas pietiekoši bieži;			1 2 3 4 5	
b) Man trūkst vai nav pietiekoši attīstītas iemaņas interneta vārdnīcu lietošanā;			1 2 3 4 5	
c) Vārdnīcai ir zema kvalitāte;			1 2 3 4 5	
d) Tehniskas grūtības: vārdnīcas neatbilstība datorsistēmai un programmatūrai;			1 2 3 4 5	
e) Citi iemesli: ...			1 2 3 4 5	

14. Tavi ieguvumi, strādājot ar interneta vārdnīcām. Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
a) Es iemācījos labāk darboties ar dažām grāmatas formāta un interneta vārdnīcām;			1 2 3 4 5	
b) Es esmu apmierināts ar meklēšanas rezultātiem interneta vārdnīcās;			1 2 3 4 5	
c) Es pilnveidoju angļu valodas vārdu krājumu, iemācījos jaunus vārdus un izteicienus;			1 2 3 4 5	
d) Es uzlaboju savu prasmi iesaistīt vārdus teikumā;			1 2 3 4 5	
e) Es labprātāk strādāju ar interneta vārdnīcām nekā ar grāmatas formāta vārdnīcām;			1 2 3 4 5	
f) Man patika pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus Internetā, lietojot interneta vārdnīcas;			1 2 3 4 5	
g) Es protu izmantot interneta vārdnīcas brīvajā laikā, lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī;			1 2 3 4 5	
h) Citi ieguvumi: ...				

15. Tavi nākotnes plāni attiecībā uz interneta vārdnīcu lietošanu angļu valodas apguvē.

Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------------------	---------------------	-------------------------------	----------------------

- a) Es vēlos vēl labāk apgūt interneta vārdnīcu lietošanu, lai spētu tās veiksmīgāk pielietot;
✓ turpmākajai angļu valodas apguvei;	1	2	3	4	5
✓ dažādām brīvā laika aktivitātēm internetā;	1	2	3	4	5
✓ citu mācību priekšmetu apguvei;	1	2	3	4	5
- b) Man nav īpašas intereses par interneta vārdnīcām un citām modernajām tehnoloģijām,
✓ vēlos strādāt ar labām grāmatas formāta vārdnīcām.	1	2	3	4	5
- c) cits variants:.....

Lūdzu, atstāj savu aizpildīto anketu kastītē pie klases durvīm!

Mīļš paldies!

Skolotāja Elga Kalēja

.....
Pēc *Dudeny & Hockly* **How to teach English with technology** Pearson Education Limited 2007
.....

Aizpildīta skolēnu anketa

Pielikums Nr.

Anketa skolēniem „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas angļu valodas apguvē“.

Labdien, skolēn!

Vēlos lūgt tevi aizpildīt sekojošo anketu, kuras mērķis ir noskaidrot tavu viedokli par moderno tehnoloģiju izmantošanu angļu valodas stundās. Īpaši mani interesē tava attieksme pret interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē.

Anketa ir anonīma. Tās aizpildīšana varētu aizņemt apmēram 15 minūtes. Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā „Interneta vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē“.

Paldies par tavu atsaucību!

Lūdzu, izsaki savu vērtējumu un attieksmi, lietojot doto skalu un apvelkot atbilstošo variantu vai ierakstot savu atbildi.

1. Kāda ir tava attieksme pret modernajām tehnoloģijām?

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu	
a) Man patīk lietot modernās tehnoloģijas angļu valodas apguvē;	1	2	3	4	5
b) Es cenšos izvairīties no tehnoloģiju lietošanas;	1	2	3	4	5
c) Cits: <i>es man patīk lietot tehnoloģijas</i>	1	2	3	4	5

2. Kādas ir moderno tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības angļu valodas stundās?

a) Piesaista manu uzmanību un paaugstina manu motivāciju apgūt angļu valodu.	1	2	3	4	5
b) Padara angļu valodas stundas interesantākas un mūsdienīgākas;	1	2	3	4	5
c) Padara angļu valodas apguvi daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku;	1	2	3	4	5
d) Piedāvā lieliskas iespējas parādīt dažādas prezentācijas;	1	2	3	4	5
e) Piedāvā iespēju strādāt ar interesantiem, uz modernām tehnoloģijām bāzētiem, mācību materiāliem;	1	2	3	4	5
f) Cita: ...	1	2	3	4	5

3. Vai tu lieto kādu no zemāk minētajām vārdnīcām? Apvelc atbilstošo variantu!

- a) bilingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora; Jā Nē
- b) monolingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora; Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām a) vai b) tu nelieto, apvelc burtu a vai b pretī dotajiem iemesliem:

a / b	man nav minēto vārdnīcu	a / b	pārāk dārgas	a / b	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
a / b	nav pazīstamas	a / b	pārāk sarežģītas	a / b	mājās nav datora
a / b	nav vajadzīgas	a / b	citi iemesli:		

c) Interneta bilingvālo vārdnīcu **Jā** **Nē**

d) Interneta monolingvālo vārdnīcu. **Jā** **Nē**

Ja kādu no minētajām vārdnīcām c) vai d) tu nelieto, apvelc burtu c vai d pretī dotajiem iemesliem:

c / d	nav pazīstamas	c / d	mājās nav datora	c / d	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
c / d	nav vajadzīgas	c / d	pārāk sarežģītas	c / d	citi iemesli:

4. Kad tev visvairāk nepieciešama vārdnīca? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

	1 - nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - ļoti bieži
a) Lasot;				1	2
b) Rakstot;				1	2
c) Klausoties;				1	2
d) Pildot gramatikas uzdevumus;				1	2
e) Pildot vārdu krājuma attīstošus uzdevumus.				1	2
f) Cita;				1	2

5. Vai angļu valodas stundās tu tiki apmācīts vārdnīcu lietošanā? **Jā** **Nē**
Apvelc atbilstošo atbildi!

6. Vai tev tika sniegta regulāra / plānveida apmācība un precīzas instrukcijas vārdnīcu lietošanā? **Jā** **Nē**
Apvelc atbilstošo atbildi!

7. Kuras no minētajām interneta vārdnīcām tu lieto un cik bieži? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

	1 - nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - ļoti bieži
a) Tildes datorvārdnīca internetā				1	2
b) online - Merriam-Webster's Learner's Dictionary				1	2
c) Merriam Webster Visual Dictionary online				1	2
d) Webster's Essential Mini Dictionary online				1	2
e) Cambridge Essential English Dictionary online				1	2
f) Cambridge Learner's Dictionary online				1	2
g) Collins English Dictionary online				1	2

h) Macmillan English Dictionary Online	①	2	3	4	5
i) Oxford Dictionaries online	1	2	3	④	5
j) Google Tulkotājs	▪	2	3	④	5
k) Cita vārdnīca; ...					

8. Kura ir tava mīļākā interneta vārdnīca? Pamato! *ofpordijs tam ir daudz labāks un sīkāk vārda apraksts nekā citās vārdnīcās.*

9. Kādai, pēc tavām domām, ir jābūt labai interneta vārdnīcai? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nav svarīgi	2 – diezgan nesvarīgi	3 - diezgan svarīgi	4 - svarīgi	5 - ļoti svarīgi	
a) Pārskatāms izkārtojums, moderns dizains;	1	2	3	4	⑤
b) Ātri un viegli lietojama;	1	2	3	4	⑤
c) Pieejams ātrais skatījums;	1	2	3	④	5
d) Īsi un vienkārši vārdu vai izteicienu skaidrojumi;	1	2	③	4	5
e) Pareiza, droša, aktuāla un vienkārši saprotama informācija;	1	2	3	④	5
f) Noderīgi teikumu paraugi;	1	2	3	④	5
g) Viegli atrast piemērus, sinonīmus, antonīmus;	1	2	3	④	5
h) Pieejama izruna gan rakstiski, gan balsī;	1	2	③	4	5
i) Papildinājumi ar tipiskākajām kļūdām;	1	2	③	4	5
j) Labi attēli;	1	2	③	4	5
k) Ietver piedāvājumu vienlaicīgi apskatīt meklēto vārdu vairākās citās vārdnīcās;	1	②	3	4	5
l) Cits iemesls: ...					

10. Mini tavas iemīļotās vārdnīcas trūkumus. *bieži jāklīķina uz ievēlēs lai sastātu jaunu vārdu un arī garlaicīgi un nemainīgi dizains.*

11. Cik bieži tu meklē sekojošo informāciju interneta vārdnīcā? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1- nekad	2 - reti	3 - dažreiz	4 - bieži	5 - Ļoti bieži	
a) Vārda latvisko nozīmi;	1	2	③	4	5
b) Vārda, kura nozīmi angļiski jau zini, pielietojumu rakstisku uzdevumu veikšanai;	1	②	3	4	5

c) Izrunu;	1	2	3	4	5
d) Rakstību;	1	2	3	4	5
e) Vārda definīciju un skaidrojumu angļiski;	1	2	3	4	5
f) Gramatisku informāciju (<i>lietv. daudzskaitļa formas, darb. v. pamatformas, īpašības vārdu kāpināmās pakāpes utt.</i>);	1	2	3	4	5
g) Piemērus vai teikumu paraugus;	1	2	3	4	5
h) Sinonīmus vai antonīmus;	1	2	3	4	5
i) Vārda atvasinājumus;	1	2	3	4	5
j) Etimoloģiju (vārda izcelsme);	1	2	3	4	5
k) Frāzes un izteicienus ar konkrēto vārdu.	1	2	3	4	5

12. Ar kādām grūtībām tu saskaries, lietojot interneta vārdnīcas? Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1- reti	2 - dažreiz	3 - diezgan bieži	4 - bieži	5 - visbiežāk	
a) Vārdnīcā nav manis meklētā šķirkļa;	1	2	3	4	5
b) Ir grūti saprast doto definīciju vai vārda skaidrojumu;	1	2	3	4	5
c) Vārdam ar daudzām nozīmēm (polisemantiskam vārdam) ir grūti identificēt meklēto nozīmi;	1	2	3	4	5
d) Ir grūti atrast informāciju, ko es meklēju;	1	2	3	4	5
e) Ir grūti iemācīties lietot konkrēto vārdnīcu;	1	2	3	4	5
f) Es nevaru lietot šo vārdnīcu, kad un kur es vēlos;	1	2	3	4	5
g) Informācija, ko es atrodu šajā vārdnīcā ir nepareiza vai nepilnīga	1	2	3	4	5
h) Citas grūtības: ...					

13. Pēc tavām domām, kādi varētu būt iemesli iepriekšējā jautājumā minētajām grūtībām interneta vārdnīcu lietošanā. Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu	
a) Es nelietoju vārdnīcas pietiekoši bieži;	1	2	3	4	5
b) Man trūkst vai nav pietiekoši attīstītas iemaņas interneta vārdnīcu lietošanā;	1	2	3	4	5
c) Vārdnīcai ir zema kvalitāte;	1	2	3	4	5
d) Tehniskas grūtības: vārdnīcas neatbilstība datorsistēmai un programmatūrai;	1	2	3	4	5
e) Citi iemesli: ...	1	2	3	4	5

14. Tavi ieguvumi, strādājot ar interneta vārdnīcām. Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
a) Es iemācījos labāk darboties ar dažām grāmatas formāta un interneta vārdnīcām;			1 2 3 4	5
b) Es esmu apmierināts ar meklēšanas rezultātiem interneta vārdnīcās;			1 2 3 4	5
c) Es pilnveidoju angļu valodas vārdu krājumu, iemācījos jaunus vārdus un izteicienus;			1 2 3 4	5
d) Es uzlaboju savu prasmi iesaistīt vārdus teikumā;			1 2 3 4	5
e) Es labprātāk strādāju ar interneta vārdnīcām nekā ar grāmatas formāta vārdnīcām;			1 2 3 4	5
f) Man patika pildīt vārdu krājumu attīstošus uzdevumus Internetā, lietojot interneta vārdnīcas;			1 2 3 4	5
g) Es protu izmantot interneta vārdnīcas brīvajā laikā, lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī;			1 2 3 4	5
h) Citi ieguvumi: ...				

15. Tavi nākotnes plāni attiecībā uz interneta vārdnīcu lietošanu angļu valodas apgūvē. Lieto doto skalu un apvelc atbilstošo variantu vai ieraksti savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
a) Es vēlos vēl labāk apgūt interneta vārdnīcu lietošanu, lai spētu tās veiksmīgāk pielietot;				
✓ turpmākajai angļu valodas apguvei;			1 2 3 4	5
✓ dažādām brīvā laika aktivitātēm internetā;			1 2 3 4	5
✓ citu mācību priekšmetu apguvei;			1 2 3 4	5
b) Man nav īpašas intereses par interneta vārdnīcām un citām modernajām tehnoloģijām,			1 2 3 4	5
✓ vēlos strādāt ar labām grāmatas formāta vārdnīcām.			1 2 3 4	5
c) cits variants:.....				

Lūdzu, atstāj savu aizpildīto anketu kastītē pie klases durvīm!

Miļš paldies!

Skolotāja Elga Kalēja

.....
Pēc Dudeney & Hockly *How to teach English with technology* Pearson Education Limited 2007
.....

Anketa skolotājiem „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas klasē“.**Labdien, skolotāj!**

Vēlos lūgt Jūs aizpildīt sekojošo anketu, kuras mērķis ir noskaidrot Jūsu viedokli par moderno tehnoloģiju integrācijas iespējām un lietderību angļu valodas stundās. Īpaši mani interesē Jūsu attieksme pret interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē.

Anketa ir anonīma. Tās aizpildīšana varētu aizņemt 15 minūtes. Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā „*Interneta vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē*“.

Paldies par Jūsu atsaucību.

Lūdzu, izsakiet savu vērtējumu un attieksmi, lietojot dotās skalas un apvelkot visatbilstošāko variantu vai ierakstot savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------------------	---------------------	-------------------------------	----------------------

1. Attieksme pret tehnoloģijām.

- a) Man patīk lietot modernās tehnoloģijas mācību procesā. 1 2 3 4 5
- b) Es cenšos izvairīties no tehnoloģiju lietošanas klasē. 1 2 3 4 5
- c) Cits:

2. Moderno tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības angļu valodas stundās

- a) papildina un uzlabo klases darbu; 1 2 3 4 5
- b) padara valodas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku; 1 2 3 4 5
- c) piedāvā lieliskas iespējas sagatavot un parādīt dažādas prezentācijas; 1 2 3 4 5
- d) piedāvā iespēju sagatavot saistošākus mācību materiālus; 1 2 3 4 5
- e) piesaista skolēnu uzmanību un paaugstina motivāciju apgūt angļu valodu ne tikai stundās, bet arī brīvajā laikā. 1 2 3 4 5
- f) Cita:

3. Iebildumi pret moderno tehnoloģiju lietošanu stundās

- a) Vajadzīgā brīdī nav pieejama datorklase; 1 2 3 4 5
- b) Datori vai citas iekārtas nav tehniskā kārtībā; 1 2 3 4 5
- c) Pārāk liela atbildība par datorklases aprīkojumu; 1 2 3 4 5
- d) Datora lietošana nav interaktīva; 1 2 3 4 5
- e) Tehnoloģiju lietošana stundā aizņem pārāk daudz laika; 1 2 3 4 5
- f) Manā angļu valodas grāmatā nav atbilstošu uzdevumu; 1 2 3 4 5
- g) Es labprāt izmantotu datorus vairāk, bet nepieciešamo materiālu sagatavošana paņem pārāk daudz laika; 1 2 3 4 5
- h) Man pietrūkst zināšanu un iemaņu skolā pieejamo moderno tehnoloģiju lietošanā; 1 2 3 4 5

- i) Mācību programmu pārveide, integrējot tehnoloģijas, ir darbietilpīga un sarežģīta; 1 2 3 4 5
- a) Kāpēc vispār lietot datorus un citas modernās tehnoloģijas? Mums ir pieejamas ļoti labas mācību grāmatas. 1 2 3 4 5
- b) Cits variants:

4. Vēlmes attiecībā uz moderno tehnoloģiju integrēšanu angļu valodas stundās nākotnē. Lietojiet anketas sākumā doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

- a) Es vēlos iemācīties vairāk par tehnoloģiju lietošanu; 1 2 3 4 5
- b) Es vēlētos labāku tehnisko aprīkojumu angļu valodas klasē (interneta pieslēgumu, datorus, projektoru, interaktīvo tāfeli, utt.); 1 2 3 4 5
- c) Es vēlētos atbilstošākus, uz modernām tehnoloģijām bāzētus, mācību materiālus; 1 2 3 4 5
- d) Man nav īpašas intereses par tehnoloģijām, vēlos strādāt ar labu mācību grāmatu un citiem tradicionāliem mācību līdzekļiem. 1 2 3 4 5
- e) Cita:

5. Vai Jūs personīgi lietojat kādu no zemāk minētajām vārdnīcām? Apvelciet atbilstošo variantu!

- a) bilingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora ; Jā Nē
- b) monolingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora; Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām a) vai b) nelietojat, apvelkat burtu a vai b pretī dotajiem iemesliem:

a / b	man nav minēto vārdnīcu	a / b	pārāk dārgas	a / b	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
a / b	nav pazīstamas	a / b	pārāk sarežģītas	a / b	mājās nav datora
a / b	nav vajadzīgas	a / b	citi iemesli:		

- c) Interneta bilingvālo vārdnīcu; Jā Nē
- d) Interneta monolingvālo vārdnīcu. Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām c) vai d) nelietojat, apvelkat burtu c vai d pretī dotajiem iemesliem:

c / d	nav pazīstamas	c / d	mājās nav datora	c / d	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
c / d	nav vajadzīgas	c / d	pārāk sarežģītas	c / d	citi iemesli:

6. Interneta vārdnīcas angļu valodas stundās vārdu krājuma pilnveidē. Apvelciet atbilstošo variantu!

1 - nepiekrītu	2 - daļēji piekrītu	3 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------	----------------------

- a) Es labprāt lietoju interneta vārdnīcas klasē; 1 2 3
- b) Es lietoju interneta vārdnīcas biežāk, bet man nav iespējas; 1 2 3
- c) Nelietoju interneta vārdnīcas 1 2 3
- d) Cita atbilde:

7. Interneta vārdnīcu izmantošanas pozitīvie aspekti.

Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu	
a) paaugstina skolēnu motivāciju un ieinteresētību pilnveidojot angļu valodas vārdu krājumu.	1	2	3	4	5
b) padara angļu valodas leksikas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku	1	2	3	4	5
c) piedāvā skolēniem iespēju, lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī, ātri un viegli apskatīties nezināmo leksiku.	1	2	3	4	5
d) Cita atbilde:					

8. Iebildumi pret interneta vārdnīcu lietošanu stundā.

a) Tehniskas grūtības: vajadzīgajā brīdī nav pieejama datorklase, internets vai datori nav tehniskā kārtībā;	1	2	3	4	5
b) Sagatavošanās aizņem pārāk daudz laika;	1	2	3	4	5
c) Angļu valodas grāmatā ir maz uzdevumu darbam ar vārdnīcām;	1	2	3	4	5
d) Nevēlos veltīt papildus laiku skolēnu interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstīšanai un trenēšanai;	1	2	3	4	5
e) Kāpēc vispār lietot interneta vārdnīcas? Man ir pieejamas ļoti labas grāmatas formāta vārdnīcas.	1	2	3	4	5
f) Citas grūtības:					

9. Cik bieži Jūs informējat savus skolēnus par viņu angļu valodas līmenim atbilstošām

a) grāmatas formāta vārdnīcām,	1	2	3	4
b) internetā pieejamām vārdnīcām?	1	2	3	4

Lietojiet doto skalu un apvelciet atbilstošo atbildi!

1 - regulāri	2 - diezgan bieži	3 - dažreiz	4 - neinformēju
--------------	-------------------	-------------	-----------------

10. Cik bieži Jūs informējat savus skolēnus par interneta vārdnīcu lietošanas priekšrocībām un trūkumiem, sniedzat padomus un ieteikumus? Apvelciet atbilstošo atbildi!

Regulāri	Diezgan bieži	Dažreiz	Neinformēju
----------	---------------	---------	-------------

11. Kuras interneta vārdnīcas Jūs ieteiktu lietot angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē pamatskolas vecākajās klasēs?

Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1- reti	2 - dažreiz	3 - diezgan bieži	4 - bieži	5 - visbiežāk	
a) Tildes datorvārdnīca internetā	1	2	3	4	5
b) Merriam-Webster's Learner's Dictionary online	1	2	3	4	5
c) Merriam Webster Visual Dictionary online	1	2	3	4	5
d) Webster's Essential Mini Dictionary online	1	2	3	4	5

e) Cambridge Essential English Dictionary online	1	2	3	4	5
f) Cambridge Learner's Dictionary online	1	2	3	4	5
g) Collins English Dictionary online	1	2	3	4	5
h) Macmillan English Dictionary Online	1	2	3	4	5
i) Oxford Dictionaries online	1	2	3	4	5
j) Google Tulkotājs	1	2	3	4	5
k) Cita:					

12. Kādam, pēc Jūsu domām, jābūt labai interneta vārdnīcai? Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1 - nav svarīgi	2 – diezgan nesvarīgi	3 - diezgan svarīgi	4 - svarīgi	5 - ļoti svarīgi	
a) Pārskatāms izkārtojums, moderns dizains;	1	2	3	4	5
b) ātri un viegli lietojama;	1	2	3	4	5
c) Pieejams ātrais skatījums;	1	2	3	4	5
d) Īsi un vienkārši vārdu vai izteicienu skaidrojumi;	1	2	3	4	5
e) Pareiza, droša, aktuāla un vienkārši saprotama informācija;	1	2	3	4	5
f) Noderīgi teikumu paraugi;	1	2	3	4	5
g) Viegli atrast piemērus, sinonīmus, antonīmus;	1	2	3	4	5
h) Pieejama izruna gan rakstiski, gan balsī;	1	2	3	4	5
i) Papildinājumi ar tipiskajām kļūdām;	1	2	3	4	5
j) Labi attēli;	1	2	3	4	5
k) Ietver piedāvājumu vienlaicīgi apskatīt meklēto vārdu vairākās citās vārdnīcās;	1	2	3	4	5
l) Cits iemesls:					

Mīļš paldies!

LU PPMF PPIC studente
Elga Kalēja

.....
Pēc *Dudeny & Hockly* **How to teach English with technology** Pearson Education Limited 2007
.....

Aizpildīta skolotāju anketa

Pielikums Nr.

Anketa skolotājiem „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas klasē“.

Labdien, skolotāj!

Vēlos lūgt Jūs aizpildīt sekojošo anketu, kuras mērķis ir noskaidrot Jūsu viedokli par moderno tehnoloģiju integrācijas iespējām un lietderību angļu valodas stundās. Īpaši mani interesē Jūsu attieksme pret interneta vārdnīcu izmantošanu vārdu krājuma pilnveidē.

Anketa ir anonīma. Tās aizpildīšana varētu aizņemt 15 minūtes. Anketēšanā iegūtos datus apkopotā veidā izmantošu savā diplomdarbā „Interneta vārdnīcas vārdu krājuma pilnveidē angļu valodas kā svešvalodas stundās 9. klasē“.

Paldies par Jūsu atsaucību.

Lūdzu, izsaki savu vērtējumu un attieksmi, lietojot dotās skalas un apvelkot visatbilstošāko variantu vai ierakstot savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------------------	---------------------	-------------------------------	----------------------

1. Attieksme pret tehnoloģijām.

- a) Man patīk lietot modernās tehnoloģijas mācību procesā. 1 2 3 4 5
- b) Es cenšos izvairīties no tehnoloģiju lietošanas klasē. 1 2 3 4 5
- c) Cits:

2. Moderno tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības angļu valodas stundās

- a) papildina, un uzlabotu klases darbu; 1 2 3 4 5
- b) padara valodas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku; 1 2 3 4 5
- c) dāvā lieliskas iespējas sagatavot un parādīt dažādas prezentācijas; 1 2 3 4 5
- d) dāvā iespēju sagatavot saistošākus mācību materiālus; 1 2 3 4 5
- e) piesaista skolēnu uzmanību un paaugstina motivāciju apgūt angļu valodu ne tikai stundās, bet arī brīvajā laikā. 1 2 3 4 5
- f) Cita:

3. Iebildumi pret moderno tehnoloģiju lietošanu stundās

- a) Vajadzīgā brīdī nav pieejama datorklase; 1 2 3 4 5
- b) Datori vai citas iekārtas nav tehniskā kārtībā; 1 2 3 4 5
- c) Pārāk liela atbildība par datorklases aprīkojumu; 1 2 3 4 5
- d) Datorlietošana nav interaktīva; 1 2 3 4 5
- e) Tehnoloģiju lietošana stundā aizņem pārāk daudz laika; 1 2 3 4 5
- f) Manā angļu valodas grāmatā nav atbilstošu uzdevumu; 1 2 3 4 5
- g) Es labprāt izmantotu datorus vairāk, bet nepieciešamo materiālu sagatavošana paņem pārāk daudz laika; 1 2 3 4 5
- h) Man pietrūkst zināšanu un iemaņu skolā pieejamo moderno 1 2 3 4 5

tehnoloģiju lietošanā;

- i) Mācību programmu pārveide, integrējot tehnoloģijas, ir darbietilpīga un sarežģīta; 1 2 3 4 5
- a) Kāpēc vispār lietot datorus un citas modernās tehnoloģijas? Mums ir pieejamas ļoti labas mācību grāmatas. 1 2 3 4 5
- b) Cits variants:

4. Vēlmes attiecībā uz moderno tehnoloģiju integrēšanu angļu valodas stundās nākotnē. Lietojiet anketas sākumā doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

- a) Es vēlos iemācīties vairāk par tehnoloģiju lietošanu; 1 2 3 4 5
- b) Es vēlētos labāku tehnisko aprīkojumu angļu valodas klasē (interneta pieslēgumu, datorus, projektoru, interaktīvo tāfeli, utt.); 1 2 3 4 5
- c) Es vēlētos atbilstošākus uz modernām tehnoloģijām bāzētus mācību materiālus; 1 2 3 4 5
- d) Man nav īpašas intereses par tehnoloģijām, vēlos strādāt ar labu mācību grāmatu un citiem tradicionāliem mācību līdzekļiem. 1 2 3 4 5
- e) Cita:

5. Vai Jūs personīgi lietojat kādu no zemāk minētajām vārdnīcām? Apvelciet atbilstošo variantu!

- a) bilingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora; Jā Nē
- b) monolingvālo vārdnīcu CD-ROM formātā vai instalētu uz datora; Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām a) vai b) nelietojat, apvelkat burtu a vai b pretī dotajiem iemesliem:

a / b	man nav minēto vārdnīcu	a / b	pārāk dārgas	a / b	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
a / b	nav pazīstamas	a / b	pārāk sarežģītas	a / b	mājās nav datora
a / b	nav vajadzīgas	a / b	citi iemesli:		

- c) Interneta bilingvālo vārdnīcu; Jā Nē
- d) Interneta monolingvālo vārdnīcu. Jā Nē

Ja kādu no minētajām vārdnīcām c) vai d) nelietojat, apvelkat burtu c vai d pretī dotajiem iemesliem:

c / d	nav pazīstamas	c / d	mājās nav datora	c / d	nepietiekošas datorlietošanas prasmes
c / d	nav vajadzīgas	c / d	pārāk sarežģītas	c / d	citi iemesli:

6. Interneta vārdnīcas angļu valodas stundās vārdu krājuma pilnveidē. Apvelciet atbilstošo variantu!

1 - nepiekrītu	2 - daļēji piekrītu	3 - pilnībā piekrītu
----------------	---------------------	----------------------

- a) Es labprāt lietoju interneta vārdnīcas klasē; 1 2 3
- b) Es lietoju interneta vārdnīcas biežāk, bet man nav iespējas; 1 2 3

- c) Nelietoju interneta vārdnīcas 1 2 3
 d) Cita atbilde:

7. Interneta vārdnīcu izmantošanas pozitīvie aspekti.

Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1 - nepiekrītu	2 - vairumā gadījumu nepiekrītu	3 - daļēji piekrītu	4 - vairumā gadījumu piekrītu	5 - pilnībā piekrītu	
a) paaugstina skolēnu motivāciju un ieinteresētību pilnveidojot angļu valodas vārdu krājumu.	1	2	3	4	5
b) padara angļu valodas leksikas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku	1	2	3	4	5
c) piedāvā skolēniem iespēju, lasot, rakstot vai komunicējot virtuālajā tīmeklī, ātri un viegli apskatīties nezināmo leksiku.	1	2	3	4	5
d) Cita atbilde: <i>ātri & daudzveidīgi var ātri iepazīties ar leksiku</i>					

8. Iebildumi pret interneta vārdnīcu lietošanu stundā.

- a) Tehniskas grūtības: vajadzīgajā brīdī nav pieejama datorklase, internets vai datori nav tehniskā kārtībā; 1 2 3 4 5
- b) Sagatavošanās aizņem pārāk daudz laika; 1 2 3 4 5
- c) Angļu valodas grāmatā ir maz uzdevumu darbam ar vārdnīcām; 1 2 3 4 5
- d) Nevēlos veltīt papildus laiku skolēnu interneta vārdnīcu lietošanas prasmju attīstīšanai un trenēšanai; 1 2 3 4 5
- e) Kāpēc vispār lietot interneta vārdnīcas? Man ir pieejamas ļoti labas grāmatas formāta vārdnīcas. 1 2 3 4 5
- f) Citas grūtības:

9. Cik bieži Jūs informējat savus skolēnus par viņu angļu valodas līmenim atbilstošām

a) grāmatas formāta vārdnīcām,	1	2	3	4
b) internetā pieejamām vārdnīcām?	1	2	3	4

Lietojiet doto skalu un apvelciet atbilstošo atbildi!

1 - regulāri	2 - diezgan bieži	3 - dažreiz	4 - neinformēju
--------------	-------------------	-------------	-----------------

10. Cik bieži Jūs informējat savus skolēnus par interneta vārdnīcu lietošanas priekšrocībām un trūkumiem, sniežat padomus un ieteikumus? Apvelciet atbilstošo atbildi!

Regulāri	Diezgan bieži	Dažreiz	Neinformēju
----------	---------------	---------	-------------

11. Kuras interneta vārdnīcas Jūs ieteiktu lietot angļu valodas vārdu krājuma pilnveidē pamatskolas vecākajās klasēs?

Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1- reti	2 - dažreiz	3 - diezgan bieži	4 - bieži	5 - visbiežāk
---------	-------------	-------------------	-----------	---------------

a) Tildes datorvārdnīca internetā	1	2	3	4	5
b) Merriam-Webster's Learner's Dictionary online	1	2	3	4	5
c) Merriam Webster Visual Dictionary online	1	2	3	4	5
d) Webster's Essential Mini Dictionary online	1	2	3	4	5
e) Cambridge Essential English Dictionary online	1	2	3	4	5
f) Cambridge Learner's Dictionary online	1	2	3	4	5
g) Collins English Dictionary online	1	2	3	4	5
h) Macmillan English Dictionary Online	1	2	3	4	5
i) Oxford Dictionaries online	1	2	3	4	5
j) Google Tulkotājs	1	2	3	4	5
k) Cita: <i>Vocabulary.com</i>					

12. Kāda, pēc Jūsu domām, jābūt labai interneta vārdnīcai? Lietojiet doto skalu un apvelciet visatbilstošāko variantu vai ierakstiet savu atbildi.

1 - nav svarīgi	2 – diezgan nesvarīgi	3 - diezgan svarīgi	4 - svarīgi	5 - ļoti svarīgi
a) Pārskatāms izkārtojums, moderns dizains;	1	2	3	4 5
b) ātri un viegli lietojama;	1	2	3	4 5
c) Pieejams ātrais skatījums;	1	2	3	4 5
d) Īsi un vienkārši vārdu vai izteicienu skaidrojumi;	1	2	3	4 5
e) Pareiza, droša, aktuāla un vienkārši saprotama informācija;	1	2	3	4 5
f) Noderīgi teikumu paraugi;	1	2	3	4 5
g) Viegli atrast piemērus, sinonīmus, antonīmus;	1	2	3	4 5
h) Pieejama izruna gan rakstiski, gan balsī;	1	2	3	4 5
i) Papildinājumi ar tipiskajām kļūdām;	1	2	3	4 5
j) Labi attēli;	1	2	3	4 5
k) Ietver piedāvājumu vienlaicīgi apskatīt meklēto vārdu vairākās citās vārdnīcās;	1	2	3	4 5
l) Cits iemesls:				

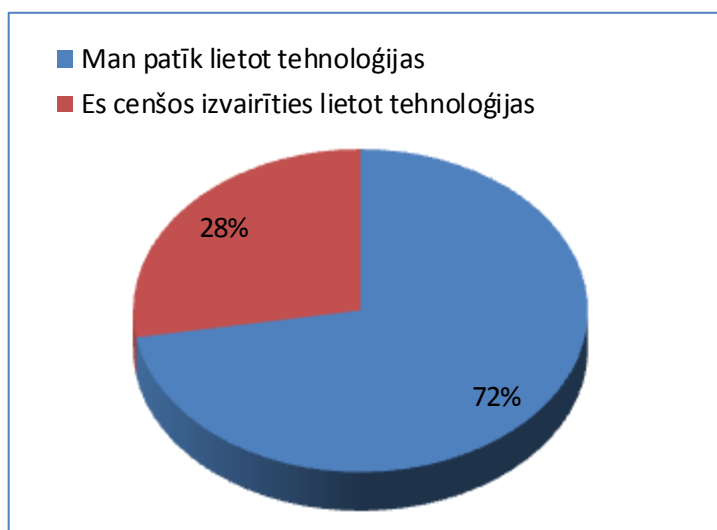
Miļš paldies!

LU PPMF PPIC studente
Elga Kalēja

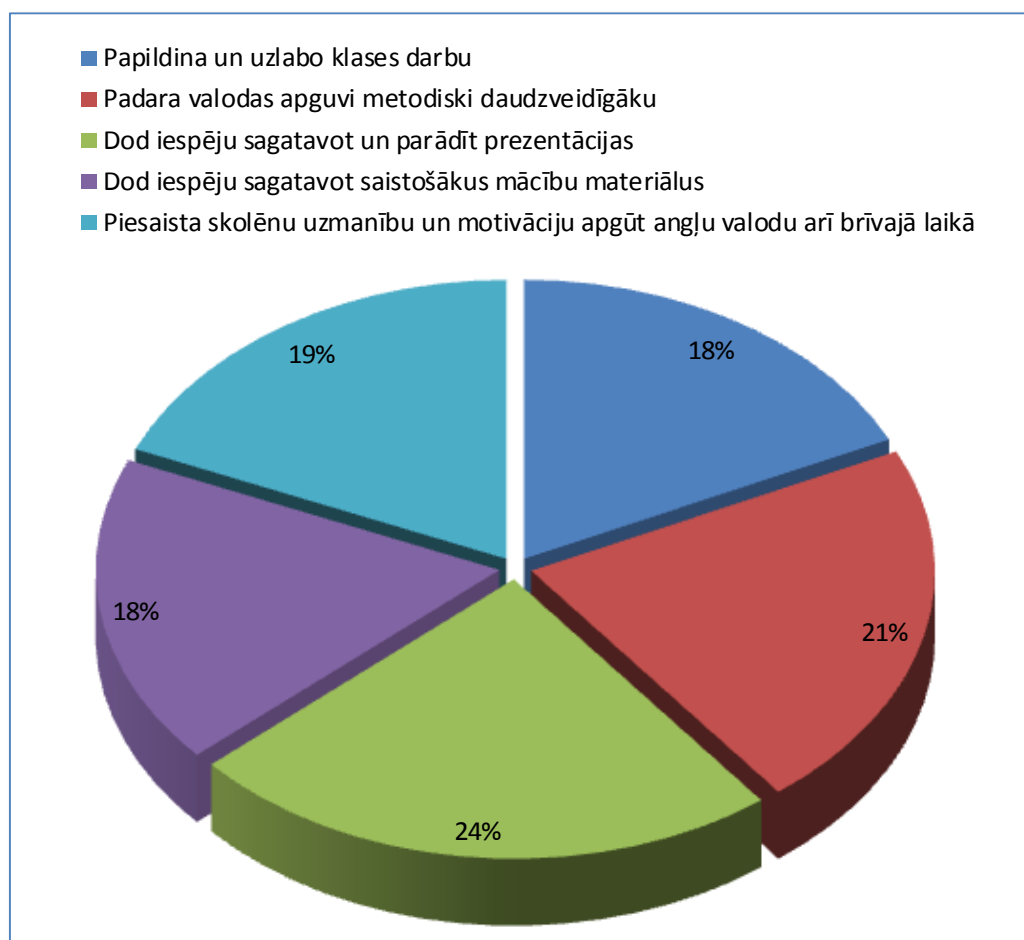
Pēc Dudeney & Hockly *How to teach English with technology* Pearson Education Limited 2007

**Skolotāju anketas „Interneta vārdnīcas un citas modernās tehnoloģijas klasē” 1.
– 5. jautājuma diagrammas.**

1. jautājums. Izvērtējot skolotāju atbildes par tehnoloģiju lietošanu, secinu, ka 72% skolotāju patīk lietot tehnoloģijas stundās un viņi to dara labprāt. Savukārt, skolēniem tikai 61% patīk lietot tehnoloģijas stundās, bet 12% grib lietot tikai grāmatas. Tas liecina par skolēnu mazo interesi par reālu tehnoloģiju pielietojumu, jo tas prasa vairāk piepūles kā spēlīšu spēlēšana.

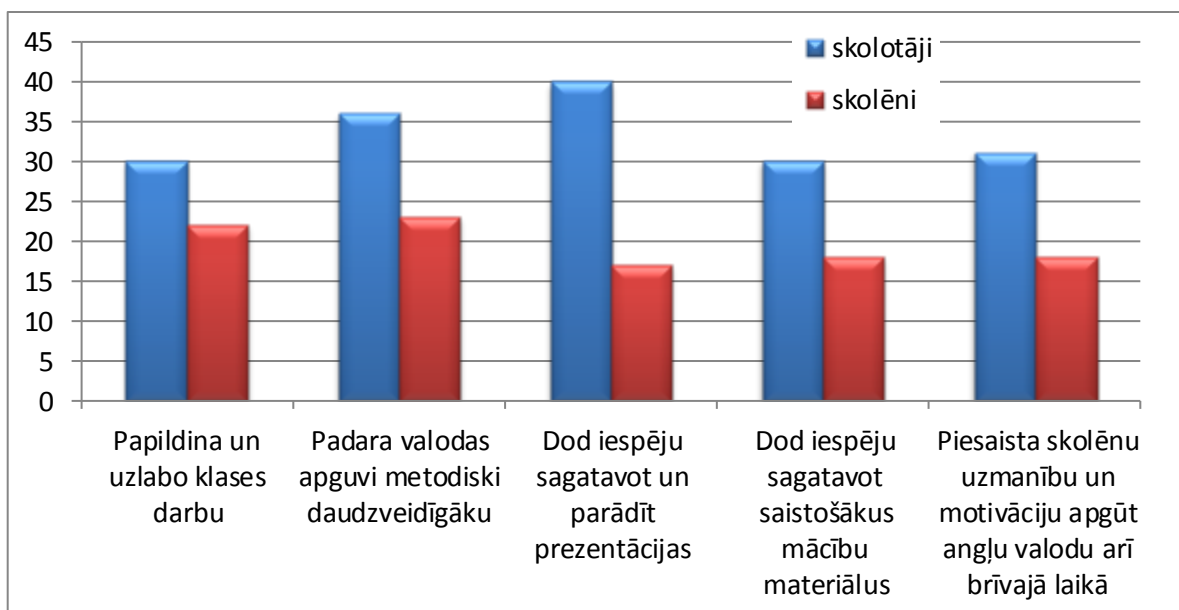

1. attēls Attieksme pret tehnoloģijām.

12. attēls. Tehnoloģiju lietošanas priekšrocības skolotāju skatījumā

2. jautājums. Atzīmējot tehnoloģiju lietošanas priekšrocības, kā galveno 24% respondentu atzīmē iespēju sagatavot un parādīt dažādas prezentācijas, kas arī padara valodas apguves procesu metodiski daudzveidīgāku, efektīvāku un mūsdienīgāku. Katrs skolotājs

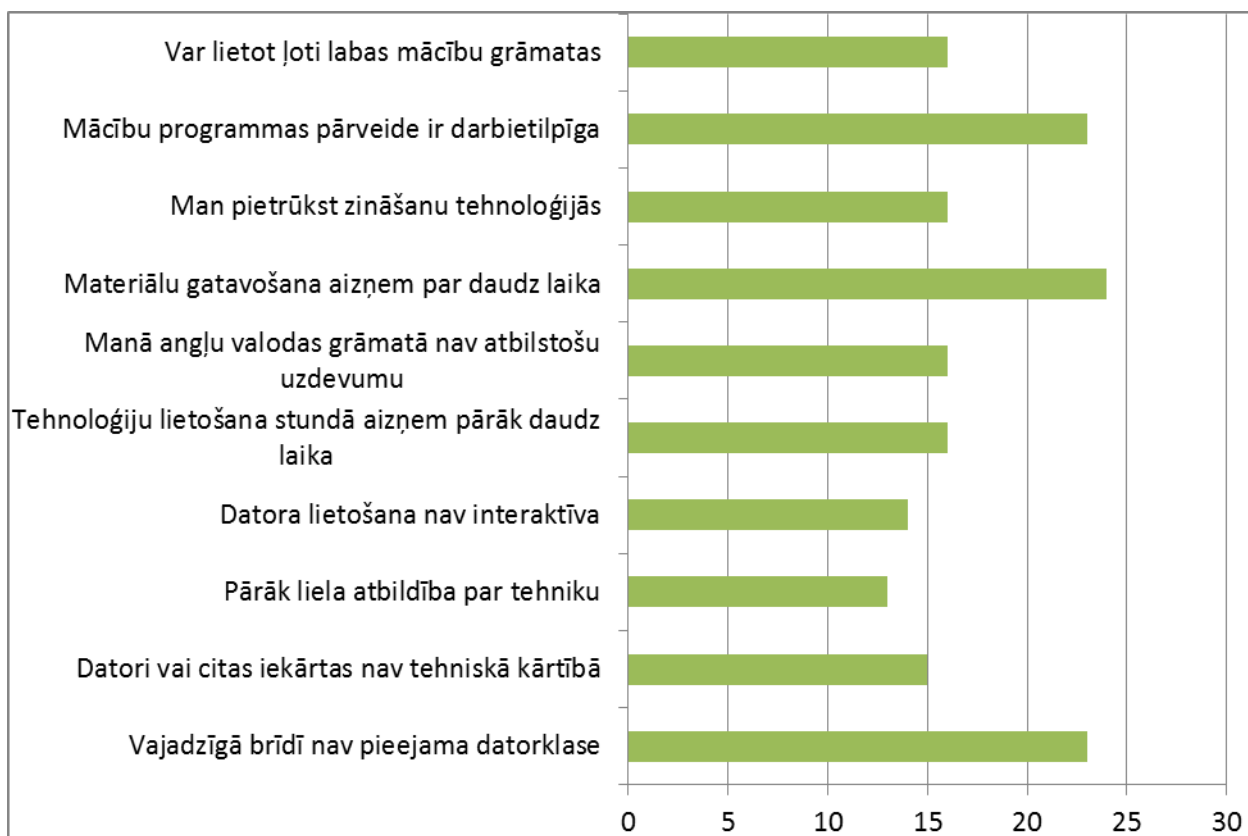

13.attēls skolotāju un skolēnu viedokļus pat tehnoloģiju izmantošanas priekšrocībām

uzsver savu iespēju, tāpēc arī viedokļi ir diezgan tuvi.

Salīdzinot skolotāju un skolēnu viedokļus pat tehnoloģiju izmantošanas priekšrocībām angļu valodas stundās, secinu, ka skolotāji novērtē, ka tas dod iespēju parādīt dažādas prezentācijas un padara valodas apguvi mūsdienīgāku, ko atzīmē arī skolēni.

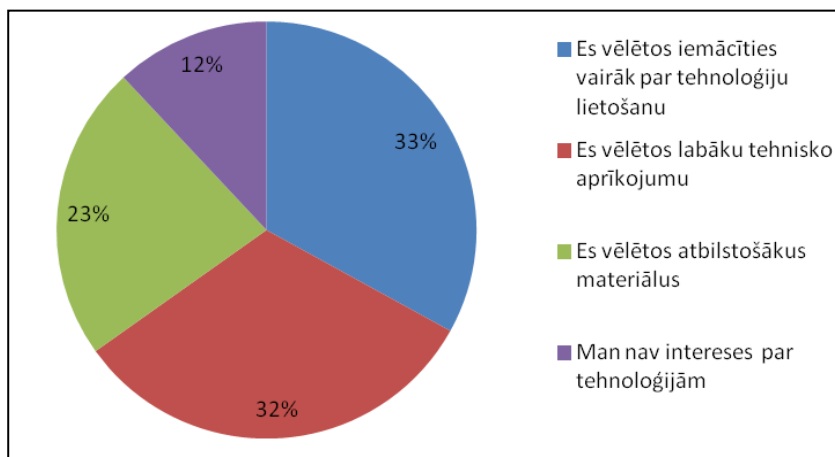
3. Jautājums. Skolotāju iebildumos pret tehnoloģiju lietošanu stundās viedokļi ir dažādi, taču kā galvenos varētu atzīmēt trīs: materiālu sagatavošana aizņem daudz laika (14%), mācību programmu pārveide ir darbietilpīga (13%) un vajadzīgā brīdī nav pieejama datorklase (13%).

14. attēls Iebildumi pret moderno tehnoloģiju lietošanu stundās

4. Jautājums.

Izvērtējot skolotāju vēlmes attiecībā uz tehnoloģiju integrēšanu angļu valodas stundās nākotnē, pozitīvi jāatzīmē skolotāju vēlme mācīties-33% , bet diemžēl arī tehniskā aprīkojuma problēmas -32%.

15.attēls Vēlmes attiecībā uz moderno tehnoloģiju integrēšanu angļu valodas stundās

Gadījuma pētījuma norises un dalībnieku fotogrāfijas

Inuta prezentē Angļu – Latviešu frazeoloģisko vārdnīcu un Vācu valodas skaidrojošo vārdnīcu

Inga prezentē Dabaszinību bilžu vārdnīcu latviešu, krievu, angļu un vācu valodās

Vārdnīcu projekts

Darbs ar interneta vārdnīcām. Interneta vārdnīcu lietošanas un vārdu krājuma pilnveides uzdevumi.

Diplomdarbs „INTERNETA VĀRDNĪCAS VĀRDU KRĀJUMA PILNVEIDĒ ANĢĻU VALODAS KĀ SVEŠVALODAS STUNDĀS 9. KLASĒ” izstrādāts LU PPMF Pieaugušo pedagoģiskās izglītības centrā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādīti informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: _____ .05.2012.

Rekomendēju darba aizstāvēšanai

Darba vadītāja: _____ .05.2012.

paraksts

Darbs iesniegts PPIC

vārds, uzvārds, paraksts, datums

Darbs aizstāvēts gala pārbaudījumu komisijas sēdē

____. ____ .2012. protokola nr. _____, vērtējums: _____

Komisijas sekretāre: _____